

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

Journal of Legal Entity Management and Local Innovation

กำหนดการเผยแพร่

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 12 ฉบับ

วัตถุประสงค์

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น เดิมชื่อ "วารสารเศรษฐมิวิชาการ" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา ผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาศังคม การศึกษา และสหวิทยาการทางสังคมศาสตร์ที่เชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม โดยมีรูปแบบการตีพิมพ์ฉบับพิมพ์ ISSN (Print): 2630-0842 ตั้งแต่ปีที่ 1 ฉบับที่ 1: 2558 และได้เริ่มจัดทำในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ ISSN (Online): 2673-0928 ตั้งแต่ปีที่ 5 ฉบับที่ 1: 2562 เป็นต้นไป วารสารเศรษฐมิวิชาการ แจ้งเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น "วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ISSN (Print): 2697-6161 มีกำหนดเผยแพร่วารสารฉบับปกติ (Regular Issues) ปีละ 12 ฉบับ ตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นไป

บรรณาธิการ

ผศ.ดร.อนุวัต กระสังข์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.สมาน งามสนิท

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณภุมมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ผศ.ดร.อุทัย สติมัน

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

เลขานุการ: นางสาวณิชาภัทร เกิดฤทธิ์ ศิลปกรรม: นายสุรชัย บุญพิทักษ์, นายคมสัน จันทน์แจ้ง

สำนักงานวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

เครือข่ายส่งเสริมการวิจัยและนวัตกรรมทางสังคมศาสตร์

99/173 ม. 1 ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

โทรศัพท์ : 08-2872-3538 e-mail: selaphum.academic@gmail.com

(2)

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Review)

ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศ.ดร.จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.รัตน์ ปัญญาภา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.วรกฤต เกื้อนช้าง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สมาน งามสนิท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รศ.ดร.สุรินทร์ นิยมางกูร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ธงชัย สิงอุดม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือตง	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.อภิรักษ์ จันตะนี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.ภัทรพล ใจเย็น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
รศ.ดร.ศิวัช ศรีโกคางกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.พิเชฐ ทังโต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.อัฉรา หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
ผศ.ดร.วาสนา เกิดผล ประสบศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ผศ.ดร.วิษุกร นาคชน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.สุรพงษ์ แสงเรณู	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.ไพศาล เครือแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ผศ.ดร.นงคลักษณ์ ใจฉลาด	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรฉัตร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.วรฉัตร วรวิรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.สมปอง สุวรรณภูมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.สุภาพ ผู้รุ่งเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.สามารถ บุญรัตน์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(3)

ผศ.ดร.นพดล ดีไทยสงค์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.ธิดา วัฒนัน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.เสกสรรค์ สนวนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผศ.ดร.อนันต์ อุปสอด	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผศ.ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.อานนท์ เมธีวรฉัตร	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผศ.ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผศ.ดร. ประทีป พิชทองหลาง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
ผศ.มานิตย์ อรรคชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผศ.ดร.ธีรภัทร กิจจารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผศ.ดร.ฐิติวรดา พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผศ.ว่าที่ร้อยตรีพงศ์สวัสดิ์ ราชจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
อ.ดร.ขจรอรรถพน พงศ์วิริทธิ์ธร	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
อ.ดร.ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
อ.ดร.ทศพร มะหะหมัด	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
อ.ดร.จักรวาล สุขไมตรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
อ.ดร.กรกต ชำบัณฑิต	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อ.ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
อ.ดร.อาภรณ์รัตน์ เลิศไผ่รอด	วิทยาลัยนครราชสีมา
อ.ดร.เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ	มหาวิทยาลัยพะเยา
อ.ดร.ผกามาศ ชัยรัตน์	มหาวิทยาลัยพะเยา

(4)

บทบรรณาธิการ

วารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ฉบับนี้เป็นวารสารปีที่ 7 ฉบับที่ 4 เมษายน 2564 กองบรรณาธิการได้พิจารณาบทความโดยเสนอบทความต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรอง (Peer Review) พิจารณาตรวจแก้ไขเพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์เพื่อคัดเลือกและกลั่นกรองบทความให้เกิดความความสมบูรณ์และมีคุณภาพมากที่สุด เพื่อควรค่าแก่การตีพิมพ์เผยแพร่ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางวิชาการและเพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางด้านการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ

สำหรับเนื้อหาของวารสารฉบับนี้ถือได้ว่ามีความโดดเด่นที่เน้นกระบวนการวิจัยที่เข้มข้น ประกอบไปด้วยจำนวนบทความทั้ง 25 บทความ โดยภาพรวมหลักเป็นการพัฒนาจากงานวิจัยที่ศึกษากรณีเฉพาะ (Case Study) ที่แต่ละบทความได้เน้นกระบวนการวิจัยเชิงลึกในหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบของการสนทนากลุ่มการสอบถาม และการสัมภาษณ์ ประกอบกับบทความส่วนใหญ่แสดงถึงการทำงานร่วมกันของผู้นิพนธ์ในลักษณะทีมงาน ทำให้บทความมีความละเอียดรอบคอบถี่ถ้วน มีการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะได้อย่างสมบูรณ์น่าสนใจ ขอขอบคุณคณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไปทุกท่านที่ให้ความสนใจร่วมส่งบทความเผยแพร่ ในวารสารการบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น และขอขอบคุณกองบรรณาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต กระสังข์
บรรณาธิการ

สารบัญ (Content)

(5)

หน้า

กองบรรณาธิการ (Editorial Board)	(1)
คณะกรรมการกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)	(2)
บทบรรณาธิการ (Editorial)	(4)
แนวทางสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	1
บุญณภา นิยมเสน, เอกศิริ นิยมศิลป์	
การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาบริการด้านวิจัยของ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.....	17
กุลชาติ พันธวรกุล, เมษา นวลศรี, วรรัตน์ สัมพัทธ์พงศ์, นุชรัฐ บาลลา เกียรติศักดิ์ รักษาพล, วีระวัฒน์ อุ่นแสนหา	
ผลการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์ งานประดิษฐ์เศษวัสดุชิ้นอนุบาลปีที่ 2.....	31
ไพรินทร์ บุหลัน, พวงพิศ เรืองศิริกุล, ชวนชม เครือเขียว	
การจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์โดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ชุดเที่ยวไปในจังหวัดของหนู.....	43
พวงพิศ เรืองศิริกุล, ชวนชม เครือเขียว, สุมิตรา ขาตานันท์	
การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนว พระราชดำริบ้านยางกลางอำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง.....	57
กันยารัตน์ คงพร, วันทนา เนาว์วัน, อารมณ เอี่ยมประเสริฐ	
การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการ ตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1.....	69
สิริยศ แสนสุข, สันฐาน ชยนนท์, วิจิตรา ศรีสอน	
การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี.....	83
ศุภมาศ แก้วบริสุทธิ์, วิจิตรา ศรีสอน, สันฐาน ชยนนท์	

(6)

สารบัญ (Content)

	หน้า
ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบาย ประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.....	97
ทิมมพร อีสริยอนันต์	
บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549–2551 ต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง.....	113
วาสนา อันป้อม, ลัณฐาน ชยนนท์, วิจิตรา ศรีสอน	
ความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี.....	127
นพรัตน์ ทรงสายชลชัย, ผกามาศ ชัยรัตน์, ชมพูนุช จิตติถาวร	
การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1.....	143
น้ำฝน จันทร์กระจ่าง, มัลลย์ วงศ์ฤทัยวัฒนา, ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร บุศรา เชื้อดี, เจษฎา ช.เจริญยิ่ง, จุฑามาศ นวลพริ้ง	
การวิเคราะห์อิทธิพลของความสูญเสียสูญเปล่า 7 ประการ ในกระบวนการผลิต แบบลีน ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย.....	157
อรรธรณ เชื้อเมืองพาน, วรลักษณ์ วรรณโล, สุกมล ดวงตา, นิรุทธิ์ ชัยโชค	
ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้ม มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์.....	171
อภิญา พลทม, พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข, ภัทรพล มหาจันทร์	
การมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชยจังหวัดระนอง.....	187
ภาวิดา รังสี, เศกสรรค์ ยงวนิชย์	
การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา.....	199
พระยุรนันท์ ภาททมโม, อนุวัต กระสังข์, รัฐพล เย็นใจมา	

(7)

สารบัญ (Content)

หน้า

การนำเสนอข่าวปลอมของสื่อมวลชนในทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัล ที่มีผลต่อผู้รับสารในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์.....	217
เกศินี บัวดีศ, ภัทรพงศ์ เหล่าไพโรจน์	
การศึกษาตำรับยาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี.....	229
สุนทรี จินธรรม, จีรภัทร์ อัฐธิศิลป์เวท, สุภารัตน์ คำเพราะ	
การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาเยาวชน เกษตรกรผู้ประกอบการในพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม.....	247
ปรารธนา ยิ้มลีไธ	
บริบทการใช้บริการ กลยุทธ์การแข่งขันและบุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีก สมัยใหม่ที่มีผลต่อความภักดีของผู้บริโภค: กรณีศึกษาธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ ในจังหวัดเชียงราย.....	263
ณัฐธิดา จุมปา, กษิตศิ ใจผาวัง, สุทธดา ชัดติยะ	
ความรู้ด้านโรคเรื้อรังและสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชน ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	277
ปิยรัตน์ ชูมี, จิราพร อุดมกิจพิพัฒน์	
การบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.....	295
ฐณวรรตม์ วงษ์หาบาศย์, ในตะวัน คำหอม	
Analysis of Logistics Factors of Route Selection for Fruits and Vegetables from Thailand to China.....	307
Ying Wei, Manoch Prompanyo	
ภาพสะท้อนการศึกษาไทยหลังภาวะโควิด 2019.....	323
ธานินทร์ อินทวิเศษ, ธนวัฒน์ เจริญชา, พิษญาภา ยวงสร้อย	
ทุ่ม-โม่ง และ ดิถีจันทร์ (ขึ้น-แรม) ภูมิปัญญาไทยใช้คำนวณเวลาขึ้นและตก ของดวงจันทร์ได้อย่างง่ายและแม่นยำ.....	335
ละอียด ศิลาน้อย, เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ, กนกเกล้า แก้วกล้า, วิชชยุะ ศิลาน้อย	

(8)

สารบัญ (Content)

	หน้า
แบบการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน.....	355
สุรัชย์ เทียนขาว	
ภาคผนวก.....	375
หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์	

แนวทางสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์

ในเขตกรุงเทพมหานคร

Guidelines to Success in the Apartment Rental Business in Bangkok

ปุนณภา นิยมเสน¹ เอกศิริ นิยมศิลป์²

Punnapha Niyomsen, Eksiri Niyomsilp

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางสู่ความสำเร็จและระดับพฤติกรรม การตัดสินใจใช้บริการและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือบุคคลที่เป็นประชาชน ผู้ใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลมีความสำคัญ จำนวน 400 ราย ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ส่วนใหญ่มีตัดสินใจเช่าห้องเดี่ยวสตูดิโอ คิดเป็นร้อยละ 62.30 เลือกอะพาร์ตเมนต์แบบมีเฟอร์นิเจอร์ คิดเป็นร้อยละ 57.30 อาศัยอยู่คนเดียว คิดเป็นร้อยละ 47.50 ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ในภาพรวม อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.22) เมื่อพิจารณารายด้านมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.39) รองลงมา คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.26) ด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.26) ด้านการส่งเสริมการตลาด องค์ประกอบของความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในภาพรวมอยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.13) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความพึงพอใจอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.21) และด้านความภักดี อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.05) การทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านส่วนประสม

Received: 2020-10-02 Revised: 2020-10-23 Accepted: 2020-10-24

¹ คณะการจัดการ มหาวิทยาลัยชินวัตร School of Management Shinawatra University.

E-mail: tok2029@gmail.com

² คณะการจัดการ มหาวิทยาลัยชินวัตร School of Management Shinawatra University

ทางการตลาดที่แตกต่างกัน มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แนวทางสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร ควรมุ่งเน้น 1. มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี 2. มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่สะอาด 3. ค่าเช่าค่าบริการเหมาะสมสอดคล้องกับทำเลและกลุ่มลูกค้า 4. ควรปรับปรุงสถานที่ทันสมัยหรือต่อเติมอาคารต่าง ๆ 5. มีที่จอดรถสะดวก ปลอดภัย 6. ผู้ประกอบการมีใจรักงานบริการ ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่ผู้เช่าหรือผู้รับให้บริการ 7. บริการที่หลากหลาย 8. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการประชาสัมพันธ์

คำสำคัญ (Keywords): แนวทางสู่ความสำเร็จ; ธุรกิจห้องเช่า; กรุงเทพมหานคร

Abstract

This research aims to study the guidelines to success and the level of decision-making behavior on the service and the marketing mix that affect the success in operating the apartment rental business in Bangkok. The population and sample were people who used the service of the rental apartment in Bangkok. The sample was selected by using the nonprobability sampling method, and randomly selected the sample using purposive sampling method, which the sample size was 400 samples since the data was important. The research results were found that most the rented apartments were a single room or studio, representing 62.3 percent, most of the apartments were fully furnished, representing 57.3 percent, and the tenants live alone, representing 47.5 percent. Marketing mix influencing the overall apartment rental decision was at the most important level ($\bar{x}$ = 4.22). When consider each aspect, it was found that the product aspect was at the most important level ($\bar{x}$ = 4.39), followed by distribution channel aspect at the most important level (mean $\bar{x}$ = 4.26), and physical characteristic aspect at the most important level ($\bar{x}$ = 4.26) respectively. For marketing promotion aspect, the components of the overall success of the apartment rental business are at high important ($\bar{x}$ = 4.13). When considering each aspect, it was found that the satisfaction was at the most important level ($\bar{x}$ = 4.21), and loyalty was at a very important level ($\bar{x}$ = 4.05). The hypothesis testing on the marketing mix showed

that the different marketing mix affects the success of the apartment rental business in Bangkok differently with the statistically significant at 0.05. The guidelines to success in operating the apartment rental business in Bangkok should focus on; 1. Having good security system. 2. Having sufficient facilities and keeping the place clean all the time. 3. Rental fee and service fee suitable for the location and group of customers. 4. Improving place regularly to be modernly or trendy to the new technology or the festivals. 5. Having convenient and safe parking. 6. Entrepreneurs having a service mind and able to provide the assistance and advice to the tenants or service recipients. 7. Providing wide range of services. 8.) Applying of modern technology in public relations.

Keywords: Guideline to success; Rental business; Bangkok

บทนำ (Introduction)

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ทำให้ประชาชนทั่วไปมีทัศนคติ ค่านิยม ตลอดจนความจำเป็นที่แตกต่างกัน มีผลทำให้เกิดความต้องการในการเช่ามากกว่าการซื้อที่อยู่อาศัย ในการนี้ธุรกิจห้องเช่าจึงเป็นคำตอบที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่แตกต่างมากกว่าการซื้อ ปัจจุบันพบว่าธุรกิจห้องเช่าเข้ามามีบทบาท ในการตอบสนองความต้องการของผู้ที่มาจากส่วนภูมิภาคที่เข้ามาอยู่อาศัย เพื่อการทำงานหรือแม้กระทั่งการเข้ามาศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นนี้ เป็นแรงผลักดันทำให้เกิดการพัฒนาเป็นธุรกิจให้เช่าที่อยู่อาศัยในส่วนที่นอกเหนือจากธุรกิจการซื้อและการเช่าซื้อ ธุรกิจการเช่าที่อยู่อาศัยซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ถือเป็นธุรกิจที่มีอัตราเติบโตอย่างต่อเนื่องในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ตลาดอสังหาริมทรัพย์ ปี 2559 ที่ผ่านมา ตลาดให้เช่าของธุรกิจอะพาร์ตเมนต์มีอัตราเฉลี่ยสูงเพิ่มขึ้น โดยผู้ประกอบการเน้นสถานที่ตั้งในทำเลใจกลางเมืองหรือย่านธุรกิจ ทั้งนี้อัตราการเข้าพักขึ้นอยู่กับชาวต่างชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นองค์ประกอบหนึ่ง ซึ่งโดยเฉลี่ยมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ประมาณร้อยละ 5 ต่อปี และเชื่อว่าการแข่งขันในตลาดห้องพักอาศัยให้เช่าจะมีการแข่งขันที่สูงต่อเนื่อง เพราะมีการสร้างคอนโดมิเนียม โดยมีจุดประสงค์สร้างขึ้นมาเพื่อการปล่อยให้เช่าโดยเฉพาะ ทำให้ เกิดการแข่งขันในตลาดมากขึ้น ส่งผลให้ราคาเช่าเพิ่มขึ้นในระดับเล็กน้อย ในขณะที่ราคาขายคอนโดมิเนียมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ผลตอบแทนจากการลงทุนคอนโดมิเนียม เพื่อการปล่อยเช่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 4 ถึง ร้อยละ 5 ต่อปี โดยมีทำเล

ที่ตั้ง ที่สำคัญ คือ ถนนสุขุมวิท ถนนสีลม ถนนนราธิวาส และถนนรัชดาภิเษก เพราะเป็นทำเล ที่ตั้งของธุรกิจห้างร้านเป็นจำนวนมากจึงเป็นแหล่งที่มีแรงงาน ประกอบกับมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง เช่น มีศูนย์การค้า ธุรกิจค้าปลีก และเป็นแหล่งที่ตั้งของโรงเรียนนานาชาติ สถานบันการศึกษา มหาวิทยาลัย อีกด้วย ปัจจุบันสถิติการจดทะเบียนนิติบุคคลอาคารชุดในเขตกรุงเทพฯ มีเพียง 94 แห่ง เมื่อเทียบกับยอดจดทะเบียนอาคารชุดซึ่งมีสูงถึง 1,883 แห่ง จากข้อมูลดังกล่าวแสดงว่ายังมีอาคารชุด อีกประมาณ 1,700 แห่ง ที่ยังไม่ได้จดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลอาคารชุด ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายต่าง ๆ (สมาคมบริหารทรัพย์สินแห่งประเทศไทย, 2561)

ปัจจุบันการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยและในที่สุดกลายมาเป็นปัญหาทางสังคมในหลายประเทศรวมทั้งในประเทศไทย ที่อยู่อาศัยแบบให้เช่าประเภทอะพาร์ตเมนต์ เป็นธุรกิจที่เติบโตแบบคู่ขนานกับความต้องการด้านที่อยู่อาศัยของประชากร ทั้งจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และจากการเคลื่อนย้ายแหล่งที่อยู่อาศัย ทั้งในกรณีของการเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่หรือตามแหล่งอุตสาหกรรมต่าง ๆ ภาพรวมความต้องการที่อยู่อาศัยจะยังคงมีเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรและรูปแบบชีวิตที่เปลี่ยนไป โดยความต้องการที่อยู่อาศัยมีเพิ่มมากขึ้น ทุกปีคนส่วนใหญ่ นั้น จึงจำเป็นต้องเช่าที่อยู่อาศัยไม่ว่าจะเป็นหอพัก ห้องเช่า อะพาร์ตเมนต์ คอนโดมิเนียม หรือบ้าน จากการทบทวนวรรณกรรมในหลายชั้นที่มีผู้แต่งในอดีตอย่างหลากหลาย มิติ พบว่า ในประเทศไทยวิจัยส่วนใหญ่ที่ผ่านมานั้นเน้นเฉพาะในมุมมองของผู้เช่าหรือลูกค้า ผู้วิจัยยังไม่สามารถหาวิจัยตัวแปรที่มีผลต่อความสำเร็จของผู้ประกอบการในการบริหารจัดการธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ได้เลย (สมาคมบริหารทรัพย์สินแห่งประเทศไทย, 2561) ส่วนใหญ่จะทำการศึกษาจากมุมมองของผู้ใช้บริการ ยกตัวอย่างเช่น พจนารถ อิมสอน (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเช่าอะพาร์ตเมนต์ โดยใช้แนวคิดด้านการตลาดมาทำการวิเคราะห์ พบว่า อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพที่แตกต่างกันของลูกค้า มีผลต่อพฤติกรรมการเช่าอพาร์ตเมนต์ที่แตกต่างกัน ในขณะที่ อันธิกา สายสินธุ์ (2555) ศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของผู้บริโภคที่มีต่อการใช้บริการห้องเช่า กฤตินท์ ธีราไชย (2556) ทำการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของลูกค้ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเช่าหอพัก จากการวิจัยต่าง ๆ ที่เคยมีผู้วิจัยในอดีตได้จัดทำและเผยแพร่ไว้ พบว่ายังมีช่องว่างหรือจุดที่ขาดหายไป คือ ยังไม่มีการวิจัยใดที่เกี่ยวกับความสำเร็จของผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ วิจัยนี้จึงเน้นการศึกษาแนวทางสู่ความสำเร็จที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาแนวทางสู่ความสำเร็จและระดับพฤติกรรมการตัดสินใจใช้บริการและส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาตามแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการตัดสินใจใช้บริการห้องเช่าอพาร์ทเมนต์ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอพาร์ทเมนต์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ หมายถึง ในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอพาร์ทเมนต์ สามารถวัดได้จากการที่ผู้ใช้บริการ ตัดสินใจใช้บริการซ้ำ ขณะที่การตัดสินใจใช้บริการซ้ำ เป็นการตัดสินใจของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับการเช่าอพาร์ทเมนต์อีกครั้งหนึ่ง โดยการตัดสินใจซ้ำจะขึ้นอยู่กับความพึงพอใจหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมก่อนหน้านี้ และความจงรักภักดีในสินค้าและบริการของผู้บริโภค

2. ธุรกิจห้องเช่า หมายถึง ห้องชุดหรือกลุ่มห้องอันเป็นส่วนหนึ่งของอาคาร ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยของครัวเรือน โดยกลุ่มห้องนี้จะต้องประกอบด้วย ห้องครัว ห้องน้ำ ตลอดจนทางเข้าออกห้องชุด เป็นของตนเอง เช่น อะพาร์ตเมนต์แฟลต คอนโดมิเนียม แมนชั่น คอนโดเทล เป็นต้น

3. อะพาร์ตเมนต์หมายถึง ที่พักอาศัยหรืออาคารที่พักอาศัย ที่ผู้อยู่อาศัยต้องเช่าพักโดยกรรมสิทธิ์ทั้งที่ดินและทั้งอาคารนั้นเป็นของเจ้าของคนเดียวและทุกคนที่อาศัยในอาคารนั้นต้องปฏิบัติตามในกฎระเบียบที่อะพาร์ตเมนต์กำหนด นอกจากนี้แล้วระยะเวลาการเช่าพักก็จะมีการกำหนดที่แน่นอน

4. ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลซึ่งขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพไม่ว่าการ กระทำดังกล่าวจะได้รับประโยชน์ หรือได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ และไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วหรือไม่

5. ส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ (Service Marketing Mix) หมายถึง แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ให้บริการซึ่งเป็นธุรกิจที่แตกต่างสินค้าอุปโภคและบริโภคทั่วไป จำเป็น

จะต้องใช้ส่วนผสมการตลาด (Marketing Mix) ประกอบด้วย 1.) ด้านผลิตภัณฑ์(Product) เป็นสิ่งซึ่งสนองความจำเป็นและความต้องการของมนุษย์ได้คือ สิ่งที่ผู้ขายต้องมอบให้แก่ลูกค้าและลูกค้าจะได้รับผลประโยชน์และคุณค่าของผลิตภัณฑ์นั้น ๆ โดยทั่วไปแล้ว ผลิตภัณฑ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ ผลิตภัณฑ์ที่อาจจับต้องได้ (Tangible Products) และ ผลิตภัณฑ์ที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Products) 2.) ด้านราคา (Price) หมายถึง คุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ลูกค้าจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของบริการกับราคา (Price) ของบริการนั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคาลูกค้าจะตัดสินใจซื้อ ดังนั้น การกำหนดราคาการให้บริการควรมีความเหมาะสมกับระดับการให้บริการชัดเจน และง่ายต่อการจำแนกระดับบริการที่ต่างกัน 3.) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการนำเสนอบริการให้แก่ลูกค้า ซึ่งมีผลต่อการรับรู้ของลูกค้าในคุณค่าและคุณประโยชน์ของบริการที่นำเสนอ ซึ่งจะต้องพิจารณาในด้านทำเลที่ตั้ง (Location) และช่องทางในการนำเสนอบริการ (Channels) 4.) ด้านการส่งเสริม (Promotions) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสำคัญในการติดต่อสื่อสารให้ผู้ใช้บริการ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แจ้งข่าวสารหรือชักจูงให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรม การใช้บริการและเป็นกุญแจสำคัญของการตลาดสายสัมพันธ์ 5.) ด้านบุคคล (People) หรือพนักงาน (Employee) ซึ่งต้องอาศัยการคัดเลือก การฝึกอบรม การจูงใจ เพื่อให้สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้แตกต่างเหนือคู่แข่งขึ้นเป็นความ สัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการต่าง ๆ ขององค์กร เจ้าหน้าที่ต้องมีความสามารถ มีทัศนคติที่สามารถตอบสนองต่อผู้ให้บริการ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา สามารถสร้างค่านิยมให้กับองค์กร 6.) ด้านกายภาพและการนำเสนอ (Physical Evidence/Environment and Presentation) เป็นแสดงให้เห็นถึงลักษณะทางกายภาพและการนำเสนอให้กับลูกค้าให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยพยายามสร้างคุณภาพโดยรวมทั้งทางกายภาพและรูปแบบการให้บริการเพื่อสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า ไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย การเจรจาต้องสุภาพอ่อนโยน และการให้บริการที่รวดเร็ว หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ลูกค้าควรได้รับ และ 7.) ด้านกระบวนการ (Process) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีการและงานปฏิบัติในด้านการบริการที่นำเสนอให้กับผู้ให้บริการเพื่อมอบการให้บริการอย่างถูกต้องรวดเร็ว และทำให้ผู้ให้บริการเกิดความประทับใจ

2. สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยด้านส่วนผสมทางการตลาดที่แตกต่างกัน มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

3. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มตัวซึ่งทำการคัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลมีความสำคัญและต้องให้บุคคลที่เป็นประชาชนผู้ใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 ราย การสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากข้อมูลในการให้ข้อมูลมีความสำคัญของงานวิจัย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ประกอบด้วย 1) เหตุผลที่ตัดสินใจเช่า 2) เหตุผลที่ย้ายอะพาร์ตเมนต์เดิม 3) บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการ 4) ค่าใช้จ่ายต่อเดือน 5) ระยะเวลาในการอยู่อาศัยอะพาร์ตเมนต์ปัจจุบัน 6) จำนวนผู้อยู่อาศัยอะพาร์ตเมนต์ 7) แหล่งข้อมูลในการตัดสินใจเลือกอะพาร์ตเมนต์ 8) ประเภทของห้องพักอะพาร์ตเมนต์ที่มีผลต่อการตัดสินใจ 9) ลักษณะของห้องพักอะพาร์ตเมนต์ที่มีผลต่อการตัดสินใจ และ 10) ที่ตั้งของอะพาร์ตเมนต์ที่มีผลต่อการตัดสินใจเช่าอะพาร์ตเมนต์ ตอนที่ 3 ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการและด้านลักษณะทางกายภาพ และตอนที่ 4 องค์ประกอบของความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ประกอบด้วย ด้านความพึงพอใจ และความภักดี โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนถึงระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนั้นค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่ามีสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด จนถึงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แสดงว่ามีสำคัญอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.82

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถาม โดยวิธีการสำรวจซึ่งจะให้ทีมวิจัยของผู้วิจัยจะเป็นผู้สัมภาษณ์และกรอกคำตอบกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนเพื่อทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยและความเชื่อถือได้ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้

เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 10-18 สัปดาห์ และนำแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา โดยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็น 1.1) การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2.) การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะถูกนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้เทคนิคเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยประมวลผลทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ One way Anova เพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำผลการเชิงอนุมานมาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมาหาแนวทางสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.8 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 49.5 ส่วนใหญ่อายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.0 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 54.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรี อาชีพเจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 30.8 และระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.0

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่มีเหตุผลในการเลือกอะพาร์ตเมนต์เลือกเพราะเดินทางสะดวก ทำเลดี คิดเป็นร้อยละ 21.00 เหตุผลที่ย้าย อะพาร์ตเมนต์ เพราะย้ายสถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 40.80 จะตัดสินใจด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 35.50 จ่ายค่าเช่าอะพาร์ตเมนต์ต่อเดือน จำนวน 3,501-5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.50 มีระยะเวลาอยู่อาศัย น้อยกว่า 1 ปี อาศัยอยู่คนเดียว คิดเป็นร้อยละ 47.50 หาข้อมูลจากช่องทางจากญาติ/เพื่อนแนะนำ คิดเป็นร้อยละ 38.5 ตัดสินใจเช่าห้องเดี่ยวสตูดิโอ คิดเป็นร้อยละ 62.30 เลือกอะพาร์ตเมนต์แบบมีเฟอร์นิเจอร์ คิดเป็นร้อยละ 57.30 และแบบไม่มีเฟอร์นิเจอร์ คิดเป็นร้อยละ 42.80 และเลือกที่ตั้งอะพาร์ตเมนต์เพราะใกล้สถานที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 37.00

ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ผลการวิจัย พบว่า ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในภาพรวม อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.22) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้าน

ผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.39) รองลงมาคือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.26) ด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.26) ด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.22) ด้านราคา อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.18) ด้านบุคลากร (ผู้จัดการและพนักงาน) อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.11) และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.09) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์

ส่วนประสมทางการตลาด	$\bar{X}$ ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ ความสำคัญ	ลำดับ
1. ด้านผลิตภัณฑ์ (ห้องพัก)	4.39	0.55	มากที่สุด	1
2. ด้านราคา	4.18	0.56	มาก	5
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.26	0.52	มากที่สุด	2
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.22	0.57	มากที่สุด	4
5. ด้านบุคลากร (ผู้จัดการและพนักงาน)	4.11	0.55	มาก	6
6. ด้านกระบวนการ	4.09	0.49	มาก	7
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.26	0.51	มากที่สุด	3
รวม	4.22	0.42	มากที่สุด	

องค์ประกอบของความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในภาพรวม อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.13) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความพึงพอใจ อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.21) และด้านความภักดี อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.05) ตามลำดับ โดยด้านความพึงพอใจ อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.13) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อะพาร์ตเมนต์ที่ท่านอยู่มีชื่อเสียงและเชื่อถือได้ อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.81) รองลงมา พนักงาน/ผู้จัดการ ตอบสนองต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.29) พึงพอใจในบริการที่ได้รับจากพนักงาน/ผู้จัดการ อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.08) พนักงานมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ทำ อยู่ในระดับ

ความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 3.95) และพนักงาน/ผู้จัดการให้บริการเข้าโดยใช้มาตรฐานเดียวกันอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ($\bar{X}$ = 3.91) ตามลำดับ และด้านความภักดี อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.05) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ท่านตั้งใจจะกลับมาใช้บริการอีกแน่นอน อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.13) รองลงมาคือ ท่านตั้งใจจะใช้บริการระยะยาวหากไม่มีเหตุจำเป็นที่ต้องย้าย อยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 4.11) และท่านตั้งใจจะแนะนำเพื่อน/คนรู้จัก ให้มาใช้บริการเมื่อมีโอกาสอยู่ในระดับความสำคัญมาก ($\bar{X}$ = 3.90) ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐานปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกัน มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ในภาพรวม มีค่า sig เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 หมายความว่า ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกัน มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่แตกต่างกัน มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

ความสำเร็จ	Source of Variation	Sum of Squares	Df	$\bar{X}$ Square	F	Sig
ด้านความพึงพอใจ	Between Groups	130.029	65	2.000	96.020	.000*
	Within Groups	6.958	334	.021		
	Total	136.988	399			
2. ด้านความภักดี	Between Groups	147.059	65	2.262	46.383	.000*
	Within Groups	16.292	334	.049		
	Total	163.351	399			
รวม	Between Groups	113.891	65	1.752	100.175	.000*
	Within Groups	5.842	334	.017		
	Total	119.733	399			

* $p < .05$

แนวทางสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานครจากการวิเคราะห์เนื้อหาดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า 1.1 ปัจจัยด้านทำเลและที่ตั้ง ซึ่งถือเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่สุดในการประกอบธุรกิจอะพาร์ตเมนต์ คือ ทำเลที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง บริเวณรถไฟฟ้าบีทีเอส หรือรถไฟฟ้าใต้ดิน ใกล้ห้างสรรพสินค้า-โรงพยาบาล แหล่งสินค้าอุปโภคบริโภคขนาดใหญ่ 1.2 ปัจจัยเรื่องการออกแบบห้องพัก ให้มีความสะดวกสบาย ใช้วัสดุตกแต่งที่มีคุณภาพพร้อมเฟอร์นิเจอร์ และเครื่องปรับอากาศ พร้อมเข้าอยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพักเป็นตัวช่วยสำคัญที่จะทำให้ลูกค้าตัดสินใจเช่าได้ อย่างน้อยควรต้องจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ที่จำเป็นต่อการพักอาศัยไว้ให้กับลูกค้า 1.3 ปัจจัยเรื่องราคา ให้มีความเหมาะสมนั้น ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย 1.4 ปัจจัยเรื่องสภาพแวดล้อมบริเวณที่ตั้ง หากบริเวณโดยรอบที่ตั้งอะพาร์ตเมนต์มีความสงบเงียบ ปราศจากเสียงรบกวน ก็จะทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจได้ง่ายขึ้น กรณีมีร้านค้า ร้านอาหาร ห้องสมุด โรงหนัง ร้านซักรีด และร้านซักผ้าอยู่ใกล้ ๆ จะช่วยให้การอยู่อาศัยในบริเวณนั้นสะดวก ประหยัด เวลา และช่วยเติมเต็มความต้องการในชีวิตประจำวันของผู้เช่าได้เป็นอย่างดี 1.5 ปัจจัยเรื่องความสะดวกสบายภายในห้องพัก เป็นสิ่งจำเป็นอีกอย่างหนึ่งจะต้องมีการจัดห้องพักให้ น่าอยู่ มีแสงสว่างที่เพียงพอ และมีอากาศที่ถ่ายเทสะดวก 1.6 ปัจจัยเรื่องระบบรักษาความปลอดภัย จึงเป็นปัจจัยสำคัญด้านหนึ่งที่ผู้เช่านำมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจด้วย และ 1.7 ปัจจัยเรื่องนิติบุคคล ควรมีการให้บริการและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เช่าได้เป็นอย่างดี และสามารถรับคำร้องเรียน นำมาปรับปรุงและพัฒนาอะพาร์ตเมนต์ต่อไป

2. ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นอกจากเรื่องรายได้และผลกำไรจากการประกอบธุรกิจแล้วนั้น ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ อีกประเด็น คือ การรักษาลูกค้าไว้ให้ได้ ทำให้ลูกค้าพึงพอใจในเรื่องคุณภาพของอะพาร์ตเมนต์ สภาพห้องพัก และมีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการซ้ำอีก หรือมีอัตราการย้ายออกลดลง โดยมีประเด็นดังนี้ 2.1 มีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี 2.2 มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่สะอาด 2.3 ค่าเช่า ค่าบริการเหมาะสม สอดคล้องกับทำเลและกลุ่มลูกค้า 2.4) ควรปรับปรุงสถานที่ทันสมัยหรือต่อเติมอาคารต่าง ๆ 2.5 มีที่จอดรถสะดวก ปลอดภัย 2.6 ผู้ประกอบการมีใจรักงานบริการ ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่ผู้เช่าหรือผู้รับให้บริการ 2.) บริการที่หลากหลาย เช่น Internet, fitness, สระว่ายน้ำ, ร้านสะดวกซื้อ เป็นต้น 2.8 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการประชาสัมพันธ์ เช่น Facebook, Twitter, Google ads and etc.

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง แนวทางสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 4 ประเด็นดังนี้

1. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ มีคุณลักษณะของผู้ประกอบการธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์มีครบทั้ง 3 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านกล้าเสี่ยง ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยอมรับความเสี่ยง อันอาจเกิดขึ้นจากการขาดทุนหรือล้มเหลวในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องตัดสินใจอย่างฉับไว และรอบคอบด้วยข้อมูลที่เชื่อถือได้ 2) ด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นคนที่มีมองเห็นโอกาสและช่องทางในการสร้างธุรกิจขึ้นมาภายใต้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ และด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีอิสระ ในการดำเนินงาน โดยจะมีทีมงานหรือพนักงานเป็นตัวขับเคลื่อน โดยมีความพร้อมในการเผชิญหน้ากับปัญหา มีความพยายามในการแก้ปัญหา และมีความสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ โดยสร้างธุรกิจให้มีจุดเด่น และมีความแตกต่าง นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Hao Zhao and Scott E. Seibert (2006) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิก 5 ด้าน (บุคลิกด้านการเป็นผู้มีสติ ความรอบคอบ การพร้อมที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่ ความวิตกกังวล ความสามารถในการเจรจา และการเอาใจใส่) กับลักษณะความเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ เทคนิค meta analytical ในการหาค่าความสัมพันธ์ จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความเป็นผู้ประกอบการมีค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับบุคลิกภาพ 4 ด้าน โดยผู้ประกอบการและผู้บริหารจะมีลักษณะความเป็นผู้ประกอบการสูง มีความสัมพันธ์กับบุคลิกด้านการเป็นผู้มีสติรอบคอบ การพร้อมที่จะเปิดรับประสบการณ์ใหม่ มีความวิตกกังวลเล็กน้อย และมีความสามารถในการเจรจา ไม่มีความแตกต่างในบุคลิกด้านการเอาใจใส่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในปัจจัยตัวแปรด้านบุคลิกภาพ ทุกตัวพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($R = 0.37$)

2. ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร นอกจากเรื่องรายได้และผลกำไรจากการประกอบธุรกิจแล้วนั้น ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ อีกประเด็น คือ การรักษาลูกค้าไว้ให้ได้ ทำให้ลูกค้าพึงพอใจในเรื่องคุณภาพของอะพาร์ตเมนต์ สภาพห้องพัก และมีสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการซ้ำอีกหรือมีอัตราการย้ายออกลดลง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Frese, M. (Ed.) (2000) พบว่า บุคคลอายุตั้งแต่ 25 ปี ถึง 44 ปี เป็นผู้ประกอบการที่มีความกระตือรือร้นมากที่สุด หาได้จากการศึกษาอื่นในประเทศอินเดียโดย สอดคล้องกับ Jones and George (2003) กล่าวว่าผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จค่อนข้างที่อายุน้อย ในการศึกษาเกี่ยวกับผู้ประกอบการร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่ในอินโดนี

เซีย สอดคล้องกับ Kenney, J. and Keeping, E. (2003) กล่าวว่าความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างอายุของผู้ประกอบการ และความสำเร็จของธุรกิจ ผู้ประกอบการที่มีอายุมากกว่า 25 ปี จะมีความสำเร็จมากกว่าคนที่อายุน้อย

3. ส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ในภาพรวม อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายอยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ด้านลักษณะทางกายภาพ อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ด้านการส่งเสริมการตลาด อยู่ในระดับความสำคัญมากที่สุด ด้านราคา อยู่ในระดับความสำคัญมาก ด้านบุคลากร (ผู้จัดการและพนักงาน) อยู่ในระดับความสำคัญมาก และด้านกระบวนการ อยู่ในระดับความสำคัญมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ Hoon Swee Ang and G. P. Don Hong. (2010) กล่าวว่าในการทำธุรกิจอะพาร์ตเมนต์ให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้ประกอบการต้องพิจารณาหลายปัจจัย เช่น ทำเลที่ตั้ง กลุ่มเป้าหมาย โดยสิ่งเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบในการตั้งราคาเช่า และยังสอดคล้องกับ Kenney, J. and Keeping, E. (2003) พบว่า ระยะเวลาในการดำเนินงานที่ถูกเชื่อมโยงอย่างมีนัยสำคัญ

4. พฤติกรรมการใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ได้ เหตุผลที่ตัดสินใจเช่าอะพาร์ตเมนต์ เหตุผลที่ย้ายอะพาร์ตเมนต์เดิม บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ ค่าใช้จ่ายในการเช่า อะพาร์ตเมนต์ ระยะเวลาในการอยู่อะพาร์ตเมนต์ปัจจุบัน แหล่งข้อมูลในการตัดสินใจเช่าอะพาร์ตเมนต์ ประเภทห้องพักห้องเดี่ยวและห้องชุด และลักษณะของอะพาร์ตเมนต์ แบบไม่มีเฟอร์นิเจอร์และแบบมีเฟอร์นิเจอร์ที่แตกต่างกัน มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นอกนั้นไม่ผล คือ จำนวนผู้อยู่อาศัยอะพาร์ตเมนต์ ไม่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพล วงศ์ภัทรกุล (2559) ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการอพาร์ทเมนต์บนพื้นที่ห้วยขวางและการเปรียบเทียบพฤติกรรมและระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเช่าที่พักอาศัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้เช่าพักอาศัยมีพฤติกรรมการพักอาศัยแตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาในการเช่าพักอาศัย และประเภทของห้องพักสำหรับผลการเปรียบเทียบระดับความสำคัญของส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเช่าพักอาศัย ในบุญส่งอะพาร์ตเมนต์

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)**1. ข้อเสนอแนะทั่วไป**

แนวทางสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร ควรพิจารณาทำเลที่ตั้งเป็นอันดับแรก ต่อมา คือ ในเรื่องของระดับราคาค่าเช่าควรมีความเหมาะสม ต่อมาได้เสนอการกลยุทธ์ตลาด เพื่อช่วยพัฒนาธุรกิจต่อไป ได้แก่

1. ด้านผลิตภัณฑ์ (ห้องพัก) ควรออกแบบห้องพักมีความทันสมัย สถานที่จอดรถที่เหมาะสม ระบบรักษาความปลอดภัยที่มาตรฐาน ระบบรักษาความปลอดภัยที่มาตรฐาน
2. ด้านราคา ควรมีหลายราคาให้เลือกและมีการตัดป้ายประกาศราคาอย่างชัดเจน
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ควรมีความสะดวก สถานที่ตั้งของอะพาร์ตเมนต์อยู่ใกล้สถานที่ทำงานหรือสถานศึกษา อยู่ใกล้สถานีรถไฟฟ้า มีความสะดวกในการเดินทาง
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด ควรมีส่วนลด เมื่อชำระเงินตรงเวลาและควรมีการให้โปรโมชั่น ในกรณีจ่ายเงินตรงเวลา มีรางวัลพิเศษกรณีแนะนำผู้อื่นมาเช่า
5. ด้านบุคลากร (ผู้จัดการและพนักงาน) ควรมีมารยาทและสุภาพกับลูกค้าให้บริการอย่างถูกต้องและรวดเร็ว
6. ด้านกระบวนการ ควรมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหาและการให้บริการ
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ ควรพัฒนาชื่อเสียงของอะพาร์ตเมนต์และรักษาสถานที่ตั้งและบริเวณมีความสะอาดอยู่เสมอ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ข้อมูลสถิติที่ได้ถูกนำมาใช้อธิบายผลในภาพกว้าง ทั้งนี้แนวทางสู่ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจห้องเช่าอะพาร์ตเมนต์ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นเรื่องเพื่อการศึกษาครั้งนี้เท่านั้นและสามารถขยายผลการวิจัยในเรื่องของกลยุทธ์การตลาดหรือวิเคราะห์ในอุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้รับมาเป็นแนวทางไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤตินท์ จิราไชย. (2556). ส่วนประสมทางการตลาดในมุมมองของลูกค้ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเช่าหอพัก. **สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พจนารถ อิ่มสอน. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเช่าห้องพัก. **สารนิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต**. คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). **สถิติข้อมูลของหอพักแต่ละจังหวัด (ระหว่างปี พ.ศ. 2559 –
2561** . [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://goo.gl/zjdmdB>. [5 มีนาคม 2561]
- อันธิกา สายสินธุ์. (2555). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของผู้บริโภคที่มีต่อการใช้บริการห้องเช่า.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เอกพล วงศ์ภัทรกุล. (2559). การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการอพาร์ทเมนต์บนพื้นที่ห้วยขวาง.
การค้นคว้าอิสระ. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Frese, M. (Ed.). (2000). **Success and failure of microbusiness owners in Africa: A
psychological approach**. Westport, CT: Quorum.
- Hao Zhao and Scott E. Seibert. (2006). The Big Five Personality Dimensions and
Entrepreneurial Status: A Meta-Analytical Review. **Journal of Applied
Psychology**. 91(2). 259–271
- Hoon Swee Ang and G. P. Don Hong. (2010). Entrepreneurial Spirit among East Asian
Chinese. **Thunderbird International Business Review**. 42(3). 235-246.
- Jones and George. (2003). **Essentials of Contemporary Management**. New York:
McGraw-Hill.
- Kenney, J. and Keeping, E. (2003). **Mathematics of Statistics**. Volume 1, Princeton:
D. Van Nostrand.

การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาบริการด้านวิจัย
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
A Needs Assessment for Developing Research Services at Valaya
Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

กุลชาติ พันธูรกุล¹ เมษา นวลศรี² วรรัตน์ สัมพัทธ์พงศ์³ นุชรัฐ บาลลา⁴
เกียรติศักดิ์ รักษาพล⁵ วีระวัฒน์ อุ่นเสนาหา⁶

Kullachat Pantuworakul, Mesa Nuansri, Wareerat Sampatpong, Nutcharat Balla,
Kiatisak Raksapoln, Weerawat Ounsaneha

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์การบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จำแนกตามเพศ ศาสตร์วิชา และประสบการณ์การทำงาน 2) ประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จำนวนทั้งสิ้น 187 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเชิงสรุปอ้างอิง ได้แก่ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยการทดสอบค่าเอฟ และใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNImodified) ในการจัดลำดับของความต้องการจำเป็น ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการเปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลย

Received: 2021-01-24 Revised: 2021-03-13 Accepted: 2021-03-15

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage
e-mail: kullachat@vru.ac.th

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage
e-mail: kullachat@vru.ac.th

³ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ Faculty of Management Science, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

⁴ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ Faculty of Agricultural Technology, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

⁵ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ Science and Technology, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

⁶ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ Science and Technology, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage

อลงกรณ์ฯ จำแนกตามเพศ ศาสตร์วิชา และประสบการณ์การทำงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน 2) ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับเร่งด่วน (PNImodified = 0.39) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นระดับเร่งด่วนเป็นลำดับแรก ได้แก่ ด้านทรัพยากรและระบบสารสนเทศ (PNImodified = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย (PNImodified = 0.45) ด้านการประชาสัมพันธ์ (PNImodified = 0.42) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (PNImodified = 0.39) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ (PNImodified = 0.36) และความต้องการจำเป็นระดับน้อย ได้แก่ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ (PNImodified = 0.24) ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): ความต้องการจำเป็น การบริการด้านวิจัย

Abstract

The purposes of this research article were to 1) analyze the research service of Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage as reflected by the respondents classified by genders, fields of expertise, and experiences and 2) evaluate and determine priority needs concerning research service of Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage. The samples included 187 lecturers at Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage selected by simple random sampling. The tool used in this research included a questionnaire. The data were analyzed using descriptive statistics: frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics including t-test and F-test for one-way analysis of variance. The priority needs were determined using Modified Priority Needs Index (PNImodified). The results showed that 1) there was no different opinion on the research service of Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal Patronage as reflected by the respondents classified by the genders, fields of expertise, and experiences--overall and within each category; 2) the research service was the urgent need when considered in the overall context (PNImodified = 0.39). When considered separately; resources and information technology (PNImodified = 0.52) marked the first priority, followed by research management (PNImodified = 0.45), public relations (PNImodified = 0.42), facilities (PNImodified = 0.39, service delivery processes (PNImodified = 0.36), and the service personnel (PNImodified = 0.24), respectively.

Keywords: Needs Assessment, Research Services

บทนำ (Introduction)

การวิจัยและนวัตกรรมเป็นกลไกหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ ในปัจจุบันแนวทางการพัฒนาประเทศต้องอาศัยการบูรณาการและขับเคลื่อนการปฏิรูประบบวิจัยและนวัตกรรม ทั้งทางด้านยุทธศาสตร์ บุคลากร งบประมาณ กฎหมายและปัจจัยอื่น ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศไทยยังพบปัญหาในหลากหลายมิติไม่ว่าจะเป็น การกำกับนโยบายของประเทศ การจัดองค์กรของหน่วยงานในระบบวิจัย การจัดงบประมาณและการบริหารงานวิจัย รวมถึงการนำผลงานไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง (สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล, 2560) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จึงทบทวนแนวทางการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา ศึกษาผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด เป้าสงค์ ตามแผนกลยุทธ์ และผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดโครงการ ตามแผนปฏิบัติการมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ข้อมูลพื้นฐานเพื่อประกอบการวิเคราะห์ศักยภาพของมหาวิทยาลัย ความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมหาวิทยาลัยได้รับความร่วมมือจากบุคลากร ผู้บริหาร ร่วมกันกำหนดเป้าหมายขององค์กรระยะ 5 ปี และได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2565 ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายแผนระยะ 20 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2565 – 2569) พัฒนามหาวิทยาลัยมุ่งการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างชาวนครลาด เปิดโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างไร้ขอบเขต แนวทางการพัฒนาด้านการวิจัยเป็นอีกหนึ่งพันธกิจสำคัญในการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการเป็นศูนย์กลางในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการทำวิจัยของอาจารย์ โดยมีกระบวนการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา บุคลากรให้มีสมรรถนะ และร่วมผลิตผลงานวิจัย นวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาท้องถิ่น โดยการจัดสรรทุนอุดหนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัย ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลงานวิจัยของอาจารย์ รวมถึงส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิจัย จัดทำวารสารเผยแพร่ผลงานวิจัย จัดประชุมสัมมนา แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ผลงานวิจัย และมีกระบวนการส่งเสริมการวิจัยที่ดีเพื่อเอื้อต่อการทำงานวิจัย โดยจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สร้างฐานข้อมูลผลงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนด้านการวิจัยอย่างเต็มศักยภาพ (สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ, 2563)

ดังนั้น เพื่อให้ทิศทางการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ พ.ศ. 2565 – 2569 เป็นไปอย่างมีระบบ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ นำไปสู่การกำหนดแผนปฏิบัติการมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแผนในระดับต่าง ๆ ของประเทศและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนเสียในทุกมิติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อวิเคราะห์การบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จำแนกตามเพศ ศาสตร์วิชา และประสบการณ์การทำงาน

2. เพื่อประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ

2. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ อาจารย์ประจำที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จำนวนทั้งสิ้น 597 คน (กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ, 2563)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จำนวนทั้งสิ้น 176 คน โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรม G*Power ในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2555) แต่เพื่อชดเชยแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์หรือสูญหายระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจึงปรับขนาดตัวอย่างเป็น 200 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่ความคาดหวังเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยของอาจารย์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ครอบคลุมประเด็น 6 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 57 ข้อ มีรายละเอียดในการตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

3.1 แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 - 1.0 แสดงว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับอาจารย์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยประสานงานกับสังกัดต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 200 คน โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 30 วัน จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า มีอัตราการตอบกลับจำนวนทั้งสิ้น 187 คน คิดเป็นร้อยละ 93.50 เป็นค่าที่ยอมรับได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (วรรณิ แกมเกตุ, 2551)

5. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศ ศาสตร์
วิชา และประสบการณ์การทำงาน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ และนำเสนอ
ผลการข้อมูลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์ฯ จำแนกตามเพศ และศาสตร์วิชา โดยใช้สถิติทดสอบที่แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่
เป็นอิสระจากกัน (t-test for independent samples) และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way
ANOVA)

ตอนที่ 3 ผลการประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัย
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ โดยกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่จริง
(what is) และสภาพที่ควรจะเป็น (what should be) แล้วนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดย
เรียงดัชนีจากมากไปหาน้อย โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNImodified) และ
นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

$$PNImodified = (I - D)/D$$

โดย PNImodified หมายถึง ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ได้รับการ
ปรับปรุงโดย นางลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558)

I (Importance) หมายถึง ระดับความคาดหวังที่ต้องการให้เกิด

D (Degree of success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

ผลการวิจัย (Research Results)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ศาสตร์วิชา
และประสบการณ์การทำงาน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	61	32.62
หญิง	126	67.38
รวม	187	100.00
3. ศาสตร์วิชา		
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	106	56.68
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	81	43.32
รวม	187	100.00
4. ประสบการณ์การทำงาน		

น้อยกว่า 1 ปี	12	6.42
1 - 3 ปี	37	19.79
4 - 6 ปี	54	28.88
7 - 9 ปี	28	14.97
ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	56	29.95
รวม	187	100.00

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 67.38 มีความเชี่ยวชาญทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มากที่สุด จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 56.68 และมีประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 29.95

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จำแนกตามเพศ

การบริการด้านวิจัย	เพศ	n	M	S.D.	t	p
1. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ชาย	61	3.85	0.74	.53	.59
	หญิง	126	3.80	0.68		
2. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ	ชาย	61	3.44	0.86	-.37	.72
	หญิง	126	3.49	0.76		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ชาย	61	3.49	0.88	1.24	.22
	หญิง	126	3.33	0.86		
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	ชาย	61	3.25	0.88	-.71	.48
	หญิง	126	3.35	0.89		
5. ด้านทรัพยากรและระบบสารสนเทศ	ชาย	61	3.06	0.85	-.91	.37
	หญิง	126	3.18	0.91		
6. ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย	ชาย	61	3.20	0.85	.23	.57
	หญิง	126	3.28	0.76		
รวม	ชาย	61	3.38	0.73	-.16	.88
	หญิง	126	3.39	0.68		

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ
จำแนกตามศาสตร์วิชา

การบริการด้านวิจัย	ศาสตร์วิชา	n	M	S.D.	t	p
1. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	สังคมศาสตร์	106	3.76	0.74	-1.15	.25
	วิทยาศาสตร์	81	3.88	0.64		
2. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ	สังคมศาสตร์	106	3.44	0.81	-1.82	.07
	วิทยาศาสตร์	81	3.62	0.76		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	สังคมศาสตร์	106	3.33	0.88	-.97	.33
	วิทยาศาสตร์	81	3.45	0.85		

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ
จำแนกตามศาสตร์วิชา (ต่อ)

การบริการด้านวิจัย	ศาสตร์วิชา	n	M	S.D.	t	p
1. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	สังคมศาสตร์	106	3.76	0.74	-1.15	.25
	วิทยาศาสตร์	81	3.88	0.64		
2. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ	สังคมศาสตร์	106	3.44	0.81	-1.82	.07
	วิทยาศาสตร์	81	3.62	0.76		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	สังคมศาสตร์	106	3.33	0.88	-.97	.33
	วิทยาศาสตร์	81	3.45	0.85		
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	สังคมศาสตร์	106	3.22	0.84	-1.73	.08
	วิทยาศาสตร์	81	3.44	0.92		
5. ด้านทรัพยากรและระบบสารสนเทศ	สังคมศาสตร์	106	3.09	0.85	-.94	.35
	วิทยาศาสตร์	81	3.21	0.94		
6. ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย	สังคมศาสตร์	106	3.15	0.77	-1.98	.06
	วิทยาศาสตร์	81	3.38	0.79		
รวม	สังคมศาสตร์	106	3.31	0.69	-1.82	.07
	วิทยาศาสตร์	81	3.49	0.69		

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จำแนกตามศาสตร์วิชาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการทดสอบรายคู่
1. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ						ไม่แตกต่างกัน
ระหว่างกลุ่ม	2.46	4	.61	1.27	.28	
ภายในกลุ่ม	87.80	182	.48			
รวม	90.26	186				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 1.07, df1 = 4, df2 = 182, p= .37						

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p	ผลการทดสอบรายคู่
2. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ						ไม่แตกต่างกัน
ระหว่างกลุ่ม	3.59	4	.90	1.44	.22	
ภายในกลุ่ม	113.68	182	.62			
รวม	117.27	186				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = 1.25, df1 = 4, df2 = 182, p= .29						
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก						ไม่แตกต่างกัน
ระหว่างกลุ่ม	4.65	4	1.16	1.56	.19	
ภายในกลุ่ม	135.56	182	.74			
รวม	140.22	186				
Test of Homogeneity of Variances Levene Statistic = .47, df1 = 4, df2 = 182, p= .76						
4. ด้านการประชาสัมพันธ์						ไม่แตกต่างกัน

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน

ตอนที่ 3 ผลการประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ

ตารางที่ 5 ผลการประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นในภาพรวมเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ

รายการ	สภาพ ปัจจุบัน (D)		สภาพที่ คาดหวัง (I)		PNImodified (I-D)/D	ลำดับความ ต้องการ จำเป็น
	M	S.D.	M	S.D.		
1. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	3.8	0.7	4.7	0.3	0.24	6
	2	0	2	9		
2. ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ	3.4	0.7	4.7	0.4	0.36*	5
	7	9	4	4		
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.3	0.8	4.7	0.4	0.39*	4
	8	7	0	7		
4. ด้านการประชาสัมพันธ์	3.3	0.8	4.7	0.4	0.42*	3
	2	8	1	7		
5. ด้านทรัพยากรและระบบสารสนเทศ	3.1	0.8	4.7	0.4	0.52*	1
	4	9	8	2		
6. ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย	3.2	0.7	4.7	0.4	0.45*	2
	5	9	2	5		
ค่าเฉลี่ย (รวมทุกด้าน)	3.3	0.7	4.7	0.3	0.39*	
	9	0	3	9		

*รายด้านที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน (PNImodified > 0.35)

ตารางที่ 5 ผลการประเมินและจัดลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ในภาพรวม พบว่า เป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วน (PNImodified = 0.39) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีพิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นมีค่าอยู่ระหว่าง 0.24–0.52 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ลำดับแรก ได้แก่ ด้านทรัพยากรและระบบสารสนเทศ (PNImodified = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย (PNImodified = 0.45) ด้านการประชาสัมพันธ์ (PNImodified = 0.42) ด้านสิ่ง

อำนวยความสะดวก (PNImodified = 0.39) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ (PNImodified = 0.36) และด้านบุคลากรผู้ให้บริการ (PNImodified = 0.24) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การวิจัยเรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์การบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ จำแนกตามจำแนกตามเพศ ศาสตร์วิชา และประสบการณ์การทำงานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้าน สะท้อนให้เห็นถึงจุดร่วมเดียวกันเกี่ยวกับบริการด้านวิจัยที่มีต่อมหาวิทยาลัย แต่เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็น พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ อาจเนื่องด้วยเป็นเรื่องการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การแสดงออกหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้น รวมถึงบุคลิกลักษณะของบุคลากรผู้ให้บริการ อาจสร้างความประทับใจต่อผู้รับบริการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของภาณุเดช เพียรความสุข และคณะ (2558) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านบุคลิกภาพของเจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า หากเจ้าหน้าที่มีบุคลิกภาพที่ดีในการให้บริการ ได้แก่ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมตามกาลเทศะแสดงกิริยามารยาทสุภาพ และอ่อนโยน มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส ความสนใจ และเต็มใจในการให้บริการทุกครั้งมีความเอาใจใส่ และกระตือรือร้นในการให้บริการในระดับสูง จะมีผลทำให้นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการให้บริการ แต่ทั้งนี้ยังมีประเด็นรายชื่อที่ยังพบปัญหา ได้แก่ ข้อที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในงาน และทักษะการให้บริการ สะท้อนว่าบุคลากรยังต้องพัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ของตนเอง สอดคล้องกับผลการวิจัยของนพคุณ กสานติกุล และคณะ (2554) ที่กล่าวว่า บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัยสถาบัน ขั้นตอนการดำเนินงาน ตัวอย่างการทำวิจัยควรประชาสัมพันธ์หรือเชิญชวนแจ้งให้ทราบหลักเกณฑ์เงื่อนไขต่างๆ ให้เจ้าหน้าที่ได้รับรู้ในทุกหน่วยงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรและระบบสารสนเทศ สะท้อนให้เห็นการขาดฐานข้อมูลที่เป็นระบบ เข้าได้ง่ายและรวดเร็ว ซึ่งฐานข้อมูลด้านการวิจัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนางานวิจัยของอาจารย์นักวิจัย รวมถึงเป็นการพัฒนาระบบบริหารสารสนเทศด้านงานวิจัยอย่างมีคุณภาพ และเกิดประโยชน์ต่อบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับชนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ (2563) ที่กล่าวว่า ขอบข่ายของข้อมูลที่สถาบันต้องเตรียมการเพื่อวางแผนจะต้องมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นของผู้ใช้บริการ คือ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพครบถ้วน และมีส่วนสำคัญของการประกันคุณภาพภายในเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก และผลการวิจัยของ วิภาพร นิธิปรีชาพันธ์ (2554) ที่ให้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากรและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ไว้ดังนี้ 1) จัดให้มีงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยที่เพียงพอ 2) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับงานวิจัยที่สมสมัย

2. จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับเร่งด่วน (PNImodified = 0.39) เนื่องจากการบริการด้านวิจัยเปรียบเสมือนกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัย และพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรในมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับนโยบายชาติ และความต้องการของชุมชนและสังคม ซึ่งทำให้เกิดความคาดหวังต่อการบริการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยให้เป็นมาตรฐานสากล และเป็นผู้นำด้านการบริการด้านวิจัย อาจเป็นปัจจัยเหล่านี้ที่ทำให้ผู้รับบริการต้องการการพัฒนาอย่างเร่งด่วน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิภากร นิธิบริษัณห์ (2554) ที่กล่าวว่า งานวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนได้สนับสนุน ให้หน่วยงานหรือนักวิจัยผลิตงานวิจัยเพื่อรองรับกับการพัฒนา ทั้งที่เป็นงานวิจัยในระดับนโยบาย รวมถึงงานวิจัยเพื่อพัฒนาหรือสร้างนวัตกรรมต่าง ๆ เมื่อความต้องการในการใช้ผลวิจัยอยู่ในระดับสูง ย่อมเป็นเหตุให้หน่วยงานต่าง ๆ จำเป็นจะต้องขับเคลื่อนให้ม้งานวิจัยมากยิ่งขึ้น และเมื่องานวิจัย มีจำนวนมาก และนักวิจัยรุ่นใหม่ก็เกิดขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นที่หน่วยงานด้านงานวิจัยจะต้องมีระบบสำหรับบริหารและจัดการให้งานวิจัยสามารถเกิดขึ้นและดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะสังเกตได้จากสถาบันอุดมศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีพันธกิจหลักในการผลิตและสร้างผลงานวิจัย เพื่อพัฒนาในด้านต่าง ๆ ได้จัดตั้งฝ่ายวิจัยหรือสถาบันวิจัย เพื่อทำหน้าที่หลักโดยตรงในการจัดการ กับงานวิจัยที่จะเกิดขึ้นในสถาบัน ซึ่งฝ่ายวิจัยหรือสถาบันเหล่านี้จะมีคณะกรรมการฝ่ายวิจัยหรือ คณะกรรมการบริหารงานวิจัยเป็นผู้ควบคุมและบริหารงานวิจัยของสถาบันทั้งระบบ ซึ่งผนวกกับการบริการที่มีคุณภาพเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการคาดหวังที่สะท้อนถึงสมรรถนะในการให้บริการ ส่งผลให้การบริการด้านงานวิจัยมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งอนุวัฒน์ ศุภชุตินกุล (2539 อ้างถึงใน สุเทพ กลมกล่อม, 2547) ได้กล่าวเกี่ยวกับการบริการไว้ว่า คุณภาพบริการเป็นความคาดหวังของลูกค้าขั้นพื้นฐานที่ธุรกิจจะต้องตอบสนองให้ได้ซึ่งเกณฑ์ที่ลูกค้าใช้ในการวัดคุณภาพการบริการ ลูกค้าจะวัดจากความเป็นรูปธรรมของการบริการ ความน่าเชื่อถือไว้วางใจได้ การตอบสนองต่อลูกค้า การให้ความเชื่อมั่น และความเอาใจใส่ต่อลูกค้า ลูกค้ามักคาดหวังว่าอย่างน้อยจะต้องได้รับเท่ากับที่คาดหวัง หากคุณภาพของบริการต่ำกว่าเกณฑ์ที่ลูกค้าคาดหวังไว้ ลูกค้าจะมองหาบริการจากคู่แข่งของธุรกิจในการแก้ไขปัญหาครั้งต่อไป และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นระดับเร่งด่วนเป็นลำดับแรก ได้แก่ ด้านทรัพยากรและระบบสารสนเทศ (PNImodified = 0.52) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการงานวิจัย (PNImodified = 0.45) ด้านการประชาสัมพันธ์ (PNImodified = 0.42) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (PNImodified = 0.39) ด้านกระบวนการขั้นตอนการให้บริการ (PNImodified = 0.36) สะท้อนให้เห็นถึงระบบสารสนเทศงานวิจัยที่มีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาของมหาวิทยาลัย และเป็นฐานข้อมูลสำคัญที่เป็นความต้องการของผู้รับบริการ เนื่องจากทรัพยากรและระบบสารสนเทศ มีส่วนสำคัญในการพัฒนา งานวิจัยให้มีคุณภาพ และเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการสืบค้นข้อมูลที่หลากหลายและทันสมัย รวมถึงความรวดเร็วในการสืบค้นข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุศรา สารเกษ (2555) ที่กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับระบบสารสนเทศของการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัย

ราชภัฏ พบว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการสืบค้นไม่พร้อมและเพียงพอ โดยเฉพาะเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัย อีกทั้งขาดความพร้อมของห้องปฏิบัติการวิจัยกลางที่สนับสนุนการทำวิจัยที่ตรงตามมาตรฐาน ทันสมัย รวมถึงขาดความพร้อมด้านระบบสืบค้นเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้เป็นแหล่งค้นคว้างานวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัยในภาพรวมอยู่ในระดับเร่งด่วน มหาวิทยาลัยควรใช้เป็นแนวทางในการวางแผนในเชิงนโยบายเกี่ยวกับระบบด้านบริการวิจัยในมิติต่าง ๆ รวมถึงการทำงานเชิงรุก (Proactive) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการดำเนินงานด้านบริการวิจัยให้ทัดเทียมสากล

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นระดับเร่งด่วนเป็นลำดับแรก ได้แก่ ด้านทรัพยากรและระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยควรใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศและทรัพยากร เพื่อรองรับการบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรมุ่งเน้นในรายละเอียดของการบริการที่เป็นปัญหาระดับเร่งด่วนลำดับแรก เช่น ด้านทรัพยากรและระบบสารสนเทศ เพื่อตอบสนองถึงปัญหาและสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของผู้รับบริการ

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรเน้นการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะทางการบรรลุเป้าหมายเกี่ยวกับการบริการด้านวิจัย นำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ในการปฏิบัติสอดคล้องกับเวลาและทรัพยากรที่มีอยู่

2.3 ควรเน้นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการวิจัยที่ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการพัฒนาการบริการด้านวิจัยของมหาวิทยาลัยอย่างมีคุณภาพ

2.4 ควรมีการศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่น ๆ เกี่ยวกับบริการด้านวิจัย อาจเริ่มจากกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา นำไปสู่แนวทางในการพัฒนาได้อย่างครอบคลุมทุกมิติ

เอกสารอ้างอิง (References)

กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ. (2563). **จำนวนบุคลากรสายวิชาการ**

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ. เอกสารไม่ตีพิมพ์.

ชนิษฐา ชัยรัตนารณ, วิจัยสถาบันคืออะไร ทำไปทำไม, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/4002>, [1 ธันวาคม 2563.]

นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2555). **สถิติขั้นสูง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเคอนพรีนติ้ง.

- นพคุณ กสานติกุล และคณะ. (2554). **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยสถาบันของบุคลากรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- บุศรา สารเกษ. (2555). **แนวทางการพัฒนาระบบกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ภาณุเดช เพียรความสุข และคณะ. (2558). **ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**.
อุบลราชธานี: สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ภาพร นิธิปรีชานนท์. (2554). “แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษบัณฑิต**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณิ์ แกมเกตุ. (2551). **วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, **พันธกิจของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://rd.vru.ac.th/?page_id=58, [15 ธันวาคม 2563.]
- สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล. (2560). **เอกสารประกอบการประชุมแนวทางการจัดสรรงบประมาณบูรณาการการวิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ 2562**. เอกสารไม่ตีพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). **การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น**. พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุเทพ กลมกล่อม. (2547). “ความคาดหวัง และการรับรู้ในคุณภาพบริการของลูกค้าที่ใช้บริการ. ด้านสินเชื่อ ธ.ก.ส. สาขาพนัสนิคมจังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ผลการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์
งานประดิษฐ์เศษวัสดุชั้น อนุบาลปีที่ 2

The Effect of Social Development in Fairness Using Kindergarten
Workbench 2nd Year

ไพรินทร์ บุหลัน¹ พวงพิศ เรืองศิริกุล² ชวนชม เครือเขียว³

Pirin Burun, Pongpit Ruangsirikul, Chuachom Khruethiao

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังทำกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ และศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม ด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ อำเภอเมืองจังหวัดตาก จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ 2) แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาพัฒนาพฤติกรรมทางสังคม จำนวน 30 แผน และแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .910 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางสังคม ด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัยการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุมีความร่วมมือสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 2) จากการวัดพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ทุกสัปดาห์รวม 10 สัปดาห์ พบว่าเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคมโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): เศษวัสดุ; พฤติกรรมทางสังคม; ปฐมวัย

Received: 2020-10-02 Revised: 2020-12-31 Accepted: 2021-01-06

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก Bachelor of Education Program, Faculty of Education, Northern College.

E-mail: nate_ninnate@hotmail.com

Abstract

The purposed of this research was to investigate and to compare the social behavior of children who had experienced creative art activities with Creative activity, scrap material work. The study was designed to compare the social behavior score between before and after the creative art activities. The population used in the study was Kindergarten 2/2 students at Taksin Rachanusorn School. Muang District, Tak Province, total 22 people. The tools used in the study were 1) the social behavior development activity manual using creative activity, crafting and scrap materials, 2) 30 social behavior development experience plans and the indexed social behavior observation questionnaire. Consistency between behavior and purpose and earned the confidence of the observer as .910. The data were analyzed by using mean and standard deviation and dependent t-test. The results were as followings 1) Children who experienced creative arts activities with local natural materials gaince higher scores of social behavior for both overall and lace behavior such as helping, sharing and collaboration with statistical significance at the level of .01. 2) The weekly changing of children's social behavior score were higher for each week. The creative art activities with local scrap materials effected the score changing every week for both overall and each behavior along those 10 week.

Keywords: Scrap materials; Social behavior; Early childhood Education

บทนำ (Introduction)

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญารวมทั้งด้านคุณธรรมและจริยธรรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูและพ่อแม่จะต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการด้านสังคม ซึ่งนักจิตวิทยาเชื่อว่าเด็กปฐมวัย เป็นวัยที่เตรียมตัวเข้ากลุ่มเพื่อน (Pre-gang age) เป็นช่วงระยะเวลาที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กต้องมีการเรียนรู้พฤติกรรมพื้นฐานทางสังคมทำให้เด็ก

สามารถจัดระบบในชีวิตของตนตามสังคม เพื่อการปรับตัวที่ดีต่อไปในอนาคต (อาลัย เนรานนท์, 2548 : 205-206)

พฤติกรรมทางสังคมเป็นพฤติกรรมด้านบวกที่ส่งเสริมต่อการกระทำต่างๆ ในสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีเมื่อเด็กทำไปแล้วจะสร้างความพอใจและเป็นที่ยอมรับชอบแก่ ตนเอง และผู้อื่น การที่เด็กมีความสัมพันธ์อันดีจะช่วยให้เด็กเป็นที่รักของเพื่อน ๆ เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและ ผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเพิ่มขึ้น พฤติกรรมทาง สังคมอาจเป็นลักษณะของการแสดงออกต่อผู้อื่น ด้วยการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือในการ ทำกิจกรรมต่างๆ อันจะนำมาซึ่งความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น รู้จักการแบ่งปันและการให้ตลอดจนการเสียสละ เหล่านี้ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นตามลำดับการพัฒนา พฤติกรรมทางสังคมที่แสดงต่อผู้อื่น เด็กจึงเรียนรู้ที่จะสร้างความ สัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้นทั้งบุคคล ภายในครอบครัวและภายนอก โดยเด็กปฐมวัยมักยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและ มีอารมณ์แปรปรวน ยังไม่รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อื่น การแสดงออกใน ระยะแรกอาจมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เมื่อเด็กมีอายุมากขึ้นและมีโอกาสที่ได้ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มากขึ้นรวมทั้งได้รับการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่เหมาะสมตามกฎเกณฑ์ของสังคม เด็กจะสามารถปรับตัวเข้ากับ ผู้อื่น และเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองได้ดีขึ้น การที่เด็กมี พฤติกรรมทางสังคมไม่เหมาะสม เช่น ก้าวร้าว ขาดความรับผิดชอบ เอาแต่ใจตนเอง ฯลฯ จะทำให้ เด็กปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ยากและอาจก่อให้เกิดปัญหาความ รุนแรงต่อไปในอนาคตได้แต่ถ้าเด็ก ได้รับการอบรมปลูกฝังพฤติกรรมที่เหมาะสมตามกฎเกณฑ์ของสังคมจะส่งผล ให้เด็กสามารถปรับตัว เข้ากับผู้อื่นได้และเรียนรู้บทบาทของตนเองเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การพัฒนาทางด้านสังคม สำหรับเด็กวัยนี้ต้องฝึกให้เด็กเกิดความไว้วางใจในผู้อื่นเมื่ออยู่ร่วมกันทำงานและเล่นร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นอย่างง่าย ๆ ให้เด็กเข้าใจข้อตกลง กฎเกณฑ์ต่างๆ ฝึกให้เด็ก รู้จักอดทนรอคอยให้ถึงโอกาสของตน หัดให้เด็กรับฟังผู้อื่น ชื่นชมผู้อื่น (เยาวพา เดชะ คุปต์, 2542, 85) การจัดกิจกรรมในครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการนำเอาวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น ที่อยู่ใกล้ตัว สามารถหาได้ง่าย มาจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์โดยเศษวัสดุที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น ขยะรีไซเคิล กระดาษ เมล็ดข้าวโพด เมล็ดกระถิน ใบตอง ฯลฯ มีทั้งสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และเดี่ยว โดยใน 1 วันทำผลงานศิลปสร้างสรรค์ร่วมกันทั้งแบบกลุ่มหรือแบบเดี่ยว 1 ชิ้น ซึ่งเศษ วัสดุในท้องถิ่นเป็นสื่อวัสดุที่ปลอดภัยเมื่อเด็กทำกิจกรรมแล้วจะได้เรียนรู้ในด้านพฤติกรรมทางสังคม

โดยในการทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ใน 1 วันจะมีการสร้างเงื่อนไขขึ้นมา เพื่อนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมทางสังคม ในด้านการช่วยเหลือ การแบ่งปันการร่วมมือ

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการจัดกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือซึ่งเป็นทักษะทางสังคมที่สำคัญ ด้วยการจัดกิจกรรมการประดิษฐ์เศษวัสดุที่คาดว่าจะสามารถพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยได้ และพฤติกรรมความร่วมมือเป็นทักษะที่สำคัญด้านหนึ่งของเด็กปฐมวัย ที่ควรได้รับและปลูกฝังให้กับเด็กตั้งแต่ปฐมวัย เพื่อให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการพฤติกรรมทางสังคม ด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัยระหว่างการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคม ด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ ก่อนและหลังการทำกิจกรรม

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุมีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือแต่ละสัปดาห์แตกต่างกันในทางที่ดีขึ้น
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุมีพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือรายด้านและภาพรวมดีขึ้นทุกช่วงเวลาระหว่างจัดกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (Research Development) มีกลุ่มประชากรในการวิจัยคือ เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 1 จังหวัดตาก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คอ เด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนตากสินรชานุสรณ์ อำเภอมือง จังหวัดตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษษ เขต 1 จังหวัดตาก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 22 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1. คู่มือการจัดประสภการณ์การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือโดยใช้กิจกรรมสร้างสร้งค้งงานประดิษฐ์เศษวัสดุ ชั้นอนุบาลปีที่ 2/2

3.2. แผนการจัดประสภการณ์การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือโดยใช้กิจกรรมสร้างสร้งค้งงานประดิษฐ์เศษวัสดุ ชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 จำนวน 30 แผน

3.3. แบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือโดยใช้กิจกรรมสร้างสร้งค้งงานประดิษฐ์เศษวัสดุ ชั้นอนุบาลปีที่ 2/2

3.4. ตรวจสอบหาคคุณภาพของเครื่องมือโดยทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ใน 2 ขั้นตอนคือการวิเคราะห์ความเที่ยงตรง (Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) หรือเรียกว่า ค่า IOC ได้ค่ามากกว่า 0.5 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร RAI (Burry-Stock) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการทดลองการจัดกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือโดยใช้กิจกรรมสร้างสร้งค้งงานประดิษฐ์เศษวัสดุ และจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสภการณ์การเรียนรู้ แผนละ 40 นาที โดยมีการประเมินผลทุกครั้ง การศึกษาค้างนี้ ผู้ศึกษาทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ทดลองเป็น เวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ในวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ เวลา 10.00-10.40 น. วันละ 40 นาที

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โดยใช้กิจกรรมสร้างสร้งค้งงานประดิษฐ์เศษวัสดุ โดยการเปรียบเทียบความก้าวหน้าของคะแนนที่เพิ่มขึ้น

5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลการสังเกตก่อนและหลังการจัดกิจกรรมจากแบบสังเกตพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ ชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โดยใช้ t-test for dependent samples

5.3 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) หรือเรียกว่า ค่า IOC ได้ค่ามากกว่า 0.5 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิจัยพบว่าการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดตาก ระหว่างจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ จำนวน 30 แผน ใช้เวลา 10 สัปดาห์ วิเคราะห์ด้วยสถิติ μ และ σ ทั้งภาพรวมและรายด้านตามรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์

ระยะเวลา สัปดาห์	การทำงาน ร่วมกับผู้อื่น		การช่วยเหลือ		การแบ่งปัน		การเป็น ผู้นำ ผู้ตาม		รวมทั้งหมด.	
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ
1	1.38	0.50	1.43	0.08	1.43	0.08	1.46	0.08	1.42	0.03
2	2.38	0.65	2.38	0.65	2.38	0.65	2.38	0.65	2.38	0
3	2.38	0.65	2.38	0.65	2.38	0.65	2.38	0.65	2.38	0
4	2.48	0.42	2.48	0.42	2.48	0.42	2.48	0.42	2.48	0
5	2.53	0.30	2.48	0.42	2.48	0.42	2.48	0.42	2.49	0.02
6	2.53	0.30	2.74	0.29	2.53	0.30	2.53	0.30	2.58	0.10
7	2.69	0.51	2.84	0.24	2.74	0.29	2.74	0.29	2.75	0.06
8	2.74	0.29	2.87	0.12	2.89	0.07	2.89	0.07	2.84	0.07

9	3	0	2.89	0.07	3	0	2.89	0.07	2.94	0.06
10	3	0	2.96	0.03	3	0	2.96	0.03	2.98	0.02
รวม	2.51	0.45	2.54	0.45	2.53	0.45	2.51	0.41	2.52	0.42

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดตาก ระหว่างจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ จำนวน 30 แผน ใช้เวลา 10 สัปดาห์ วิเคราะห์ด้วยสถิติ μ และ σ ทั้งภาพรวมในแต่ละรายด้าน มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ การช่วยเหลือมีค่า μ เท่ากับ 2.54 การแบ่งปัน มีค่า μ เท่ากับ 2.53 และ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและการเป็นผู้นำ ผู้ตาม มีค่า μ เท่ากับ 2.51 และค่า σ 0.45

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัยชั้นก่อนและหลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ ทั้งภาพรวมและรายด้าน

พฤติกรรม	n	คะแนนเต็ม	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		แตกต่างกัน		ร้อยละ ก้าวหน้า
			μ	σ	μ	σ			
1.การทำงานร่วมกับผู้อื่น	22	4	1.50	0.40	3.75	0.17	2.25		56.25
2. การช่วยเหลือ	22	4	1.25	0.20	3.00	0	1.75		43.75
3. การแบ่งปัน	22	4	1.00	0	3.25	0.43	2.25		56.25
4. การเป็นผู้นำ ผู้ตาม	22	4	1.25	0.33	3.50	0.32	2.25		56.25
รวม	22	16	5.00	0.20	13.5	0.32	8.50		53.12

จากตารางที่ 2 ผลการวิจัยปรากฏผลการเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดตาก ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ ทั้งภาพรวมและรายด้าน วิเคราะห์

ด้วยสถิติ μ และ σ ก่อนการทดลองและหลังทดลองในแต่ละพฤติกรรมดังนี้ การทำงานร่วมกับผู้อื่น มีค่าเท่ากับ 3.75 รองลงมา การเป็นผู้นำ ผู้ตาม มีค่าเท่ากับ 3.50 การแบ่งปัน มีค่าเท่ากับ 3.25 และ การช่วยเหลือ มีค่าเท่ากับ 3.00

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผลการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผู้วิจัยได้จำแนกประเด็นอภิปรายเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. จากผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า การพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือโดยใช้กิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นการจัดกิจกรรมที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงได้ผ่านกระบวนการการเรียนรู้ การทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาพฤติกรรมความร่วมมือได้ดี การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์กระตุ้นให้เด็กได้ร่วมมือกันในการคิดการทำงาน การเก็บอุปกรณ์ขณะที่เด็กร่วมกิจกรรมที่ทำอยู่ให้เกิดพฤติกรรมความร่วมมือ จากการเสนอวิธีการทำกิจกรรมที่แปลกใหม่ ทำให้เด็กเกิดความคิดจินตนาการที่นำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์เกิดขึ้น นอกจากนั้นการที่เด็กได้ร่วมมือกันช่วยลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและสร้างพฤติกรรมให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนอันก่อให้เกิดพฤติกรรมทางสังคมในการทำกิจกรรมและนำไปสู่ความสำเร็จตามที่ได้วางไว้อย่างราบรื่นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิริมา ภิญโญนนันทพงษ์ (2557:91) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะทางสังคมของเด็กวัย 4- 5 ปี เริ่มมีการช่วยเหลือตนเองและสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนปรับตัวในการเล่นหรือการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขทำหน้าที่ตามเวลา มีความรับผิดชอบ รู้จักกาลเทศะ การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันสอดคล้องกับ นกเนตร ธรรมบวร (2553:97) กล่าวไว้ว่าพัฒนาการทางสังคม คือ การเรียนรู้ทักษะในการปฏิสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนรวมถึงความสามารถในการตอบสนองทางสังคมต่างๆ เช่น มารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น มารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนั้นยังรวมถึงความสามารถในการเข้าใจสถานการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นการแก้ปัญหาต่าง ๆ และบทบาททางสังคม จากกิจกรรมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์ ซึ่งจะใช้ได้ในขณะที่ทำกิจกรรมและเมื่อจะทำกิจกรรมเด็กแต่ละกลุ่มจะต้องไปจัดเตรียมอุปกรณ์ของตนเองเด็กจะเกิดพฤติกรรมความร่วมมือ การช่วยเหลือ มีความรับผิดชอบและการเป็นผู้นำเพิ่มขึ้น เด็กมีอิสระในการร่วมกิจกรรม รู้จักการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ เพื่อ

แข่งกันและกัน ทำให้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่ทำอยู่ กิจกรรมที่จัดขึ้นสนับสนุนให้เด็กได้ช่วยเหลือกันขึ้นในกลุ่มในการทำงานเด็กแสดงถึงควมมีวินัยและความรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่ม เด็กแต่ละคนมีความสามารถที่ต่างกัน ชอบแสดงออกและชอบเป็นผู้นำ การส่งเสริมพฤติกรรมร่วมมือในเด็กทำได้โดยการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อยให้เด็กได้เล่นและได้ร่วมกันทำเป็นกลุ่มอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับวัยพัฒนาการและความต้องการของเด็ก ให้เด็กได้แสดงปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างเสมอภาคกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ รื่นสุข (2552:58) ได้ศึกษาพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม ในแต่ละช่วงสัปดาห์มีพฤติกรรมความร่วมมือโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา 8 สัปดาห์ เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ๆ ได้แก่ ความร่วมมือ ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือและแบ่งปันพบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมทั้ง 3 ด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบคะแนนรวมทั้งหมดซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัยก่อน -หลังการจัดกิจกรรมสร้างสรรคงานประดิษฐ์เศษวัสดุ นักเรียนมีพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือด้านและภาพรวมแตกต่างกันในทางที่ดีขึ้น คือ เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือสูงขึ้นพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรคงานประดิษฐ์เศษวัสดุ พฤติกรรมความร่วมมือที่เกิดจากเรียนรู้ เป็นการทำงานร่วมกับผู้อื่น การช่วยเหลือ การแบ่งปัน การเป็นผู้นำ ผู้ตาม เมื่อจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรคประดิษฐ์เศษวัสดุ เด็กมีพฤติกรรมความร่วมมือมากขึ้นจากความสามารถทำกิจกรรมตามความคิดและวิธีการที่ตนเองต้องการอย่างอิสระ เด็กจะมีความตั้งใจและทำงานศิลปะด้วยความเพลิดเพลินความคิดจินตนาการที่หลากหลาย ซึ่งสัปดาห์แรก เด็กจะทำตามครู หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรคงานประดิษฐ์เศษวัสดุหลายสัปดาห์เริ่มมีความมั่นใจและกล้าที่จะทำและตัดสินใจด้วยความคิดและทำให้เด็กมีวิธีการเป็นของตัวเอง เกิดการร่วมมือ มีการช่วยเหลือและมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและของเพื่อนในกลุ่มทำให้เกิดความภูมิใจกับผลงานที่ร่วมกันคิดค้นใหม่ ๆ อยู่เสมอ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรคงานประดิษฐ์เศษวัสดุ เป็นการส่งเสริมให้เด็กได้มีการทำงานร่วมกับคนอื่นสอดคล้องกับ สวาท เกษมแดงสกุลวุฒิ (2551 :48) กล่าวว่า พฤติกรรมร่วมมือ เป็นพฤติกรรมทางสังคมที่เกิดการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันทำงานหรือทำกิจกรรม

ร่วมกันมีการปรับตัวมีการสื่อสาร วางแผน เสนอความคิดเห็น เพื่องานสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มที่กำหนดไว้สอดคล้องกับ เอื้องฟ้า ท่าขุนขันธ (2547:50) กล่าวว่าพฤติกรรมร่วมมือ เป็นพฤติกรรมทางสังคมที่เกิดจากการทำกิจกรรมร่วมกันของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันทำกิจกรรมเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ เด็กแสดงออกทางการกระทำหรือคำพูดในขณะที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น โดยมีการวางแผน ร่วมกันคิดแก้ปัญหา ช่วยเหลือซึ่งกันและกันแสดงการเป็นผู้นำและรับผิดชอบร่วมกันและสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2557:91) กล่าวว่าพฤติกรรมทางสังคมคือความสามารถของเด็กในการช่วยเหลือตนเองและสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนปรับตัวในการเล่นหรือการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขทำหน้าที่ตามเวลาที่มีความรับผิดชอบ รู้จักกาลเทศะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพันธ์ พูลเพิ่ม (2551 :43) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย โรงเรียนพัทยารุโณทัย จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทย มีพฤติกรรมร่วมมือหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ บุญประจักษ์ (2553:50) ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมทางสังคมพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านไทยในแต่ละช่วงสัปดาห์มีพฤติกรรมทางสังคมโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงระหว่างช่วงสัปดาห์พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมเฉลี่ยรวมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา 8 สัปดาห์ เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ๆ ได้แก่ ความร่วมมือ ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือและแบ่งปัน พบว่า คะแนนพฤติกรรมทางสังคมทั้ง 3 ด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบคะแนนรวมทั้งหมดซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

จากเหตุผลดังที่ได้อภิปรายมาจึงสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การใช้กิจกรรมสร้างสรรค์งานประดิษฐ์เศษวัสดุ ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมด้านความร่วมมือของเด็กปฐมวัยหากครูผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในช่วงอายุ 5-6 ปี ได้นำเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ไปปรับใช้เพื่อพัฒนาความสามารถด้านอื่น ๆ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญในการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยโดยการคิดกิจกรรมสร้างสรรค์ควรมีการยืดหยุ่นระยะเวลา และให้เวลาในการปรับตัวของเด็กที่ต้องทำงานร่วมกัน ไม่ควรมีการบังคับให้ทำตามแบบ ควรให้เด็กมีอิสระในการคิด ตัดสินใจเลือกอุปกรณ์ด้วยวิธีการที่เด็กคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาเอง ไม่ควรเน้นที่ผลงานเพียงอย่างเดียว บางครั้งผลงานก็ไม่จำเป็นต้องสะอาดและสวยงามเสมอ

2. การส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือในขั้นการวางแผนการจัดกิจกรรมให้เด็กได้คิดวางแผนและควรใช้เทคนิคการพูดที่กระตุ้นให้เด็กเกิดการวางแผนร่วมกัน ส่งเสริมพฤติกรรมความร่วมมือ การช่วยเหลือและมีความรับผิดชอบ พฤติกรรมการแสดงออกของครูมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการแบบอย่างที่ดี ครูควรใช้คำพูดที่สุภาพนุ่มนวล เป็นกัลยาณมิตรกับเด็กให้ความรัก กำลังใจ ชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมความร่วมมือที่เหมาะสมทั้งด้านการร่วมมือการช่วยเหลือและความรับผิดชอบ เด็กจะได้มีความรู้สึกอบอุ่นและมีความสุขในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

3. ควรมีการสังเกตเด็กตลอดเวลาช่วงระยะเวลาในการทดลองเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมออกมาจะได้ทำการบันทึกได้ทันที

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัยในสภาพจริงในห้องเรียนระดับปฐมวัย

2. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์กับพฤติกรรมด้านอื่น ๆ เช่นการแก้ปัญหา การตัดสินใจ คุณธรรมและจริยธรรมของเด็กระดับปฐมวัย

3. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมพฤติกรรมทางสังคมนอกเหนือจากกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมการเล่นตามมุมกิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.(2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546.

กรุงเทพฯ: ศุภสภาลาดพร้าว.

นภเนตร ธรรมบวร.(2540).การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย.กรุงเทพฯ : ดานสุทธาการพิมพ์

- ทิตนา แคมมณี.(2554). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.**
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พัชรี ผลโยธิน.(2540). **เด็กอนุบาลกับพฤติกรรมความร่วมมือ.การศึกษาปฐมวัย.**1(1):59-62.
- เยาวพา เดชะคุปต์.(2554). **การศึกษาปฐมวัย.**กรุงเทพฯ:เอพี กราฟิกส์ดีไซน์.
- วีระพงษ์ บุญประจักษ์.(2553). **การจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านไทยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัย.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม(การศึกษาปฐมวัย).**กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สวาท เกษแดงสกุลวุฒิ. (2551). **ผลการจัดกิจกรรมการสร้างหนังสือที่มีพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโรงเรียนหาดส้มแป้น จังหวัดชุมพร.ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.**
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- สิริมา ภิญโญอนันต์พงษ์.(2557). **แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ: แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา.หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.** กรุงเทพฯ ศูนย์การพิมพ์ดวงกมล.
- เสาวนีย์ รื่นสุข.(2552). **พฤติกรรมความร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม.ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- อนุพันธ์ พูลเพิ่ม.(2551). **ผลการจัดกิจกรรมการเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัยโรงเรียนพัทยาอู่โหนดย์ จังหวัดชลบุรี.ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.**
- เอื้องฟ้า ท่าขุนันธ์.(2547). **ผลการประสบการณ์การเขียนร่วมกันตามแนวทางการสอนภาษาธรรมชาติที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ .**
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- อาลัย เนรานนท์. (2548). **การอบรมเลี้ยงดูเด็ก.** ลพบุรี: คณะวิทยาศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

การจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์โดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อ
พัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2
ชุดเที่ยวไปในจังหวัดของหนู

A Learning Experience-Enhancing Activities using Set of Poetry Picture
Books to Language skills Practice Listening and Speaking of the 2nd
Kindergarten of Traveling in my Province

พวงพิศ เรืองศิริกุล¹ ชวนชม เครือเขียว² สุมิตรา ชาตานันท์³

Pounpit Ruangsirikul , Chuachom Khrueahiao, Sumitra Chatanan

บทคัดย่อ (Abstract)

การจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์โดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ชุด
โรงเรียนของหนูครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ชุด เที่ยวไปใน
จังหวัดของหนู เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่
2/1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการ
ฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์โดยใช้หนังสือคำคล้องจอง
ประกอบภาพ ชุด เที่ยวไปในจังหวัดของหนู ประชากร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นเด็กปฐมวัย
ชั้นอนุบาล 2/1 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดตาก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา
2562 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 23 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ได้แก่ 1) หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ชุด เที่ยวไปในจังหวัดของหนู เพื่อพัฒนาทักษะทาง
ภาษาด้านการฟัง และการพูดสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 2) แผนการจัดประสบการณ์
ประกอบการใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ชุด เที่ยวไปในจังหวัดของหนู จำนวน 10 เล่ม 3)
แบบทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ
หาประสิทธิภาพของหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ชุด เที่ยวไปในจังหวัดของหนู เพื่อพัฒนา

Received: 2020-10-01 Revised: 2020-12-03 Accepted: 2020-12-15

^{1 2 3} หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัด
ตาก Bachelor of Education Program, Faculty of Education, Northern College.

E-mail: kitkawindet.w@gmail.com

ทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดสำหรับนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 E₁ และ E₂ *
เปรียบเทียบผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน แต่ละคนด้วยค่าเฉลี่ยและร้อยละสามารถสรุปผลการศึกษได้ดังนี้ 1. ประสิทธิภาพของหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ชุด
เที่ยวไปในจังหวัดของหนู เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้น
อนุบาลปีที่ 2/1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.38 /86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้
2. พัฒนาการทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์
โดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบ

คำสำคัญ (Keywords): หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ; เที่ยวไปในจังหวัดของหนู; พัฒนาการ
ทางภาษา

Abstract

A learning experience-enhancing activities using set of poetry picture to promotes language of the 2nd kindergarten aims to: 1) develop activities to enhance experience with efficiency according to criteria 80/80 2) compare language development before and after organizing activities to enhance learning experience by using poetry picture books. The Sample group used in research is a preschool child, kindergarten, year 2/1, Taksin Rachanusorn School, Muang District, Tak Province, Semester 2, Academic Year 2019, 1 classroom, 23 students, The research instruments were obtained by Cluster Random Sampling. 1) The book of rhymes with pictures of a series of traveling to the province of you. To develop listening language skills And speaking for kindergarten students 2/1 2) Experience plan for using 10 volumes of rhyming books accompanying pictures of traveling in the province of you. 3) The test measures the listening and speaking skills of young children, analyzes the data by searching for the effectiveness of the rhyming books accompanying the pictures of the series of traveling in my province. o develop listening and speaking language skills for students. Kindergarten 2/1 E₁ and E₂ compare the difference of students' pre- and post-grade scores. Each person with mean and percentage can summarize the study results as follows. 1.The efficiency of the poetry picture book to promotes of the 2nd kindergarten is as efficient as

84.38/86.67 with is in accordance with the 80/80 criteria. 2. Language development after the experience arrangement is higher than before the experience arrangement with statistical significance at .01

Keywords: Poetry Picture Books; title songs, pictures; Language development

บทนำ (Introduction)

มนุษย์ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถแสดงออกด้วยการใช้เสียงคำพูด ท่าทาง แล้วสื่อออกมาให้มีความหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ฉะนั้นการเรียนรู้ภาษาเริ่มมาจากการฟังและการพูดก่อนการอ่านและการเขียนภาษา จึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะการฟังและการพูดซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียน ดังนั้นการพัฒนาภาษาควรเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัยเพราะเด็กในวัย 2-7 ปีจะมีพัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551 :136) ที่กล่าวว่าเด็กเรียนรู้ภาษาตามลำดับขั้นพัฒนาการ เริ่มจากความคุ้นเคยจากการได้ยินได้ฟังการพูดคุยสนทนา ทำให้พัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามเด็กเริ่มเรียนจากภาษาง่าย ๆ เรียนรู้การใช้คำศัพท์ด้วยการใช้ประโยคครูสอนภาษาคนแรกของเด็กคือพ่อแม่เสียงแรกที่เด็กได้ยินได้ฟังคือเสียงจากพ่อแม่การโต้ตอบของพ่อแม่ทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาการพูดและสนทนากับเด็กคือการสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัย

การเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยจะแตกต่าง ไปจากวิธีการเรียนรู้ภาษาของผู้ใหญ่เนื่องจากระดับวุฒิภาวะทางสติปัญญาของเด็กยังพัฒนาไม่เต็มที่เด็กยังไม่สามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ไม่สามารถใช้อวัยวะทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางภาษาได้อย่างเต็มที่ซึ่งความสามารถเหล่านี้ขึ้นอยู่กับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย และเนื่องจากภาษามีคุณสมบัติที่เป็นนามธรรมจึงต้องใช้สัญลักษณ์พิเศษแทนความหมายเด็กเล็กจะเรียนรู้ภาษาได้จากการได้ยินได้ฟังการพูดของ พ่อแม่ผู้เลี้ยงดูหรือจากการดำรงชีวิตประจำวันเมื่ออยู่ที่บ้าน จากนั้นเมื่อมาอยู่ในสถานศึกษาเด็กจะเรียนรู้จากครูและผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยการเลียนแบบเสียงที่ได้ยินจากผู้อื่นก่อนและจะสะสม คำแล้วสร้างกฎเกณฑ์ขึ้นเองด้วยการนำคำที่สะสมไว้มาผสมผสานกันเพื่อเปล่งเสียงออกมาพัฒนาการต่อมาเมื่อเด็กโตขึ้นก็จะเพิ่มคำเรื่อย ๆ และผูกเป็นประโยคตามขั้นตอนหรือพัฒนาการการเรียนรู้ภาษาของเด็กอย่างไรก็ตามเพื่อให้เด็กเรียนรู้ภาษาเป็นไปตามพัฒนาการพ่อแม่ครู

ผู้ปกครองหรือสภากาชาดทางภาษาให้มีความหมายกับเด็ก ประกอบกับการแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาที่หลากหลายให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อเด็กจะได้เกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ภาษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ต้องอาศัยทักษะการฟังการพูดอันเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียนดังนั้นการพัฒนาภาษาควรเริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัยเพราะเด็กในวัย 2-7 ปีเป็นวัยที่พัฒนาการทางภาษาเจริญงอกงามอย่างรวดเร็วสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2550: 110) ที่กล่าวว่าการจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยต้องจัดให้สอดคล้องกับอายุ ธรรมชาติและความต้องการของเด็กซึ่งมีความแตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรตระหนักถึงความสำคัญและจัดประสบการณ์เรียนรู้ทางภาษาให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัยซึ่งต้องอาศัยทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ซึ่งกล่าวว่าเด็กปฐมวัยอายุ 2-7 ปี จัดอยู่ในขั้นพัฒนาทางขั้นคิดก่อนปฏิบัติการ เด็กเรียนรู้จากการกระทำโดยอาศัยสื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพราะเด็กในวัยนี้ยังไม่พัฒนาถึงขั้นที่จะเข้าใจเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ต้องอาศัยสื่อที่เป็นรูปธรรม การศึกษาในปัจจุบันมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข การสอนทักษะทางภาษาของครูปฐมวัยสามารถสร้างความสุขในขณะที่เรียนให้นักเรียนได้มีการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอ่านหนังสือให้เด็กฟังหลายเล่มพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอ่านหนังสือให้ฟังบ่อย ๆ ไม่เพียงแต่จะมีความรู้มีความพร้อมด้านภาษามายังทำให้เด็กมีความสามารถในการเรียนในภาพรวมของเนื้อหาวิชาการที่ผู้ใหญ่เล่าหรืออ่านหนังสือให้ฟัง ไม่เพียงแต่เป็นการขยายประสบการณ์หรือเตรียมความพร้อมเด็กเพื่อการอ่านออกเขียนได้ สิ่งสำคัญอีกอย่างคือเด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่ฟังทั้งตัวละครเหตุการณ์ความหมายของสำนวนภาษาที่ใช้ เกิดการเชื่อมโยงภาษาที่ได้ฟังไปสู่การใช้ในสถานการณ์จริงต่อไปหลังจาก การอ่านถ้าครูหรือผู้เล่ามีการถามคำถามโดยเลือกระดับคำถามให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยพยายามถามคำถามปลายเปิดเพื่อให้เด็กได้คิดหาคำตอบที่หลากหลาย ได้แก่ คำถามประเภท ทำไมอย่างไรถ้า ... จะเป็นอย่างไรเพราะเหตุใด ฝึกให้เด็กได้เป็นคนตั้งคำถามถามเพื่อนเกี่ยวกับเรื่องราวในนิทานหรือคิดกิจกรรมให้เด็กได้ทำหลังจากจบนิทานโดยครูใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้นหรือกำหนดสถานการณ์ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยพัฒนาทักษะด้านการคิดของเด็กได้เป็นอย่างดีดังนั้นการนำหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพมาใช้ฝึกทักษะทางภาษาจึงเป็นสื่อที่สามารถช่วยเด็กให้เกิดความสนุกสนานส่งเสริมการคิดจินตนาการและช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาเด็กจะฝึกการจดจำความต่อเนื่องของเรื่องติดตามแนวความคิดส่งเสริมให้มีความฉลาดในการฟังการ

เรียนรู้คำใหม่จากหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจอยากอ่านหนังสือ เพื่อจะได้อ่านได้ด้วยตัวเองรวมทั้งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้คำและภาษาพูดใหม่ ๆ เป็นการเพิ่มพูน คำศัพท์เพราะเด็กได้เก็บสะสมทั้งคำศัพท์และความคิดจากเรื่องราวที่ตนได้ฟังมา เมื่อถึงคราวจะใช้ ก็สามารถนำมาใช้ได้ทันทีซึ่งกฤษยา ตันติพลาวีระ (2551; 146) ได้กล่าวว่าการฟังของเด็กเป็นการ รับรู้เรื่องราวด้วยประสาทสัมผัสทางหูที่เด็กสะสมและนำไปสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษามากกว่า การใช้เพื่อพัฒนาปัญญา เด็กจะเก็บคำพูดจังหวะเรื่องราวจากสิ่งที่ฟังต่อเป็นคำศัพท์เป็นประโยคที่ ถ่ายทอดไปสู่การพูดถ้าเรื่องราวที่เด็กได้ฟังมีความชัดเจนต่อการเข้าใจเด็กจะได้คำศัพท์และมีความสามารถเพิ่มขึ้นจากการให้เด็กฟังจะเห็นได้ว่าการเปิดโอกาสให้เด็กพูดในสิ่งที่ชอบด้วยคำพูด ของเขาเองหรือพูดเรื่องราวจากประสบการณ์เดิมจะช่วยส่งผลให้เด็กเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจได้ว่าใคร ทำอะไรที่ไหนอย่างไร ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการสร้างหนังสือคำ คล้องจองประกอบภาพ ชุดโรงเรียนของหนู เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย สำหรับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และมีพัฒนาการทางภาษาที่ดีขึ้นและเหมาะสม กับวัยมีความพร้อมในการรับรู้ภาษา และแสดงออกทางภาษาด้วยการพูด การฟัง การคิด และ ถ่ายทอดความคิดของตนเองออกมาในรูปได้ ทำให้เด็กมีความสนใจที่จะฟังและพูด การมี ภาพประกอบที่น่าสนใจ มีสีสันสวยงาม ทำให้เร้าความสนใจในการร่วมกิจกรรมน่าจะเป็นการ เสริมสร้างพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้หนังสือคำคล้องจอง ประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ชุด เทียวไปในจังหวัดของหนู ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ชุดเทียวไปในจังหวัดของหนู

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

พัฒนาการทางภาษาของเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์โดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ชุดเที่ยวไปในจังหวัดของหนู หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย-หญิงอายุระหว่าง 4-5 ปีชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดตาก จำนวน 1 ห้อง จำนวนทั้งสิ้น 23 คน

ด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพชุดเที่ยวไปในจังหวัดของหนูเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดสำหรับนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางภาษาด้านการฟัง ได้แก่ การเข้าใจความหมายของคำการปฏิบัติตามคำสั่ง ทักษะความสามารถด้านการพูด ได้แก่ การพูดบอกชื่อสิ่งต่างๆที่เห็นในภาพได้ถูกต้องการแต่งประโยคปากเปล่าการเล่าเรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

2. หนังสือภาพโดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ชุด เที่ยวไปในจังหวัดของหนู จำนวน 10 เล่ม มีคะแนนเฉลี่ย 4.56 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

3. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวม

ในการทดลองใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาการทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ชุด เที่ยวไปในจังหวัดของหนูปีการศึกษา 2562 ดังนี้

1. ประเมินก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดแล้วบันทึกคะแนน
2. ผู้วิจัยค้นคว้าดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ชุดเที่ยวไปในจังหวัดของหนู และแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาด้านการฟังและการพูดในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นเวลา 20 นาทีต่อวัน และในระหว่างการใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ชุด เที่ยวไปในจังหวัดของหนู ผู้วิจัยได้ประเมินความสามารถด้านการฟังและการพูดของผู้เรียนในการทำกิจกรรม
3. ทำการประเมินหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดซึ่งปฏิบัติเช่นเดียวกับการประเมินก่อนเรียน
4. นำข้อมูลจากแบบประเมินพัฒนาการทางภาษาด้านการฟังและการพูดระหว่างจัดกิจกรรมและแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยหลังเรียน มาหาประสิทธิภาพและเปรียบเทียบความก้าวหน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ชุดเที่ยวไปในจังหวัดของหนู เพื่อหาประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. วิเคราะห์ความก้าวหน้าของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายหลังจากที่ได้เรียนหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด ชุดเที่ยวไปในจังหวัดของหนู โดยการเปรียบเทียบผลต่างของก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูล เสนอตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สถิติเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
2. หาคุณภาพเครื่องมือ

ค่าความเที่ยงตรง (IOC), ค่าความยาก (Difficulty), ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination), ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิจัยข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอการใช้หนังสือคำคลังจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ชุดที่เย็บไปในจังหวัดของหนู ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนตากสินราชานุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดตาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำนวน 23 คน ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือคำคลังจองประกอบภาพ ชุดที่เย็บไปในจังหวัดของหนู เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ตามเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80/80

ตารางที่ 1 การหาประสิทธิภาพของหนังสือคำคลังจองประกอบภาพ ชุดที่เย็บไปในจังหวัดของหนู เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	X	S.D	ร้อยละ
การสังเกตพฤติกรรมการเรียนระหว่างเรียน (E_1)	23	120	101.70	4.89	84.38
การทดสอบวัดพัฒนาการทางภาษาหลังเรียน (E_2)	23	30	23.43	1.23	86.67

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของการสังเกตพฤติกรรมการเรียนระหว่างเรียนด้วยหนังสือคำคลังจองประกอบภาพ ชุดที่เย็บไปในจังหวัดของหนู เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 23 คน เท่ากับ 101.70 (S.D=4.87) คิดเป็นร้อยละ 84.34 คะแนนเฉลี่ยการประเมินพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด หลังเรียนเท่ากับ 23.43 (S.D=1.23) คิดเป็นร้อยละ 86.67

ดังนั้น หนังสือคำคลังจองประกอบภาพ ชุดที่เย็บไปในจังหวัดของหนู เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.34/86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบพัฒนาการทักษะการฟังและการพูดโดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ชุดเดียวไปในจังหวัดของหนู ของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D	ร้อยละ
ก่อนเรียน	23	30	14.54	1.32	19.87**
หลังเรียน	23	30	23.43	1.23	

α^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่า t ที่ df₂₆ -.01 มีค่าเท่ากับ 2.487

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดก่อนจัดกิจกรรมและหลังกิจกรรมโดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ชุดเดียวไปในจังหวัดของหนู ก่อนจัดกิจกรรมได้คะแนนเฉลี่ย 14.54 คะแนน และหลังกิจกรรมได้คะแนน 23.43 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ชุดเดียวไปในจังหวัดของหนู สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.38/86.67 หมายความว่า เด็กสามารถทำคะแนนการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนด้วยหนังสือหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ชุดเดียวไปในจังหวัดของหนู ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.38 และได้คะแนนประเมินพัฒนาการทางภาษาหลังการทดลอง ได้คะแนน เฉลี่ยร้อยละ 86.67 มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด ทั้งนี้ ผลการหาประสิทธิภาพของหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 2/1 ชุดเดียวไปในจังหวัดของหนู มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 84.38/86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ หมายความว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ปฏิบัติกิจกรรมในหนังสือคำ

คลังจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ชุด เทียบไปในจังหวัดของหนู ระหว่างเรียนทั้ง 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 14.54. คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านภาษาการฟังผลและการพูดของเด็กปฐมวัย หลังเรียน (Post-test) คิดเป็นร้อยละ 21.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะหนังสือคำคลังจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 ชุด เทียบไปในจังหวัดของหนู ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างมีระบบโดยการศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 หลักสูตรสถานศึกษาหลักเกณฑ์ในการเลือกภาพประกอบการเรียนการสอนตามที่ สมศรี รอดทอง (2547:12) ได้เสนอแนะขั้นตอนการเขียนหนังสือสำหรับเด็กไว้โดยการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก เลือกเนื้อหาที่จะนำมาเขียน ซึ่งนำเรื่องมาจากสภาพท้องถิ่น ความสนใจ และความต้องการของเด็กเขียนโครงเรื่อง (Plot) การเขียนบทสคริปต์ (Script) การทำรูปเล่ม (Format) และการตั้งชื่อเรื่องใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กติดเกิดภาพพจน์ โดยขั้นตอนเหล่านี้จะทำให้หนังสือคำคลังจองประกอบภาพมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพูนศรี โตตามวงศ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้หนังสือคำคลังจองประกอบภาพ เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านคลองวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2 ตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 31 คน ผลการศึกษพบว่า หนังสือคำคลังจองประกอบภาพ เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 93.11/88.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด คือ 80/80 และ ศุภฎี พหลโยธิน (2556:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างหนังสือคำคลังจองประกอบภาพ ชุด หมู่บ้านห้วยไผ่ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ระดับอนุบาลปีที่ 2 อำเภอแม่ สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 13 คน ผลการศึกษพบว่าหนังสือคำคลังจองประกอบภาพชุดหมู่บ้านห้วยไผ่ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.15:83.85 รวมทั้ง กรีบ เถาว์ทิพย์ (2550:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้หนังสือคำคลังจองประกอบภาพระดับปฐมวัยพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนคลองโยง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า หนังสือคำคลังจองประกอบภาพระดับปฐมวัยพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูด มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 84.44/86.53 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

2. ทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูดของนักเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ชุด เทียบไปในจังหวัดของหนู ก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า หลังการใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพชุด เทียบไปในจังหวัดของหนู เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด นักเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 19.52 ทั้งนี้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ชุด เทียบไปในจังหวัดของหนู ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบขั้นตอนที่ถูกต้อง โดยผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ มีการทดลองเพื่อหาข้อบกพร่อง และนำมาแก้ไข ให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างสมบูรณ์ ดังที่ วินัย รอดจ่าย (2540:9-10) กล่าวว่า ลักษณะหนังสือที่ดี คือหนังสือที่เด็กอ่านแล้วสนุกสนานเพลิดเพลิน มีเนื้อหาสาระตรงกับใจที่เด็กอยากอ่าน มีรูปเล่มสีสันสวยงามสะดุดตาชวนให้หยิบขึ้นมาดูมาอ่านโดยไม่ต้องบังคับไม่ว่าจะเป็นหนังสือที่ให้ความรู้หรือบันเทิง และ สุนีย์ ชุมจิต (2542:50) ที่ได้สรุปลักษณะหนังสือที่ดีสำหรับเด็กว่าควรสนองความต้องการของเด็ก เหมาะสมกับความสนใจ การใช้ภาษา เหมาะสม เนื้อเรื่องควรสั้น ๆ เรื่องใกล้ตัวเด็กมากที่สุด รูปเล่มและสีสันดึงดูดความสนใจ ราคาไม่แพงเกินไป เนื้อเรื่องมีแก่นสาระ ใจความถูกต้องตามความเป็นจริง มีประโยชน์ของผู้เขียนดี มุ่งให้ประโยชน์แก่ผู้อ่าน การสรุปมีความกลมกลืนดี ทำเป็นที่ต้องใจของผู้อ่านซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรนภา อื่นแก้ว (2554:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการการใช้หนังสือคำคล้องจองภาพประกอบชุด เชียงรายบ้านเรา เพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟังการพูดของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนเทศบาล 4 สันป่าก่อ ตำบลรอบเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 27 คน ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ชุด เชียงรายบ้านเราหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์สูงกว่าก่อน การจัดกิจกรรมประสบการณ์โดยค่าเฉลี่ยร้อยละหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและค่าร้อยละความก้าวหน้ามีค่าสูงกว่าเกณฑ์ความก้าวหน้าหน้าที่ผู้ศึกษาได้ตั้งไว้ คือ ร้อยละ 25 และสุนันท์ บัวชา (บทคัดย่อ:2556) ได้ศึกษาผลการให้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ เพื่อพัฒนาความพร้อม ด้านการฟังและการพูด ชั้นปฐมวัยปีที่ 2 โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตราราม สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 23 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ความพร้อมด้านการฟังและการพูดที่เรียนโดยใช้หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดกิจกรรมเสริมประสบการณ์

ชั้นปฐมวัยปีที่ 2 หลังเรียนมีความพร้อมด้านการฟังและการพูดสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ควรมีการเผยแพร่หนังสือคำคล้องจองประกอบภาพเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟังและการพูด สำหรับนักเรียนชั้นปีที่ 2/1 ชุดไปเที่ยวในจังหวัดของหนู
2. ควรศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมในการพัฒนาและปรับปรุงหนังสือคำคล้องจองประกอบภาพ ให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น
3. ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมโดยใช้สื่อประกอบที่หลากหลายเด็กจะสนใจขึ้น ควรให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับวิธีการรูปแบบอื่น ๆ เพื่อดูว่าจะมีประสิทธิภาพเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมวิชาการ. (2552). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความ
รับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เบรน-เบส
บุ๊กส์.
- พรนภา อินแก้ว. (2554). รายงานผลการใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชุดเขียงรายบ้าน
เราเพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของนักเรียนชั้นอนุบาล
ปีที่ 2 เอกสารประกอบการจัดทำผลงานทางวิชาการ.
- พูนศรี โตตามวงศ์. (2553). การใช้หนังสือภาพประกอบคำคล้องจองเพื่อพัฒนาความสามารถทาง
ภาษาด้านการพูดสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2. เอกสารประกอบการสอนจัดทำ
ผลงานทางวิชาการ.
- วินัย รอดง่าย. (2540). การเขียนและจัดทำหนังสือเด็กและเยาวชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศุภวดี พหลโยธิน. (2556). การสร้างหนังสือภาพประกอบคำคล้องจอง ชุดหมู่บ้านห้วยไผ่เพื่อพัฒนาความสามารถ ด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2. เอกสารประกอบการจัดทำผลงานทางวิชาการ.
- สมศรี รอดทอง. (2547). การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 เรื่อง ตะลุยก บ้านเรา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2550). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย. คณะศึกษาศาสตร์ สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนีย์ ชุมจิต. (2542). หนังสือเด็ก. ราชบุรี : สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ
บ้านยางกลางอำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง
A Study the Behavior of Tourists in the Model Farm Project
According to the Royal Initiative Ban Yang Klang, Sawa District Ang
Thong Province

กันยารัตน์ คงพร¹ วันทนา เนาว์วัน² อารมณ เอี่ยมประเสริฐ³

Kanyarat Kongporn, Wanthana Naowan, Arrom Eamprasert

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริบ้านยางกลาง ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการ จำนวน 200 คน รวมถึงผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพนักเรียน/นักศึกษา รายได้ต่อเดือน 5,001-15,000 บาท สมาชิกในครอบครัวจำนวน 3-5 คน เหตุผลในการเดินทางมาท่องเที่ยว คือ เพื่อนชวนมา ความถี่ในการเดินทาง 1 ครั้งต่อปี 2) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเดินทางมาเพื่อการพักผ่อนและชมโครงการมากที่สุด รองลงมาเป็นความชอบส่วนบุคคลและมีความต้องการเรียนรู้กิจกรรมต่าง ๆ สำหรับค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวและซื้อสินค้าของที่ระลึก/สินค้าพื้นเมือง ต่ำกว่า 500 บาทอยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์ร่วมกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

คำสำคัญ (Keywords): พฤติกรรม; นักท่องเที่ยว; โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ

Received: 2021-01-28 Revised: 2021-04-07 Accepted: 2021-04-08

^{1 2 3} คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา Faculty to Management
Science Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. E-mail: kanyarataru@gmail.com

Abstract

The objectives of this research are 1) to study tourism behavior of tourists in the model farm project under the Royal Initiative of Ban Yang Klang, Si Buathong Sub-district, Sawaeng Ha District, Ang Thong Province. 2) To study factors related to tourism behavior of tourists in the model farm project under the royal initiative. The sample group for this study consisted of 200 tourists who visited the project, as well as 9 related insights providers. The tools used were questionnaires and in-depth interviews. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. Chi-Square. The research findings were as follows : 1) Most of the tourists were women the age is between 21-30 years. with a bachelor's degree. Occupation student / student Monthly income 5,001-15,000 baht. 3-5 of family members Reasons for visiting is a friend invited 1 travel frequency per year. 2) The behavior of tourists travels for the relaxation and the praises a needs to Learn Various activities. Goods souvenir expenses in way walking travelled buy and. The local product. Lower 500 baht is in the average. 3) The factor at affect the relation cooperates the behaviour of a tourist that to travel to travel the farm project following the royal thought or idea line. Separate to follow the gender. The age. The education and An occupation. Which There is the relation with a tourist behaviour.

Keywords: Tourists; Behavior; The Model Farm Project According To The Royal Initiative

บทนำ (Introduction)

แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ การที่ทรงเน้นในเรื่องของ การค้นคว้า ทดลอง และวิจัยหาพันธุ์พืชต่าง ๆ ใหม่ ๆ ทั้งพืชเศรษฐกิจ เช่น หม่อนไหม ยางพารา ฯลฯ ทั้งพืชเพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน และพืชสมุนไพร ตลอดจน การศึกษาเกี่ยวกับแมลงศัตรูพืช ทั้งนี้รวมทั้งพันธุ์สัตว์ต่างๆ ที่เหมาะสมเช่น โค กระบือ แพะ แกะ พันธุ์ปลา ฯลฯ และสัตว์ปีกทั้งหลายด้วย เพื่อแนะนำให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติได้ ราคาถูก และใช้เทคโนโลยีที่ง่าย อย่างไรก็ตามมีพระราชประสงค์เป็นประการแรก คือ การทำให้เกษตรกร สามารถ

พึ่งตนเองได้โดยเฉพาะในด้านอาหาร ก่อน เป็นอันดับแรก เช่น ข้าว พืชผัก ผลไม้ ฯลฯ เช่น การส่งเสริมอุตสาหกรรม ในครัวเรือนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพพิเศษ ใน สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งดำเนินงานสนับสนุนงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปัจจุบันสภาพของทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ ที่ดิน แหล่งน้ำ ฯลฯ ให้อยู่ในสภาพที่จะมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างมากที่สุด

จากแนวทางและเป้าหมายต่าง ๆ ดังกล่าว มีแนวพระราชดำริ ที่ถือเป็นหลักเกณฑ์ หรือ เทคนิควิธีการ ที่จะบรรลุถึง เป้าหมายนั้น หลายประการ ประการแรก ทรงเห็นว่าการพัฒนาการเกษตรที่ จะได้ผลจริงนั้น จะต้อง ลงมือทดลองค้นคว้า ต้องปฏิบัติอย่างค่อยเป็นค่อยไป ดังพระราชดำรัส ว่า "... เกษตรกรรมนี้ หรือ ความเป็นอยู่ของเกษตรกรนั้น ขอให้ปฏิบัติ ไม่ใช่ ถือตำราเป็นสำคัญ อย่างเดียว.." (โครงการพระราชดำริเกี่ยวกับการเกษตร : ออนไลน์) นอกจากจะสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับชาวบ้านในพื้นที่แล้ว ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนและเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว ที่สามารถเดินทางไปเที่ยวได้ตลอดทั้งปี นอกจากนั้น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีนโยบายในการพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวโครงการพระราชดำริต่าง ๆ อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริของพระองค์ที่ได้พระราชทานความช่วยเหลือประชาชน เช่นด้านการเกษตร ด้านศิลปาชีพ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ บ้านยางกลาง ตำบลสีบัวทอง เกิดจากพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงห่วงใยถึงปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหาอุทกภัย เนื่องมาจากพายุไต้ฝุ่นซังสารที่พัดผ่านประเทศไทยในช่วงเดือนตุลาคม 2549 โดยเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2549 ได้มีพระราชดำริ ความว่า “ให้จัดหาที่ดินซึ่งเป็นที่สูงน้ำท่วมไม่ถึง อยู่ใกล้เคียงจังหวัดอ่างทอง ซึ่งแรกเริ่มได้ดำเนินการในลักษณะที่คล้ายกันที่ตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง บนพื้นที่ 36 ไร่ เมื่อสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยมโครงการในวันที่ 28 ธันวาคม 2549 ทรงพอพระทัยมาก แต่มีพระราชดำริว่าพื้นที่เล็กเกินไป อยากให้ดำเนินการในพื้นที่มากกว่านี้เพื่อให้เป็นตัวอย่างของฟาร์มตัวอย่างในภาคกลาง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดอ่างทองจึงได้ร่วมกันทำการคัดเลือกพื้นที่ และได้พื้นที่บ้านยางกลาง ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง พื้นที่ประมาณ 1,053 ไร่เศษ (โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ บ้านยางกลาง : ออนไลน์)

ในฐานะของผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาและเห็นถึงคุณค่าความสำคัญของโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ และมีความสนใจที่จะศึกษาถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโครงการดังกล่าว ผลการศึกษาในครั้งนี้จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในการฝึกปฏิบัติจริง นำศาสตร์พระราชามาเพิ่มคุณภาพชีวิตประจำวันให้กับเกษตรกร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริบ้านยางกลาง ตำบลสีบัวทอง อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ บ้านยางกลาง ตำบลสีบัวทอง อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน คือการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นกลุ่มสนทนาผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวและผู้ให้ข้อมูลหลัก ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการเก็บแบบสอบถามเชิงสำรวจกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการ

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากร (Population) และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมโครงการจำนวน 200 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมคือแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นกลุ่มสนทนาผู้ที่เกี่ยวข้อง กับนักท่องเที่ยวจำนวน 9 คน ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ได้แก่ นายก อบต. กำนันหมู่บ้าน ประธานศูนย์วัฒนธรรม เลขานุการศูนย์วัฒนธรรม สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานชุมชน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เภรณิกหมู่บ้าน และปราชญ์ชาวบ้าน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลและศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโครงการฟาร์มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อโครงการฟาร์มตัวอย่าง คือ วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของโครงการ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว ความสนใจซื้อผลิตภัณฑ์ของโครงการ ค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าของที่ระลึก/สินค้าพื้นเมือง การเข้าร่วมในกิจกรรมการมาท่องเที่ยว ระยะเวลาที่มาใช้ในการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ความตั้งใจที่จะกลับมาท่องเที่ยวภายใน 1 ปี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน

ตอนที่ 3 แบบข้อเสนอแนะอื่น ๆ

โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเนื้อหาภาษาสำนวนศัพท์ทางวิชาการและเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของคุณภาพของเครื่องมือด้านเนื้อหา โครงร่าง รูปแบบภาษา จากนั้นนำแบบสอบถามทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach) ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ประเภท คือสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน โดยสถิติเชิงพรรณนาจะใช้สำหรับแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติเชิงอนุมานที่ใช้เพื่อทดสอบสมมุติฐานใช้การทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ บ้านยางกลาง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง มีดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จำนวน 117 คน อายุระหว่าง 21-30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 104 คน มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 73 คน มีรายได้ต่อเดือน 5,001-15,000 บาท จำนวน 69 คน

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ บ้านยางกลาง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง สรุปได้ดังนี้

มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$ และ $S.D. = 0.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพักผ่อนและชมโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$ และ $S.D. = 0.91$) รองลงมา คือ ศึกษาความรู้และนำไปปฏิบัติตาม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$ และ $S.D. = 0.81$) และน้อยที่สุดคือเพื่อเข้าร่วมประชุมสัมมนาหรือฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$ และ $S.D. = 0.59$)

รูปแบบการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$ และ $S.D. = 0.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เป็นความชอบส่วนบุคคลและมีความต้องการเรียนรู้จึงมาท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$ และ $S.D. = 0.94$) รองลงมา คือ เป็นโครงการตามแนวพระราชดำริ “ฟาร์มตัวอย่าง” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$ และ $S.D. = 0.25$)

การเข้าร่วมในกิจกรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$ และ $S.D. = 0.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นั่งรถเที่ยวชมโครงการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$ และ $S.D. = 0.21$) รองลงมา คือ เยี่ยมชมการสาธิตศูนย์การเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$ และ $S.D. = 0.14$) และน้อยที่สุดคือการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการทดลอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$ และ $S.D. = 0.29$)

ความสนใจซื้อผลิตภัณฑ์ของโครงการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$ และ $S.D. = 0.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$ และ $S.D. = 0.31$) รองลงมา คือ พืชพันธุ์เพาะปลูก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$ และ $S.D. = 0.19$) และน้อยที่สุดคือสินค้าของที่ระลึก/สินค้าพื้นเมือง ($\bar{X} = 3.86$ และ $S.D. = 0.29$)

ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจมาท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$ และ $S.D. = 0.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการมากับครอบครัว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$ และ $S.D. = 0.43$) รองลงมา คือ เพื่อน ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$ และ $S.D. = 0.97$) และตัวเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$ และ $S.D. = 0.58$) และน้อยที่สุดคือการมากับโรงเรียน/หน่วยงาน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$ และ $S.D. = 0.48$)

สื่อ/แหล่งข้อมูลข่าวสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$ และ $S.D. = 0.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ได้รับสื่อจากอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$ และ $S.D. = 0.73$) รองลงมา คือ เว็บไซต์ของโครงการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$ และ $S.D. = 0.58$) และน้อยที่สุดไม่เคยทราบ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$ และ $S.D. = 0.53$)

ระยะเวลาในการท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.34$ และ S.D. = 0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระยะเวลาในการท่องเที่ยวแบบไปเช้า-เย็นกลับอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$ และ S.D. = 0.32) รองลงมา คือ ค้างคืน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.85$ และ S.D. = 0.54)

ความตั้งใจที่จะมากลับมาท่องเที่ยวภายใน 1 ปี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.27$ และ S.D. = 0.87) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวจะกลับมาอีก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$ และ S.D. = 0.27) รองลงมา คือ ไม่กลับมา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.65$ และ S.D. = 0.57)

ช่วงวันที่เหมาะสมต่อการเยี่ยมชมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.10$ และ S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวจะมาเยี่ยมชมในวันเสาร์ - วันอาทิตย์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$ และ S.D. = 0.49) และน้อยที่สุดคือวันหยุดนักขัตฤกษ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.94$ และ S.D. = 0.64)

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวและซื้อสินค้าของที่ระลึก/สินค้าพื้นเมืองโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$ และ S.D. = 0.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ต่ำกว่า 500 บาท อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.98$ และ S.D. = 0.73) รองลงมา คือ ราคา 500-1,000 บาท อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$ และ S.D. = 0.55) และน้อยที่สุดคือราคามากกว่า 1,500 บาท อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.36$ และ S.D. = 0.48)

ข้อมูลด้านเหตุผลในการเดินทางมาท่องเที่ยวโครงการฟาร์มตัวอย่างฯ สรุปได้ดังนี้ นักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจมาจากเพื่อนชวนมาเยี่ยมชมในโครงการ รองลงมาคือครอบครัวมีส่วนช่วยในการตัดสินใจ ได้รับข้อมูลจากการโฆษณาตามสื่อต่าง ๆ และมีความศรัทธาต่อโครงการ และความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยว 1 ครั้งต่อปี

สรุปผลรายงานจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เกี่ยวข้องของงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า เป้าหมายของโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริฯ ใช้เป็นห้องเรียนธรรมชาติสำหรับการสาธิตและลงมือปฏิบัติการ ด้านการเกษตรอินทรีย์ ปศุสัตว์ และแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัย อีกทั้งเป็นสถานที่จ้างงานช่วยเหลือผู้ยากไร้ ในพื้นที่เข้ามาทำงาน ความสำคัญของโครงการ คือการทำเกษตรอินทรีย์ เป็นสถานที่สำหรับผู้สนใจการทำเกษตรอินทรีย์หรือนำไปต่อยอดองค์ความรู้ โดยมีบุคลากรในท้องถิ่นร่วมมือกันพร้อมในการให้ข้อมูลสำหรับผู้มาเยี่ยมชมโครงการ โครงการจะเพิ่มสวนดอกไม้ จุดถ่ายภาพ เพื่อดึงดูดความสนใจ และยังคงเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืนสำหรับบุคคลทั่วไป นักเรียน และนักศึกษา

ผลการวิจัยความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ บ้านยางกลาง ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง พบว่า จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ส่วนรายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ของนักท่องเที่ยวไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในโครงการฟาร์มตัวอย่างตามแนวพระราชดำริ บ้านยางกลาง ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทองดังกล่าว

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อการพักผ่อนและชมโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ผลวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยวรรณ จันทดิษฐ์ (2552) ศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์เพื่อเดินทางมาพักผ่อน และสอดคล้องกับทฤษฎีรูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของ cohen (1979) นักท่องเที่ยวมุ่งหาประสบการณ์เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางเพื่อแสวงหาประสบการณ์ที่แท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ไปสัมผัส

2. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านสื่อ/แหล่งข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้รับสื่อจากอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก ผลวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย Supattra Huabcharoen (2560) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย : กรณีศึกษาตลาดน้ำคลองผดุงกรุงเกษม เขตดุสิต กรุงเทพมหานครพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์คือ มีสินค้ามีความหลากหลาย เช่น มีสินค้า OTOP ของที่ระลึก ผักและผลไม้ประจำฤดูกาลและมีสินค้าอาหาร เครื่องดื่มปลอดสารพิษ เช่น ผักและผลไม้อร์แกนิก สบู่สมุนไพร เป็นต้น ส่วนด้านราคาด้านการจัดจำหน่าย ด้านส่งเสริมการตลาดนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง อาทิเช่นราคาสินค้ามีความเหมาะสมกับตัวสินค้า มีการจัดจำหน่ายสินค้าผ่านพ่อค้าคนกลางในราคาปลีก/ส่งเพื่อนำสินค้าไปจำหน่ายต่อมีการโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์และสื่อโฆษณาต่าง ๆ เช่น เฟสบุ๊กเว็บไซต์ของรัฐบาลสื่อวิทยุและโทรทัศน์รวมทั้งการจัดแถลงข่าวเปิดงานและป้ายโฆษณา เป็นต้น

3. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวและซื้อสินค้าของที่ระลึก/สินค้าพื้นเมืองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 500 บาท อยู่ในระดับปานกลาง ผลวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย ศิวรัตน์ กุศล และธรรณชนก เพชรานนท์ (2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ ลุ่มน้ำแม่

จน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวด้านค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

4. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยความสนใจซื้อผลิตภัณฑ์ของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่ามีความสนใจในผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปอยู่ในระดับมาก ผลวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยเทพกร ณ สงขลา (2556) ศึกษาเรื่องรูปแบบการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน พบว่า ในช่วงที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอช้างกลางได้รับความนิยม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีกิจกรรมสาธิต/ให้ความรู้การเกษตร การจำหน่ายผลผลิตทางการ เกษตร และการแนะนำธุรกิจการเกษตร

5. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยรูปแบบการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก พบว่าเป็นความชอบส่วนบุคคลและมีความต้องการเรียนรู้จึงมาท่องเที่ยว อยู่ใน ระดับมาก ผลวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยวีรพงษ์ สุหาวัน (2562) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้สื่อ อินเทอร์เน็ตและความพึงพอใจต่อการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวใน จังหวัดตาก พบว่าความพึงพอใจต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อ การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวใน จังหวัดตาก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งนี้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยว ที่ตอบแบบสอบถามมีจุดประสงค์ในการเดินทาง มาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนเป็นจำนวนมาก ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและผู้ให้ บริการข้อมูล ควรออกแบบสื่อเพื่อจูงใจให้มาท่องเที่ยว เช่น อินเทอร์เน็ตให้มีความสวยงาม ดึงดูด ความสนใจ และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งรายละเอียด ของเนื้อหา รูปแบบการให้บริการ รวมถึงข้อมูล ของตำแหน่งให้ตรงต่อความต้องการและ พฤติกรรมการใช้บริการของกลุ่มเป้าหมาย

1.2 ควรมีการระบุรายละเอียดที่ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างละเอียด และอัปเดต เนื้อหาให้มีความทันสมัยอย่างสม่ำเสมอในทุกด้าน รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์ถึงหน่วยงาน การท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้หลากหลายช่องทาง เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล ของนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่ จำเป็นในการท่องเที่ยวครบถ้วน และสามารถนำ ข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

1.3 จากปัญหาและอุปสรรคที่พบเนื่องจากนักท่องเที่ยวยังไม่รู้จักในวงกว้าง ดังนั้น หน่วยงานทางด้านการท่องเที่ยวและผู้ให้บริการข้อมูล ควรมีการออกแบบสื่อออนไลน์ให้สามารถ

ค้นหาข้อมูลได้สะดวกมากขึ้นเน้นการประชาสัมพันธ์ด้านความหลากหลาย ของแหล่งท่องเที่ยว และหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ เพื่อดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว โดยมีภาพประกอบ มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ตลอดจนมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล ซึ่งจะทำให้เนื้อหา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาเฉพาะด้าน ในเชิงลึกมากขึ้น เช่น ความพึงพอใจด้านคุณภาพ การให้บริการของพนักงานและความแปลกใหม่ของกิจกรรมในโครงการหรือสินค้าผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ

2.2 ควรศึกษาเรื่องการรับรู้และการแสวงหาข้อมูลเพื่อการตัดสินใจท่องเที่ยวโครงการพระราชดำริอื่น ๆ ในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อการเปรียบเทียบกัน

เอกสารอ้างอิง (References)

กาญจนา กาแก้ว. (2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่สวน

เกษตรจังหวัดระยอง. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการ

ท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริฯ บ้านยางกลาง, [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

<https://sites.google.com/site/royalinitiative00/khorngkar-farm-tawxyang-tam-naew-phra-rachdari-ban-yang-klang>, [7 เมษายน 2564.]

โครงการพระราชดำริเกี่ยวกับการเกษตร, [ออนไลน์] แหล่งที่มา :

<https://sites.google.com/site/royalinitiative00/khorngkar-phra-ra-chdaa-ri-keiyw-kab-karkestr>, [7 เมษายน 2564.]

เทพกร ณ สงขลา. (2556). รูปแบบการจัดการทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่

ยั่งยืนในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท

สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเกษตรเขตร้อน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ปรีณา ลาปะ.(2558). พฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมาของนักท่องเที่ยวชาวไทย.

วารสารการวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย.

4(1), 30.

วรชมน จันทิษฐ์. (2552). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยศึกษากรณี

ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัด สมุทรสงคราม. ค้นคว้าเฉพาะบุคคล. กรุงเทพมหานคร :

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- วีรพงษ์ สุทวัน. (2562). พฤติกรรมการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตและความพึงพอใจต่อการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดตาก. **วารสารการวิจัยการพัฒน**. 9(3), 63.
- ศิริรัตน์ กุศล และธรรณชนก เพชรานนท. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวในการตัดสินใจมาท่องเที่ยวโครงการพัฒนาพื้นที่ ลุ่มน้ำแม่จอน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. **วารสารสุทธิปริทัศน์**. 32(101), 134 – 148.
- Cohen, E. (1979). **A Phenomenology of Tourist Experience**. *Sociology*, 13, 179-201.
- Supattra Huabcharoen. (2560). พฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย : กรณีศึกษาตลาดน้ำคลองผดุงกรุงเกษม เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร : **วารสาร การบริการ และการท่องเที่ยวไทย**. 12(2), 82.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562
ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1
Political Participation in the General Election on 24 March
B.E. 2562 of the Police officer, the Metropole Division 1

สิริยศ แสนสุข¹ สันฐาน ชยนนท์² วิจิตรา ศรีสอน³
Sirayot Sansuk, Sunthan Chayanon, Wijittra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล รวมถึงเพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 จำนวน 322 นาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 จำนวน 17 นาย ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 โดยภาพรวมมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระดับชั้นยศ ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ได้แก่ การประชาสัมพันธ์และกำชับผลักดันให้

Received: 2020-10-05 Revised: 2020-11-29 Accepted: 2020-12-03

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะวิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร Master of Political Science Program in Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University.
e-mail: s61463825002@ssru.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

³ วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

ข้าราชการตำรวจทุกคนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การจัดกิจกรรมให้ข้าราชการตำรวจและประชาชนได้มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การจัดประชุมเพื่อวางแผนและจัดทำล้งพลจากข้าราชการตำรวจในหน่วยอื่น มาสนับสนุนดูแลหน่วยเลือกตั้ง ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเป็นแนวทางให้กับข้าราชการตำรวจมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นต้นแบบในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจโดยภาพรวม อันจะนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจในหน่วยอื่นๆ ต่อไปได้

คำสำคัญ (Keywords) : แนวทาง; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; ข้าราชการตำรวจ; การเลือกตั้ง

Abstract

This objectives of the research were to study the level of political participation and compare the level of political participation in the general election on March 24 B.E. 2562 of the police officer, the Metropolice Division 1 then classified by each personal factors and seek for the guidelines of political participation in the general election on March 24 B.E. 2562 of the police officer, the Metropolice Division 1 then classified by each personal factors. The research is quantitative and qualitative research. The quantitative research has been collected data by using a questionnaire from a sample group who are the 322 police officers who worked at the Metropolice Division 1. The statistics that have been used for data analysis included frequency distribution, the percentage, mean, standard deviation, the t-test and One-way analysis of variance (F-test). The qualitative research has been collected data by using in-depth interviews from sample group who were 17 police officers at the Metropolice Division 1. The data analysis was completed by using content analysis. The results found 1) the overall political participation in the general election on March 24 B.E. 2562, of police officers at the Metropolice Division 1 was at a high level. 2) The differences of personnel factors included gender, age, marital status, education level, and rank of police officers at the Metropolice Division 1 were not affect political participation. 3) Guidelines for political participation in the general election on March 24 B.E.2562, of police officers at the Metropolice Division 1 included: shall promote and support the police officers to exercise the vote right for being a good role model for people, shall organize the activities that police officers and the people to participate in the election for building up a good relationship among them and find a coalition to

report fraudulent clues, shall organize the meeting to plan and seek support in term of the workforce from other police bureaus to monitor the election units to reduce issues in lacking workforces. The result of this research can be used as the guidelines for police officers to participate in politics. It is also a model for the study of overall political participation in the election of police officers at the level of the Royal Thai Police which led to further development of the political participation of police officers at other bureaus.

Keywords: Guidelines; Political Participation; Police officer; Election

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปัจจุบันประเทศไทยภายหลังการรัฐประหาร ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 20 มีบทบัญญัติเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง โดยให้ประชาชนมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทน เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในสถาบันทางการเมือง การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยทางอ้อม ซึ่งนับเป็นกระบวนการในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย การปกครองของไทยจึงอยู่บนพื้นฐานของหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ประชาชนทุกคนจึงมีสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคโดยเท่าเทียมกัน ภายใต้หลักกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมายอื่นจะขัดหรือแย้งกับกฎหมายรัฐธรรมนูญนั้นไม่อาจทำได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560)

สถาบันตำรวจเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเมืองการปกครองของไทยให้มีเสถียรภาพ เพราะนอกจากจะมีสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ยังมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเลือกตั้ง มีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยบริเวณสถานที่เลือกตั้งและบริเวณโดยรอบพื้นที่การเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนมีอำนาจในการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตามกฎหมาย ข้าราชการตำรวจจึงมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศและในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ กล่าวคือ ข้าราชการตำรวจทุกนายย่อมมีสิทธิและหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ได้แก่ การใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง และการร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาลที่รัฐเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการรับรู้ แสดงออกซึ่งความคิดเห็นภายใต้กฎหมาย ร่วมสร้าง ร่วมตัดสินใจ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานด้วยความโปร่งใส รวมถึงการส่งเสริมคุณภาพ การตัดสินใจร่วมกันกับภาครัฐ (สุวิน ศรีเมือง, 2554 : 1) และในอีกฐานะหนึ่ง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ข้าราชการตำรวจมีหน้าที่หลักในการบังคับใช้กฎหมาย จับกุมตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีตาม

กฎหมาย ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือในการจัดการเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกและจัดระเบียบการจราจร ตลอดจนให้การสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งร้องขอ (ศูนย์อำนวยการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยการเลือกตั้ง, 2561 : 2-6) การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจดังกล่าว จึงย่อมกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ และส่งผลต่อภาพลักษณ์ข้าราชการตำรวจ เช่น กรณีข้าราชการตำรวจวางตัวไม่เป็นกลางทางการเมือง กรณีการร้องเรียนข้าราชการตำรวจที่ปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งในบางพื้นที่ กรณีรับสินบนจากนักการเมืองหรือวางตัวเป็นผู้รับใช้ของนักการเมือง เป็นต้น (รุ่งทิพา คงแจ่ม, 2557: 1)

ผู้วิจัยเป็นข้าราชการตำรวจ มีความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของสถาบันตำรวจในการมีส่วนร่วมพัฒนาเสถียรภาพทางการเมืองการปกครองของไทย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง กรณีเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจ และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล รวมถึงเพื่อหาแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจ ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 มาใช้เป็นหลักในการปฏิบัติของข้าราชการตำรวจ อีกทั้งยังสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีให้แก่ประชาชนทั่วไปได้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนทั้งในฐานะพลเมืองตามรัฐธรรมนูญและเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งที่สำคัญคือ ทำให้ข้าราชการตำรวจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น อันเป็นจิตสำนึกที่ดีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามการปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1
3. เพื่อหาแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป ของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแบบผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ คือ ข้าราชการตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 จำนวน 1,650 นาย (ข้อมูล ณ วันที่ 13 มีนาคม 2563)

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ดังนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 นายโดยอาศัยสูตรการคำนวณของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) โดยใช้วิธีการจับสลาก

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากข้าราชการตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 โดยแบ่งตามระดับชั้นยศของข้าราชการตำรวจ คือ ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรจำนวน 7 นาย และข้าราชการตำรวจชั้นประทวนจำนวน 10 นาย รวมทั้งสิ้น 17 นาย โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน (สมพิศ สุขแสน, 2552 : 64) ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระดับชั้นยศ ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การช่วยเหลือและสนับสนุนการเลือกตั้ง การสอดส่องดูแลการทุจริต ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

3.2 สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 จำนวน 17 นาย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่ม (สมพิศ สุขแสน, 2552: 64)

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์จากเนื้อหา โดยทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำข้อมูลมาทำการตีความด้วยวิธีการอุปมัย โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการต่าง ๆ มาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วเขียนรายงานเพื่ออธิบายความหมายของข้อมูล (สุรางค์ จันทวานิช, 2561 : 128-160)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 โดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนการเลือกตั้ง และด้านการสวดส่องดูแลการทุจริต โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3 ระดับ คือ ระดับน้อย (1.00 – 2.33) ระดับปานกลาง (2.34 – 3.66) ระดับมาก (3.67 – 5.00) เป็นเกณฑ์ในการแปลผลการวิจัย ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง ของกลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	แปลผล
ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	4.04	0.604	มาก
ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง	3.74	0.710	มาก
ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนการเลือกตั้ง	3.62	0.741	ปานกลาง
ด้านการสวดส่องดูแลการทุจริต	3.99	0.852	มาก
การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง โดยภาพรวม	3.85	0.547	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างของข้าราชการตำรวจมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.547 เมื่อจำแนกออกเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 มีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.604 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านการสวดส่องดูแลการทุจริต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.852, ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

3.74 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.710 และด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนการเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.741 ตามลำดับ

2. ผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การวิจัยในส่วนนี้ เป็นการวิจัยเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ โดยทำการทดสอบเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนการเลือกตั้ง ด้านการสอดส่องดูแลการทุจริต และโดยภาพรวม กับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบจำแนกออกเป็นกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) กรณีกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปจะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 โดยภาพรวมจำแนกตาม เพศ และระดับชั้นยศ

เพศ	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	t	P-Value
ชาย	279	3.85	0.564	-0.016	0.987
หญิง	43	3.85	0.423		
ชั้นสัญญาบัตร	117	3.87	0.532	0.681	0.496
ชั้นประทวน	205	3.83	0.556		

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 จำแนกตาม เพศ และระดับชั้นยศ พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ที่มีเพศ และระดับชั้นยศที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 โดยภาพรวม จำแนกตาม อายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ระหว่างกลุ่ม	0.285	3	0.095	0.316	0.814
ภายในกลุ่ม	95.669	318	0.301		
ระหว่างกลุ่ม	0.872	2	0.436	1.463	0.233
ภายในกลุ่ม	95.081	319	0.298		
ระหว่างกลุ่ม	0.443	2	0.221	0.739	0.478
ภายในกลุ่ม	95.511	319	0.299		

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษา พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ที่มีอายุ สถานภาพสมรส และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ซึ่งแบ่งตามระดับชั้นยศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนการเลือกตั้ง และด้านการสอดส่องดูแลการทุจริต มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ทุกคนมีส่วนร่วมในด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยมีการตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนไปใช้สิทธิ และข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ตลอดจนเห็นถึงความสำคัญของการเลือกตั้งว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนคนไทยทุกคน ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการตำรวจซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน ทั้งนี้ ข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

3.2 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการติดตามข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้ง ผ่านทางสื่อต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ สื่อออนไลน์ต่าง ๆ และรถกระจายเสียง โดยข้าราชการตำรวจบางคน ไม่มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกตั้งกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลอื่น ๆ เนื่องจากเกรงว่าจะถูกมองเป็นผู้วางตัวไม่เป็นกลางทางการเมืองได้

3.3 ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนการเลือกตั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการชักชวนสมาชิกในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลอื่นให้ร่วมรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และได้มีส่วนในการร่วมรณรงค์ไม่ได้รับเงินหรือรับแจกสิ่งของต่าง ๆ จากผู้สมัคร หรือพรรคการเมือง นอกจากนี้ข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเลือกตั้งทั้งในทางตรงและทางอ้อม

3.4 ด้านการสอดส่องดูแลการทุจริต พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดูแลสอดส่องการทุจริตในการเลือกตั้ง ในช่วงก่อนมีการเลือกตั้งมีการจัดทำลงเจ้าหน้าที่ตำรวจลงพื้นที่ตรวจตรา เพื่อดูแลป้องกันการทุจริตการ และเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามาเป็นแนวร่วมในการแจ้งเบาะแสการทุจริต และการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ขณะที่มีการเลือกตั้งมีการจัดทำลงเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปรามรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหน่วยเลือกตั้ง และภายหลังการเลือกตั้งเสร็จสิ้น มีการจัดทำลงเจ้าหน้าที่ตำรวจ ร่วมสังเกตการณ์การนับคะแนนเสียง ดูแลเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้ง และส่งมอบหีบบัตรเลือกตั้ง

3.5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อหาแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1

1) ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นควรให้คำปรึกษา แนะนำ และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักกฎหมาย รูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้กับข้าราชการตำรวจ ตลอดจนควรมีการกำกับให้ข้าราชการตำรวจทุกนายไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน

2) ข้าราชการตำรวจควรมีส่วนร่วมในการรณรงค์ และจัดอบรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเลือกตั้งให้กับประชาชน เช่น การลงพื้นที่ตามชุมชนถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับขั้นตอน และวิธีการลงคะแนนเสียงให้กับประชาชน การทำความเข้าใจให้กับประชาชน ตลอดจนเป็นการช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างข้าราชการตำรวจกับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริต และการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง

3) ก่อนจัดการเลือกตั้ง ผู้บังคับบัญชาควรมีการจัดประชุม เพื่อวางแผนการจัดกำลังพลจากข้าราชการตำรวจในหน่วยอื่นที่ไม่ได้มีพื้นที่ความรับผิดชอบ เช่น กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจจราจร เป็นต้น มาสนับสนุนการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในพื้นที่ เนื่องจากกำลังตำรวจที่ปฏิบัติงานในพื้นที่มีจำนวนน้อย

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการตำรวจนครบาล 1 และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง ของกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 โดยศึกษาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจรวมถึงเพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ในครั้งต่อไป โดยอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. อภิปรายผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 จำนวน 322 นาย และการสัมภาษณ์เชิงลึก จากข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 จำนวน 17 นาย สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า ข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยพบว่า ข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่มีการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เนื่องจากตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่งของประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งจึงเป็นสิทธิและหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งในอันที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้แทนที่เป็นคนดีเข้าไปทำหน้าที่บริหารประเทศ อีกทั้งในฐานะที่เป็นข้าราชการตำรวจย่อมต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ธาณินทร์ กรัยวิเชียร (2520 : 56) ที่ได้อธิบายความหมายของการเลือกตั้งว่า คือ การที่ประชาชนได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลาย ๆ บุคคลหรือจากบัญชีรายชื่อหนึ่งหรือหลายบัญชี เพื่อให้เข้าไปมีส่วนมีเสียงในคณะบริหารราชการแผ่นดิน

1.2 ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ข้าราชการตำรวจ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยพบว่า ข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองตลอดช่วงเวลาก่อนการเลือกตั้งผ่านทางสื่อต่าง ๆ อีกทั้งยังได้มีการศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมและมีการสนทนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลอื่น ๆ เกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอน และวิธีการในการนับคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ จักรียุทธ โชติวชิระพงศ์ (2551) ที่ได้ทำการศึกษา บทบาทของตำรวจในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2550 : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามีส่วนร่วมในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและติดตามข่าวสารอยู่ในระดับมาก แต่ไม่มีการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและให้การสนับสนุนทางการเมืองอย่างชัดเจน เนื่องจากเกรงจะกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ และคำสั่งที่ใหวางตัวเป็นกลางในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นวินัยของตำรวจ

1.3 ด้านการช่วยเหลือและสนับสนุนการเลือกตั้ง พบว่า ข้าราชการตำรวจมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง โดยพบว่า ข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่มีการชักชวนสมาชิกในครอบครัว เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลอื่นให้ร่วมรับฟังข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือชักชวนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และยังได้ร่วมรณรงค์ไม่ให้ประชาชนซื้อสิทธิขายเสียง

โดยในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 มีข้าราชการตำรวจได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ และบริเวณโดยรอบหน่วยเลือกตั้ง มีเพียงข้าราชการตำรวจบางส่วนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อำนวยความสะดวกด้านการจราจร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรียุทธ โชติวชิระพงศ์ (2551) ที่ได้ทำการศึกษา บทบาทของตำรวจในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2550 : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง มีบทบาทอย่างมากในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งทั่วไป 2550 อีกทั้งยังมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเลือกตั้งไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม

1.4 ด้านการสอดส่องดูแลการทุจริต พบว่า ข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยพบว่า ข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่มีการร่วมสอดส่องดูแลการทุจริตในการเลือกตั้ง โดยมีการจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจลงพื้นที่ตรวจสอบ และเชิญชวนประชาชนเข้าเป็นแนวร่วมในการแจ้งเบาะแสการทุจริตและการกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ มีการป้องกันปราบปรามรักษาความสงบเรียบร้อยภายในหน่วยลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนทำการสืบสวนหาข่าวการทุจริตและกระทำผิดกฎหมายเลือกตั้งของผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ตลอดจนได้มีการจัดกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมสังเกตการณ์การนับคะแนนเสียง ดูแลเก็บรักษาหีบบัตรเลือกตั้ง และส่งมอบหีบบัตรเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรียุทธ โชติวชิระพงศ์ (2551) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของตำรวจในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2550 : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง มีบทบาทอย่างมากในการปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้งทั่วไป 2550 อีกทั้งยังมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเลือกตั้งไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม และยังมีบทบาทอย่างมากในการสอดส่องดูแลการทุจริตเลือกตั้ง

2. อภิปรายผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1

จากผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งทั่วไป 24 มีนาคม 2562 ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และระดับชั้นยศ ของข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ และมีความแตกต่างไปจากแนวความคิดของ สมบัติ อารัมธรัตน์ (2549) ที่พบว่า เพศชายจะมีความผูกพันทางการเมือง มากกว่าเพศหญิง อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขัดเกลาทางสังคม ที่ให้เพศชายมีความเป็นผู้นำในทุก ๆ ด้าน ส่วนปัจจัยด้านอายุ จะมีผลในเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล สำหรับปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อระดับของความผูกพันทางการเมือง ซึ่งผลการวิจัยที่มี

ความแตกต่างกันนี้อาจสืบเนื่องมาจากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างของผู้วิจัยที่เป็นข้าราชการตำรวจ จึงอยู่ภายใต้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ และภายในกรอบของบทบาทหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำให้ต้องเข้ามีส่วนร่วมในการเลือกตั้งอย่างไม้อาจหลีกเลี่ยงได้ อีกทั้งยังต้องมีการปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน และทำให้ผลการวิจัยมีความแตกต่างจากการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างอื่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย แม้โดยภาพรวมข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปอยู่ในระดับมาก แต่เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ข้าราชการตำรวจกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งเพิ่มมากขึ้น จึงควรมีแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง ดังนี้

1.1 ผู้บังคับบัญชาในทุกระดับชั้นควรมีการประชาสัมพันธ์และกำชับผลักดันให้ข้าราชการตำรวจทุกคนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับประชาชน

1.2 ผู้บังคับบัญชาควรจัดอบรมให้ความรู้ และมีการจัดทำคู่มือเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อให้ข้าราชการตำรวจเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และเป็นหลักในการยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกมิติ เพื่อให้ข้าราชการตำรวจเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติ

1.3 ผู้บังคับบัญชาควรมีการจัดประชุมเพื่อวางแผน และจัดทำคำสั่งพลจากข้าราชการตำรวจในหน่วยอื่นที่ไม่ได้มีพื้นที่ความรับผิดชอบ เช่น กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ กองบังคับการสืบสวนสอบสวน กองบังคับการตำรวจจราจร เป็นต้น มาสนับสนุนการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาข้าราชการตำรวจในสังกัดอื่น ๆ เช่น การศึกษาในระดับกองบัญชาการ เป็นต้น และควรมีการพิจารณาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ตำแหน่ง ลักษณะการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชา เป็นต้น ว่ามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับใด เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลมาประกอบกัน อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งของข้าราชการตำรวจโดยภาพรวมทั้งหมดในระดับสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- จักรียุทธ โชติวชิระพงศ์. (2559). “บทบาทของตำรวจในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ.2560 : ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าอิสระ **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธานินทร์ กรัยวิเชียร. (2520). **ระบอบประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ: ครูสภา.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, เมษายน 6). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก.
- รุ่งทิพา คงแจ่ม. (2557). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุพรรณบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). **ทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- สมพิศ สุขแสน. (2552). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์**. (รายงานการวิจัย). อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2561). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 24)**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิน ศรีเมือง. (2555). **ทัศนคติและพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลทุ่งหลวง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ศูนย์อำนวยการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยการเลือกตั้ง. (2561). **คู่มือกฎหมายสำหรับตำรวจในการปฏิบัติการการเลือกตั้ง**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560
ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
Political Participation in a Referendum for Constitution Draft B.E. 2560
of People in the Area of Tambon Pho Hak, Amphoe Bang Phae,
Ratchaburi Province

ศุภมาส แก้วบริสุทธิ์¹ วิจิตรา ศรีสอน² สันฐาน ชยนนท์³

Supamas Kaewborisuth, Wijittra Srisorn, Sunthan Chayanon

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อีกทั้งเพื่อหาแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติของประชาชนในเขตพื้นที่ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหา โดยผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงลงประชามติมากที่สุด

Received: 2020-10-05 Revised: 2020-11-29 Accepted: 2020-12-03

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร Master of Political Science Program in Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University.
e-mail: s61463825016@ssru.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

³ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

2) ประชาชนในตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ได้แก่ การกำหนดประเด็นในการลงประชามติที่มีความชัดเจนเพียงพอ ประเด็นเดียว การเพิ่มกำหนดเวลาในการศึกษาเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญ ตลอดจนควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนสามารถลงประชามติให้เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเป็นแนวทางให้กับประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นต้นแบบในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติของประชาชนโดยภาพรวม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต่อไปได้

คำสำคัญ (Keywords): แนวทาง; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; การลงประชามติ; โพหัก

Abstract

This objectives of the research were to study the level of political participation in a referendum for Constitution Draft B.E.2560 of people in the area of Tambon Pho Hak, Amphoe Bang Phae, Ratchaburi Province. and compare the level of the political participation in a referendum for Constitution Draft B.E. 2560 then classified each personal factor and seek for the Guidelines for political participation in a referendum for Constitution Draft B.E.2560 of people in the area then classified of each personal factors. The research is quantitative and qualitative research. The quantitative research has been collected data by using a questionnaire from a sample group who are the 382 residents who lived at Pho Hak Sub-district, Bang Phae District, Ratchaburi Province. The statistics that have been used for data analysis included frequency distribution, the percentage, mean, standard deviation, the t-test and One-way analysis of variance (F-test). The qualitative research has been collected data by using in-depth interviews from sample group who were 17 residents lived in Pho Hak Subdistrict, Bang Phae District, Ratchaburi Province. The data analysis was completed by using content analysis. The results found 1) The overall research population in terms of the political participation in a referendum for Constitution Draft B.E.2560 of people in

the area of Tambon Pho Hak, Amphoe Bang Phae, Ratchaburi Province was at a high level. Most of them have participated in politics in term of exercise of referendum rights. 2) The differences of personal factors included age and education level of residents lived in Pho Hak Subdistrict, Bang Phae District, Ratchaburi Province were political participation in referendums differently. For the differences of personal factors in terms of gender, marital status, occupation, and income of residents who have lived in Pho Hak Subdistrict, Bang Phae District, Ratchaburi Province, were political participation in the referendum vote no different with statistically significant at a level of 0.05. 3) The guidelines for political participation in a referendum for Constitution Draft B.E.2560 included determining of a clear referendum issue, shall increase the studying period of the content of constitution draft, shall increase of public relations and provide knowledge that is neutral to the people. Therefore, people can vote the referendum in terms of agreement or disagreement in accordance with their actual needs and willingness that will reduce the confusion in the referendum vote and issues from bad cards. The results of this research can be used as guidelines for increasing political participation and can be the prototype for the study of the overall political participation in the referendum which led to the further development of political participation in Thai democracy.

Keywords: Guidelines; Political Participation; Referendum; Pho Hak

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีรัฐธรรมนูญครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2475 นับถึงปัจจุบันมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาแล้วทั้งสิ้น 20 ฉบับ (บุญร่วม เทียมจันทร์ และศรีธัญญา วิชาวรรณ, 2560 : 3-15) โดยมีความพยายามที่จะปฏิรูปการเมืองการปกครองมาโดยตลอด

สำหรับการออกเสียงประชามตินั้นได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับแรก คือ พ.ศ. 2492 และยังมีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับต่อมาอีกหลายฉบับ โดยกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียงประชามติได้เฉพาะในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญเท่านั้น ต่อมารัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีสามารถขอให้ประชาชนออกเสียงประชามติในเรื่องที่อาจมีผลกระทบต่อประโยชน์ของประเทศหรือ

ประชาชนได้ตามหลักเกณฑ์ในกฎหมาย แต่ก็ยังไม่เคยมีการดำเนินการจัดให้มีการออกเสียงประชามติกันอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ต่อมาวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 หลังการรัฐประหาร เมื่อโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นำโดย พล.อ. สนธิ บุญยรัตกลิน มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2549 และจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ออกเผยแพร่ให้ประชาชนทราบและจัดให้มีการออกเสียงประชามติ ถือเป็นการจัดให้มีการลงประชามติครั้งแรกของไทย ซึ่งผลการลงประชามติครั้งนั้นมีประชาชนให้ความเห็นชอบ ร้อยละ 57.81 แต่ก็ยังคงมีปัญหาคความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้น จึงเกิดการรัฐประหารขึ้นอีกครั้ง เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) นำโดย พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 โดยกำหนดให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมา แล้วจัดพิมพ์ร่างรัฐธรรมนูญและคำอธิบายสาระสำคัญ เพื่อนำออกเผยแพร่ให้ประชาชนสามารถทราบ และให้ประชาชนลงประชามติเพื่อรับรองร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าว ในวันที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2559 โดยผลการลงประชามติครั้งนี้มีประชาชนให้ความเห็นชอบร้อยละ 61.35 ผลการลงประชามติจึงมีปัญหาและถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก (พงพิพัฒน์ เถาสดดา, 2558 : 1-4)

จะเห็นได้ว่า ภายหลังจากการปฏิวัติรัฐประหารแต่ละครั้ง ก็เกิดปัญหาคความขัดแย้งขึ้นอีก และวนเวียนอยู่ในวงจรเช่นนี้มาโดยตลอด เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการเมืองที่อยู่ในภาวะจำยอมต่อระบบที่เปิดโดยที่ประชาชนยังไม่มีความพร้อม ทำให้เกิดความสับสนและนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางการเมือง ทำให้รัฐบาลขาดเสถียรภาพในการบริหารงาน และเกิดการทำการรัฐประหารขึ้นซ้ำอีก (ลิขิต ธีรเวคิน, 2550 : 132-261) แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการปฏิรูปทางการเมืองในแต่ละครั้งได้กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัว และมีความต้องการที่จะเรียกร้องสิทธิของตนเองมากขึ้น แต่ด้วยสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของประเทศยังเป็นเกษตรกรรม ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญ อีกทั้งกระบวนการในการลงประชามติ และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ที่ยังไม่สอดคล้องกับหลักการที่เป็นสากล อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศ (นรณล สมบุญโส, 2552)

จากสภาพปัญหาต่าง ๆ ข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เนื่องจากสภาพทั่วไปของพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์น้ำ (เทศบาลตำบลโพหัก จังหวัดราชบุรี, 2562) เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนเพื่อหาแนวทางในการมีส่วนร่วม

ทางการเมืองในการลงประชามติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาร่วมกันทางการเมืองการปกครอง
ทั้งในระดับประเทศและในระดับท้องถิ่น ให้เป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์อย่าง
แท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อหาแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแบบผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิง
คุณภาพ

2. กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบล
โพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำนวน 382 คน ใช้วิธีการสุ่มโดยการจับสลาก สำหรับผู้ให้
ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัด
ราชบุรีจำนวน 17 คน ด้วยการคัดเลือกแบบเจาะจง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ
แบบสอบถาม โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน (สมพิศ สุขแสน, 2552 : 64) ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลที่ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส
ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ
จังหวัดราชบุรี โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติของ
ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ได้แก่ การไปใช้สิทธิลงประชามติ
การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการลงประชามติ

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended)

3.2 สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ด้วยการสัมภาษณ์ เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่ม (สมพิศ สุขแสน, 2552 : 64)

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อหา โดยทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำข้อมูลมาทำการตีความด้วยวิธีการอุปมัย โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการต่าง ๆ มาประกอบการวิเคราะห์ แล้วเขียนอธิบายความหมายของข้อมูล (สุภางค์ จันทวานิช, 2561 : 128-160)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิจัยข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก เป็นเกณฑ์ในการแปลผลการวิจัย ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ
ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลง ประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของกลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	แปลผล
ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงลงประชามติ	3.93	0.722	มาก
ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	3.82	0.806	มาก
ด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์	3.87	0.809	มาก
การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลง ประชามติ โดยภาพรวม	3.87	0.734	มาก

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างของประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.87 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.734 เมื่อจำแนกการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี มีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงลงประชามติมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.722 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.809 และด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.806 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ
ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การวิจัยในส่วนนี้ เป็นการวิจัยเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ โดยทำการทดสอบเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ในด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงลงประชามติ ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติโดยภาพรวม กับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบจำแนกออกเป็นกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบค่าที (t-test) กรณีกลุ่ม

ตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปจะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (n)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	t	P-Value
ชาย	182	3.86	0.773	-0.242	0.809
หญิง	200	3.88	0.698		

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชน ในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

แหล่งของความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
ระหว่างกลุ่ม	5.903	2	2.952	5.611	0.004*
ภายในกลุ่ม	199.367	379	0.526		
ระหว่างกลุ่ม	2.915	2	1.458	2.730	0.067
ภายในกลุ่ม	202.355	379	0.534		
ระหว่างกลุ่ม	5.516	2	2.758	5.233	0.006*
ภายในกลุ่ม	199.754	379	0.527		
ระหว่างกลุ่ม	4.491	5	0.898	1.682	0.138
ภายในกลุ่ม	200.780	376	0.534		
ระหว่างกลุ่ม	1.167	2	0.584	1.084	0.339
ภายในกลุ่ม	204.103	379	0.539		
รวม	205.270	381			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่าจากกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ที่มีสถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบแบบ L.S.D. ดังปรากฏในตารางที่ 4 และตารางที่ 5

ตารางที่ 4 ค่าเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอายุและการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวม เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง		อายุ		
		18 ปี – 34 ปี	35 ปี – 50 ปี	51 ปีขึ้นไป
อายุ	$\bar{x}$	3.74	3.87	4.05
18 ปี – 34 ปี	3.74	-	0.138	0.001*
35 ปี – 50 ปี	3.87		-	0.050*
51 ปีขึ้นไป	4.05			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอายุและการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวม เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 35 ปี – 50 ปี และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 ปี – 34 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 5 ค่าเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาและการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวม เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง		ระดับการศึกษา		
		ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ระดับการศึกษา	$\bar{x}$	3.77	3.90	4.66
ปริญญาตรี	3.77	-	0.142	0.002*
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.90		-	0.006*
สูงกว่าปริญญาตรี	4.66			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นผลการทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำแนกตามระดับการศึกษาและการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยภาพรวม เป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองด้านโดยภาพรวมสูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. อภิปรายผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี จำนวน 382 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ด้านการไปใช้สิทธิออกเสียงลงประชามติ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิออกเสียง ลงประชามติของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการไปใช้สิทธิออกเสียงลงประชามติ เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และบางส่วนได้รับการชักชวนจากบุคคลใกล้ชิดหรือผู้นำชุมชน โดยส่วนใหญ่มีการตรวจสอบรายชื่อว่าเป็นผู้มีสิทธิลงประชามติจากเอกสารที่ทางราชการจัดส่งให้ ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวความคิดของ Norman H. Nie and Sidney Verba (1972) (อ้างถึงใน สุกานต์ จอมสวรรค์, 2559 : 44-46) ที่ได้อธิบายว่า การแสดงประชามติ เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เปิดโอกาส

ให้ประชาชนมีส่วนร่วมพิจารณา และตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับกฎหมายที่ได้ผ่านการพิจารณาของสภาในขั้นต้นมาแล้ว ก่อนที่จะให้กฎหมายนั้นออกมามีผลใช้บังคับ

1.2 ด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองตลอดช่วงระยะเวลาการลงประชามติ จึงสอดคล้องกับแนวความคิดรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ Norman H. Nie and Sidney Verba (1972) (อ้างถึงใน สุภกานต์ จอมสวรรค์, 2559 : 44-46) ที่อธิบายถึงการเข้ามีส่วนร่วมในบทบาทของผู้สื่อข่าวทางการเมืองว่าคือ การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง หรือการส่งจดหมายเพื่อแสดงการสนับสนุนแก่ผู้นำเมื่อเห็นว่าดำเนินงานได้ถูกต้อง หรือการคัดค้านการดำเนินงานที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง การพูดคุยถกเถียงปัญหาทางการเมือง และการให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองแก่เพื่อนบ้านที่ตนอยู่อาศัย

1.3 ด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการชักชวนสมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลอื่นให้ไปใช้สิทธิออกเสียงลงประชามติ โดยมีประชาชนบางส่วนที่ได้ช่วยแนะนำให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญ และกระบวนการขั้นตอนในการลงประชามติแก่บุคคลดังกล่าวด้วย จึงสอดคล้องกับแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2559) ที่อธิบาย การมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารประเทศตามระบอบประชาธิปไตย ประชาชนจึงควรตระหนักว่าตนเป็นเจ้าของประเทศ และเป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบในกิจการของบ้านเมืองในทุกโอกาสที่สามารถจะทำได้ ซึ่งแนวทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น เช่น การให้ความสนใจ และติดตามข้อมูลข่าวสารทางด้านการเมือง, การติดตามและตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง, การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดี และให้ความร่วมมือกับทางราชการอยู่เสมอ, การให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องทางการเมือง เป็นต้น

2. อภิปรายผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

จากผลการวิจัยเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยด้านเพศ สถานภาพ สมรส อาชีพ และรายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยข้อค้นพบดังกล่าวนี้ บางส่วนมีความแตกต่างไปจากแนวความคิดของ สมบัติ ธำรงธัญวงศ์ (2549) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเพศ มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยพบว่า เพศชายจะมีความผูกพันทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขัดเกลาทางสังคมที่ให้เพศชายเป็นผู้นำ ส่วนปัจจัยด้านอายุจะมีผลในเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล โดยผู้ที่มีอายุมากจะมีแนวโน้มในการเข้าสังกัดกับพรรคการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีอายุน้อย สำหรับปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และการศึกษานั้น เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อระดับของความผูกพันทางการเมือง ซึ่งผลการศึกษาวิจัยที่มีความแตกต่างกันนี้ อาจเนื่องมาจากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างของผู้ศึกษาที่เป็นประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของร่างรัฐธรรมนูญ และกระบวนการขั้นตอนในการลงประชามติ จึงทำให้ผลการศึกษาวิจัยในบางส่วนมีความแตกต่างจากการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างอื่น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลโพหัก อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี แม้โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างของประชาชนส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีความคิดเห็นในส่วนที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติเพิ่มมากขึ้น จึงควรมีแนวทางในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการลงประชามติ ดังนี้

1.1 ควรมีการเพิ่มกำหนดเวลาในการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญก่อนที่จะให้ไปใช้สิทธิให้มากขึ้น เพื่อให้เพียงพอที่ประชาชนจะสามารถศึกษาทำความเข้าใจในเนื้อหาที่มีจำนวนมาก และยากต่อการทำความเข้าใจได้

1.2 ควรมีการกำหนดประเด็นในการให้ประชาชนลงประชามติที่มีความชัดเจนเพียงประเด็นเดียว เพื่อลดความสับสน และได้ความคิดเห็นที่ตรงกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

1.3 ควรมีการจัดทำสื่อที่มีความเหมาะสมกับประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ชนบท เช่น การจัดทำคู่มือคำอธิบายร่างรัฐธรรมนูญให้มีความชัดเจน กระชับและเข้าใจง่าย จัดส่งให้กับประชาชนพร้อมกับร่างรัฐธรรมนูญด้วย เป็นต้น

1.4 ควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่จากภาครัฐลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ และแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของรัฐธรรมนูญที่ร่างโดยใช้ภาษากฎหมายและมีความซับซ้อน เพื่ออธิบายให้ประชาชนเข้าใจถึงกระบวนการ ขั้นตอน และความสำคัญของรัฐธรรมนูญและการลงประชามติ แทนการส่งเอกสารให้ประชาชนอ่านทำความเข้าใจ หรือติดตามข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเอง

1.5 การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐ ควรมีความเป็นกลาง ไม่ควรมีการชี้นำหรือโน้มน้าวให้ประชาชนเข้าใจผิดว่า จะต้องออกเสียงลงประชามติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น จึงจะมีการเลือกตั้งโดยเร็ว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาของประชาชนในพื้นที่อื่น ๆ เช่น การศึกษากลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอต่าง ๆ หรือการศึกษากลุ่มตัวอย่างในระดับจังหวัด เป็นต้น และควรมีการพิจารณาปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การนับถือศาสนา ระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผลจากการทำรัฐประหาร เป็นต้น ต้น ๆ ปัจจัยใดมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับใด เพื่อเป็นแนวทางในการนำข้อมูลมาประกอบกัน อันจะนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมทั้งหมดในระดับประเทศ

เอกสารอ้างอิง (References)

- นรมล สมบุญโสด. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการลงประชามติ ร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ของผู้มีสิทธิออกเสียงในจังหวัดลำพูน. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญร่วม เทียมจันทร์ และศรีัญญา วิชาวธรรม. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พร้อมหัวเรื่องทุกมาตรา ฉบับสมบูรณ์*. กรุงเทพฯ: อินส์พล.
- พงษ์พัฒน์ เถาลัดดา. (2558). ปัญหาในการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รุ่งทิวา คงแจ่ม. (2557). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองสุพรรณบุรี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). **ทัศนคติทางการเมืองของเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- สมพิศ สุขแสน. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์. **รายงานการวิจัย**. อุดรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2561). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 24)**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภกานต์ จอมสวรรค์. (2559). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลอนเจตีย์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2559). **คำถามนํารู้นในการออกเสียงประชามติ 2559**. กรุงเทพฯ: สหภาพสื่อการพิมพ์.

ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ
ตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Self-Development Need toward Thailand 4.0 Policy of
Supportive Staff of Suan Sunandha Rajabhat University

ทิฆัมพร อีสริยานันต์¹

Ticomporn Isariyanan

บทคัดย่อ(Abstract)

การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานและด้านทักษะในการปฏิบัติงาน และ 2) เปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการดังกล่าวจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 240 คน จาก 23 หน่วยงาน โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้สถิติดังต่อไปนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียวที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จากผลการวิจัยพบว่า 1) บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความต้องการพัฒนาตนเองตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับความต้องการพัฒนาตนเองจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน และด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน 2) บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่มีเพศ สถานภาพการทำงาน และระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีระดับความต้องการพัฒนาตนเองในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน (p-value เท่ากับ 0.88, 0.99,

Received: 2020-10-20 Revised: 2020-11-30 Accepted: 2020-12-03

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จังหวัดกรุงเทพมหานคร Master of Public Administration Program in Public Policy, Graduate School, SuanSunandhaRajabhat University. E-mail: ticomporn.it@ssru.ac.th

และ $0.71 > 0.05$ ตามลำดับ) ส่วนบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการที่มีอายุและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p-value เท่ากับ 0.04 และ $0.05 \leq 0.05$ ตามลำดับ)

คำสำคัญ (Keywords) : ความต้องการพัฒนาตนเอง; บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ; นโยบายประเทศไทย 4.0

Abstract

A study of self-development need toward Thailand 4.0 policy of supportive staff of SuanSunandhaRajabhat University was aimed to 1) study the level of self-development need toward Thailand 4.0 policy of supportive staff of SuanSunandhaRajabhat University in 5 aspects; operational knowledge, information technology in operation, operational creativity, operational expertise and operational skills, and 2) compare the level of self-development need toward Thailand 4.0 policy of supportive staff of SuanSunandhaRajabhat University by the general information. The sample group of this study was 240 supportive staff from 23 faculties or colleges. The data was gathered by using the questionnaire and it was analyzed by using the statistics; frequency, mean, standard deviation, t-test and One-way ANOVA with 0.5 level of significant. The findings revealed that; 1) The level of self-development need toward Thailand 4.0 policy of supportive staff of SuanSunandhaRajabhat University in 5 aspects was in the high level; operational expertise, operational skills, operational knowledge, information technology in operation and operational creativity. 2) The difference of the supportive staff of SuanSunandhaRajabhat University in gender, working status and year of work experience was not affect the level of self-development need in 5 aspects (p-value = 0.88, 0.99 and $0.71 > 0.05$). On the contrary, the difference of the supportive staff of SuanSunandhaRajabhat University in age and level of education attainment affected the level of self-development need in 5 aspects with 0.5 level of significant (p-value = 0.04 and $0.05 \leq 0.05$).

Keywords: Self-Development Need; Supportive Staff; Thailand 4.0 Policy

บทนำ (Introduction)

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคแห่งความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง เรียกว่าเป็นยุคแห่งโลกไร้พรมแดนที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ซึ่งเป็นยุคแห่งนวัตกรรมใหม่ๆ ที่ช่วยเชื่อมโยงความรู้รวมทั้งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งยังเป็นการสร้างอาชีพใหม่ๆ สร้างวิธีการทำงานรูปแบบใหม่เพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นให้กับองค์กร ดังนั้นองค์กรจึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ภารกิจ โครงสร้าง และวิธีการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จึงจะสามารถดำรงอยู่เป็นองค์กรที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคตได้

ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาโดยมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ในช่วง 50 – 60 ปีที่ผ่านมาจนก่อให้เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 ปี พ.ศ. 2504 ซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยเริ่มต้นด้วยโมเดล “ยุคประเทศไทย 1.0” มุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรและส่งออกสินค้าเกษตรเป็นหลัก จากนั้นจึงพัฒนาสู่โมเดล “ยุคประเทศไทย 2.0” เป็นช่วงที่ประเทศไทยเริ่มพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศ โดยจะเน้นไปที่อุตสาหกรรมเบาซึ่งเป็นอุตสาหกรรมพื้นฐานของประเทศและอุตสาหกรรมที่เน้นใช้แรงงานคนเป็นหลัก ต่อมาได้ก้าวเข้าสู่โมเดล “ยุคประเทศไทย 3.0” เป็นยุคของอุตสาหกรรมหนัก โดยใช้เทคโนโลยีจากต่างประเทศเพื่อเน้นการส่งออก ทั้งนี้โมเดลเศรษฐกิจทั้ง 3 ยุคที่กล่าวมาข้างต้นยังไม่สามารถพาประเทศให้เดินต่อไปข้างหน้าได้ รัฐบาลโดยการบริหารงานของพล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทิศทางการขับเคลื่อนประเทศสู่โมเดล “ยุคประเทศไทย 4.0” เน้นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายที่เปลี่ยนเศรษฐกิจแบบเดิมไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม “Value-Based Economy” เพื่อให้ประเทศไทยพัฒนาไปสู่กลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง เน้นในเรื่องการพัฒนาสู่ความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องไปตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากนโยบายดังกล่าวองค์กรต่างๆ จึงต้องมีการปรับยุทธศาสตร์ขององค์กรเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลให้มากที่สุด (วิชาญ ทราโยอ่อน, 2559)

สำหรับมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีพันธกิจหลักคือ ผลิตบัณฑิตที่เน้นองค์ความรู้สู่ท้องถิ่น ฝึกหัดครู วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ด้วยพันธกิจดังกล่าวข้างต้นนี้ทรัพยากรบุคคลของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจึงถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จในทุกๆ พันธกิจการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทานั้น นอกจากมีบุคลากรสายวิชาการที่มีประสิทธิภาพแล้วยังต้องอาศัยศักยภาพในการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการด้านต่างๆ เพื่อตอบสนองความ

ต้องการของนักศึกษาหรือผู้ที่มาขอรับบริการ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของบุคลากรสายวิชาการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ในขณะที่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่โมเดลยุคประเทศไทย 4.0 นี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจึงมีการเน้นให้บุคลากรมีศักยภาพทั้งด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ โดยเริ่มจากการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการในด้านต่างๆ ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning) การฝึกอบรม (training) การสอนงาน (coaching) และระบบพี่เลี้ยง (mentoring) ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้บุคลากรนำมาประยุกต์และปรับใช้ให้เหมาะสมกับการทำงานของตนเองต่อไป (ชนวรรต ศรีลาคำ, 2560)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตามนโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อให้ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการพัฒนาบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ตามยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นเอตทัคคะอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประจำปีงบประมาณปี พ.ศ.2563 โดยครอบคลุมบุคลากรที่สังกัดคณะและวิทยาลัยทั้งหมดซึ่งทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและหน่วยงานสายสนับสนุนการเรียนการสอนทุก

หน่วยงาน เฉพาะที่ตั้งอยู่ในส่วนกลาง ณ เลขที่ 1 ถนนอุทองนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 240 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงทัศนคติเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics)

4.1.1 นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ซึ่งสถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

4.1.2 นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งสถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics)

นำมาใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน ตามลำดับ โดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (Independent t-Test) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในกรณีของการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มี 2 กลุ่ม และใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการศึกษาวิจัยความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่าส่วนมากเป็นเพศหญิงจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 68.33 มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 134 คิดเป็นร้อยละ 55.83 มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 59.58 มีสถานภาพการทำงานเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยประเภทประจำจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 57.08 และมีระยะเวลาการปฏิบัติงานอยู่ในช่วง 6 – 10 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ตามลำดับ

2. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา สรุปได้ดังนี้

ระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยพบว่า

2.1 ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีความต้องการพัฒนาด้านความรู้เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ วิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$) และข้อมีความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการทำงานของมหาวิทยาลัย เพื่อให้สามารถประสานงานได้อย่างถูกต้องน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.31$)

2.2 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีความต้องการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ Microsoft Word, Microsoft Excel และ Microsoft PowerPoint

เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) และมีความต้องการพัฒนาเกี่ยวกับการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการติดต่อสื่อสารน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.25$)

2.3 ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีความต้องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านการคิดวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงานมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) และมีความต้องการพัฒนาเกี่ยวกับการคิดนอกกรอบเพื่อกระตุ้นให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.27$)

2.4 ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีความต้องการพัฒนาวิธีการทำงานให้รวดเร็ว มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$) และมีความต้องการเพิ่มพูนวิทยาการที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องการทำงานของตนน้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.32$)

2.5 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีความต้องการพัฒนาด้านทักษะภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) และมีความต้องการเพิ่มพูนทักษะการสอนงานให้กับพนักงานใหม่น้อยที่สุด ($\bar{X} = 4.19$)

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 102 คน จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 ได้ข้อสรุปจากข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน ดังนี้

(1) ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระเบียบพัสดุและระเบียบการเบิกจ่ายเงินราชการ คิดเป็นร้อยละ 8.82 รองลงมาได้แก่ ต้องการพัฒนาความรู้ด้านการจัดระบบการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงานให้เป็นขั้นตอนมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 6.86 และต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ในการทำงานด้านการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ คิดเป็นร้อยละ 4.90 ตามลำดับ

(2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดอบรมให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 8.82 รองลงมาได้แก่ ต้องการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยี

สารสนเทศที่ทันสมัยอยู่เสมอ คิดเป็นร้อยละ 7.85 และต้องการพัฒนาตนเองด้านการใช้โปรแกรม ERP ในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 3.92 ตามลำดับ

(3) ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้มหาวิทยาลัยให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการคิด วิเคราะห์ การคิดนอกกรอบ คิดเป็นร้อยละ 5.88 รองลงมาได้แก่ ต้องการพัฒนาตนเองในการออกแบบวิธีการนำเสนองานต่างๆ ให้มีความทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 4.90 และต้องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 2.94 ตามลำดับ

(4) ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ด้านการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย R2R (Routine to Research) คิดเป็นร้อยละ 11.77 และต้องการพัฒนาตนเองด้านการทำตำแหน่งงานที่สูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 8.82 ตามลำดับ

(5) ความต้องการพัฒนาตนเองด้านทักษะในการปฏิบัติงาน มีข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษที่ใช้ในการสื่อสารและใช้ในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 14.71 รองลงมาได้แก่ ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดอบรมทักษะการเขียนหนังสือราชการให้กับบุคลากรใหม่ คิดเป็นร้อยละ 7.85 และต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดอบรมเรื่องการใช้ภาษาที่ 3 เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 1.96 ตามลำดับ

3. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ของการวิจัยคือ เพื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลสรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติทดสอบ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน ($p\text{-value}$ เท่ากับ $0.88 > 0.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแต่ละด้านก็พบว่าไม่มีความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน ($p\text{-value}$ เท่ากับ 0.55, 0.36, 0.95, 0.99 และ $0.80 > 0.05$) ตามลำดับ

3.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าความ

ต้องการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value เท่ากับ $0.04 < 0.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแต่ละด้านก็พบว่าระดับความต้องการพัฒนาตนเอง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน และด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value เท่ากับ 0.01 และ $0.02 < 0.05$ ตามลำดับ) ส่วนอีก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด (p -value เท่ากับ 0.06, 0.40 และ $0.59 > 0.05$ ตามลำดับ)

3.3 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value เท่ากับ 0.05) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแต่ละด้านก็พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาตนเอง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน และด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน (p -value เท่ากับ 0.06, 0.12, 0.19, และ $0.17 > 0.05$ ตามลำดับ) ส่วนอีก 1 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (p -value เท่ากับ $0.03 < 0.05$)

3.4 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามสถานภาพการทำงาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน (p -value เท่ากับ $0.99 > 0.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแต่ละด้านก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน (p -value เท่ากับ 1.00, 1.00, 0.97, 0.56 และ $0.97 > 0.05$ ตามลำดับ)

3.5 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามระยะเวลา

การปฏิบัติงาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ความต้องการพัฒนาตนเองโดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน (p-value เท่ากับ $0.71 > 0.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแต่ละด้านก็พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกัน (p-value เท่ากับ 0.46, 0.47, 0.47, 0.86 และ $0.78 > 0.05$ ตามลำดับ)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน และระยะเวลาการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมทั้งหมดได้ว่า บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีเพศ สถานภาพการทำงาน และระยะเวลาปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีระดับความต้องการพัฒนาตนเองทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และด้านทักษะในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด ส่วนบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการที่มีอายุและระดับศึกษาแตกต่างกันพบว่า มีระดับความต้องการพัฒนาตนเองทั้ง 5 ด้านข้างต้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งพบว่าบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมีระดับความต้องการพัฒนาตนเองในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการพัฒนาตนเองจากมากไปน้อย ได้ดังนี้

1. ความต้องการพัฒนาตนเองด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน กรณีดังกล่าวนี้ อธิบายได้ว่าปัจจุบันบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความต้องการที่จะพัฒนาวิธีการทำงานของตนเองให้รวดเร็ว มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเชิงลึกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รวมทั้งต้องการที่จะเพิ่มพูนเทคโนโลยีสมัยใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และต้องการพัฒนาตนเองด้านการทำตำแหน่งงานที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ พัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นเอตทัคคะอย่างยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับมีความรู้ ทักษะและทัศนคติในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมีความก้าวหน้าในสายอาชีพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสิทธิ์ สุทธิประภา

(2562) เรื่อง การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีอากรในสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 13 ที่พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีอากรในสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 13 มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน และมีความต้องการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน

2. ความต้องการพัฒนาตนเองด้านทักษะในการปฏิบัติงาน กรณีดังกล่าวนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความต้องการพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เช่น ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดอบรมเรื่องการใช้ภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น รวมทั้งพัฒนาทักษะการบริหารจัดการงานให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญคือ พัฒนาคคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทายังมีความต้องการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ การเขียนหนังสือราชการ โดยมีความต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดอบรมทักษะการเขียนหนังสือราชการให้กับบุคลากรใหม่ หรือการเพิ่มพูนทักษะการสอนงานให้กับพนักงานใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรินทร์ ราชคมน์ (2554) เรื่องความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่พบว่าบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต้องการพัฒนาตนเองด้านการฝึกอบรมมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ด้านทักษะหรือเทคนิคการปฏิบัติงาน เฉพาะด้าน/เฉพาะตำแหน่ง และด้านเทคโนโลยี

3. ความต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน กรณีดังกล่าวนี้อธิบายได้ว่า บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ วิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องการมีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง เช่น ต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับระเบียบพัสดุ ระเบียบการเบิกจ่ายเงินราชการ เป็นต้น รวมทั้งต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ พันธกิจ และวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) เรื่องประเด็นพัฒนาเชิงบูรณาการที่สำคัญในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะมีการพัฒนาระบบการจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการงบประมาณแผ่นดิน แผนสำหรับบริหารราชการแผ่นดิน กฎ ระเบียบวินัยทางการเงินและการคลังภาครัฐ เพื่อการแปลงไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง

4. ความต้องการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน กรณีดังกล่าวนี้ อธิบายได้ว่าบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความต้องการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ Microsoft Word, Microsoft Excel Microsoft PowerPoint การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดเก็บข้อมูลและการประมวลผลข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีความต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และการใช้งานระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในยุทธศาสตร์ที่ 4 คือ ขยายการยกย่องระดับนานาชาติ ด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ของ Social Media ที่ทันสมัยในการสร้างภาพลักษณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ (อ้างถึงใน วิชาญ ทราย์อ่อน, 2559) เกี่ยวกับนโยบายประเทศไทย 4.0 ว่าการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในยุค 4.0 ต้องกล้าลงทุนในการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงระบบ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “Value-Based Economy” หรือเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยใช้เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ในการขับเคลื่อนประเทศ เพราะเศรษฐกิจในยุค 4.0 เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันชาติ เพ็ชรศรี (2559) เรื่องการศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความต้องการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีของครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนบ้านพรหมนิม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จังหวัดสระแก้ว ซึ่งพบว่าครูและเจ้าหน้าที่ธุรการต้องการพัฒนาตนเองด้านการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น ด้านการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้านการใช้โปรแกรมระดับพื้นฐานในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ในการใช้โปรแกรมพื้นฐานชุดไมโครซอฟต์ เช่น Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint ในการทำงานหรือเตรียมสื่อการสอนด้านการติดต่อสื่อสารหรือการสืบค้น

5. ความต้องการพัฒนาตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน กรณีดังกล่าวนี้ อธิบายได้ว่าบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความต้องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์การคิดวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงาน โดยมีความต้องการพัฒนาตนเองด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ได้แก่ ต้องการให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิธีการคิด วิเคราะห์ การคิดนอกกรอบ ต้องการพัฒนาตนเองในการออกแบบวิธีการนำเสนองานต่างๆ ให้มีความทันสมัย และต้องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภูวนา วิสุทธากร และวิโรจน์ เกษภูาลักษณ์ (2558) เรื่องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างผลการปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรมของบุคลากรสายสนับสนุนการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ซึ่งพบว่าความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานส่งผลต่อผลการ

ปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นประโยชน์ต่อองค์การในการนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและการจัดการด้านบุคลากร เพื่อเสริมสร้างให้บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานและการสร้างผลงานเชิงนวัตกรรมในการปฏิบัติงานในอนาคต

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ด้านความรู้ในการปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการอบรมเกี่ยวกับกระบวนวิธีปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยมากขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานเกี่ยวกับระเบียบพัสดุ ระเบียบการเบิกจ่ายเงินราชการได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญเกี่ยวกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ พันธกิจ และวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างแท้จริง

1.2 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยให้กับบุคลากรอยู่เสมอๆ และส่งเสริมให้มีการจัดอบรมการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ออกแบบวิธีการนำเสนองานในรูปแบบต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย

1.3 ด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาควรส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์การคิดวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงาน ควรส่งเสริมให้บุคลากรการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านนวัตกรรมที่มีอยู่นำมาพัฒนาต่อยอดให้เกิดสิ่งใหม่ๆ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาควรส่งเสริมให้มีการจัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับการเพิ่มระดับการศึกษาของบุคลากร พร้อมกับจัดทำเส้นทางการพัฒนางานเชิงก้าวหน้าให้กับบุคลากร

1.5 ด้านทักษะในการปฏิบัติงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาควรส่งเสริมให้มีการจัดทำโครงการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้นควรส่งเสริมให้มีการ

พัฒนาทักษะการสื่อสารเชิงการปฏิบัติงานด้วยการมีส่วนร่วม ทักษะการสอนงานให้กับพนักงานใหม่ และสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากร

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรตามนโยบายประเทศไทย 4.0 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในระดับต่างๆ เช่น ระดับผู้บริหาร ระดับบุคลากรสายวิชาการ เพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยในภาพรวม

2.2 ควรศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมด้านต่างๆ สำหรับบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 มากยิ่งขึ้น รวมทั้งเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ

เอกสารอ้างอิง (References)

กองนโยบายและแผน. (2559). **แผนยุทธศาสตร์ 15 ปี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.**

กรุงเทพฯ: สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ชนวรรต ศรีลำคำ. (2560). การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองตามนโยบายประเทศไทย 4.0

ของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร**

มหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาศาสตร์พยาบาลมนุษย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พัชรินทร์ ราชคมน์. (2554). ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ปัญหาพิเศษบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ภูวนาถ วิสุทธากร และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). การศึกษาเรื่องการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

เพื่อสร้างผลการปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรมของบุคลากรสายสนับสนุนการสอนมหาวิทยาลัย

ราชภัฏกาญจนบุรี. **Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย**

สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 8 (1), 1012-1031.

วิชาญ ทรายอ่อน. (2559). **เอกสารวิชาการ Academic Focus ประเทศไทย 4.0.** กรุงเทพฯ: สำนัก

วิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

วันชาติ เพ็ชรศรี. (2559). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความต้องการการพัฒนาตนเองด้าน

เทคโนโลยีของครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนบ้านพรหมนิม สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
อกนิษฐ์ สุทธิประภา. (2562).ความต้องการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีอากรกรณีศึกษาสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 13. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต** สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร

พ.ศ. 2549–2551 ต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

Political Role of Government General Surayud Chulanont

After the Coup, 200 –2008 to Political Change

วาสนา อ้นป้อม¹ สันธาน ชยนนท์² วิจิตรา ศรีสอน³

Wassana Aonpom, Sunthan Chayanon, Wijjitra Srisorn

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 และ 2) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของรัฐบาลของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ซึ่งเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากการกลุ่มนักวิชาการ กลุ่มประชาชน กลุ่มนักการเมือง จำนวน 18 คน โดยคัดเลือกบุคคลที่มีประสบการณ์และอยู่ในช่วงเวลาหลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549 – 2551 ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในสถานการณ์บัญญัติ ได้แก่ (1) การออกกฎหมาย (2) การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และบทบาทนอกสถานการณ์บัญญัติ ได้แก่ (1) การให้การศึกษาและความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน (2) หน้าที่ในการเป็นตัวแทนสมาชิกสถานการณ์บัญญัติแห่งชาติ (3) รับฟังความคิดเห็นของประชาชน (4) หน้าที่ในการเป็นจุดศูนย์กลางของการแสดงออก (5) เผยแพร่ความรู้ระบอบประชาธิปไตย และ (6) เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอก

Received: 2020-10-22 Revised: 2020-11-13 Accepted: 2020-11-14

¹ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา Master of Political Science Program in Politics and Government, College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University.
E-mail: wassana.ao@ssru.ac.th

² วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail: sunthan.ch@ssru.ac.th

³ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University. E-mail: wijjitra.sr@ssru.ac.th

สุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 ได้แก่ 1) บทบาทในสภานิติบัญญัติ พบว่า 1) การออกกฎหมาย ได้แก่ (1) จัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยโดยประชาชนมีส่วนร่วมทุกระดับ (2) ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน (3) ประกาศมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการ (4) พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2550 (5) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และ (6) เปิดให้ประชาชนเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายได้ 2) การควบคุมการบริหารแผ่นดินรัฐบาล ได้แก่ (1) มีการบริหารราชการอัยยิตตบรรดาข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งมาเป็นรัฐมนตรีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินไปอย่างราบรื่น 2) บทบาทนอกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แก่ (1) การสร้างความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยและการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาธิปไตย (2) การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (3) การประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งและถอดถอนนักการเมืองที่ประพฤติมิชอบ (4) จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

2. รัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแก่เกษตรกรรายย่อยเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจระดับฐานราก 2) การจัดทำรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ใน 3 มาตราสำคัญ คือ เรื่องการยุบพรรคการเมือง (มาตรา 237) เรื่องการควบคุมการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีโดยรัฐสภา (มาตรา 190) และเรื่องการป้องกันนักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อน (มาตรา 269) และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการใช้สรรพกำลังของข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐเป็นจำนวนมากใน 3 จังหวัดชายใต้เพื่อการรักษาความสงบจากจังหวัดชายแดนใต้

คำสำคัญ (Keywords): บทบาททางการเมือง; การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง; รัฐประหาร

Abstract

This research aimed to study the political role of General Surayud Chulanont's government after the coup, 2006 - 2008 and to study the political change of the Surayud's government after the coup, 2006 - 2008. It is a qualitative research using research papers and interviews as a tool based on interviews from a group of 18 political scholars, who were experienced and in the post-coup period. 2006 - 2008 related to the role of the establishment, namely, (1) legislation, (2)

control of the government administration, and non-sanctuary roles, namely, (1) public education and knowledge, (2) duties of representing members of the National Institute of Law, (3) listening to public opinion, (4) the duty of being the center of expression, (5) dissemination of democratic knowledge, and (6) a good example of behavior. The research results showed that: 1. The political role of General Surayud Chulanont's government after a coup, 2006 – 2008 were 1) the political role in the National Legislative Assembly found that 1.1) the legislation were (1) creating a permanent constitution of the Kingdom of Thailand that the people has participated in the process at all level, (2) improving the law on civil service regulations, (3) announcement of moral and ethical standards for government officials, employees and government employees, (4) Referendum Act 2007, (5) the Act on the Conflict of Personal Interest of Person Holding Political Positions of Government Officials, and (6) allowing the public to draft a law; 1.2) the political role in controlling the public administration were (1) the public administration relied on former government officials who have been appointed as ministers; 2) the political role out of the National Legislative Assembly were (1) creating an understanding and cultivating of democracy consciousness (2) developing the politics and government in democracy (3) public relations election and recall politician, and (4) establishing a draft of constitution of the Kingdom of Thailand and opened the forum of public consultation. 2. General Surayud Chulanont's government had two important roles in political change, which were 1) agricultural development in line with the sufficiency economy for smallholder to support the local economy, 2) creating the Act of the Constitution of the Kingdom of Thailand for 2007 in 3 important articles: the dissolution of political parties (article 237), controlling of the actions of the Cabinet by Parliament (article 190) And the defense of politicians having a conflict of interest (article 269) and of the Act on the Conflict of Personal Interest of Person Holding Political Positions of Government Officials and massive use of government officials and government officers in the 3 southern provinces to maintain peace from the southern border provinces.

Keywords: Political Role; Political Change; Coup

บทนำ (Introduction)

การรัฐประหารเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2549 ซึ่งได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2549 โดยได้กำหนดให้มีการจัดตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้นและท้ายที่สุดก็ได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 และจะได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้ในวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ที่ใกล้จะถึงนี้ อันนับเป็นวงจรการร่างรัฐธรรมนูญที่เกิดขึ้นในประเทศไทย (สัณฐาน ชยณรงค์, 2558) มีการประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรหรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราวใช้บังคับแทนจนกว่าจะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นการถาวรต่อไปพร้อมทั้งมีการแต่งตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่รัฐสภา ซึ่งเป็นสภาเดียวแทนสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา เรียกว่า “สภานิติบัญญัติแห่งชาติ” (พุทธชาติ ทองเอน, 2559)

หลังจากรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้เข้ามาบริหารราชการแผ่นดินเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2549 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) และมีการแถลงนโยบายการปฏิรูปการเมือง การเมือง การบริหารต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อแก้ไขสถานการณ์ทางการเมืองและเป็นแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการเมือง การเมือง การบริหาร ในการแสดงออกบทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ในขณะที่ดำรงตำแหน่งคณะรัฐมนตรีรวมไปถึงบทบาททางการเมืองของประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าวและการเปลี่ยนแปลงของผู้ที่ดำรงตำแหน่งคณะรัฐมนตรีเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศและการใช้กลยุทธ์ ไหวพริบ เทคนิค ที่จะบริหารจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยที่รัฐบาลของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้ดำรงตำแหน่งคณะรัฐมนตรีสามารถผ่านพ้นอุปสรรคและเป็นบทเรียนให้กับผู้อื่นที่ต้องการจะก้าวขึ้นมาอยู่ในตำแหน่งนี้

การศึกษาวิจัยนี้มุ่งศึกษาบทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 และศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของรัฐบาลของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ รวมไปถึงการเมืองของประเทศไทยในช่วงเวลาดังกล่าว การใช้กลยุทธ์ ไหวพริบ เทคนิค ที่จะบริหารจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสมัยที่ดำรงตำแหน่งคณะรัฐมนตรี งานวิจัยชิ้นนี้จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่สนใจศึกษาประวัติศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการการเมืองไทยในช่วงเวลาดังกล่าวอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาบทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของรัฐบาลของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551

วิธีการดำเนินวิจัย (Research Methods)

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

เชิงคุณภาพ คือ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มประชาชน โดยคัดเลือกบุคคลที่มีประสบการณ์และอยู่ในช่วงเวลาหลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549 – 2551 ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในสถานการณ์บัญญัติและบทบาทนอกสถานการณ์บัญญัติที่เกี่ยวกับบทบาททางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จำนวน 18 คน เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 ต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยบูรณาการจากแนวคิดและทฤษฎีของ Dahl, Robert (1963) และ Pye (1966) โดยได้อธิบายและวิเคราะห์บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 ต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) บทบาททางการเมืองในสถานการณ์บัญญัติแห่งชาติและบทบาททางการเมืองสถานการณ์บัญญัติแห่งชาติ 2) การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

1.3 ขอบเขตด้านสถานที่ การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในช่วงเวลาหลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 กรณีเฉพาะรัฐบาลของพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์

1.4 ขอบเขตด้านเวลา การวิจัยครั้งนี้เริ่มตั้งแต่ เดือน กันยายน 2562 ถึงเดือน เมษายน 2563

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุล อายุ เพศ กลุ่มผู้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 คือ 1) บทบาททางการเมืองในสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และ 2) บทบาททางการเมืองนอกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ส่วนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะคำนึงถึงการสร้างแบบสอบถามให้เป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง จากนั้นตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 จัดทำหนังสือขอลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์และติดต่อประสานงานกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2. ติดต่อประสานงานกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้ เพื่อขออนุญาตให้ความอนุเคราะห์การสัมภาษณ์เชิงลึก

3.3. จัดการการสัมภาษณ์เชิงลึก เก็บข้อมูลทั้งสิ้น 18 คน คือ กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มประชาชน

3.4. นำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้รับมาสรุปให้ครบถ้วน ถูกต้องตามประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ รวมทั้งข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อตรวจสอบประเด็นต่าง ๆ ที่ตั้งไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรทั้ง 18 คนและข้อมูลจากการเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยจัดแบ่งกลุ่มประชากรตามวิธีการของการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และยืนยันกับผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคน ถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ก่อนที่จะไปตรวจสอบกับเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เช่น ข้อมูลจากหนังสือพิมพ์รายวันที่เกี่ยวข้อง หนังสือบันทึก และรายงานของสำนักงานนายกรัฐมนตรีในส่วนที่ได้มีการกล่าวอ้างอิงถึงจากการสัมภาษณ์ หลังจากได้ข้อมูลที่ได้ผ่านการวิเคราะห์เรียบร้อยแล้วจะนำมา สรุปผลเพื่อนำเสนอและทวนผลที่ได้กับทฤษฎีที่เกี่ยวกับบทบาท ประชาธิปไตย การเมือง ผู้นำทางการเมือง และการเปลี่ยนแปลงในรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้นำเสนอในบทที่

สองในส่วนที่เกี่ยวกับการทบทวน-วรรณกรรม และนำข้อมูลทั้งหมด วิเคราะห์สรุปประเด็นเพื่อตอบคำถามงานวิจัยที่ได้กำหนดไว้ต่อไปอย่างไรก็ตามในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากจะอิงหลักเกณฑ์ของการวิจัยเชิงคุณภาพแล้ว ยังมีการกำหนดแนวทางและใช้ประสบการณ์ของผู้วิจัยเองเป็นส่วนหนึ่งในการสอบทานความถูกต้องของข้อมูลที่ได้ด้วย

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) มีวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) ได้แก่ แหล่งเวลา แหล่งสถานที่ แหล่งบุคคลซึ่งแสดงถึงความอึดตัวของข้อมูลผู้วิจัยจึงจะทราบขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ชัดเจนเมื่อกระบวนการเก็บข้อมูลสิ้นสุด

ผลการวิจัย (Research Results)

1. บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 ในสถานการณ์บัญญัติ พบว่า บทบาททางการเมืองด้านการออกกฎหมายมีการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวรโดยประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญทุกระดับ พร้อมทั้งการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน (จากบทสัมภาษณ์ ศ.ดร.สมบูรณ สุขสำราญ) ประกาศมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการ (จากบทสัมภาษณ์ ดร.บารมีบุญแสงจันทร์) พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. 2550 (จากบทสัมภาษณ์นายประจักษ์ จั่นเอี้ยง) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและเปิดให้ประชาชนเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายได้ (จากบทสัมภาษณ์ ดร.อัมพร คงสุภาพศิริ) ส่วนการแสดงออกบทบาททางการเมืองด้านควบคุมการบริหารแผ่นดินรัฐบาลมีการบริหารราชการอาศัยอดีตบรรดาข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งมาเป็นรัฐมนตรีเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินไปอย่างราบรื่น (จากบทสัมภาษณ์ ดร.บารมีบุญ แสงจันทร์) บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นอกสถานการณ์บัญญัติแห่งชาติ พบว่า รัฐบาลมีการสร้างความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนและการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาธิปไตย พร้อมทั้งรัฐบาลมีโครงการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งและถอดถอนนักการเมืองที่ประพฤติมิชอบ (จากบทสัมภาษณ์ ดร.พงศกร อรรณพ) เปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวรและการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชน (จากบทสัมภาษณ์ ดร.สันหนัฐ จักรภัทรวงศ์) มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิการเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการเผยแพร่ความรู้

ประชาธิปไตยแก่ประชาชนทางหอกระจายข่าว เสียงตามสาย และสถานที่วิทยุต่างๆ และคู่มือส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตย(จากบทสัมภาษณ์ นางมณี จิรโชติ)

2. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นพื้นฐานที่จะรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รัฐบาลได้สนับสนุนการพัฒนาเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแก่เกษตรกรรายย่อยเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจระดับฐานราก ซึ่งประเทศไทยเป็นเกษตรกรรมมีการผลักดันเศรษฐกิจฐานรากเพื่อพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่(จากบทสัมภาษณ์ พ.ท.ประดิษฐ์ ธิติศรีณย์) สภาพของเหตุการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงด้านการเมืองมีการผลักดันการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับผลประโยชน์ การทำให้ระบบการเมืองมีความทันสมัยของรัฐบาล(จากบทสัมภาษณ์ ดร.อภัยพร คงสุภาพศิริ) มีการสนับสนุนการจัดทำรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ใน 3 มาตราสำคัญ คือ เรื่องการยุบพรรคการเมือง (มาตรา 237) เรื่องการควบคุมการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีโดยรัฐสภา(มาตรา 190) และเรื่องการป้องกันนักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อน (มาตรา 269) และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (จากบทสัมภาษณ์นางมณี จิรโชติ)และการใช้สรรพกำลังของข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐเป็นจำนวนมากใน 3 จังหวัดชายใต้เพื่อการรักษาความสงบจากจังหวัดชายแดนใต้ (จากบทสัมภาษณ์ พ.ท.ประดิษฐ์ ธิติศรีณย์)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 ในสถานการณ์บัญญัติและนอกสถานการณ์บัญญัติ

1.1 บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 ในสถานการณ์บัญญัติ คือ การแสดงออกบทบาททางการเมืองด้านการออกกฎหมายรัฐบาลมีการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวรโดยประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญทุกระดับและจัดทำแบบสอบถามรายบุคคลเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญพร้อมทั้งการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ประกาศมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานราชการ พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและเปิดให้ประชาชนเข้าชื่อเสนอร่างกฎหมายได้สอดคล้องกับการศึกษาของ อินทิรา วงศ์ศา (2553) พบว่า แนวคิดและบทบาททางการเมือง

เมืองของนายทองใบ ทองเปาด์ มีแนวคิดและบทบาทสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้ข้อเสนอแนะและการกระทำที่เป็นประโยชน์แก่สังคมส่วนรวมโดยนายทองใบ ทองเปาด์ เชื่อมั่นในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีรัฐธรรมนูญที่เป็นสถาบันนิติบัญญัติอย่างแท้จริง ส่วนการแสดงออกบทบาททางการเมืองด้านควบคุมการบริหารแผ่นดินรัฐบาลมีการบริหารราชการอาศัยอดีตบรรดาข้าราชการที่ได้รับการแต่งตั้งมาเป็นรัฐมนตรีเพื่อให้การการบริหารราชการแผ่นดินไปอย่างราบรื่นและออกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่รัฐกับประโยชน์เพื่อป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งไปสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ใน 3 มาตราสำคัญ คือ เรื่องการยุบพรรคการเมือง (มาตรา 237) เรื่องการควบคุมการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีโดยรัฐสภา (มาตรา 190) และเรื่องการป้องกันนักการเมือง มีผลประโยชน์ทับซ้อน (มาตรา 269) นับเป็นมิติใหม่ของการเมืองไทยที่ได้เริ่มเข้าสู่ระบบการเมืองไทยจากระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย

1.2 บทบาททางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นอกสถานิติบัญญัติแห่งชาติ พบว่า บทบาททางการเมืองการให้การศึกษาและความรู้ทางการเมืองรัฐบาลมีการสร้างความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนและการปลูกฝังจิตสำนึกของประชาธิปไตย พร้อมทั้งรัฐบาลมีโครงการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งและถอดถอนนักการเมืองที่ประพฤติมิชอบ ซึ่งเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวรพร้อมทั้งการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวรและการลงประชามติเพื่อขอความเห็นชอบในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวรและมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิการเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากที่สุดและการเผยแพร่ความรู้ประชาธิปไตยแก่ประชาชนทางหอกระจายข่าว เสียงตามสาย และสถานทีวิทยุต่างๆ และคู่มือส่งเสริมการเรียนรู้ประชาธิปไตย ส่วนบทบาททางการเมืองด้านการเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความประพฤติของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังรัฐประหาร พ.ศ. 2549-2551 ยังมองไม่เห็นในการแสดงออกของรัฐบาลด้านการเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ แต่ถ้ามองเฉพาะตัวนายกรัฐมนตรีมีลักษณะที่สุจริต นุ่มนวล ไม่ก้าวร้าว เด็ดขาด และน่าเชื่อถือ สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี มีความเป็นผู้นำ มีความเป็นผู้ใหญ่ รู้จักวางตัว สอดคล้องกับการศึกษาของสุรพล แก้วพิน (2557) เรื่องบทบาททางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดเชียงใหม่ มีบทบาททางการเมือง ในด้านการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชน และการ

รณรงค์การเลือกตั้ง ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชนในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้านการรับฟังปัญหา เรื่องราวร้องทุกข์ต่างๆ ของประชาชนและประสานความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร หน่วยงานกับประชาชน ด้านการพิจารณาคัดเลือกผู้รับสมัครรับเลือกตั้ง ด้านการประสานความร่วมมือเพื่อส่งเสริมชุมชนและสังคมให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมและด้านการแสวงหาสมาชิกพรรคการเมืองเพื่อสร้างรากฐานที่มั่นคงของพรรคประชาธิปไตย

2. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ หลังยุคปฏิวัติ พ.ศ. 2549-2551

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นเสมือนการเมืองพื้นฐานที่จะรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจรัฐบาลได้สนับสนุนการพัฒนาเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแก่เกษตรกรรายย่อยเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจระดับฐานรากซึ่งประเทศไทยเป็นเกษตรกรรมโดยนโยบายเศรษฐกิจโดยมีการผลักดันเศรษฐกิจฐานรากเพื่อพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ สภาพของเหตุการณ์ทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าทางด้านใดก็ตามของรัฐบาลพลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์พบว่าการผลักดันการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐสำหรับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างที่เราจะเห็นว่าภายหลังการมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 การทำให้ระบบการเมืองมีความทันสมัยของรัฐบาลได้มีการสนับสนุนการจัดทำรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ใน 3 มาตราสำคัญ คือ เรื่องการยุบพรรคการเมือง (มาตรา 237) เรื่องการควบคุมการดำเนินการของคณะรัฐมนตรีโดยรัฐสภา (มาตรา 190) และเรื่องการป้องกันนักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อน (มาตรา 269) และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้ตรวจสอบนักการเมืองทำให้เกิดความทันสมัยที่เกิดขึ้นนอกจากจะอาศัยความร่วมมือกันของประชาชนจากทุกภาคส่วน การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นเสมือนเครื่องช่วยในการสร้างเสริมรัฐชาติของรัฐบาล คือ รัฐชาติจะต้องมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ มีประชากร ดินแดน และรัฐบาลหรืออำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้เสมือนเพื่อการเสริมสร้างรัฐบาลและอำนาจอธิปไตยให้มั่นคงยิ่งขึ้น ซึ่งรัฐบาลมีการคืนอำนาจอธิปไตยให้กับประชาชนโดยการเลือกตั้งเพื่อเกิดอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ส่วนการพัฒนากฎหมายและขบวนการการบริหารมีพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประโยชน์เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองกับการ

พัฒนากฎหมายและระบบราชการเสริมสร้างสำหรับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างไรให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดต่อสังคมและประเทศชาติและการที่ประเทศมีรัฐธรรมนูญฉบับถาวรจะช่วยให้สามารถขับเคลื่อนกระบวนการด้านกฎหมายและแนวทางการบริหารไปสู่ทิศทางเดียวกัน ส่วนการระดมมวลชนและการเข้าร่วมในทางการเมืองเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งเพื่อเลือกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากประชาชนที่แท้จริง พร้อมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือภาคประชาชนและให้ประชาชนมีสิทธิรับรู้ กระบวนการทางการเมืองรวมถึงการบริหารระบบราชการโดยการรับข้อร้องเรียนกรณีการเกิดความไม่โปร่งใสและการมีส่วนร่วมในการยกร่างรัฐธรรมนูญและได้จัดเวทีเสียงประชาชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในต่างจังหวัดทั่วประเทศพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญ ส่วนการพัฒนาประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งเพื่อเลือกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากประชาชนที่แท้จริงเพื่อนำไปสู่ความทันสมัย รัฐบาล และประชาชน เป็นแกนกลางเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการให้ความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยเพื่อรับข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นการร่างรัฐธรรมนูญตลอดจนการผลิตสื่อโฆษณา ข่าวกว้างผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์เผยแพร่ทั่วประเทศ และเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญปี 2550 อินเทอร์เน็ต ส่วนการสร้างเสถียรภาพและให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระเบียบของรัฐบาลโดยการอกระเบียบ มาตรการ พรบ. มาเป็นแนวทางและข้อกำหนดในการปฏิบัติของหน่วยงานต่างๆ เพื่อกำหนดทิศทางไปในแนวทางเดียวกัน การระดมสรรพกำลังเพื่อสร้างอำนาจให้กับชาติโดยการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) และการใช้สรรพกำลังของข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐเป็นจำนวนมากใน 3 จังหวัดชายใต้เพื่อการรักษาความสงบจากจังหวัดชายแดนใต้ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สลับซับซ้อนของรัฐบาลหลังจากการเกิดรัฐประหารทำให้การเมืองไม่เป็นประชาธิปไตยแต่รัฐบาลได้มีการเปลี่ยนแปลงการเมืองให้เกิดประชาธิปไตยโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกตั้งและมีการพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประโยชน์ สอดคล้องกับการศึกษาของปทุมธาดา อิงกุลานนท์ (2551) พบว่า นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ระบบการเมืองไทย ซึ่งเป็นการเมืองรูปแบบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาได้รับผลกระทบจากหลักการใหม่ของรัฐธรรมนูญฉบับนี้หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการเพิ่มความเข้มข้นในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง บทบาทขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ และศาลให้ทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของรัฐบาลอย่างเป็นกระบวนการ ขั้นตอนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐของคณะรัฐมนตรี และ

ขั้นตอนการตรวจสอบนายกรัฐมนตรีน และรัฐมนตรีมิให้มีผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งสร้างปรากฏการณ์ทางการเมืองขึ้นใหม่ในสังคมการเมืองไทย เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่พรรคการเมือง และนักการเมืองพึงตระหนักถึงทิศทางการเปลี่ยนผ่านของทางการเมืองไทยจากยุคสมัยแห่งการเมืองของนักเลือกตั้ง” ไปสู่ “ยุคใหม่แห่งการเมืองของนักตรวจสอบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1.1 การแสดงออกบทบาททางการเมืองด้านการออกกฎหมายรัฐบาลมีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวร โดยประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญผ่านคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ และจัดทำแบบสอบถามรายบุคคลเพื่อประกอบการร่างรัฐธรรมนูญให้ครอบคลุมจำนวนผู้มีสิทธิลงประชามติ

1.2 การยุบพรรคการเมืองถือเป็นประเด็นที่มีความละเอียดอ่อนมาก ตามประวัติศาสตร์มีการถกเถียงกันมาโดยตลอดว่าเป็นเรื่องที่ขัดต่อหลักประชาธิปไตย หรือไม่ ซึ่งผ่านร่างรัฐธรรมนูญรวมทั้งฝ่ายที่สนับสนุนเรื่องนี้เห็นว่ามาตรการยุบพรรคการเมืองเป็นเครื่องมือในการรักษาประชาธิปไตยไว้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การแสดงออกบทบาททางการเมืองด้านการออกกฎหมายรัฐบาลควรมีการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับถาวร โดยประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ผ่านกระบวนการทำประชามติและคัดสรรผู้แทนเป็นคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในสัดส่วนที่มากขึ้น

2.2 ผู้ศึกษาเห็นว่ามาตรการยุบพรรคการเมืองยังเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อหยุดยั้งพรรคที่ก่อให้เกิดอันตรายอย่างยิ่งต่อระบอบประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง (References)

- ปณณดา อิงคุลานนท์. (2551). “หลักการใหม่ที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- พุทธชาติ ทองเอม. (2559). **อำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- สมศักดิ์ มณีศรี. (2544). **วิเคราะห์ความคิดทางการเมืองของพุทธทาสภิกขุ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สัณฐาน ชยนนท์. (2558). **ภาวะผู้นำของผู้บัญชาการตำรวจนครบาลต่อการจัดการแก้ไขเหตุความไม่สงบอันเนื่องจากการสแกนการฉ้อโกงทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2548-2555**. **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีนิพนธ์**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สิทธิพันธ์ พุทธหิน. (2538) . **ทฤษฎีพัฒนาการเมือง Political Development Theory**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภาภรณ์ จันทวานิช. (2553). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล แก้วพิน. (2557). “บทบาททางการเมืองของสาขาพรรคประชาธิปัตย์ในจังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต**.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อินทิรา วงศ์ศา. (2553). “แนวคิดและบทบาททางการเมืองของนายทองใบ ทองเปาด์”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง**. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Dahl, Robert A. (1963). **Modern Political Analysis**. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Pye, L. W. (1966). **Aspects of political development**. Boston: Little Brown.

ความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
จังหวัดอุทัยธานี

Opinions and Needs of Tourists in Cultural Attractions
Uthai Thani Province

นพรัตน์ ทรงสายชลชัย¹ ผกามาศ ชัยรัตน์² ชมพูนุช จิตติถาวร³

Nopparat Songsaichonchai¹ Pakamas Chairatana² Chompunuch Jittithavorn³

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี 2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอุทัยธานี ขอบเขตของประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอุทัยธานี มีจำนวน 365,767 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น 95% การคำนวณจากสูตร การหากลุ่มตัวอย่างที่ทราบจำนวนประชากรของผู้วิจัยสำรวจกลุ่มตัวอย่าง คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานี ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงอยู่ในช่วงอายุ 30 – 39 ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพเป็น พนักงานบริษัทเอกชน ภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน ภาคกลาง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 15,001 - 30,000 บาท สถานภาพส่วนใหญ่ โสด 2. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สนใจแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์และโบราณสถาน สนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านนมัสการขอพรสิ่ง

Received: 2020-10-26 Revised: 2020-11-17 Accepted: 2020-11-18

^{1 2 3}หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม วิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา Doctor of Philosophy Program Tourism and Hotel Management Program College of Management University of Phayao. E-mail: nopparat9291@yahoo.com

ศักดิ์สิทธิ์ รับทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดอุทัยธานีจากอินเทอร์เน็ต ตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีจากสิ่งกระตุ้นทางการท่องเที่ยว เช่น โฆษณา ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีเพื่อพักผ่อนเติมเต็มให้กับชีวิต มีสิ่งดึงดูดใจในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีเพื่อชมวิถีชีวิต 3. นักท่องเที่ยวมีระดับความต้องการมากที่สุด ในด้านความเป็นเอกลักษณ์และความงดงามของศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม การได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ความสวยงามของสภาพภูมิทัศน์โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวและความหลากหลายของสินค้าของที่ระลึกท้องถิ่นตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): ความคิดเห็น; ความต้องการ; แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; อุทัยธานี

Abstract

This research aims to 1. To study the opinions of tourists in cultural attractions Uthai Thani Province. 2.To study the needs of tourists in cultural attractions Uthai Thani Province. This research is a quantitative research. The data was collected from the questionnaire of Thai tourists traveling to cultural attractions of Uthai Thani Province. Population boundaries for the quantitative research were data collection using questionnaires. The researcher determined the population group for this research is 365,767 Thai tourists traveling to cultural attractions in Uthai Thani Province. (Ministry of Tourism and Sports, 2018) With the 95% confidence value calculated from the formula. Calculation from the formula Finding a sample with a known population of the researcher to survey the sample. Is 400 Thai tourists who come to cultural tourism sites in Uthai Thani Province. The research results were found that 1. Basic information of tourists Traveling to Uthai Thani Province Most of them were women in the 30-39 age range with a bachelor's degree in private companies. The present domicile in the central region has an average monthly income of 15,001 - 30,000 baht. Most of the status is single. 2. Most tourists are interested in cultural attractions. History and historic sites Interested in cultural tourism activities Worship side wishes for sacred things Get information on Uthai Thani cultural tourism sites from the Internet. Decide to travel

to Uthai Thani Province from tourism stimuli such as advertisements, want to travel to Uthai Thani Province to relax and fulfill life. There is an attraction in traveling Uthai Thani Province to see the way of life. 3. Tourists have the highest demand levels. In the uniqueness and beauty of the arts and culture of the tourist attractions Diversity of cultural tourism activities and traditional community lifestyles Exposure to the way of life of the community in the tourist area The beauty of the overall landscape of the tourist attraction and the variety of merchandise and local souvenirs respectively.

Keywords: Opinion; Needs; Cultural tourism; Uthai Thani.

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันกระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย การส่งเสริมการสร้างภาพลักษณ์อันสวยงาม การรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศไทย และในปี พ.ศ.2561 ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กำหนดให้เป็นปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋อย่างยั่งยืน หรือ Amazing Thailand Tourism Year 2018 เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกื้อหนุนในส่วนของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคง รวมไปถึงการต่างประเทศ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนเพื่อนำไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพที่เจริญเติบโตบนพื้นฐานของความเป็นไทยโดยนាំรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561)

การท่องเที่ยวถูกกระทุความสำคัญไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-พ.ศ.2564) มีวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน” และในด้านการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฯ กำหนดแนวทางพัฒนาด้านการปรับโครงสร้างการผลิตของภาคบริการ และจัดทำกฎหมายเพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวของไทยสู่ระดับสากลและรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ รวมถึงการควบคุมกิจกรรมการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวต่างๆ การพัฒนาเชิงพื้นที่ในลักษณะกลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยวโดยสนับสนุนพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงทั้งทางกายภาพ วิถีชีวิต วัฒนธรรม

ท้องถิ่น และกิจกรรมการท่องเที่ยว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558)

ท่ามกลางการแข่งขันของตลาดการท่องเที่ยวที่สูงขึ้น กระแสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จึงได้รับความสนใจที่เพิ่มสูงขึ้นด้วย เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวและมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย (กาญจนา แสงลี้มสุวรรณ และศรัณยา แสงลี้มสุวรรณ, 2555) นอกจากนี้ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ยังเป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญา สร้างสรรค์ เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม คัดค้าน คัดค้าน หรือสามารถกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมคือ การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมามองตนเองอย่างเข้าใจความเกี่ยวพันของสิ่งต่างๆ ชี้ให้เห็นว่า ส่วนประกอบทางวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวในเชิงของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประกอบไปด้วยเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ งานหัตถกรรม กิจกรรมทางประเพณี ภาษา อาหาร ศิลปะ ดนตรี ศาสนา สถาปัตยกรรมการศึกษา ลักษณะการแต่งกาย และเทคโนโลยีของชุมชนท้องถิ่น (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Cultural and Traditional Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อแสวงหาประสบการณ์ใหม่อันประกอบด้วยการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมกับเอกลักษณ์ความงามของวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนอื่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านของศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราว และคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา การแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี ล้วนแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญ ช่วยกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ต้องรับผิดชอบต่อไปจวบจนพื้นฐานทางวัฒนธรรม (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

จังหวัดอุทัยธานีเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งใน ส่วนของการรักษาและดำรงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่น จังหวัดอุทัยธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมาย เช่น ล่องเรือแม่น้ำสะแกกรัง วัดท่าซุงหรือวัดจันทาราม วัดอุโปสถาราม วัดถ้ำเขาวง ตรอกโรงยา เขาสะแกกรัง วัดผาทั่ง ศูนย์ผ้าทอลายโบราณบ้านผาทั่ง ถ้ำพุหวาย ถ้ำเขาพระยาพายุเรือ บ้านกระเหรี่ยงแก่นมะกรูด หุบป่าตาด ต้นไม้ยักษ์บ้านสนับตา สะพานแขวนเกาะเทโพ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง และน้ำตกผาร่มเย็น มีแม่น้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำสะแกกรัง (แผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี,

2561) แต่ทั้งนี้ยังไม่มี การส่งเสริมหรือพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ให้เป็นที่รู้จักเท่าที่ควร ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการวิจัยในเรื่องความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี เพื่อนำไปสู่ศักยภาพของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไปในอนาคต (แผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี, 2561) บทความวิจัยนี้จะนำเสนอความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี โดยข้อมูลดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอุทัยธานีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี
2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Method)

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอุทัยธานี มีจำนวน 365,767 คน ซึ่งเป็นข้อมูลผู้มาเยือนล่าสุด ในปี พ.ศ. 2561 ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2561 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่น 95% การคำนวณจากสูตร การหากลุ่มตัวอย่างที่ทราบจำนวนประชากรของ (ละเอียด ศิลา น้อย, 2558) ผู้วิจัยสำรวจกลุ่มตัวอย่าง คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 400 คน ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม - ตุลาคม พ.ศ. 2563

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

แบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด (Closed-end questionnaire) และแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด (Open-end questionnaire) โดแนแบบสอบถาม ประกอบด้วย หัวข้อคำถามหลัก ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ภูมิลำเนา และรายได้ เฉลี่ยต่อเดือน

2. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย หัวข้อคำถาม ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ท่านสนใจ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งข้อมูลที่ท่านรับทราบเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว การตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว สิ่งที่ท่านพึงพอใจในการเดินทาง ความต้องการในการเดินทาง สิ่งดึงดูดในการเดินทาง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทาง

3. ความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย หัวข้อคำถาม ได้แก่ ความเป็นเอกลักษณ์และความงดงามของศิลปวัฒนธรรม การได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ความหลากหลายของสินค้า ความหลากหลายของกิจกรรม ความสวยงามของสภาพภูมิทัศน์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการท่องเที่ยวท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ทดสอบความตรงของเนื้อหา (A test of validity) ด้วยดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัย (Index of item objective congruence: IOC) การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability test) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีของคอนบาค (Cronbach)

3. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) จะใช้ทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวน (Analysis of variance) แบบจำแนกทางเดียว (One-way ANOVA or f-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรต้น

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิเคราะห์และการนำเสนอผลการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี โดยการแบ่งการนำเสนอ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 และเป็นผู้ชายจำนวน 187 คน จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8

2. ช่วงอายุ 30 – 39 ปี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมาเป็น 20-29 ปี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 อายุ 40 - 49 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่พบน้อยที่สุด คือ ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4

3. ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมาอยู่ในระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่พบน้อยที่สุด คือ ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาเอก จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0

4. อาชีพเป็น พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาทำอาชีพราชการ / รัฐวิสาหกิจ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 อาชีพธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่พบน้อยที่สุด คือ นักเรียน / นักศึกษา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

5. ภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น ภาคกลาง จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมา คือ ภาคเหนือ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 ภาคภาคตะวันตก จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่พบน้อยที่สุด มี 2 ภาคเท่า ๆ กัน คือ ภาคตะวันออกและภาคใต้ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 15,001 - 30,000 บาท จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0 รองลงมา คือ 30,001 - 50,000 บาท จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่พบน้อยที่สุด คือ มากกว่า 50,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4

7. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ โสด จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา คือ สมรส จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่พบน้อยที่สุด คือ หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สนใจ			
แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สนใจ	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน	260	65.0	1
ชุมชนโบราณ	78	19.5	2
ประเพณีและงานเทศกาล	29	7.3	3
หัตถกรรมและงานศิลป์	18	4.5	4
อารยธรรมและชนเผ่า	11	2.8	5
อื่นๆ	4	1.0	6
รวม	400	100.0	
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม			
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
นมัสการขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์	213	53.3	1
ชมดนตรีพื้นเมือง ราชชนเผ่า	23	5.8	4
ชมวิถีชีวิตชุมชน หมู่บ้านชนเผ่า	102	25.5	2
ชมงานเทศกาล และงานประเพณี	19	4.8	5
	43	10.8	3
รวม	400	100.0	
แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม			
แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
การบอกปากต่อปาก	113	28.3	2
เอกสาร สิ่งพิมพ์	4	1.0	5
อินเทอร์เน็ต	266	66.5	1
โทรทัศน์ วิทยุ	6	1.5	4
บริษัทนำเที่ยว	11	2.8	3
อื่นๆ	0	0.00	6
รวม	400	100.0	
การตัดสินใจในการเดินทาง			
การเดินทาง	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
สิ่งกระตุ้นทางการท่องเที่ยว เช่น โฆษณา การส่งเสริมการขาย	196	49.0	1
อิทธิพลของสังคมบุคคล เช่น สถานภาพ เศรษฐกิจ สังคม	43	10.8	3
ปัจจัยภายนอก เช่น ความมั่นใจของธุรกิจนำเที่ยว	14	3.5	4
ลักษณะการท่องเที่ยว เช่น ราคา	147	36.8	2

คุ่มค่า สิ่งอำนวยความสะดวก			
รวม	400	100.0	
สิ่งที่พึงพอใจในการ			
เดินทาง	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	211	52.8	1
ความเป็นมิตรของผู้คน	52	13.0	4
กิจกรรมทางการท่องเที่ยว	68	17.0	2
การบริการที่ดี	7	1.8	5
ความคุ้มค่า	62	15.5	3
รวม	400	100.0	
ความต้องการในการ			
เดินทาง	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
พักผ่อนเติมเต็มให้กับชีวิต	254	63.5	1
สังคมการทำงาน	3	0.8	5
การสร้างสัมพันธภาพ	23	5.8	3
ศึกษาและเรียนรู้	116	29.0	2
อื่นๆ	4	1.0	4
รวม	400	100.0	
สิ่งดึงดูดใจในการเดินทาง			
จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ	
วิถีชีวิต	312	78.0	1
วัฒนธรรมและประเพณี	41	10.3	2
ประชุม สัมมนา และธุรกิจ	30	7.5	3
ศรัทธา ความเชื่อและศาสนา	17	4.3	4
เยี่ยมญาติ	0	0.00	5
รวม	400	100.0	
ปัจจัยที่มีผลต่อการ			
ตัดสินใจ	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
ทรัพยากรที่หลากหลาย	116	29.0	2
ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว	126	31.5	1
ค่าครองชีพ	50	12.5	4
ครอบครัว เพื่อน และสังคม	59	14.8	3
มีความตั้งใจอยากเดินทางมา	49	12.3	5
รวม	400	100.0	

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวลำน้ำสะแกกรังและพื้นที่เชื่อมโยง จังหวัดอุทัยธานี พบว่า ผู้ตอบ

แบบสอบถามส่วนใหญ่สนใจแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้าน ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมาคือ ชุมชนโบราณ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 ประเพณีและงานเทศกาล จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.3 ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่พบน้อยที่สุด คือ อื่นๆ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี

ความต้องการของนักท่องเที่ยว	($\bar{X}$)	(S.D.)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ความเป็นเอกลักษณ์และความงดงามของศิลปวัฒนธรรม	4.95	0.22	มากที่สุด	1
การได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	4.89	0.31	มากที่สุด	3
ความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึกท้องถิ่น	4.74	0.44	มากที่สุด	5
ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.92	0.28	มากที่สุด	2
ความสวยงามของสภาพภูมิทัศน์โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว	4.78	0.41	มากที่สุด	4
การอนุรักษ์ทางด้านสถาปัตยกรรมของแหล่งท่องเที่ยว	4.66	0.47	มากที่สุด	7
สภาพของถนนในเส้นทางที่เดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.44	0.54	มากที่สุด	17
ป้ายบอกเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	4.24	0.43	มากที่สุด	25
ความเพียงพอของระบบคมนาคมขนส่งโดยสาร	4.27	0.50	มากที่สุด	24
ความสะดวกของช่วงเวลาในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว	4.51	0.50	มากที่สุด	14
ความปลอดภัยของถนน / ท่าเรือ	4.53	0.50	มากที่สุด	12
การจัดการด้านการจราจรในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	4.54	0.50	มากที่สุด	11
ความเพียงพอของที่จอดรถตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ	4.58	0.54	มากที่สุด	9

. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.50	มากที่สุด	15
. ความเพียงพอของร้านอาหาร	4.44	0.50	มากที่สุด	17
. ความเหมาะสมผลของราคาอาหารและเครื่องดื่ม	4.42	0.49	มากที่สุด	19
. ร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึก	4.43	0.50	มากที่สุด	18
. ป้ายบอกชื่อของแหล่งท่องเที่ยวมีความชัดเจน	4.52	0.50	มากที่สุด	13
. ป้ายบอกถึงประวัติความเป็นมาโดยย่อของแหล่งท่องเที่ยว	4.32	0.58	มากที่สุด	21
. ป้ายแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมจุดที่สำคัญ	4.31	0.64	มากที่สุด	22
. ที่นั่งพักสำหรับผู้เยี่ยมชมภายในแหล่งท่องเที่ยว	4.41	0.54	มากที่สุด	20
. การให้บริการข้อมูลทางการแหล่งท่องเที่ยว	4.44	0.56	มากที่สุด	17
. การดูแลความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว	4.56	0.55	มากที่สุด	10
. ความสะอาดของห้องสุขา	4.48	0.50	มากที่สุด	16
. ความสะอาดของน้ำประปา	4.44	0.50	มากที่สุด	17
. มีระบบไฟฟ้าในการบริการนักท่องเที่ยว	4.43	0.50	มากที่สุด	18
. มีบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ต (WIFI) ให้กับนักท่องเที่ยว	4.69	0.73	มากที่สุด	6
. ความเพียงพอของจำนวนถังขยะ	4.14	0.35	มาก	28
. การบริหารจัดการขยะมูลฝอย	4.20	0.40	มาก	26
. การดูแลน้ำขังในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว	4.15	0.42	มาก	27
. การบริหารจัดการระเบียบของร้านค้าแผงลอย	4.27	0.44	มากที่สุด	23
. การจัดระเบียบของสถานที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว	4.50	0.50	มากที่สุด	15
. ความร่มรื่นของต้นไม้ ดอกไม้ภายในแหล่งท่องเที่ยว	4.61	0.49	มากที่สุด	8
รวม	4.49	0.21	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวในท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี พบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยรวมระดับความต้องการมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.49) เมื่อพิจารณาตามรายชื่อโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านความเป็นเอกลักษณ์และความงดงามของศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.95) รองลงมา คือความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม (ค่าเฉลี่ย = 4.92) การได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว (ค่าเฉลี่ย = 4.89) ตามลำดับ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงความคิดเห็นน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ ความเพียงพอของจำนวนถังขยะ (ค่าเฉลี่ย = 4.14)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานีมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานี ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงอยู่ในช่วงอายุ 30 – 39 ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพเป็น พนักงานบริษัทเอกชน ภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน ภาคกลาง มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 15,001 - 30,000 บาท สถานภาพส่วนใหญ่ โสด ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฑารัตน์ จันทวิญญูสุทธิ์ (2554) การศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะล้าน จังหวัดชลบุรี ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุมากที่สุดอยู่ในช่วงระหว่าง 30-39 ปี ระดับการศึกษามากที่สุด คือ ปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุดระหว่าง 15,000 - 30,001 บาท

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สนใจแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้าน ประวัติศาสตร์และโบราณสถาน สนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านนมัสการขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รับทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดอุทัยธานีจาก อินเทอร์เน็ต ตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีจากสื่อกระตุ้นทางการท่องเที่ยว เช่น โฆษณา ต้องการเดินทางมา

ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีเพื่อพักผ่อนเติมเต็มให้กับชีวิต มีสิ่งดึงดูดใจในการเดินทางท่องเที่ยว จังหวัดอุทัยธานีเพื่อชม วิถีชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เพ็ญพิชา ชนะวงศ์ (2554) การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมและปัจจัยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกที่พักแบบโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว พบว่านักท่องเที่ยวต้องการเห็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนชุมชน คงไว้ซึ่งวัฒนธรรม และธรรมชาติ ไม่ต้องปรับปรุงเพื่อแข่งขันกันประกอบวิชาชีพเน้น วัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนให้มากที่สุด

3. ผลการศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี พบว่า นักท่องเที่ยวมีระดับความต้องการมากที่สุด ในด้านความเป็นเอกลักษณ์และความงดงามของศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม การได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ความสวยงามของสภาพภูมิทัศน์โดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวและความหลากหลายของสินค้าและของที่ระลึกท้องถิ่นตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประพัทธ์ชัย ไชยนอก (2553) การศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษาบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย พบว่าด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวบ้านด่านซ้าย คือสถานที่สำคัญต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ มีวัฒนธรรมและประเพณีบางอย่างที่ได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันมา

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ควรสนับสนุนให้เพิ่มป้ายแนะนำประวัติและความเป็นมาเพิ่มขึ้น โดยให้การสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิเช่น ป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว
2. ควรอพยพสถานที่ท่องเที่ยวในเว็บไซต์ ให้เป็นปัจจุบัน ควรแจ้งเพิ่มเติมเรื่องการเดินทาง การปฏิบัติตามกฎต่างๆ แนะนำแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงเพื่อเพิ่มยอดการท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงให้เพิ่มมากขึ้นด้วย นักท่องเที่ยวอาจจะเพิ่มขึ้นในอนาคตข้างหน้า
3. ศึกษาความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมการตลาดของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี เพื่อนำผลจากการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงให้ท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่างๆ ในประเทศไทยด้วย

4. ควรมีการศึกษาปัจจัยศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดอุทัยธานี ให้มีประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). แลงข่าว สถานการณ์ท่องเที่ยวไทย ปี พ.ศ. 2561, [ออนไลน์].แหล่งที่มา: www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=11273, [25 สิงหาคม 2563.]
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี พ.ศ. 2561, [ออนไลน์].แหล่งที่มา: www.mots.go.th/more_news_new.php?cid=531, [28 สิงหาคม 2563.]
- กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ และ ศรัญญา แสงลิ้มสุวรรณ. (2555). “การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม อย่างยั่งยืน”. วารสารการจัดการ. (2555). ครั้งที่ 4. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- จุฑารัตน์ จันทวิญญูสุทธิ. (2554). “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเกาะล้าน จังหวัดชลบุรี”. (2554). สารนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- ประพัทธ์ชัย ไชยนอก. (2553). “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: กรณีศึกษาบ้านด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย”. สารนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา.
- แผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี. (2561). แผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี ปี พ.ศ. 2561-2564 ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว จังหวัดอุทัยธานี, [ออนไลน์].แหล่งที่มา: www.uthaithani.go.th/basedata/statigyplan61-64.pdf, [3 กันยายน 2563.]

- แผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี. (2561). แผนพัฒนาจังหวัดอุทัยธานี ปี พ.ศ. 2561-2564, [ออนไลน์].แหล่งที่มา: www.uthaithani.go.th/basedata/statigyplan61-64.pdf, [5 กันยายน 2563.]
- เพ็ญพิชา ชนะวงศ์. (2554). “พฤติกรรมและปัจจัยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกที่พักแบบโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา”. สารนิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). แลงข่าว ภาวะเศรษฐกิจไทยไตรมาสที่สาม, [ออนไลน์].แหล่งที่มา: www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=5180, [28 สิงหาคม 2563.]

การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

Development of Technology Leadership of School Administrators
under the Office of Phetchabun Primary Education Service Area 1

น้ำฝน จันทรกระจ่าง¹ มาลัย วงศ์ทัยวัฒนา² ขจรอรุณพนธ์ พงศ์วิริทธิ์ธร³
บุศรา เชื้อดี⁴ เจษฎา ช.เจริญยิ่ง⁵ จุฑามาศ นวลพริง⁶

Namfon jankrajang, Malai Wongruethaiwattana, Kajornatthapol Pongwirithon,
Busara Chuadee, Jessada Chor Charoenying, Chuthamas nualpring

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารและการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีจำนวน 260 คน โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล และแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติบรรยาย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติทดสอบค่าที (t-test) ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ผลการวิจัย พบว่าระดับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

Received: 2020-10-28 Revised: 2020-11-06 Accepted: 2020-11-09

¹ โรงเรียนบ้านโคก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ Bankhog School, Office of Phetchabun Primary Education. E-mail: tok2029@gmail.com

² คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College.

³ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College.
E-mail: tok2029@gmail.com

⁴ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น Faculty of Business Administration, Northern College.

⁵ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand

⁶ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand

ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1.) ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.33) 2.) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียน ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.38) 3.) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.47) และ 4.) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.47) การทดสอบสมมติฐานพบว่าลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันทางด้านเพศ ตำแหน่งและขนาดโรงเรียนที่แตกต่าง มีระดับค่าเฉลี่ยต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): การพัฒนา; ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research is to study the level of technology leadership of the school administrators and to compare the technological leadership among the school administrators under the Phetchabun Primary Educational Service Area Office 1. The population and sample consisted of 260 people, questionnaires with a 5-level rating scale were used to collect the data. The quantitative data were analyzed by the descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance. The results of the research showed that the level of technology leadership of school administrators under the Phetchabun Primary Educational Service Area Office 1 in the overall was quite high ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.40). When considering each aspect, they were at a relatively high level of all 4 aspects in descending order as follows: 1). The Ethics in the use of technology ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.33). 2) The use of technology in learning ($\bar{X}$ = 4.12, S.D. = 0.38). 3). The use of technology for measurement and assessment ($\bar{X}$ = 4.02, S.D. = 0.47). And 4). Technology utilization in management ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.47). The hypothesis testing found that the difference of the respondents in gender, positions, and the sizes of school affect the average level of technology leadership of school administrators under the Phetchabun

Primary Educational Service Area Office 1 differently with no statistically significant at a level of 0.05.

Keywords: Development; Technology Leadership; Administrators

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษา และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้สนับสนุนระบบการศึกษา ดังจะเห็นได้จากมีการพัฒนานโยบายที่เกี่ยวข้องกับ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาโดยลำดับ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78 (3) ส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียม กันทั่วประเทศ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ระยะ พ.ศ.2554-2563 ของประเทศไทย หรือ ICT2020 ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาและประยุกต์ ICT เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้นำและผู้บริหารทุกองค์การจำเป็นต้องตระหนักรู้เท่าทันเทคโนโลยี ซึ่งเป็นตัวการเปลี่ยนแปลงสำคัญในทุกองค์การอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ บนแนวคิดการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของการใช้ องค์ความรู้ การศึกษา การสร้างสรรค์งาน การส่งสมความรู้ ของสังคมด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ (Boontham, T., 2016) การนำเทคโนโลยีมาใช้ใน หน่วยงานนั้น เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมากคือ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความ ชำนาญในการบูรณาการเทคโนโลยีและนำไปใช้โดยสามารถดำเนินผ่านสภาวะความเปลี่ยนแปลงได้ (Alan, 2004) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นต้องตระหนักและยึดถือเป็นภารกิจสำคัญ เนื่องจากไม่สามารถ หลีกเลี่ยงกระแสอิทธิพลของเทคโนโลยีได้ ตลอดจนการสร้างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีให้เกิดขึ้นเพื่อ การนำที่มีประสิทธิผล ซึ่งความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีทำให้มีการใช้เทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น การใช้ เทคโนโลยีที่ไร้ขีดจำกัดโดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลมากมาย สะดวก รวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการศึกษา ธุรกิจ และในชีวิตประจำวัน ผู้นำยุคใหม่ต้องสามารถใช้ เทคโนโลยีเหล่านี้ได้และเป็นผู้ที่เข้าใจและเห็นผลกระทบของเทคโนโลยี โดยผู้บริหารสถานศึกษาจึงมี ความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยสามารถปรับตัวให้ เหมาะสมกับทุกสถานการณ์ได้ และใช้ความรู้ความสามารถของตนให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารอย่าง มีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผลสูง ภาวะผู้นำ เป็นความสามารถของผู้บริหารที่ใช้อิทธิพลโน้มน้าว ชักจูง เปลี่ยนแปลงการกระทำของบุคคลและกลุ่ม ให้สามารถรวมพลังช่วยกันทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาในยุค

ดิจิทัล จึงจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (Jindanurak, T., 2017) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 เป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง อำเภอชนแดน อำเภอวังโป่ง ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษาและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยในปีการศึกษา 2563 มีจำนวน มีจำนวนโรงเรียน 151 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 151 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 45 คน จำนวนหัวหน้าฝ่ายบริหารสถานศึกษาจำนวน 604 คน รวมผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด 800 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562:3) ซึ่งจากการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ที่ผ่านมา ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีในหลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานด้านการบริหารงานวิชาการ แต่จากการสำรวจข้อมูล พบว่า การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะที่เป็นผู้นำเชิงเทคโนโลยียังให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานด้านอื่น อาทิเช่น ด้านการบริหารสินทรัพย์และบุคคล ด้านการบริหารกิจการนักเรียนและด้านการบริหารงานทั่วไปยังไม่เพียงพอในการผลักดันให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนชั้นนำในการบริหารงานโดยใช้เทคโนโลยี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1, 2562) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนทิศทางการศึกษา มีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้า สามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของการศึกษาโดยนำเทคโนโลยี มาใช้ในการตัดสินใจและ สามารถวางแผนการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารและประชาสัมพันธ์สถานศึกษาให้เป็นที่รู้จักผ่านสื่อสังคมต่าง ๆ ซึ่งจะสามารถกระตุ้นให้ครูผู้สอนและผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ส่งเสริมสมรรถนะครูและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากข้อมูลความสำคัญของปัญหาและความเป็นมาดังกล่าว ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาได้ ด้วยเหตุผลความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว คณะวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ดังนั้นหากมีการบริหารจัดการและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยการศึกษาวิเคราะห์และหาแนวทางการพัฒนาก็จะสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำผู้นำเชิงเทคโนโลยีของตนเอง การประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี การวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาทักษะแห่ง อนาคตของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) โดยมุ่งศึกษาตามแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ดังนี้ 1. ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการนำ ชักชวนทำและสร้างความเชื่อมั่นให้ทำกิจกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงบรรลุเป้าหมายร่วมกัน 2. ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกถึงความสามารถ ในด้านการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีผสานกับคุณสมบัติของการนำอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีและเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย 2.1 ด้านการมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนของผู้บริหาร 2.2 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารของผู้บริหาร 2.3 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผลของผู้บริหาร 2.4 ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหาร และ 3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและหัวหน้างาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 151 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง จำนวน 45 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารสถานศึกษา จำนวน 604 คน รวมทั้งหมด 800 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1, 2562) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าครั้งนี้มีจำนวน 260 คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มตามสัดส่วนของประชากรและวิธีสุ่มอย่างง่ายตามตารางของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 608) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลการตอบที่มีความสำคัญและต้องให้ผู้ตอบสมัครใจในการให้ข้อมูลแบบสอบถามการสมัครใจในการให้ข้อมูลของการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบตัวเลือก (Checklist) แบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ส่วนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน 2. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน 3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล 4. ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ ระดับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ระดับคะแนน 5 จนถึงมีระดับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด ระดับคะแนน 1 และแปลความตามหลักการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class Interval) ดังนั้นค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แสดงว่าระดับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด จนถึงค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แสดงว่ามีระดับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไป ซึ่งการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผลของค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.859

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ข้างต้นและนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1.) สถิติพื้นฐานการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปร โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับกำหนดการวัดเป็นการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.) สถิติการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ครูวิชาการที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มประชากร

สองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน (t – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย (Research Results)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยนี้ จำนวน 260 คน เป็นเพศชาย จำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 59.60 และเพศหญิง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 40 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 34.62 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 29.23 อายุระหว่าง 51 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 23.85 และอายุต่ำกว่า 31 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 12.31 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 62.69 และมีระดับการศึกษาปริญญาโท จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 37.31 มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 91 คิดเป็นร้อยละ 35.00 มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 65.00

การวิเคราะห์ระดับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.40) เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1.) ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.33) 2.) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.12$, S.D.=0.38) 3.) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.47) และ 4.) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.47) ดังตารางที่ 1 โดยในแต่ละด้านได้ดังนี้

1.) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.12$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีในการเรียนแก่นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีเทคโนโลยีที่หลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกให้นักเรียนใช้เทคโนโลยีที่ตรงกับความสนใจ ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกให้ครูใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับเนื้อหา อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีในการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองโดยการใช้เทคโนโลยี โดยอาศัยเครือข่ายเทคโนโลยีของโรงเรียนในพื้นที่และของชุมชนร่วมกันต่อเนื่องและผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูและบุคลากรด้านการศึกษาให้มีความรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X}=4.25$, 4.24, 4.19, 4.12, 4.11, 3.99 และ 3.94) ตามลำดับ

2. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.00$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการนิเทศ การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานของครู (PA) ผู้บริหารแสดงออกถึงพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เช่น การใช้โปรแกรมวัดและประเมินผล โปรแกรมการปฏิบัติงานในสำนักงาน ฯลฯ ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานตลอดจนพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู เช่น การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของบุคลากร (PLC) ฯลฯ ผู้บริหารบูรณาการเทคโนโลยีในการบริหารและจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น มีความรู้เรื่องฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ฯลฯ และผู้บริหารมีความสามารถพิเศษในด้านเทคโนโลยี เช่น การใช้สื่อโซเชียลเน็ตเวิร์คในการสื่อสาร ฯลฯ ($\bar{X}=4.11, 4.04, 4.03, 3.96, 3.94$ และ 3.93) ตามลำดับ

3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.02$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และแปลผล ข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้บริหารสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลของการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของงาน ผู้บริหารสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์และประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยี เช่น การจัดลำดับกลุ่มเรียนตามผลคะแนนสอบ ผลการสอบปลายภาค ฯลฯ ผู้บริหารสนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดทำประมวลรายวิชาที่สอน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี ฯลฯ และผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและแปลผลระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.09, 4.06, 4.01, 3.97$ และ 3.96) ตามลำดับ

4. ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ภาพรวม ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}=4.38$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้บริหารสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงเทคโนโลยีให้แก่ของบุคลากร ผู้บริหารสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนในการเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างเสมอภาค ผู้บริหารสนับสนุนให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบ ผู้บริหารเป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและไม่ขัดต่อจริยธรรม ผู้บริหารนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ผลิตหรือใช้สปายแวร์ (spyware) โดยสปายแวร์จะใช้ช่องทางการเชื่อมต่อทางอินเทอร์เน็ตเพื่อแอบส่งข้อมูลส่วนตัวของผู้นั้นไปให้กับบุคคลหรือองค์กรหนึ่งโดยที่ผู้ใช้ไม่ทราบ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่เปิดเผยข้อมูลกับผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาต และ ผู้บริหารสนับสนุนและจัดให้เกิดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยใน

การใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณธรรมและคำนึงถึงสิทธิและทรัพย์สินทางปัญญา ($\bar{X}$ =4.45, 4.42, 4.41, 4.40, 4.37, 4.35, 4.34 และ 4.33) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยระดับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ภาพรวม

สภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหาร สถานศึกษา	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน	4.12	0.38	ระดับค่อนข้างมาก
2. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน	4.00	0.45	ระดับค่อนข้างมาก
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการ ประเมินผล	4.02	0.47	ระดับค่อนข้างมาก
4. ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	4.38	0.33	ระดับค่อนข้างมาก
โดยภาพรวม	4.13	0.40	ระดับค่อนข้างมาก

การทดสอบการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน สรุปการทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางที่ 2 และอภิปรายในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกันมีระดับค่าเฉลี่ยต่อระดับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยรวมแตกต่างกัน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีระดับค่าเฉลี่ยต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งแตกต่างกันด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน มีระดับค่าเฉลี่ยต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แตกต่างกัน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แตกต่างกัน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แตกต่างกัน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาของชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา อำเภอมัญจาคีรี จังหวัด โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ		อายุ		ระดับ การศึกษา		ประสบการณ์ ในการทำงาน	
	t-test	Sig	F	Sig	t-test	Sig	t-test	Sig
1. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน	-0.54	0.58	4.32	0.01*	0.21	0.24	0.48	0.09
2. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงาน	1.027	0.35	0.42	0.74	0.67	0.98	0.85	0.11
3. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการวัดผลและการประเมินผล	-0.10	0.92	1.99	0.12	0.70	0.57	0.39	0.59
4. ด้านจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	-0.46	0.64	0.35	0.79	0.45	0.35	0.39	0.59

* แทนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig.)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 มีประเด็นที่สามารถมาอภิปรายผลได้ 4 ประเด็นดังนี้

1. สภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ซึ่งภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X}$ = 4.13, S.D. = 0.40) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Creighton (2003) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกันที่

ความสำคัญกับการฝึกที่มีต่อนักเรียนจะสะท้อนให้เห็นภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี การใช้เทคโนโลยีจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อมีการเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากการให้ความรู้ไปเป็นการสร้างองค์ความรู้ และ Kearsley, & Lynch, (1992) พบว่า ความสามารถในการพัฒนาและเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ถึงวิธีการที่ทำให้เทคโนโลยีปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี เทคโนโลยีไม่มีวัตถุประสงค์เพียงแค่ให้รู้จักประเภทของเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ต้องการทำให้ทราบว่าเทคโนโลยีเหล่านี้สามารถเปลี่ยนรูปแบบการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนได้อย่างไร นอกจากนี้ Ertmer, Bai, Dong, Khalil, Park, & Wang, (2010) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี: สมรรถนะของผู้บริหารโดยหลักสูตรการพัฒนาวิชาชีพออนไลน์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ทางเทคโนโลยี 2) การพัฒนาวิชาชีพ 3) สมรรถนะทางเทคโนโลยี 4) การบูรณาการเทคโนโลยี

2. ลักษณะสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นเพราะว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นต่างกันเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา อาจขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาและความคิดเห็นของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ หลุทัย อรุณศิริ (2557) ได้ทำการศึกษาปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี เปรียบเทียบปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรีจำแนก ตามตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา อายุและประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยอายุแตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นเพราะว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติแตกต่างกันอาจเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างวัยเริ่มปฏิบัติราชการ กับวัยใกล้เกษียณอายุราชการ ส่งผลให้การปรับทัศนคติให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในปัจจุบันยังแตกต่างกัน สอดคล้องกับ อุศมาน หลีสันมะหมัด (2560) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต

16 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ โดยมีสภาพการใช้อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการอบรม และขนาดโรงเรียน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรมด้าน ICT และปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, และ 0.01 ตามลำดับ ส่วนระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นเพราะว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติแตกต่างกันอาจเนื่องมาจากบุคลากรในสถานศึกษามีระดับการศึกษาหลากหลายระดับทำให้มีมุมมองความคิดเห็นต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันไปตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับ กับ อุศมาน หลีสันมะหมัด (2560) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการอบรม และขนาดโรงเรียน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรมด้าน ICT และปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ ส่วนประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีระดับค่าเฉลี่ยต่อสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นเพราะว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติแตกต่างกันอาจเนื่องจากแต่ละบุคคลใช้ประสบการณ์ในความเชี่ยวชาญในงานต่างกันขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับ อุศมาน หลีสันมะหมัด (2560) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ

วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการอบรม และขนาดโรงเรียน พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การฝึกอบรมด้าน ICT และปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในด้านสังคม จริยธรรม กฎหมาย และความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยี ควรมีการออกข้อบังคับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในโรงเรียน สิ่งแวดล้อม หรือควรมีการพัฒนาสถานศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การศึกษาด้วยตนเอง การเข้ารับการอบรมระยะสั้น การเรียนทางไกล การประชุมกลุ่มย่อย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสัมมนา การจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัด ประสบการณ์ทั้งมวลด้านเทคโนโลยีตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของ ผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนที่จะได้ ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเป็นการ ต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง (References)

- หุทัย อรุณศิริ. (2557). ปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*. 3(2), 43-51.
- อุศมาน หลีสันมะหมัด. (2560). สภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต. 16. *วิทยานิพนธ์. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. (2562). แผนพัฒนาการศึกษาขั้น พื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2564. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://www.phetchabun1.go.th/2558/images/files/2562_2564.pdf. [10
มกราคม 2563]

- Alan, Seay D. (2004). **A Study of the Technology Leadership of Texas high School Principals**. Retrieved: December 12, 2019, from:
<http://proquest.umi.com/pqdweb?did=765816391&sid=1&Fmt=2&clientId=47903&RQT=309&VName=PQD>.
- Boontham, T. (2016). Kan Pen Poonum Yuk Sattakit Digital Kab Kan Pattana Te Yangyuen Kong Ong-korn Tang Kan Suksa [Leadership in the Digital Economy Era and Sustainable Development of Educational Organizations]. **Academic Journal, King Mongkut's Institute of Technology Education North Bangkok**. 7(1), 220-221.
- Creighton, t. (2003). **The principal as technology leader**. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Ertmer, P. A., Bai, HL, Dong, C., Khalil, M, Park, S. H., & Wang, L. (2010). Technology leadership: Shaping administrators' knowledge and skills through an online professional development course. Nashville, Tennessee. **Paper presented at the SITE 2002**. 10(2), 120-121.
- Jindanurak, T. (2017). Kru lae nakrean nai yuk kansuksa Thai 4.0. [Teachers and students in the Thai education era 4.0]. **Academic Journals Sukhothai Thammathirat Open University**. 7(2), 14-29.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3), 607-610.
- Kearsley, G., & Lynch, W. (1992). Educational leadership in the age of technology: The new skills. **Journal of Research on Computing in Education**. 25(1), 50-60.

การวิเคราะห์อิทธิพลของความสูญเสียสูญเสียเปล่า 7 ประการ ในกระบวนการผลิต
แบบลีน ที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผลิตภัณฑ์ OTOP
ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

Analysis of the Effect of Seven Wastes in Lean Process on Operational
Efficiency of OTOP Products in Mae Lao District Chiang Rai

อรวรรณ เชื้อเมืองพาน¹ วรลักษณ์ วรรณโล² สุภมณ ดวงตา³ นิรุทธิ์ ชัยโชค⁴

Orawon Chuamaungphan, Woraluck Wanlo, Supamon Dongta, Nirut ChaiCook

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของความสูญเสียสูญเสียเปล่า 7 ประการในกระบวนการผลิตแบบลีนที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย เป้าหมายคือกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 13 กลุ่มในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย โดยเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตมากที่สุดจำนวน 5 ราย ได้แก่ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และฝ่ายผลิตอีกจำนวน 3 ราย รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 65 ราย ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สถิติในการวิเคราะห์เป็นสถิติขั้นสูงเพื่อหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple- Regression Analysis) จากการศึกษาพบว่าปัจจัยของการสูญเสีย สูญเปล่าทั้ง 7 ประการ ซึ่งประกอบด้วยการเคลื่อนไหวมากเกินไป การรอคอยงาน กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ การผลิตมีของเสียมากเกินไป การผลิตมากเกินไป การ

Received: 2020-10-29 Revised: 2020-11-26 Accepted: 2020-12-03

¹ สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University. E-mail: shoukuoy@hotmail.com

² สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University.

³ สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University.

⁴ สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย School of Accounting, Chiang Rai Rajabhat University.

มีสินค้าคงคลังมากเกินไปส่งผล การขนส่งเคลื่อนย้ายส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ด้วยระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ (Keywords): ความสูญเสีย; กระบวนการผลิตแบบลีน; ประสิทธิภาพการดำเนินงาน

Abstract

This research aimed to analyze the influence of seven wastes of production process in lean manufacturing affecting the OTOP products operational efficiency in Mae Lao district, Chiang Rai province. The target consisted of 13 OTOP product groups in Mae Lao district, Chiang Rai province by selecting a specific sample (Purposive Sampling). There are five group of the people who are most involved in the production process; Group President, Group Vice President and three people in production department, totaling 65. The instrument used for collecting data was questionnaire. The data was statistically analyzed in term of advanced statistics to find relationships by using multiple-regression analysis. The result of this study found that the seven wasteful factors included excessive movement, waiting for work, inefficient processes, too much waste production, overproduction, and transportation have negative effect on operational efficiency with a statistically significant level of 0.05.

Keywords: Wastes; Lean process; Operational Efficiency

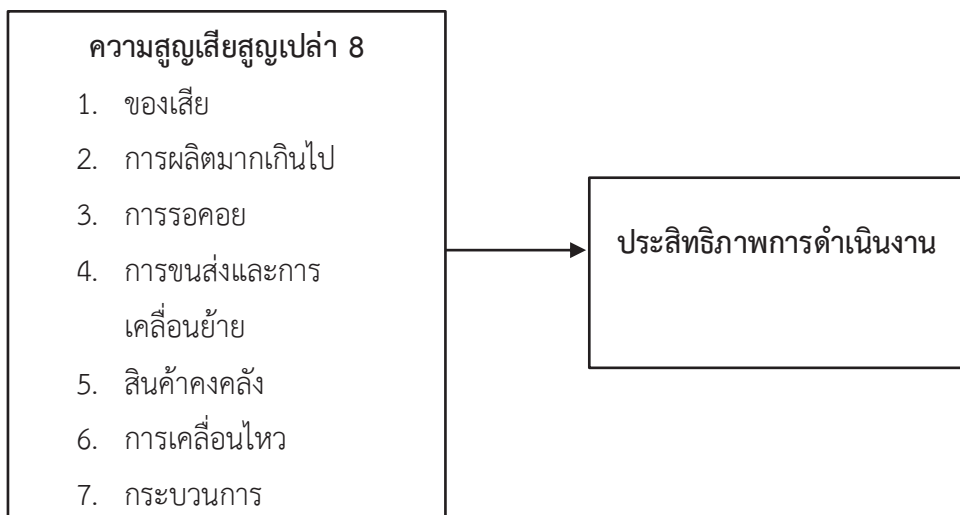
บทนำ (Introduction)

โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (ONE TAMBON ONE PRODUCT : OTOP) เป็นโครงการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยในระดับท้องถิ่นและภูมิภาค เป็นโครงการที่ให้ประชาชนในแต่ละพื้นที่ได้นำเอาภูมิปัญญามาเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตของตนเองและกลุ่ม ผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย มีต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูง มีความสูญเสียสูญเสียเปล่าในกระบวนการผลิตเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้การกำหนดราคาขายของผลิตภัณฑ์ ไม่สามารถกำหนดราคาขายสูงกว่าราคาตามท้องตลาดได้ ดังนั้นเพื่อการได้เปรียบซึ่งการแข่งขัน ควรมีการลดต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ การลดความสูญเสียการกำจัดความสูญเสีย เพื่อความเป็นเลิศของกระบวนการ ควรถูกพัฒนาและนำมาใช้ในการผลิตเพื่อลดต้นทุน การนำแนวคิดการผลิตแบบ ลีน มาประยุกต์ใช้ในการกำจัดความ

สูญเสียสู่ความเป็นเลิศของกระบวนการ ในการลดต้นทุนของผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นการกำจัดปัญหาต่างๆ ตั้งแต่เริ่มจากปัญหาจากการวางแผน แบบไม่มีแผน การวิเคราะห์ความเสี่ยงของกระบวนการของผลิต โดยเริ่มต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ การสร้างความได้เปรียบด้วยขนาดของการผลิต (Economy of Scale) ซึ่งกระบวนการ Lean ต้องอาศัยความต่อเนื่องตามวงจร PDCA เมื่อเวลาผ่านไปทุกกระบวนการต้องเร็วขึ้นลดความสูญเสียเปล่า ลดต้นทุน (ลดส่วนเกิน ลดขั้นตอน เพิ่มศักยภาพ เพิ่มเทคโนโลยี)

จากการสำรวจเบื้องต้นพบปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย พบว่าเกิดการเน่าเสียของสินค้า สินค้าหมดอายุ เนื่องจากการผลิตที่มีจำนวนมากเกินไป หรือการขาดแคลนแรงงาน ของเสียจากกระบวนการผลิตที่มีมาก ทำให้เกิดการสูญเสียสูญเสียเปล่า ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ค่อนข้างสูง คุณภาพสินค้าไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร ความต้องการของกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ยังคงต้องการแก้ไขและพัฒนากระบวนการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิต การหาปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการวิเคราะห์และการตัดสินใจ รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการของการทำงานให้ได้ประสิทธิภาพอีกด้วย

การผลิตแบบลีนเป็นกลไกในการลดต้นทุนการผลิตจากการมองภาพรวมทั้งหมดของกระบวนการ เริ่มตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ (Kulmala et al, 2001; Roy et al, 2001; Roy,2003; Shehab & Abdalla, 2002) ต้นทุนของผลิตภัณฑ์ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญพื้นฐานต่อความอยู่รอดของธุรกิจซึ่งขั้นตอนสำคัญของกระบวนการผลิตแบบลีนประกอบด้วย การสำรวจขั้นตอนการทำงาน เพื่อระบุตัวขับเคลื่อนของต้นทุน ว่าขั้นตอนใดที่ก่อให้เกิดการสูญเสียสูญเสียเปล่าและไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในผลิตภัณฑ์ การใช้เทคนิคลดความสูญเสียสูญเสียเปล่าแบบลีน การศึกษาปัจจัยที่สามารถลดต้นทุนและทำให้กระบวนการมีประสิทธิภาพที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ

รูปภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อวิเคราะห์หือทธิพลของความสูญเสียสูญเปล่า 7 ประการในกระบวนการผลิตแบบลีนที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายของงานวิจัยในครั้งนี้คือกลุ่มผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงรายทั้งหมดจำนวน 13 กลุ่ม จากนั้นทำการเลือกประชากร แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตมากที่สุดจำนวน 5 ราย ได้แก่ ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม และฝ่ายผลิตอีกจำนวน 3 ราย รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 65 ราย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความสูญเสียสูญเปล่า 7 ประการในกระบวนการผลิตแบบลีนที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผลิตภัณฑ์ OTOP ใน

อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการเก็บรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นคำถามในแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยทำการประเมินโดยมีข้อคำถามรวมทั้งหมด 24 ข้อคำถาม ประกอบด้วยตัวแปรต้น 7 ด้านด้านละ 3 ข้อคำถาม รวม 21 ข้อคำถาม และตัวแปรตามอีก 1 ด้านจำนวน 3 ข้อคำถาม รวมทั้งหมด 24 ข้อคำถามดังนี้

1) การเคลื่อนไหวมากเกินไป (Movement) หมายถึง การเคลื่อนไหวมากเกินไปเป็นความสูญเสียอันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานมีการเคลื่อนไหวหรือเคลื่อนที่โดยเปล่าประโยชน์ ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ

2) การรอคอยงาน (Waiting) หมายถึง ความสูญเสียในการรอคอยหรือรองาน ซึ่งทำให้สูญเสียเวลาและประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ

3) กระบวนการที่ขาดประสิทธิผล (Non-effective Process) หมายถึง กระบวนการที่ขาดประสิทธิผล เป็นการผลิตในกระบวนการที่ไม่สร้างคุณค่าการทำงาน หรือไม่ได้สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ

4) การผลิตมีของเสียมากเกินไป (Defects and Reworks) หมายถึง กระบวนการผลิตที่มีของเสียมากเกินไป อันเนื่องมาจากความผิดพลาดของกระบวนการผลิต ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ

5) การผลิตมากเกินไป (Overproduction) หมายถึง ความสูญเสียเปล่าเนื่องจากปริมาณการผลิตเกินกว่าความต้องการ โดยไม่ได้คำนึงถึงการสูญเสียด้านทรัพยากร แรงงานและวัตถุดิบที่ถูกใช้ไปโดยไม่ได้อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ

6) การมีสินค้าคงคลังมากเกินไป (Unnecessary Stock) หมายถึง ความสูญเสียจากการมีสินค้าคงคลังมากเกินไป มีวัตถุดิบ งานระหว่างผลิต หรือสินค้าสำเร็จรูปมากเกินไปความต้องการ ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ

7) การขนส่งเคลื่อนย้าย (Transportation) หมายถึง ความสูญเสียในการเคลื่อนย้ายงานจากจุดหนึ่งไปสู่จุดหนึ่งด้วยความไม่จำเป็น หรืออาจเกิดจากสาเหตุ การวางแผนโรงงาน ผังกระบวนการผลิตไม่ดี การขาดการจัดระเบียบในชิ้นงาน ซึ่งมีข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ

และทำการออกแบบข้อคำถามเพื่อใช้ประเมินตัวแปรตาม คือประสิทธิภาพการดำเนินงาน (Operational Efficiency) ซึ่งหมายถึง ยอดขายที่เพิ่มขึ้น ต้นทุนที่ต่ำลง ผลกำไรที่มากขึ้น อีกจำนวน 3 ข้อคำถาม

โดยเป็นการประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ต (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 114) ซึ่งมี 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของข้อมูลตามเกณฑ์ประเมินของบุญชม ศรีสะอาด (2542)

จากนั้นทำการวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องรายข้อ (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่าทุกข้อคำถามที่มีค่า IOC ไม่ต่ำกว่า 0.50 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบรัค (Cronbach, 1977) มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.899 ซึ่งแสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นสูง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้การหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple- Regression Analysis) ในการทดสอบสมมติฐานกับตัวแบบจำลองดังต่อไปนี้

$$\text{Performance (PF)} = \beta_0 + \beta_1\text{MO} + \beta_2\text{WA} + \beta_3\text{NP} + \beta_4\text{DR} + \beta_5\text{OV} + \beta_6\text{US} + \beta_7\text{TR} + \epsilon$$

ตารางที่ 1 แสดงสัญลักษณ์และความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรและค่าสถิติ

สัญลักษณ์	ความหมาย
B	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
BATA	สัมประสิทธิ์ความแปรปรวน
t-value	ค่าสถิติทดสอบ
std Error	ค่าความคลาดเคลื่อน
Sig	ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
F-value	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา
n	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
PF	ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการ (Performance)
MO	การเคลื่อนไหวมากเกินไป (Movement)

WA	การรอคอยงาน (Waiting)
NP	กระบวนการที่ขาดประสิทธิผล (Non-Effective Process)
DR	การผลิตมีของเสียมากเกินไป (Defects and Reworks)
OV	การผลิตมากเกินไป (Overproduction)
US	การมีสินค้าคงคลังมากเกินไป (Unnecessary Stock)
TR	การขนส่งเคลื่อนย้าย (Transportation)
R^2	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Coefficient of Determination)
Adj. R^2	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นที่ปรับปรุงแล้ว (Adjusted R^2)

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์หัตถิพลของความสูญเสียสูญเสียเปล่า 7 ประการในกระบวนการผลิตแบบลีนที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ได้แสดงผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของ Pearson แสดงค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปรต้นที่นำมาศึกษา

Pearson	PF	MO	WA	NP	DR	OV	US	TR
PF	1.000							
MO	0.037	1.000						
WA	0.095	-0.010	1.000					
NP	0.204	-0.592	0.136	1.000				
DR	-0.093	0.414	0.464	0.192	1.000			
OV	0.323	-0.317	-0.486	-0.126	-0.944	1.000		
US	0.171	-0.226	-0.475	0.000	-0.368	0.330	1.000	

TR	0.508	0.106	-0.448	-0.180	-0.370	0.480	0.186	1.000
----	-------	-------	--------	--------	--------	-------	-------	-------

จากตารางที่ 2 แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เชิงซ้อนของเปียร์สัน พบว่าประสิทธิภาพการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับ การเคลื่อนไหวมามากไป การรอคอยงาน กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ การผลิตที่มีของเสียมากไป การผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้าย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 และ 0.005 หรือความเชื่อมั่น 99 % และ 95% โดยประสิทธิภาพการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับ การเคลื่อนไหวมามากไป การรอคอยงาน กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ การผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้าย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.037 0.095 0.204 0.323 0.171 และ 0.508 ตามลำดับ มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามการผลิตที่มีของเสียมากไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.093 ตามลำดับ

การเคลื่อนไหวมามากไป มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับ การรอคอยงาน กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ การผลิตที่มีของเสียมากไป การผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้าย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 และ 0.005 หรือความเชื่อมั่น 99 % และ 95% โดยการเคลื่อนไหวมามากไป มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับ การรอคอยงาน กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ การผลิตที่มีของเสียมากไปและการมีสินค้าคงคลังมากเกินไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.414 0.160 และ 0.101 มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามการรอคอยงาน กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ การผลิตที่มีของเสียมากไป การผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้ายโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.010 -0.592 และ-0.317

การรอคอยงาน มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับ กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ การผลิตที่มีของเสียมากไป การผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้าย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 และ 0.005 หรือความเชื่อมั่น 99 % และ 95% โดยการรอคอยงาน มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับ กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ การผลิตที่มีของเสียมากไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.136 และ 0.464 มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามการผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้าย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.486 -0.475 และ-0.448

กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับ การผลิตที่มีของเสียมากไป การผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้าย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 และ 0.005 หรือความเชื่อมั่น 99 % และ 95% โดยกระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับ การผลิตที่มีของเสียมากไป และ การมีสินค้าคงคลังมากเกินไป โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.192 และ 0.000 มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามการผลิตมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้าย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.126 และ -0.180

การผลิตที่มีของเสียมากไป มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับ การผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้าย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 และ 0.005 หรือความเชื่อมั่น 99 % และ 95% โดย การผลิตที่มีของเสียมากไปมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามการผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้าย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.044 -0.368 และ -0.370

การผลิตมากเกินไป มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับ การมีสินค้าคงคลังมากเกินไป การขนส่งเคลื่อนย้าย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 และ 0.005 หรือความเชื่อมั่น 99 % และ 95% โดย การผลิตมากเกินไป มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับ การมีสินค้าคงคลังมากเกินไป และการขนส่งเคลื่อนย้าย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.330 และ 0.480

การมีสินค้าคงคลังมากเกินไป มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกับ การขนส่งเคลื่อนย้าย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 และ 0.005 หรือความเชื่อมั่น 99 % และ 95% โดย การมีสินค้าคงคลังมากเกินไป มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับ การขนส่งเคลื่อนย้าย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.186

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์อิทธิพลของความสูญเสียสูญเสียเปล่า 7 ประการในกระบวนการผลิตแบบลีนที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

Model	Coefficients		Std. Error	t-value	Sig.
	B	Bata			
1(Constant)	-0.011		0.043	-0.257	0.798

MO	0.100	0.265	0.048	2.103	0.040
WA	0.168	0.691	0.021	7.972	0.000
NP	0.104	0.343	0.036	2.898	0.005
DR	0.312	1.529	0.053	5.847	0.000
OV	0.476	1.928	0.062	7.640	0.000
US	0.053	0.443	0.009	5.926	0.000
TR	0.231	0.415	0.039	5.937	0.000

$R^2 = 0.84$ Adjusted $R^2 = 0.81$ F-Value=36.25 Sig. F=0.000

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 n=65

จากตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการสูญเสียสูญเสียเปล่า 7 ประการที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน พบว่าตัวแบบโดยรวม Sig. F อยู่ที่ 0.000 0.005 และ 0.040 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติคือ 0.05 ค่าสถิติดังกล่าวใช้ทดสอบสมมติฐานที่ว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อยหนึ่งตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม จากผลการทดสอบดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่ามีตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวจาก 10 ตัวที่มีความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตามเท่ากับ 84 % และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ เท่ากับ 36.25 โดยพิจารณา Adjusted R^2 ซึ่งอธิบายความหมายได้ว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของประสิทธิภาพการดำเนินงาน ได้ 81%

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์เพื่อตอบสนองสมมติฐาน

ข้อ	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย
1	การเคลื่อนไหวมากเกินไปผลทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ยอมรับ	0.100
2	การรอคอยงานส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ยอมรับ	0.168

3	กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพส่งผลทางลบส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ยอมรับ	0.104
4	การผลิตมีของเสียมากเกินไปส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ยอมรับ	0.312
5	การผลิตมากเกินไปส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ยอมรับ	0.476
6	การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ยอมรับ	0.053
7	การขนส่งเคลื่อนย้ายส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ยอมรับ	0.231

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่ากระบวนการสูญเสีย สูญเปล่าที่ เกิดจาก การเคลื่อนไหวนมากเกินไป การรอคอยงาน กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ การผลิตที่มีของเสียมากเกินไป การผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปและการขนส่งเคลื่อนย้ายมีผลกระทบทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของความสูญเสียสูญเปล่า 7 ประการในกระบวนการผลิตแบบสินค้าที่มีต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ได้ดังนี้

การเคลื่อนไหวนมากเกินไป ส่งผลให้เกิดความเมื่อยล้าจากการทำงาน เกิดความล่าช้าในการทำงาน โดยผลเสียต่อการทำงาน เช่น เกิดปัญหาการเคลื่อนไหวที่ไม่จำเป็นจากการจัดวางอุปกรณ์และการวางผังโรงงานที่ไม่เหมาะสม

การรอคอยงาน ซึ่งทำให้สูญเสียเวลาและประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานการสูญเสียค่าแรงงานโดยเปล่าประโยชน์ หรือการสูญเสียโอกาสในการผลิตสินค้าอื่นที่มีความต้องการมากกว่า

กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ กระบวนการที่ทำแล้วไม่ก่อให้เกิดคุณค่า กระบวนการที่เกิดจากการทำงานซ้ำๆ การทำงานที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ การขาดประสิทธิภาพในกระบวนการผลิต ได้แก่ การถูกนำกลับมาทำใหม่ การตรวจสอบ ที่มากเกินไปจนความจำเป็น การ

จัดลำดับงานไม่เหมาะสม การทำงานซ้ำซ้อน ซึ่งความสูญเสียสูญเปล่าเหล่านี้ก่อให้เกิดการสูญเสียเวลาและแรงงาน

การผลิตมีของเสียมากเกินไป เกิดขึ้นจากการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ผิดพลาด กระบวนการผลิตที่ไม่ได้ประสิทธิภาพ วัตถุดิบไม่ได้มาตรฐาน หรือกระบวนการผลิตที่ไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดของเสียที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ส่งผลเสียต่อการผลิต เช่น การส่งมอบล่าช้ากว่ากำหนดเสียเวลาและแรงงานในการแก้ไขปัญหา อีกทั้งยังเพิ่มต้นทุนที่ไม่จำเป็นต่อกระบวนการ

การผลิตมากเกินไป ทำให้มีการทำงานในกระบวนการผลิตมากเกินไปจนความจำเป็น ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรทางด้านแรงงานหรือวัตถุดิบถูกใช้โดยเกินความจำเป็นเกินความต้องการของลูกค้า ก่อให้เกิดการสูญเสีย ทรัพยากร พื้นที่ในการจัดเก็บ แรงงานและระยะเวลา

การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปส่งผลให้ต้นทุนเพิ่มขึ้น พนักงานเกิดความเมื่อยล้า การขนย้ายมากเกินไป ส่งผลให้ต้นทุนด้านการขนย้ายเพิ่มขึ้น

การขนส่งเคลื่อนย้ายส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ก่อให้เกิดการสูญเสียสูญเปล่า เช่น การเกิดความเสียหายระหว่างขนย้าย การเกิดอุบัติเหตุระหว่างการขนส่ง การสูญเสียเวลาและแรงงานในการขนส่ง ทำให้เกิดต้นทุนและค่าใช้จ่ายสูงขึ้น

ปัจจัยทั้ง 7 ประการนี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานซึ่งการค้นพบดังกล่าวสอดคล้องการค้นพบของ Yang (2010), Ma Ga (Mark) Yang (2011), Rosemary (2014) and Pius Achanga Esam Shehab (2006) ที่พบว่าปัจจัยทั้ง 7 ประการในกระบวนการผลิตแบบลีน ส่งผลทางลบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ทำให้ต้นทุนสูงขึ้น คุณภาพของสินค้าต่ำลง การผลิตที่ไม่ตรงตามความต้องการของลูกค้า กระบวนการทำงานขาดประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยปัจจัยด้านการสูญเสียสูญเปล่าทั้ง 7 ประการซึ่งประกอบด้วย การเคลื่อนไหวยมากเกินไป การรอคอยงาน กระบวนการที่ขาดประสิทธิภาพ การผลิตมีของเสียมากเกินไป การผลิตมากเกินไป การมีสินค้าคงคลังมากเกินไปส่งผล การขนส่งเคลื่อนย้าย พบว่าปัจจัยต่างๆเหล่านี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน ดังนั้นเพื่อการพัฒนาควรระมัดระวังหรือควรมี

การบริหารจัดการรวมไปถึงแนวทางการแก้ไขปัจจัยต่างๆเหล่านี้ เพื่อประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดีขึ้นของผลิตภัณฑ์ OTOP

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่เกิดจากการสูญเสียสูญเสียไปทั้ง 7 ประการ เพื่อให้กลุ่ม OTOP สามารถแก้ไขและป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนลดต่ำลง การเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์และเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

บุญชม ศรีสะอาด (2542). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 7.

กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

Achanga, P., Shehab, E., Roy, R., Nelder, G. (2005). **Lean Manufacturing to Improve CostEffectiveness of SMEs, Proceedings of the Seventh International Conference on Stimulating Manufacturing Excellence in Small and Medium Enterprises.**

Denton, P.D., Hodgson, A. (1997). **Implementing Strategy-led BPR in a Small Manufacturing Company.** Fifth International conference on factory 2000 - The Technology Exploitation Process Conference Publication.

Cronbach, Lee.J. (1977). **Educational Psychology**. New York: Harcourt Brace Jevanovich.

Kulmala, H., Paranko, J., Sievänen, M., et al. (2001). **Cost Perspectives of Product Development.** Proceedings of ISPIM. The 13th International Conference, Lappeenranta University of Technology. June 18-20 2001, Lappeenranta, Finland.

- Ma Ga (Mark) Yang, Paul Hong n and Sachin B. Modi. (2011). Impact of lean manufacturing and environmental management on business performance: An empirical study of manufacturing firms. **International Journal of Production Economics**. 129(2). 251-261
- Pius Achanga Esam Shehab Rajkumar Roy Geoff Nelder, (2006). Critical success factors for lean implementation within SMEs. **Journal of Manufacturing Technology Management**. 17(4). 460 – 471
- Rosemary R. Fullertona, Frances A. Kennedy, Sally K. Widener. (2014). Lean manufacturing and firm performance. The incremental contribution of lean management accounting practices. **Journal of Operations Management**. 32. 7-8.
- Roy, R., Forsberg, S., Kelvesjo, S., and Rush, C. (2001). Quantitative and qualitative cost estimating for engineering design. **Journal of Engineering Design**. 12(2). 147-162
- Shehab, E.M., Abdalla, H.S. (2002). A design to cost system for innovative product development. Proceedings of IMech E: Part B. **Journal of Engineering Manufacture**. 216. 999-1019.
- Yang, M.G., Hong, P., Modi, S.B. (2011). Impact of lean manufacturing and environmental management on business performance: an empirical study of manufacturing firms. **International Journal of Economics**. 129. 251–261

ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

Needs of Lifelong Learning Promotion Activities for Huaijorakaemak Reservoir in Buriram Province

อภิญญา พลทอม¹ พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข² ภัทรพล มหาขันธ³

Apinya Pomtom, Panpat Plungsricharoensuk, Pattarapol MahaKan

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลจากประชากร 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ใช้บริการที่เป็นประชาชน ในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากที่ครอบคลุม 3 ตำบล ประชากรจำนวน 6,549 คน ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร ยามาเน่ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 5% ทำให้ได้จำนวน 378 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมด 400 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เก็บข้อมูลโดยการสอบถาม 2) ผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน คัดเลือกแบบเจาะจง หน่วยงาน/องค์กรละ 1 คน รวมเป็น 6 คน เก็บข้อมูลโดยการสอบถามและการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการมีความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) กิจกรรมเดินวิ่งศึกษาธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.60$) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่มีสำคัญความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.35$) ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ ($\bar{X} = 4.50$) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพ มีความต้องการโดยเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความหลากหลาย

Received: 2020-11-16 Revised: 2020-11-27 Accepted: 2020-11-27

^{1 2 3} หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร Master of Education in Lifelong Education and Human Development, Faculty of Education, Silpakorn University. E-mail: apinya.stanghi@gmail.com

ทางชีวภาพป่าไม้ ($\bar{X}$ = 4.34) วิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความต้องการในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.41) คือ การจัดทัศนศึกษา ($\bar{X}$ = 4.55) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.45) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ป้ายนิเทศ ($\bar{X}$ = 4.60) สำหรับผู้ให้บริการพบว่า มีความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33) กิจกรรมเดินวิ่งศึกษาธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.50) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่มีความต้องการในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.44) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X}$ = 4.67) และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ ($\bar{X}$ = 4.67) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพ ($\bar{X}$ = 4.43) ที่มีความต้องการในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$ = 4.67) วิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความต้องการในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.86) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบอกเล่า การบรรยายผ่านผู้รู้วิทยากร ($\bar{X}$ = 4.33) และการใช้สื่อวีดิทัศน์ ($\bar{X}$ = 4.33) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีความต้องการในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.04) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X}$ = 4.50) การบริหารจัดการที่มีความต้องการในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.42) และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.67)

คำสำคัญ (Keywords) : ความต้องการ; กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต; อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

Abstract

The objective of this research was to study the need of lifelong learning promotion activities for Huaijorakaemak reservoir in Buri Ram province. The research model Survey Research The data was collected from 2 groups. The first group was users who lived in Huaijorakaemak reservoir which covered three sub-districts as 6,549 people. The researcher applied the Taro Yamane Sample Size Table to determine population size by using the level of confidence at 95% and level of error at 5%. The obtained calculation result was 378 samples. The researcher decided to collect the data from 400 people through an accidental sampling method which applied questionnaires to gather information. The second group was

service providers who were officers of six organizations that provided services or organized activities at Huaijorakaemak Reservoir area. The sample was selected by a purposive sampling method as one person of each organization for a total of six people. The data was collected by questionnaire and interview and analyzed through percentage, mean, and standard deviation. The research result presented that the users needed lifelong learning promotion activities for Huaijorakaemak reservoir at a high level in all activities ($\bar{X} = 4.40$). The walk and run with nature study activity had the highest mean ($\bar{X} = 4.60$). The content related to being an important water resource which was the highest need ($\bar{X} = 4.35$). average level was the sustainable advantage utilization of water resources ($\bar{X} = 4.50$). The content related to biological status had the average need at a high level ($\bar{X} = 4.34$) and the most average sub-content was the biodiversity of forest ($\bar{X} = 4.34$). The lifelong learning promotion method which had a high level of need ($\bar{X} = 4.41$) and the highest average level was an educational tour ($\bar{X} = 4.55$). The learning support equipment which had the highest level ($\bar{X} = 4.45$) on both need and average was a bulletin board ($\bar{X} = 4.60$). In terms of service providers, the research results found that their need of lifelong learning promotion activities was at a high level in all activities ($\bar{X} = 4.33$). The walk and run with nature study activity received the highest average level ($\bar{X} = 4.60$). The contents related to being an important water resource which was the highest ($\bar{X} = 4.44$) on both need and average level were the conservation on wetlands ($\bar{X} = 4.67$) and sustainable advantage utilization of water resources ($\bar{X} = 4.67$). The contents related to biological status which had the highest need ($\bar{X} = 4.34$) and average level were the knowledge, background, importance, related laws of non-hunting on wildlife ($\bar{X} = 4.67$). The lifelong learning promotion methods which had a high level of need ($\bar{X} = 3.86$) and the highest average level were statement and lecture through educator, expert, ($\bar{X} = 4.33$) and the use of video ($\bar{X} = 4.33$). The learning support equipment which had the highest level ($\bar{X}$

=4.04) on both need and average was an electronic media ($\bar{X}$ =4.50). The managements with the highest ($\bar{X}$ =4.42) need and average level were media and equipment used for the activities ($\bar{X}$ =4.67).

Keywords: Need; Lifelong Learning Promotion Activities; Huaijorakaemak Reservoir

บทนำ (Introduction)

การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ การเรียนรู้จะได้ผลดีต้องมีการจัดหรือส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่อง สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล และการใช้ทรัพยากรมีในชุมชนให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้เป็นสถานที่หรือศูนย์รวบรวมข้อมูล ความรู้ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในแต่ละด้าน รวมทั้งสร้าง ความเพลิดเพลินแก่ผู้ใช้บริการ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยสำคัญและจำเป็นที่สุดอย่างหนึ่งในการพัฒนาคน มีบทบาทสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของมนุษยชาติ สังคม และโลก

พื้นที่ชุ่มน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เขตห้ามล่าสัตว์ป่า จังหวัดบุรีรัมย์ มีความสำคัญในฐานะพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติ ความพิเศษของพื้นที่เป็นจุดศูนย์กลางเส้นทางการบินของนกอพยพตามฤดูกาลไม่น้อยกว่า 170 ชนิด และสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนนกกระเรียนพันธุ์ไทยที่สูญพันธุ์ไปแล้วกว่า 60 ปี คืนสู่ธรรมชาติสำเร็จอีกครั้ง ภายใต้โครงการสำคัญขององค์กรสวนสัตว์ การทดลองเปลี่ยนนกกระเรียนพันธุ์ไทยจากสภาพเพาะเลี้ยงกลับคืนสู่พื้นที่ ที่แรกและเดียวในประเทศไทย ที่ชุ่มน้ำอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจึงมีความสำคัญในฐานะแหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์ในด้านการศึกษาหาความรู้ที่มาของมนุษย์ สัตว์ และสภาพแวดล้อม เพื่อทำความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น และเพื่อการอนุรักษ์ (วรรัตน์ ปทุมเจริญวัฒนา, 2561, 87) เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากพื้นที่ชุ่มน้ำ อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ จำเป็นต้องจัดส่งเสริมการเรียนรู้ให้เข้าถึงประชาชน ผู้ใช้บริการ หรือกลุ่มผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง มีความเหมาะสมให้เลือกเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายรูปแบบ วิธีการ และช่องทางในการเรียนรู้มากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้มีเป้าหมาย สร้างแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพ และมาตรฐาน ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ ซึ่งมี

ตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น แหล่งเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้สามารถจัดการศึกษา หรือจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2562, ออนไลน์) ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้สามารถปรับตัวเข้ากับเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงชีวิตของบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต นอกจากนี้การใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การสร้างหรือการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ จึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบของกิจกรรม กลุ่มเป้าหมาย ความต้องการของผู้เรียนรู้ และวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เพราะกิจกรรมการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สามารถจูงใจให้ผู้เรียนรู้ทดลองเล่น และปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จึงควรมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อความสนใจ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย และทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากลอง (พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข และศิริบุณ จงวุฒิเวศย์ 2557, 106)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยสำรวจ (Survey Research) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ใช้บริการ และผู้ให้บริการ

2.1 ผู้ใช้บริการ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งครอบคลุม 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลสะแกโพรง ตำบลบ้านบัว และตำบลเสม็ด มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 6,549 คน (ที่มา: สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์, 2562) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้ตารางสำเร็จรูปของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane 1973) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 5% ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ที่จำนวน 378 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งหมด 400 คน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2.2 ผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการหรือจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทั้งหมด 6 หน่วยงาน ได้แก่ นักวิชาการ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้อำนวยการ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการ องค์การสวนสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ รองผู้อำนวยการ สำนักงานศูนย์การศึกษาอนุรักษ์และการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ และนักวิชาการ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ และคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเกณฑ์คัดเลือกดังนี้ คือ 1) เป็นผู้มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 2) เป็นผู้แทนจากหน่วยงานที่มีบทบาทและส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินจัดกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 3) เป็นผู้แทนจากหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถามผู้ใช้บริการที่อาศัยในบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เรื่อง ความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ถามใน 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ความต้องการด้านกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในภาพรวม 2) ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 3) ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 4) ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 5) ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดในบุรีรัมย์ ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ มีลักษณะเป็นการสำรวจแบบปลายเปิด (Open-ended)

2. แบบสอบถามผู้ให้บริการ เรื่อง ความต้องการการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ ความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ถามใน 5 ประเด็น 1) กิจกรรมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วย

จรรยาบรรณในภาพรวม 2) ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 3) ความต้องการเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 4) ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 5) ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจังหวัดบุรีรัมย์ 6) ความต้องการด้านการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ มีลักษณะเป็นการสำรวจแบบปลายเปิด (Open-ended)

3. แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended questionnaire) สำหรับเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ได้แก่ นักวิชาการ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้อำนวยการ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการ องค์การสวนสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ รองผู้อำนวยการ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ นักวิชาการ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ และนักวิชาการ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 12 ข้อคำถาม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสืออนุญาตลงพื้นที่และหนังสือขอข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานราชการ และเอกชน ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ องค์การสวนสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ และ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น 6 หน่วยงาน

2. ผู้วิจัยลงพื้นที่วิจัย อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเก็บข้อมูลกับผู้ใช้บริการ ได้แก่ ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 400 คน ระหว่างเดือน มีนาคม-เมษายน พ.ศ. 2563

3. ผู้วิจัยประสานงาน โดยการนัดสัมภาษณ์หน่วยงานราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อนัดหมายการสัมภาษณ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบุรีรัมย์ องค์การสวนสัตว์ จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานศูนย์การศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดบุรีรัมย์ กรมประมง จังหวัดบุรีรัมย์ และ กรมชลประทาน จังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งสิ้น 6 หน่วยงาน

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้ให้บริการจำนวนทั้งหมด 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 26 – 30 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพ การประกอบอาชีพ เกษตรกร ทำไร่ ทำนา ทำสวน ปศุสัตว์ ประมง จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 72.8 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก กิจกรรมออกกกำลังกาย จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางการบอกต่อ จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5

ผู้ให้บริการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) โดยมีกิจกรรมเดินวิ่งศึกษาธรรมชาติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมากิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.44$) กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษาธรรมชาติชมทัศนียภาพ ($\bar{X} = 4.44$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพชีวภาพ ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.35$) โดยมีเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ($\bar{X} = 4.44$) ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ($\bar{X} = 4.43$) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 4.40$) ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ ($\bar{X} = 4.38$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.36$) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ ($\bar{X} = 4.31$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.31$) และความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซต์ ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) โดยเนื้อหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมาความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ($\bar{X} = 4.41$) ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.37$) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง ($\bar{X} = 4.37$) ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น นกน้ำชนิดต่างๆ ($\bar{X} = 4.36$) ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและปริมาณพืชน้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.35$) ความรู้เกี่ยวกับนกกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.33$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.31$) และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) วิธีการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทัศนศึกษา ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมา คือ การจัดนิทรรศการ / การเผยแพร่ความรู้ ($\bar{X} = 4.51$) เกมและนันทนาการ ($\bar{X} = 4.47$) การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร ($\bar{X} = 4.45$) การจัดค่ายพักแรม ($\bar{X} = 4.45$) การใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การดูอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี ($\bar{X} = 4.41$) การจัดสัมมนา/ประชุมเชิงปฏิบัติการ ($\bar{X} = 4.39$) การจัดมุมความรู้ / การจัดห้องสมุด ($\bar{X} = 4.38$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสาธิต ($\bar{X} = 4.23$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ ($\bar{X} = 4.60$) รองลงมา วิทยากร ผู้รู้ โค้ด มักคุเทศก์ ($\bar{X} = 4.55$) และห้องสมุด ห้องค้นคว้า ($\bar{X} = 4.55$) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชม ภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล ($\bar{X} = 4.53$) ห้องนิทรรศการ ($\bar{X} = 4.49$) อาคารศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$) และรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แผ่นพับ ใบปลิว ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

ความต้องการของผู้ให้บริการที่ตอบแบบสอบถามจากจำนวนทั้งหมด 6 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 46 -50 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 5 คน และปริญญาโทจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ผู้ตอบแบบ

สอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมหรือบริการที่จัดขึ้นในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก กิจกรรมออกกำลังกาย เยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ และนกกระเรียนพันธุ์ไทย และชมทัศนียภาพ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 88.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากจากช่องทางอื่นๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5

ผู้ให้บริการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากทุกกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) กิจกรรมค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กิจกรรมการปั่นจักรยานศึกษาธรรมชาติชมทัศนียภาพ ($\bar{X} = 4.50$) และกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กิจกรรม เดิน-วิ่ง ศึกษาธรรมชาติดูนก ($\bar{X} = 4.17$) กิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพชีวภาพ ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.4$) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งน้ำสำคัญที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.67$) และความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซต์ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับทางธรณีวิทยา เช่น ดิน หิน แร่ธาตุ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ($\bar{X} = 4.33$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำและการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ($\bar{X} = 4.17$)

ความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.43$) เนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานภาพทางชีวภาพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความรู้เกี่ยวกับห้ามล่าสัตว์ป่า ความเป็นมาความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับการทำนาข้าวอินทรีย์กับการอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับ นกอพยพ และนกประจำถิ่น เช่น

นกน้ำชนิดต่างๆ ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัตว์สงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบันของสัตว์ป่าสูญพันธุ์และใกล้สูญพันธุ์ในอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เช่น นกปากซ่อมหน้าดำ เหยี่ยวดำ นกอ้ายจั่ว นกกระสาแดง ($\bar{X} = 4.50$) ความรู้เกี่ยวกับนกกระเรียนพันธุ์ไทย เช่น ลักษณะ ถิ่นอาศัย สถานภาพปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ($\bar{X} = 4.33$) ความรู้เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางน้ำ เช่น ชนิดและปริมาณพืชน้ำ สัตว์น้ำ เป็นต้น ($\bar{X} = 4.33$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้ เช่น พันธุ์พืช พรรณไม้ต่างๆ ($\bar{X} = 4.17$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) วิธีการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบอกเล่า การบรรยาย ผ่านผู้รู้ วิทยากร ($\bar{X} = 4.33$) และการใช้สื่อวีดิทัศน์ เช่น การ์ตูนอนิเมชัน ภาพยนตร์ สารคดี ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมา คือ การจัดทัศนศึกษา ($\bar{X} = 4.17$) การสาธิต ($\bar{X} = 3.83$) การจัดนิทรรศการ / การเผยแพร่ความรู้ ($\bar{X} = 3.83$) เกมและนันทนาการ ($\bar{X} = 3.83$) การจัดมุมความรู้ / การจัดห้องสมุด ($\bar{X} = 3.67$) การจัดค่ายพักแรม ($\bar{X} = 3.50$) การจัดค่ายพักแรม ($\bar{X} = 3.50$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การอบรม ($\bar{X} = 3.37$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ ($\bar{X} = 4.33$) วิทยากรผู้รู้ ใกล้เคียง ($\bar{X} = 4.17$) ห้องนิทรรศการ ($\bar{X} = 4.00$) แผ่นพับ ใบปลิว ($\bar{X} = 4.00$) ห้องสมุด ห้องค้นคว้า ($\bar{X} = 3.83$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ อาคาร ศูนย์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

ความต้องการด้านการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) การบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อและอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา บุคลากร ผู้รู้ ผู้ชี้แนะในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.50$) และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$) การวางแผนบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการกลุ่มเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.33$) การวางแผนและการดำเนินกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}$

=4.33) การดำเนินตามแผนงานหรือแผนโครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.33) งบประมาณจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X}$ =4.33) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาความต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้ใช้บริการมีต้องการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้ 1. ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้ 2.วิทยากร ผู้รู้ ใกล้เคียง 3.ห้องสมุด ห้องค้นคว้า 4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น สื่อมัลติมีเดีย เครื่องเล่น คู่มือนำชมภาษาไทย-ต่างประเทศ เว็บไซต์ คิวอาร์โค้ดข้อมูล 5.ห้องนิทรรศการ 6.อาคาร ศูนย์การเรียนรู้ 7.แผ่นพับ ใบปลิว สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนผู้เรียนประสบความสำเร็จต่อเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น ผู้จัดการเรียนรู้ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ ต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ สื่อ บุคลากรมีความรู้เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาต่อผู้เรียน หรือสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น ไม่ขึ้นอยู่กับผู้จัดการที่เป็นสถานศึกษาเพียงหน่วยงานเดียว ภาคประชาชน หน่วยงานรัฐ และเอกชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สุภามาศ อำดวง (2554) ที่ศึกษาแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต วิเคราะห์ปัญหา และความต้องการในการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต เกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุน แบ่งเป็น 3 ภาคส่วน คือ 1. ภาครัฐ 2. ภาคเอกชน และ 3. ภาคประชาชน ภาครัฐ ควรให้การสนับสนุนเกี่ยวกับด้านงบประมาณในการพัฒนาระบบการจัดการโดยการจัดสรรเงินทุน และบุคลากรให้กับแหล่งการเรียนรู้ มีการวางนโยบาย เพื่อการสนับสนุน และส่งเสริมการกำหนดเนื้อหา และการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลาย ภาคเอกชน ควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ บุคลากร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และอุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้แหล่งการเรียนรู้ในวัดมีความน่าสนใจ และดึงดูดให้คนในชุมชนเข้ามาใช้บริการได้มากยิ่งขึ้น ภาคประชาชน ควรให้การสนับสนุนในฐานะที่เป็นทั้งเจ้าของแหล่งการเรียนรู้ และผู้ใช้บริการ ช่วยดูแลรักษาให้แหล่งการเรียนรู้มีความสะอาด เป็นระเบียบ และคงความเป็นเอกลักษณ์เอาไว้ให้นานนอกจากนี้งานวิจัยฉบับนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกายดาว แก้วชัย (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอด

ชีวิต พบว่า ความต้องการเกี่ยวกับการบริการของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยของเยาวชนจากการวิเคราะห์ความต้องการการบริการของแหล่งการเรียนรู้ 6 แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หอศิลป์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ และสวนสาธารณะ ความต้องการการจัดเตรียมสถานที่ให้บริการสวยงามสำคัญมากกว่าข้อมูลเนื้อหา เนื่องจากความต้องการสภาพแวดล้อม บรรยากาศ เป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ของสถานที่นั้นๆ ที่จะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนั้นยังได้เสนอแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนี้ 1.ห้องสมุด ควรมีเนื้อหาความรู้ทั่วไปที่ทันสมัยและอัปเดตข้อมูลใหม่ เสมอ และนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ 2. พิพิธภัณฑ์ ควรมีการนำศิลปะมาประยุกต์ในการจัดนิทรรศการ 3.อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรนำเสนอเนื้อหาในเรื่องของ วิทยาศาสตร์ที่ใช้ได้จริงและเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน 4.หอศิลป์ ควรมีการ แสดงออกที่ชัดเจนว่าในแต่ละช่วงมีการจัดนิทรรศการ งานแสดง หรืองานสัมมนา 5.ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ ควรจัดกิจกรรมที่นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ 6.สวนสาธารณะ ควรรักษาความเป็นธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเยาวชนที่เข้าใช้สวนสาธารณะให้ความสนใจกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้นแหล่งเรียนรู้จึงควรจัดกิจกรรมเกี่ยวกับธรรมชาติ

ด้านผู้ให้บริการ มีความต้องการด้านเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ประกอบด้วยเนื้อหาการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ 2) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากแหล่งน้ำ 3) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญระดับนานาชาติหรือแรมซาร์ไซต์ 4) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ 5) ความรู้เกี่ยวกับทางธรณีวิทยา เช่น ดิน หิน แร่ธาตุ 6) ความรู้เกี่ยวกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 7) ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ 8) ความรู้เกี่ยวกับระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำ 9) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ 10) ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ชุ่มน้ำ 11) ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญในการสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก 12) ความรู้เกี่ยวกับคุณภาพน้ำ และการตรวจวัดคุณภาพน้ำ

เนื่องจากอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก สร้างขึ้นเพื่อการชลประทาน และการประปาของจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2543 โดยสำนักนโยบายและสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทและเกี่ยวข้องต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

อ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก จึงคำนึงถึงความสำคัญด้านเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เป็นเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เนื้อหาที่พูดถึงบริบทของชุมชน คุณลักษณะของพื้นที่ชุ่มน้ำระบบนิเวศที่มีบทบาทหน้าที่ตลอดจนคุณค่า และความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ พืช และสัตว์ เป็นเนื้อความรู้ที่สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงสำหรับคนในพื้นที่เพื่อการทำกิจกรรมต่างๆ ประชาชนที่อาศัยบริเวณรอบอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก 3 ตำบล ซึ่งได้แก่ ตำบลเสม็ด ตำบลบ้านบัว ตำบลนาสะแกโพรง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้เนื้อหากิจกรรมการแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากให้เป็นเรื่องใกล้ตัว หรือเพื่อเป็นองค์ความรู้พื้นฐานใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต ความรู้พื้นฐานจากเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญทำให้ประชาชนเกิดความตระหนัก เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ชลประทานจังหวัดบุรีรัมย์ ได้กล่าวถึงเนื้อหาการเรียนรู้สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก เรื่องที่ควรให้ประชาชนศึกษา และส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมเป็นอย่างมากและโดยเร่งด่วน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการน้ำ เช่น การกักเก็บ การระบาย การบำบัดน้ำ ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติอันเกิดจากน้ำ เนื่องจาก จังหวัดบุรีรัมย์ประสบปัญหาเรื่องภัยแล้ง การเรียนรู้กิจกรรมการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มาก ช่วยแก้ปัญหาเมื่อชาวบ้านพบเจอ หรือประสบภัย นอกจากนี้ กศน. จังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวถึงความสำคัญของเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ว่ามีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากมีฐานะความสำคัญเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำนานาชาติ ประโยชน์ที่ได้จากความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำส่งผลให้เกิดกิจกรรมเนื้อหาการเรียนรู้อื่นๆตามมา เช่น เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกิดเป็นกิจกรรมสอนนก กศน. จังหวัดบุรีรัมย์ หรือหน่วยงานทางการศึกษา สามารถนำนักเรียนของตนเองเข้าไปใช้บริการ เพื่อแสวงหาประโยชน์จากอ่างเก็บน้ำห้วยจรเข้มากได้ในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งการเรียนรู้มีความสำคัญต่อผู้เรียน เพราะการทำกิจกรรมจะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะให้กับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นชัดเจนขึ้น กว้างขวางขึ้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลไปใช้ในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ควรจัดกิจกรรมเรียนรู้ในรูปแบบการ เดิน-วิ่ง ศึกษาธรรมชาติดูนก ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ควรเพิ่มเติมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางชีวภาพ ด้านวิธีการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรจัดในวิธีการทัศนศึกษา ด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ ควรจัดบริการ คือ ป้ายนิเทศ เช่น ป้ายคำบรรยายวัตถุ ป้ายให้ข้อมูลความรู้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อจัดแหล่งการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ในอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ มีเนื้อหา เช่น การเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก สถานภาพทางชีวภาพ ของอ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก

เอกสารอ้างอิง (References)

- ประกายดาว แก้วชัยเถร. (2561). แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตในพื้นที่รอบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมเยาวชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต. **วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต**, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณภัทร ปลั่งศรีเจริญสุข และศิริบุณ จงวุฒิเวศย์. (2557). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยใช้พิพิธภัณฑ์และ แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร** 12(2), 106-123.
- สุภามาส อ่ำดวง. (2554). แนวทางการจัดแหล่งการเรียนรู้ในวัดเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต. **วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต**, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). **ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://wetlands.onep.go.th/index.html>. [20 ตุลาคม 2562]
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.moe.go.th>. [17 ตุลาคม 2562]

การมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์จังหวัดระนอง

Participation in Commercial Fisheries Management in Ranong Province

ภาวิดา รังษี¹ และ เสกสรรค์ ยงวนิชย์²

Pawida Rungsee, Sekson Yongvanit

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์จังหวัดระนอง 2) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์จังหวัดระนอง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 26 คน ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่าภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ประกอบการประมง ผู้ประกอบการแปรรูป องค์กรพัฒนาเอกชนและชาวประมงพื้นบ้าน มีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์ของจังหวัดระนอง โดยภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการประมงในลักษณะของการปฏิบัติตามกฎหมาย การแสดงความคิดเห็นเพื่อให้มีการปรับปรุงมาตรการด้านการประมงของรัฐ และการมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ส่วนปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ได้แก่ การปรับตัวของภาครัฐ การปรับตัวของผู้ประกอบอาชีพประมง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างชาวประมงพื้นบ้านและผู้ประกอบอาชีพประมงพาณิชย์ในจังหวัดระนอง ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์จังหวัดระนองได้เกิดขึ้นมาในระดับหนึ่งแล้ว และต้องพัฒนาเพื่อให้เกิดความเป็นหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกันระหว่างรัฐและกลุ่มผู้ใช้ทรัพยากร

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วม; การประมงพาณิชย์; การจัดการประมง; จังหวัดระนอง

Abstract

This research aims to 1) study the nature of participation in commercial fisheries management in Ranong province, and 2) study the factors that contribute to the participation in commercial fisheries management in Ranong province. This research uses a qualitative method with semi-structured in-depth interviews

Received: 2020-11-03 Revised: 2020-11-30 Accepted: 2020-12-03

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Doctor of Philosophy in Public Administration, Faculty of Humanities and Social Science, Khon Kaen University, pawida_r@kkumail.com

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น Faculty of Humanities and Social Science, Khon Kaen University, corresponding email: sekson@kku.ac.th

conducted with 26 key informants, participatory and non-participatory observations, and descriptive data analysis. The results demonstrate the participation in fisheries management among many sectors, including fisheries operators, operators of individual fishing ports, non-governmental organizations, and local fishermen. These sectors participate in the manner of compliance with the law, providing comments for the improvement of government measures in fisheries management and for their participation in the law-making process. The factors that contribute to the participation include the adaptation of government and fisheries operators, and the good relationship between the local and commercial fishermen in Ranong province. All in all, this kind of participation in commercial fisheries management in Ranong province has already developed to a certain extent. This development has to be further promoted to ensure an equal partnership between the state and the users of natural resources.

Keywords: Participation; Commercial Fisheries; Fisheries Management; Ranong Province

บทนำ (Introduction)

ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติมีการทำประมงมาอย่างยาวนาน จนกระทั่งในปัจจุบันได้มีการแบ่งปริมาณผลผลิตจากการประมงของโลกออกเป็น 2 ส่วนคือผลผลิตจากการประมงน้ำจืด 11.9 ล้านตัน และผลผลิตจากการประมงทะเล 81.5 ล้านตัน (Food and Agriculture Organization of the United Nations [FAO], 2016) ตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผลผลิตจากการประมงทะเลมีมากกว่าผลผลิตจากการประมงน้ำจืด และผลผลิตจากการประมงพาณิชย์มีปริมาณมากกว่าการประมงพื้นบ้านและการประมงชายฝั่งหลายเท่าตัว ทำให้เห็นว่าการประมงพาณิชย์มีความสำคัญในฐานะแหล่งผลิตอาหารของมนุษยชาติและสร้างรายได้ให้กับประเทศต่าง ๆ ที่ส่งออกสินค้าทางการประมง

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารทะเลที่สำคัญของโลกมานาน จนกระทั่งในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ได้มีการส่งออกผลผลิตด้านการประมงในปริมาณมากติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก และใน พ.ศ. 2557 มีการส่งออกสินค้าประมงมากเป็นอันดับ 4 ของโลก (FAO, 2016) การนำทรัพยากรด้านการประมงมาใช้ประโยชน์จำนวนมากอย่างต่อเนื่อง ยาวนาน ในลักษณะที่มองว่าสัตว์น้ำในทะเลเป็นสมบัติของส่วนรวมจึงเกิดการทำประมงอย่างเสรี โดยไม่มีการควบคุมและจัดการอย่างเป็นระบบ ทำให้สัตว์น้ำที่จับได้มีอัตราเฉลี่ยลดลงเรื่อย ๆ ใน พ.ศ. 2521 มีอัตราเฉลี่ยอยู่ที่ 126.75 กิโลกรัม/ชั่วโมง ขณะที่ใน พ.ศ. 2548 มีอัตราเฉลี่ยอยู่ที่ 51.456 กิโลกรัม/ชั่วโมง (สิชล หอยมุข, พรอนันต์ ศิริรัตน์, ธุมชาติ ใจเย็น, ทศพล

กระจ่างดารา, และวรลี สิงห์ธงยาม, 2559) ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงทางอาหารของโลกในอนาคต ดังนั้น ในวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2558 สหภาพยุโรปได้ประกาศเตือนมายังประเทศไทยอย่างเป็นทางการเพื่อให้รับทราบว่าเป็นประเทศที่ไม่ให้ความร่วมมือในการต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม หากรัฐบาลไม่แก้ไขภายในระยะเวลา 6 เดือน ระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2558 สหภาพยุโรปจะไม่นำเข้าสินค้าประมงจากประเทศไทย (อริยพร โพธิ์สย, 2560) ทำให้รัฐบาลเข้ามาจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาการประมงอย่างจริงจัง ประกอบกับการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการประมง ซึ่งมีความหมายสอดคล้องกับนิยามการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนถึงการควบคุมโดยตรงจากประชาชน (คะเนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ, 2545) ส่งผลให้เมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2562 สหภาพยุโรปได้ประกาศว่ารัฐบาลไทยสามารถแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุมให้หมดไปได้ (ไทยรัฐออนไลน์, 2562) ความสำเร็จดังกล่าวนำมาสู่คำถามว่าภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ผู้ประกอบอาชีพประมง องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประมง มีส่วนร่วมในการจัดการประมงอย่างไร

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีพื้นที่ติดทะเลมากถึง 22 จังหวัด และมีแนวชายฝั่งทะเลรวมกัน 3,148.23 กิโลเมตร (กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง, 2556) ดังนั้น เพื่อให้เห็นถึงบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดการประมงให้ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในพื้นที่จังหวัดระนองซึ่งตั้งอยู่ทางตอนบนของทะเลอันดามัน เป็นแหล่งวัตถุดิบด้านการประมงที่สำคัญของประเทศมานาน มีสัตว์น้ำขึ้นเทียบท่ามากที่สุดจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันเพราะมีสัตว์น้ำจากประเทศพม่าขึ้นเทียบท่าที่จังหวัดระนองด้วย (สำนักงานประมงจังหวัดระนอง, 2553) จากนั้นสัตว์น้ำจะถูกส่งไปขายทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยพบว่าปริมาณสัตว์น้ำที่ถูกส่งไปขายที่สะพานปลากรุงเทพฯ ระหว่าง พ.ศ. 2557-2561 มากกว่าร้อยละ 50 มาจากท่าเทียบเรือประมงระนอง ส่วนที่เหลือมาจากจังหวัดชายทะเลอื่น ๆ (องค์การสะพานปลา, 2561) ดังนั้น การศึกษาบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดการประมงจึงจะทำให้ทราบถึงกลไกการทำงานที่ขับเคลื่อน ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม และทำการส่งเสริมให้การมีส่วนร่วมนั้นมีความเข้มแข็งและก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่ายมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการจัดสรรทรัพยากร รายได้จากการทำประมงและความยั่งยืนของทรัพยากรประมง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์จังหวัดระนอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์จังหวัดระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Method)

1. **รูปแบบการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. **ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือกลุ่มตัวอย่างมี 2 ระดับคือ การคัดเลือกในระดับกว้าง ด้วยกลยุทธ์การคัดเลือกตัวอย่างตามทฤษฎีซึ่ง Nielsen (1996) ได้กล่าวถึงการจัดการทรัพยากรร่วมกันระหว่างระหว่างรัฐบาลและกลุ่มผู้ใช้ทรัพยากร ร่วมกับการคัดเลือกตามโอกาสหรือตามข้อมูลที่ปรากฏ เมื่อลงพื้นที่แล้วพบกลุ่มบุคคลซึ่งสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ได้แก่ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการประมง ทำให้ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพในภาคการประมงพาณิชย์ ชาวประมงพื้นบ้าน เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานด้านการประมงในพื้นที่ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ จากนั้นได้ทำการเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยกลยุทธ์ที่เฉพาะเจาะจงตามลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละประเภท ทำให้มีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Technique) และแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 26 คน ดังนี้

2.1 ผู้ประกอบอาชีพในภาคการประมงพาณิชย์ รวม 12 คน ได้แก่ ผู้ประกอบการประมง 5 คน ผู้จัดการเรือ 2 คน ผู้ควบคุมเรือ 5 คน คัดเลือกด้วยวิธีการแบบลูกโซ่ (Snowball Technique)

2.2 ชาวประมงพื้นบ้าน 5 คน คัดเลือกด้วยวิธีการแบบลูกโซ่ (Snowball Technique)

2.3 เจ้าหน้าที่รัฐที่ทำงานด้านการประมงในพื้นที่ รวม 5 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค จังหวัด ทำเทียบเรือองค์การสะพานปลาระนอง หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเลเกาะสุรินทร์ พังงา ศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้าออกเรือประมงระนอง ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.4 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ รวม 4 คน ได้แก่ นายกสมาคมประมงจังหวัด 1 คน เจ้าหน้าที่จากองค์กรพัฒนาเอกชน 1 คน ซึ่งใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง ผู้ประกอบธุรกิจแพปลา 2 คน ใช้การคัดเลือกด้วยวิธีการแบบลูกโซ่ (Snowball Technique)

3. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง โดยสอบถามถึงวิธีการทำงาน ปัญหาการประมงในพื้นที่ บทบาทของผู้ใช้ทรัพยากรในภาคการประมงพาณิชย์และชาวประมงพื้นบ้านต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขปัญหาการทำประมงร่วมกับภาครัฐ รวมถึงผลที่เกิดขึ้น

4. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมง

5. **การตรวจสอบข้อมูล** ใช้การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูลและด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Descriptive) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและสัมพันธ์กันในทุกมิติ ทั้งสภาพการทำประมง ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน เพื่อสร้างข้อสรุปและนำเสนอเป็นผลการวิจัย

ผลการวิจัย (Research Results)

การปรับเปลี่ยนระบบการจัดการประมงของจังหวัดระนองเกิดขึ้นหลังจากที่รัฐบาลต้องการเข้ามาแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม ใน พ.ศ. 2558 โดยมีกระบวนการ ดังนี้ 1) การแก้ไขปัญหาเรือไม่มีทะเบียน เรือสวมทะเบียน เรือที่ใช้เครื่องมือการประมงไม่ตรงกับอาชญาบัตรการทำประมงที่รัฐอนุญาต ด้วยการสำรวจเรือประมง เปิดให้มีการจดทะเบียนเรือ และขอใบอนุญาตทำการประมง เพื่อให้รัฐสามารถวางแผนและควบคุมการทำประมงได้ 2) การจัดสรรทรัพยากร โดยมีการกำหนดแนวเขตเพื่อแบ่งพื้นที่การทำประมงระหว่างเรือประมงพื้นบ้านและเรือประมงพาณิชย์ 3) การกำหนดและบังคับใช้กฎระเบียบด้านการประมงเพื่อควบคุมการทำประมงและฟื้นฟูทรัพยากร และ 4) การมีหน่วยงานคอยควบคุมการใช้ทรัพยากรของชาวประมง จากกระบวนการจัดการประมงจะพบว่าภาครัฐมีบทบาทในกระบวนการจัดการอย่างมาก อย่างไรก็ตาม การจัดการประมงมีความเกี่ยวข้องกับหลายภาคส่วนซึ่งจากการศึกษาพบลักษณะของการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ลักษณะของการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์จังหวัดระนอง โดยพิจารณาจากผู้ที่มีบทบาทในการจัดการประมง

1.1 การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการประมง ได้แก่

ประการแรก การปฏิบัติตามกฎหมาย หลังจากที่รัฐได้ออกประกาศและคำสั่งมาบังคับใช้กับการทำประมงเป็นจำนวนมากและมีบทลงโทษสูง ผู้ประกอบการมีความตื่นตัวและให้ความสนใจในข้อกฎหมายเพื่อปฏิบัติให้ถูกต้อง โดยสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่รัฐผ่านทางช่องทางต่าง ๆ เช่น การประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับผู้ประกอบอาชีพประมงเพื่อให้ข้อมูลในการปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งจัดขึ้นบ่อยครั้ง โทรศัพท์ แอปพลิเคชันไลน์ เป็นต้น ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพประมงมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยเฉพาะการจัดทำสมุดจดบันทึกการทำประมงที่บ่งบอกถึงพิกัดการจับสัตว์น้ำ ชนิดสัตว์น้ำและน้ำหนักที่จับได้ในแต่ละวัน ส่งให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้าออกเรือประมง และกรมประมงได้นำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ในการคำนวณหาค่าผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืนเพื่อกำหนดมาตรการในการจัดการประมง ได้แก่ จำนวนเรือที่จะได้รับใบอนุญาตทำการประมงในรอบปีการประมง 2 ปี/ครั้ง จำนวนวันที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประมงในแต่ละปีของเรือแต่ละประเภท

ประการที่สอง การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงมาตรการของรัฐเพราะมาตรการเหล่านั้นไม่สอดคล้องกับสภาพการทำประมงจริง เช่น การขอให้ปรับระยะเวลาการแจ้งเข้าออกเรือกับศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้าออกเรือประมง จากที่กำหนดให้แจ้งล่วงหน้า 4 ชั่วโมง ปรับลด

เป็น 2 ชั่วโมง และ 1 ชั่วโมง ตามลำดับ กล่าวคือเมื่อเรือและคนงานมีความพร้อมผู้ประกอบการจึงทำการแจ้งขอนำเรือประมงออกจากท่าเทียบเรือ เป็นต้น

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ได้แก่ 1) การส่งตัวแทนเข้าไปเป็นคณะกรรมการประมงจังหวัดเพื่อเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการประมงของจังหวัดระนอง แล้วนำมติการประชุมไปเสนอต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ หรืออธิบดี 2) ผู้ประกอบการประมงเป็นสมาชิกของสมาคมประมงจังหวัดซึ่งมีการประชุมปรึกษาหารือกันในเรื่องการประมงบ่อยครั้ง และสมาคมประมงจังหวัดก็ทำงานร่วมกับสมาคมประมงแห่งประเทศไทยเพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเรียกร้องไปเสนอต่อรัฐบาล

ประการที่สี่ การมีส่วนร่วมแจ้งเบาะแสการทำประมงผิดกฎหมาย ชาวประมงพื้นบ้านจะแจ้งเจ้าหน้าที่หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเลเมื่อพบการทำประมงผิดกฎหมาย เช่น มีเรือประมงพาณิชย์เข้ามาทำการประมงในเขตที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับเรือประมงพื้นบ้าน และเรือประมงพาณิชย์ในจังหวัดระนองจะแจ้งเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อพบว่ามีเรือประมงจากพื้นที่อื่นทำการประมงผิดกฎหมาย

1.2 การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการแพปลา เรือประมงที่มาจอดเทียบท่าที่แพปลาเพื่อขายสัตว์น้ำจะต้องมีเอกสารแจ้งนำเรือเข้าเทียบท่าซึ่งได้รับอนุญาตจากศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้าออกเรือประมง การปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ประกอบการแพปลาทำให้เกิดการป้องกันการทำการประมงผิดกฎหมายเพราะเรือประมงผิดกฎหมายจะไม่สามารถนำเรือเข้าเทียบท่าเพื่อขายสัตว์น้ำได้

1.3 การมีส่วนร่วมของชาวประมงพื้นบ้านเรื่องกำหนดพื้นที่ในการทำการประมง พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 กำหนดให้คณะกรรมการประมงจังหวัดกำหนดเขตทะเลชายฝั่งเพื่อใช้แบ่งเขตการทำประมงระหว่างเรือประมงพาณิชย์กับเรือประมงพื้นบ้านเพื่อลดความขัดแย้งในการทำการประมง คือให้เรือประมงพื้นบ้านทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่ง และให้เรือประมงพาณิชย์ทำการประมงนอกเขตทะเลชายฝั่ง ทำให้ตัวแทนของทั้งสองฝ่ายซึ่งเป็นคณะกรรมการประมงจังหวัดได้ทำการเจรจา ตกลงกันและกำหนดเขตทะเลชายฝั่งของจังหวัดระนองให้ห่างจากชายฝั่ง 3 ไมล์ทะเล และห่างจากเกาะ 1.6 ไมล์ทะเล

1.4 การมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชน แม้ว่าองค์กรพัฒนาเอกชนจะไม่ได้เกี่ยวข้องกับการทำการประมงโดยตรง แต่ก็มีบทบาทในการเป็นตัวกลางประสานระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับผู้ประกอบการประมงและแรงงานประมง เช่น มูลนิธิด้านแรงงานในพื้นที่ทำการประสานงานเพื่อนำแรงงานที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการจ้างงานไปร้องเรียนกับเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น

จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 สรุปได้ว่าผู้ประกอบการประมงรวมถึงผู้ประกอบการแพปลา ชาวประมงพื้นบ้าน และองค์กรพัฒนาเอกชนมีส่วนร่วมกับภาครัฐในการจัดการประมงในลักษณะของการปฏิบัติตามกฎหมาย การช่วยเจ้าหน้าที่รัฐสอดส่องดูแลเพื่อป้องกันการทำการประมงผิดกฎหมาย การแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไขมาตรการในการจัดการประมงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการทำประมงในพื้นที่ และมีส่วนร่วมในการออกกฎหมาย ทำให้

เกิดการแก้ไขปัญหาการประมงที่เกิดขึ้นมานานในจังหวัดระนอง ได้แก่ การทำประมงและการจ้างแรงงานประมงผิดกฎหมาย รวมถึงก่อให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรและผู้ประกอบอาชีพประมง ยังคงมีรายได้จากการทำประมง

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์จังหวัดระนอง แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย ได้แก่

2.1 การปรับตัวของภาครัฐ ทั้งในด้านการปรับเปลี่ยนกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ดังนี้

ประการแรก การปรับเปลี่ยนกฎหมายให้มีความทันสมัยด้วยการยกเลิกพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. 2490 ที่บังคับใช้นาน และบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ซึ่งรับรองสิทธิในการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบอาชีพประมงให้มีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการประมง โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการประมงจังหวัด ประกอบด้วยข้าราชการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และตัวแทนจากผู้ประกอบอาชีพประมงแขนงต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการประมงให้สอดคล้องกับบริบทด้านการทำประมงของจังหวัดระนอง แล้วนำเสนอแนวทางต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ หรืออธิบดี

ประการที่สอง การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองตั้งแต่ พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา รัฐบาลมีอำนาจอย่างเต็มที่ในการจัดการประมง โดยใช้มาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 สั่งการแก้ไขปัญหา ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวว่า “เมื่อก่อนการเมืองวุ่นวายหมด เราควบคุมเรือ ควบคุมอะไรไม่ได้เลย เรืออวนรุนหลายร้อยลำที่ขวางผืนทะเล ผิดกฎหมาย เราก็กทำอะไรไม่ได้ ไม่นึกว่าจะมาถึงจุดนี้ได้เลย” (สัมภาษณ์สุวิทย์ คชสิทธิ์, 26 สิงหาคม 2562) ปัจจุบันเรือประมงผิดกฎหมายไม่สามารถออกทำการประมงได้และภาครัฐสามารถวางมาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมการทำประมง มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด เช่น การตรวจเรือที่เข้าออกจากท่าเทียบเรือโดยศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้าออกเรือประมง การออกตรวจเรือประมงขณะทำการประมงอยู่ในทะเล การบังคับให้เรือประมงที่มีขนาดตั้งแต่ 30 ตันกรอสขึ้นไป ต้องติดตั้งอุปกรณ์ติดตามเรือเพื่อให้กรมประมงสามารถตรวจสอบการเดินเรือได้ เป็นต้น เป็นสาเหตุที่กดดันให้ผู้ประกอบอาชีพประมงต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการจัดการประมง เพราะมองว่าการที่รัฐออกกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ มาบังคับใช้ โดยที่พวกเขาไม่มีส่วนร่วมได้ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพอย่างมาก จึงเกิดการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นของผู้ประกอบอาชีพประมงในสมาคมประมงจังหวัดระนองและสมาคมประมงแห่งประเทศไทยเพื่อช่วยเหลือกันและทำให้มีอำนาจในการต่อรองกับภาครัฐ

ประการที่สาม การปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ อันเนื่องมาจากกฎหมายด้านการประมงที่มีบทลงโทษสูงซึ่งอาจทำให้เกิดการต่อต้านจากผู้ประกอบอาชีพประมง เพื่อลดการต่อต้านที่อาจเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่รัฐจึงใช้วิธีการสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการผ่านทางช่องทางต่าง ๆ เพื่อป้องกันการทำผิดกฎหมายมากกว่าการปราบปราม รวมทั้งในการทำงานของ

หน่วยป้องกันและปราบปรามประมงทะเลเกาะสุรินทร์ พังงา ก็ได้ทำงานโดยใช้วิธีการสร้างเครือข่ายร่วมกับชาวประมง ทำให้มีการแจ้งเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อพบการทำประมงผิดกฎหมาย

2.2 การปรับตัวของผู้ประกอบอาชีพประมง การที่กฎหมายด้านการประมงมีมาตรการที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรและมีข้อจำกัดในการทำประมงหลายประการ ส่งผลให้ผู้ประกอบการประมงให้ความสนใจและตื่นตัวในการศึกษากฎหมายเพื่อหาช่องทางการทำประมงที่จะช่วยรักษาระดับรายได้โดยไม่ทำผิดกฎหมาย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวว่า “แรก ๆ เค้าไม่สนใจ หลัง ๆ พอมีคดี บทลงโทษของ พรก.ประมง โทษปรับสูงมาก บางลำโดนไป 100 กว่าล้าน ชาวประมงก็เริ่มปรับตัวเพราะไม่อยากเสี่ยงกับความเสียหายแบบนี้” (สัมภาษณ์น.ก. การะบุตร, 5 มีนาคม 2562)

2.3 ความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดระหว่างชาวประมงพื้นบ้านและผู้ประกอบอาชีพประมงพาณิชย์ เช่น ผู้ควบคุมเรือหรือไต่เรือซึ่งทำประมงอยู่ในพื้นที่เดียวกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยกันมานาน เมื่อพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 กำหนดให้ตัวแทนของผู้ประกอบอาชีพประมงพาณิชย์และตัวแทนชาวประมงพื้นบ้านเป็นคณะกรรมการประมงจังหวัดจะต้องทำการเจรจา ตกลงกันในการกำหนดเขตทะเลชายฝั่งซึ่งส่งผลต่อการแบ่งเขตการทำประมงของเรือประมงพาณิชย์และเรือประมงพื้นบ้าน ทั้งสองฝ่ายก็สามารถเจรจา ตกลงกันได้ด้วยความเข้าใจกัน

จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อนี้แสดงให้เห็นว่าภาครัฐมีบทบาทต่อการสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงอย่างมากทั้งในทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือการใช้อำนาจตามกฎหมายและทางอ้อมคือการใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดได้กลายเป็นแรงผลักดันให้ผู้ประกอบอาชีพประมงต้องการมีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการประมงและสนใจศึกษากฎหมายเพื่อนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยข้างต้นนำมาสู่การอภิปรายผลการวิจัย 2 ประเด็นคือบทบาทของภาครัฐในการสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงและแนวทางการสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง ดังนี้

1. บทบาทของภาครัฐในการสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง การมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดการประมงเป็นไปในลักษณะของการปฏิบัติตามกฎหมายเพราะถูกบังคับหรือหากมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่นก็เป็นไปตามกรอบแนวทางที่รัฐกำหนดไว้ จึงสังเกตเห็นว่าภาครัฐมีบทบาทต่อการสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์ของจังหวัดระนอง โดยหลังจากภาครัฐสามารถนำเรือประมงพาณิชย์เข้ามาอยู่ภายใต้ระบบกฎหมายและควบคุมจัดการการประมงได้แล้ว ใน พ.ศ. 2559 ก็ได้เปิดให้ผู้ประกอบอาชีพด้านการประมงมีส่วนร่วมมากขึ้นโดยลำดับเพราะในพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 ได้กำหนดเรื่องการให้ผู้ประกอบอาชีพประมงเข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐในการจัดการประมง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Njock, Allison, Westlund, and Konan (2009), Fleischman et al. (2014) และ Kaplan and Kite-Powell

(2000) ที่กล่าวว่า บทบาทของรัฐและสถานการณ์ทางการเมืองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการประมง อย่างไรก็ตาม เมื่อภาครัฐปรับเปลี่ยนโครงสร้างในการจัดการประมง การที่จะให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการประมงควรต้องคำนึงถึงบริบทของพื้นที่ในด้านความสัมพันธ์ของผู้ใช้ทรัพยากร ซึ่งในจังหวัดระนองผู้ประกอบการอาชีพประมงพาณิชย์และชาวประมงพื้นบ้านมีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันมานานในลักษณะในลักษณะของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพราะทำการประมงอยู่ในพื้นที่เดียวกันมานาน ทำให้ตัวแทนของทั้ง 2 ฝ่ายที่เป็นคณะกรรมการประมงจังหวัดทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Islam and Berkes (2016) และ Klain, Beveridge and Benett (2014) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่จะทำให้ภาคส่วนต่าง ๆ มาจัดการประมงร่วมกันนั้นมาจากบริบททางประวัติศาสตร์ การยึดมั่น เคารพต่อคุณค่าในเชิงวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างกันและความอดกลั้น นอกจากนี้การที่ภาครัฐเข้ามารับฟังปัญหาของภาคประมง เปิดให้ผู้ประกอบการอาชีพประมงมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงแก้ไขมาตรการด้านการประมงที่รัฐกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพการทำประมงในพื้นที่และสามารถปฏิบัติตามได้ก็มีความสอดคล้องกับที่ Momtaz and Gladstone (2008) ได้กล่าวถึงการออกกฎหมายด้านการประมงว่าจะต้องมีการรับฟัง ปรัชญาหรือกับทุกฝ่ายเพื่อลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ใช้ทรัพยากรและคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เป็นต้น

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการประมงพาณิชย์จังหวัดระนอง ได้แก่ การปรับตัวของภาครัฐ การปรับตัวของผู้ประกอบการอาชีพประมง และความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างชาวประมงพื้นบ้านและผู้ประกอบการอาชีพประมงพาณิชย์ แสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการประมงมีหลายภาคส่วน ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ ผู้ประกอบการอาชีพประมงพาณิชย์และชาวประมงพื้นบ้าน ประกอบกับผลจากการวิจัยพบว่าภาครัฐมีบทบาทในการจัดการประมงมากกว่าภาคส่วนอื่น ๆ แต่แนวทางที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการประมงมีประสิทธิภาพมากขึ้นจะต้องทำให้เกิดการจัดการประมงร่วม (Fisheries Co-management) เพื่อแบ่งปันความรับผิดชอบในการจัดการทรัพยากรระหว่างรัฐบาลและกลุ่มผู้ใช้ มีการพิจารณาหาทางออกในการแก้ปัญหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดประสิทธิภาพและมีสิทธิตามกฎหมาย การจัดการประมงร่วมจะนำไปสู่พลวัตของความเป็นหุ้นส่วนเพื่อสร้างสมรรถนะและเสริมสร้างความสามารถของกลุ่มผู้ใช้ในการบริหารการประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย (Nielsen, 1996) กล่าวคือภาคส่วนต่าง ๆ ควรมีส่วนร่วมมากกว่าการปฏิบัติตามกฎหมายแต่เพียงอย่างเดียว เพราะควรจะมีบทบาทในการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำ ปรัชญา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติในฐานะหุ้นส่วนที่เท่าเทียมกันกับภาครัฐ โดยจะต้องมีการกระจายอำนาจในการจัดการทรัพยากรให้กับกลุ่มผู้ใช้ทรัพยากรในพื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอในงานวิจัยของ Memon and Krik (2011)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ภาครัฐควรกระจายอำนาจให้กับผู้ประกอบการอาชีพประมง ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการประมงในระดับจังหวัดที่สอดคล้องกับแผนและนโยบายด้านการประมงในระดับชาติ โดยอาจกำหนดให้มีคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการประมงของจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการอาชีพประมง พาณิชย์ และชาวประมงพื้นบ้าน โดยอาจมีองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่ที่ทำงานด้านการประมงทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานงาน และเมื่อจัดทำแผนร่วมกันและนำไปปฏิบัติแล้วก็ให้มีการทบทวน เพื่อปรับเปลี่ยนแผนให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในเชิงการปฏิบัติ เพื่อสร้างให้ภาคการประมงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับมาตรการด้านการประมงที่สอดคล้องกับพื้นที่มากขึ้น ควรมีการปรับลดจำนวนของข้าราชการที่เป็นคณะกรรมการประมงจังหวัดลงและเพิ่มจำนวนของผู้ประกอบการอาชีพประมงให้มากขึ้น เพื่อให้มีการสะท้อนปัญหาของภาคประมงในพื้นที่และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ก่อนที่จะนำข้อเสนอที่ได้ไปเสนอต่อคณะรัฐมนตรี คณะกรรมาชำนองนโยบายการประมงแห่งชาติ หรืออธิบดี

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง. (2556). **ระบบฐานข้อมูลและมาตรฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: https://km.dmc.go.th/th/c_56/s_77/d_2766 [1 กรกฎาคม 2562].
- คะเนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม, ถวัลย์รัฐ วรเทพพิทักษ์, พิสิฐ ศุภกิจพงศ์, พัชรีย์ สิโรต, ถวัลย์ บวรกุล, โสภารัตน์ จารุสมบัติ, ... สิทธิศักดิ์ ทรัพย์ศิริโสภา. **แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540: ปัญหา อุปสรรค และทางออก**. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพลส, 2545.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2562, 8 มกราคม). **ด่วนประมงไทยเฮ สหภาพยุโรปประกาศถอนใบเหลือง IUU ไทยแล้ว**. ไทยรัฐ. แหล่งที่มา: <https://www.thairath.co.th/news/foreign/1464816> [11 พฤศจิกายน 2562].
- นภ การะบุตร. (5 มีนาคม 2562). **หัวหน้าศูนย์ควบคุมการแจ้งเข้าออกเรือประมง**. สัมภาษณ์.
- สำนักงานประมงจังหวัดระนอง. (2553). **รายงานการปฏิบัติงานของสำนักงานประมงจังหวัดระนอง ประจำปี 2553**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www4.fisheries.go.th/local/index.php/main/site/fpo-ranong> [11 พฤศจิกายน 2562].
- สิชล หอยมุข, พรอนันต์ ศิริรัตน์, ธูมาดี ใจเย็น, ทศพล กระจ่างดารา, และวรวิสิษฐ์ หอยมุข. (2559). **ทรัพยากรสัตว์น้ำจากเรือสำรวจประมง บริเวณฝั่งทะเลอันดามันของประเทศไทย พ.ศ. 2549** (รายงานผลการวิจัย). ภูเก็ต: ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงทะเลฝั่งอันดามัน.

- สุวิทย์ คชสีห์. (26 สิงหาคม 2562). ผู้ตรวจราชการกรมประมง. สัมภาษณ์.
องค์การสะพานปลา. (2561). **สถิติการประมง พ.ศ. 2561**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
http://www.fishmarket.co.th/index.php?option=com_content&view=category&id=44&Itemid=356 [11 พฤศจิกายน 2562].
- อริยพร โพธิ์ใส. (2560). “มาตรการและแนวทางป้องกันปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายของประเทศไทยกับหลักการสำคัญของ IUU Fishing.” **วารสารจุลนิติ**, 14(4), 149-161.
- Fleischman, F., Ban, N., Evans, L., Epstein, G., Garcia-Lopez, G., & Villamayor-Tomas, S. (2014). “Governing large-scale social-ecological systems: Lessons from five cases.” **International Journal of the Commons**, 8 (2), 428–456.
- Food and Agriculture Organization of the United Nations [FAO]. (2016). **The State of World Fisheries and Aquaculture**. Rome: Publishing Policy and Support Branch.
- Islam, D., & Berkes, F. (2016). “Can small-scale commercial and subsistence fisheries co-exist? Lessons from an indigenous community in northern Manitoba, Canada.” **Maritime Studies**, 15 (1), 1-16.
- Kaplan, I. M., & Kite-Powell, H. L. (2000). “Safety at sea and fisheries management: fishermen's attitudes and the need for co-management.” **Marine Policy**, 24 (6), 493-497.
- Klain, S. C., Beveridge, R., & Bennett, N. J. (2014). “Ecologically sustainable but unjust? Negotiating equity and authority in common-pool marine resource management.” **Ecology and Society**, 19 (4), 1-15.
- Memon, P. A., & Kirk, N. A. (2011). “Maori commercial fisheries governance in Aotearoa/New Zealand within the bounds of a neoliberal fisheries management regime.” **Asia Pacific Viewpoint**, 52 (1), 106-118.
- Momtaz, S., & Gladstone, W. (2008). “Ban on commercial fishing in the estuarine waters of New South Wales, Australia: Community consultation and social impacts.” **Environmental Impact Assessment Review**, 28 (2-3), 214-225.
- Nielsen, J. R. (1996). **Fisheries co-management theoretical aspects, international experiences and future requirements**. Annual Finnish Fisheries Conference, November 28-29, 1996, Turku, Finland.
- Njock, J.-C., Allison, E. H., Westlund, L., & Konan, A. (2009). “Innovation in Fisheries Co-management, and the Challenge of Mobility.” **Fisheries, Sustainable and Development**, 5, 267-279.

การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง
อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา
Administration According to the Seven Sappurisdhamma
of Ban Wang Sub-district Administrative Organization,
Non Thai District, Nakhon Ratchasima Province

พระยुरนนท์ ภทฺทมโม¹ อนุวัต กระสังข์² รัฐพล เย็นใจมา³

PhraYuranan Phatthammo, Anuwat Krasang, Rattapon Yenjaima

บทคัดย่อ (Abstract)

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงาน 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านการบริหารงานกับหลักสัปปุริสธรรม 7 และ 3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี คือการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากการแจกแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 รูป/คน และใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านการบริหารงานกับหลัก

Received: 2021-02-01 Revised: 2021-04-03 Accepted: 2021-04-09

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Master of Public Administration Program in Public Administration Faculty of Social Mahachulalongkornrajavidyalaya University

^{2 3} ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Department of Political science, Faculty of Social Sciences Mahachulalongkornrajavidyalaya University

สัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ทำการวิเคราะห์ด้วย การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันหรือไม่ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = .35) และการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = .33) 2. ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการบริหารกับหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม มีโดยมีระดับความสัมพันธ์เชิงบวกกันปานกลาง ($R = .62^{**}$, Sig = .00) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องพัฒนาและจัดองค์กรที่ทันสมัย ให้สอดคล้องกับยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีความรวดเร็วให้ประชาชนได้เข้าถึงอย่างรวดเร็ว และองค์กรต้องได้รับข่าวสารจากประชาชนอย่างรวดเร็ว ในทุกเหตุการณ์ องค์การบริหารส่วนตำบล ข้อเสนอแนะ ควรการจัดองค์กรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในบริบทของพื้นที่นั้นๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ เข้าถึงองค์กรได้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร

คำสำคัญ (Keywords): การบริหารงาน; หลักสัปปุริสธรรม 7; องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

Objectives of this research paper were 1. To study the administration 2.To study the relations between administrative factors and Sappurisdhamma and 3.To study the problems obstacles and suggestions for the administration according to Sappurisdhamma, conducted by the mixed research methods: The quantitative research collected data with questionnaires and the qualitative research collected data by in-depth-interviewing 14 key informants and analyzed data by descriptive interpretation and data were used to support the quantitative research that collected data with questionnaires from 337 samples using Taro Yamane's formula and analyzed data with frequency, percentage, mean and standard deviation and analyzed the relations between administrative factors and Sappurisdhamma7 of

Ban Wang Sub-District Administrative Organization, No Thai District, Ratchasima Province to find out the relations between variables weather or not they were related with Pearson's Correlation Coefficient. **The research results were as follows:** 1. Administration according to 7 Sappurisdhamma by overall were at high level ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = .35) and the administration according to Sappurisdhamma7 was at a high level ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = .33). 2. Analysis of the relations between administrative factors and 7 Sappurisdhamma of the Ban Wang Sub-District Administrative Organization, Non Thai District Overall, Nakhon Ratchasima Province had a moderately positive level of relations ($R = .62^{**}$, Sig = .00). 3. Problems and obstacles The Sub-District Administrative Organization must develop and organize a modern organization to be up to date with the era of technological progress. Public relations that is fast for the people to access to news and information is still needed. The Sub-District administrative organizations must receive news from the public quickly in every event. Suggestions Sub-District Administrative Organization should be organized in accordance with the needs of the people in the context of that area in order for people to understand, access to the organization and take part in the development.

Keywords: Administration; The Seven Sapphuristhamma Principles; Sub-district Administrative Organization

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์ปัจจุบันวิวัฒนาการของความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์ ทำให้สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การบริหารงานภาครัฐและเอกชน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง การบริหารจัดการมีความสลับซับซ้อน แต่การบริหารจัดการที่เป็นการบริหารจัดการแบบแยกส่วน การประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงาน (กฤษ เพิ่มทันจิตต์, 2549) ของภาครัฐให้เหมาะสมในสังคม ซึ่งรวมถึงการกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างระบบการตรวจสอบเพื่อความโปร่งใส โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐบาลส่วนกลาง (Decentralize) ลงเหลือ

ภารกิจหลักเท่าที่ต้องทำที่จำเป็นและให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น (วิศรา รัตนสมัย, 2543)

การจัดการ (Management) ที่เกี่ยวข้องกับการธุรกิจ อุตสาหกรรม ที่ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติการบริหารและการบริหารจัดการมีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมซึ่งจะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), 2549) การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาที่จะแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองในระดับตำบล ตามนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรดำเนินงานพัฒนางานในท้องถิ่นนั้นประสบผลสำเร็จ (สิริพัฒน์ ลาภจิตร, 2550) โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วย องค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (พะยอม วงศ์สารศรี, 2552)

การบริหารจัดการจะประสบความสำเร็จได้ต้องดำเนินตามหลักธรรมในการบริหารจัดการได้แก่หลักสัปปริสธรรม 7 (พระมหารุ่งโรจน์ ธรรมภฏฺฐเมธี (ศิริพันธ์), 2550) คือคุณธรรม 7 ประการที่ ทำให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี และเป็นหลักปฏิบัติเพื่อทำคนให้เป็นผู้สงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้ (สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อุฎฺฐายี), 2509)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ว่าการบริหารจัดการในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมาใช้หลักธรรมคือสัปปริสธรรม 7 มีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่จะได้นำเอาเหล่านั้นไปปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพต่อการบริหารงานอย่างคุณภาพยั่งยืนมั่นคงสูงสุดต่อประชาชนโดยรวมสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่องค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆได้อย่างดีที่สุดสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ตามความคิดเห็น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านการบริหารงานกับการบริหารงานตามหลักสัปปริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานของการวิจัย (Research Hypothesis)

1. ปัจจัยการบริหารงานกับการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กัน

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed - Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับแบบสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้

ประชากร ได้แก่ประชาชนตั้งแต่อายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านดอนตำแย จำนวน 155 คน หมู่บ้านบุ จำนวน 239 คน หมู่บ้านวัง จำนวน 217 คน หมู่บ้านหนองกลางดอน จำนวน 231 คน หมู่บ้านหนองน้ำใส จำนวน 190 คน หมู่บ้านโคกสะอาด จำนวน 165 คน หมู่บ้านถนนวารี จำนวน 242 คน หมู่บ้านวังใหม่ จำนวน 186 คน หมู่บ้านดอนมะยม จำนวน 97 คน หมู่บ้านดอนใหม่ จำนวน 202 คน หมู่บ้านวังสง่า จำนวน 180 คน รวมเป็นจำนวน 2,104 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามและการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการดำเนินงานตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือวิจัย โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
สารนิพนธ์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล

5. นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่ม
ตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

8. รวบรวมแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัย “การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวม
ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1.ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงปลัดองค์การบริหาร
ส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบ
แบบสอบถามจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย
จังหวัดนครราชสีมา

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูล กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การ
บริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 ชุด
และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วมาตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมด 337
ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง
สังคมศาสตร์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องแล้ว ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) ความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับปัจจัยทางด้านการบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

3) การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยใช้สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson Product Moment Correlation)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นใน “การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา”

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวังอำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ 1.การวางแผน 2. การจัดองค์กร 3. งานบุคลากร 4. การอำนวยความสะดวก 5. การกำกับดูแล แต่ละด้านมี 5 ข้อ รวม 20 ข้อ แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวมและรายด้านดังแสดงในตารางที่ 4.2 - 4.6

ตารางที่ 1. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

(n=337)

ปัจจัยการบริหารงาน โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็นของประชาชน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การวางแผน	3.19	.60	มาก
2. การจัดองค์กร	3.65	.60	มาก
3. งานบุคลากร	3.39	.54	มาก
4. การอำนวยความสะดวก	3.51	.65	มาก
5. การกำกับดูแล	3.49	.46	มาก
ภาพรวม	3.45	.35	มาก

จากตารางที่ 1. พบว่า การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ปัจจัยด้านการบริหาร โดยภาพรวม มีการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = .35)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นในการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา 7 ด้านผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา 7 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้านได้แก่ 1. ด้านความเป็นผู้รู้จักเหตุ 2. ด้านความเป็นผู้รู้จักผล 3. ด้านความเป็นผู้รู้จักตน 4. ด้านความเป็นผู้รู้จักประมาณ 5. ด้านความเป็นผู้รู้จักกาล 6. ด้านความเป็นผู้รู้จักชุมชน 7. ด้านความเป็นผู้รู้จักบุคคล แต่ละด้านมี 5 ข้อ รวม 35 ข้อ แสดงด้วยค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยภาพรวมและรายด้านดังแสดงในตารางที่ 4.7 - 4.14

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา 7 ด้าน

(n=337)

การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม	ระดับความคิดเห็นของประชาชน		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความเป็นผู้รู้จักเหตุ	3.33	.57	มาก
2. ด้านความเป็นผู้รู้จักผล	3.51	.50	มาก
3. ด้านความเป็นผู้รู้จักตน	3.46	.38	มาก
4. ด้านความเป็นผู้รู้จักประมาณ	3.30	.61	มาก
5. ด้านความเป็นผู้รู้จักกาล	3.40	.76	มาก
6. ด้านความเป็นผู้รู้จักชุมชน	3.43	.65	มาก
7. ด้านความเป็นผู้รู้จักบุคคล	3.56	.64	มาก
ภาพรวม	3.43	.33	มาก

จากตารางที่ 2. พบว่า การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทยจังหวัดนครราชสีมา 7 ด้าน โดยภาพรวม มีการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = .33)

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามรายด้านรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.20 - 4.21

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

ลำดับ	ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน
1.	อบต.ต้องพัฒนาแผนงานที่ชัด และการกำหนดแผนงานอย่างต่อเนื่อง แผนพัฒนายังไม่ครอบคลุมถึงความต้องการประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐาน เช่น ไฟ น้ำประปา ถนน เป็นต้น	8
2.	อบต.ต้องพัฒนาและจัดองค์กรที่ทันสมัย ให้สอดคล้องกับยุคที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีความรวดเร็วให้ประชาชนได้เข้าถึงอย่างรวดเร็ว และองค์กรต้องได้รับข่าวสารจากประชาชนอย่างรวดเร็ว ในทุกเหตุการณ์	6
3.	อบต.ต้องเพิ่มบุคลากรซึ่งยังไม่เพียงพอต่อการบริการประชาชน	5
4.	อบต.ต้องอำนวยความสะดวกในปัญหาของประชาชนน้อย ช้า และไม่ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	4
5.	อบต.ต้องกำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล นโยบาย แผนพัฒนาองค์การ โครงการที่ส่งผลต่อประชาชน	4

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการวิจัย สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวังอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา ปัจจัยด้านการบริหาร โดยภาพรวม มีการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ หลักปัจจัยการบริหารงาน POSDC 5 ดังนี้ 1. การวางแผน การกำหนดเป้าหมายขององค์กร โครงสร้างการบริหารงาน กำหนดนโยบายการพัฒนา การจัดทำแผนพัฒนาองค์การที่สอดคล้องกับการพัฒนาชาติ แผนแม่บทชาติในการพัฒนาองค์การและชุมชน พร้อมมีกลยุทธ์ และโครงการที่ตรงกับความต้องการของประชาชน 2. การจัดองค์กร การกำหนดโครงสร้างองค์กรให้เข้ากับยุคสมัย กำหนดตำแหน่งงานตามลำดับความสำคัญของงาน และจัดสรรทรัพยากรบุคคลเพื่อลงในตำแหน่งงานต่างๆให้เหมาะสมกับภาระงานนั้นๆ 3. งานบุคลากร การบริหารจัดการบุคลากรที่มีคุณภาพและเหมาะสม มีงานสวัสดิการ และการพัฒนาทรัพยากรบุคคล การเลื่อนตำแหน่ง โยกย้าย 4. การอำนวยความสะดวก การบริหารจัดการองค์กรให้มีเป้าหมาย ในการทำงานของบุคลากร มีการสั่งการการปฏิบัติงานที่แบ่งตามภาระหน้าที่อย่างชัดเจน จัดภาระงานของฝ่ายงานต่างๆ ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การกำกับดูแล การประเมินผลแผนพัฒนาระดับหน่วยงาน และแผนด้านงบประมาณรายจ่ายประจำปี การควบคุมการบริหารจัดการทุกอย่างให้ตรงตามแผนและระยะเวลาที่ตั้งไว้ ดำเนินการตามแผนงานให้สำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชนา ศานติยานนท์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบใหม่ของการบริหารจัดการที่ดีในมหาวิทยาลัย” ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการที่ดีเป็นแนวทางปฏิบัติที่ยอมรับในหมู่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับอุดมศึกษาในปัจจุบัน จะเน้นความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติและความโปร่งใสในขณะเดียวกันก็ยังคงให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และความยุติธรรม นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาให้ข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการมหาลัยในส่วนต่างๆ ที่สะท้อนองค์ประกอบของการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยที่ดี ธนัชชัย รัตนไตรแก้ว (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์” ผลการศึกษาพบว่า 1. โรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ มีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการบริหารงานโรงเรียนซึ่งอยู่ในแต่ละหลักของธรรมาภิบาล พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารงบประมาณ รองลงมา คือด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านวิชาการ ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนพบว่า ในภาพรวมและในแต่ละหลักไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ในหลักความคุ้มค่าในเรื่องของการได้รับรางวัลด้านวิชาการซึ่งเป็นผลมาจากการส่งเสริมงานวิชาการระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง และขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ รวมทั้งประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน ต่ำกว่า 10 ปี และสูงกว่า 20 ปี แตกต่างกัน พระจรรย์ จิรสุโก (เมืองประทับ) (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 6 ด้าน บุคลากรมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมแล้วอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ปัญหาที่ในการบริหารก็คือ บุคลากรบางส่วนยังไม่ทราบของกฎหมายหรือข้อบัญญัติต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารงานในแต่ละส่วนของเทศบาล บุคลากรบางส่วนยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมและยังมีบางส่วนเห็นแก่พวกพ้องของตนเอง การทำงานบางครั้งไม่ค่อยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมการจัดสรรงบประมาณไม่คลุมทุกพื้นที่ในเขตการปกครอง เพื่อให้การบริหารงานของเทศบาลไปในทิศทางเดียวกัน คือยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ที่ชอบธรรม เทศบาลควรสร้าง

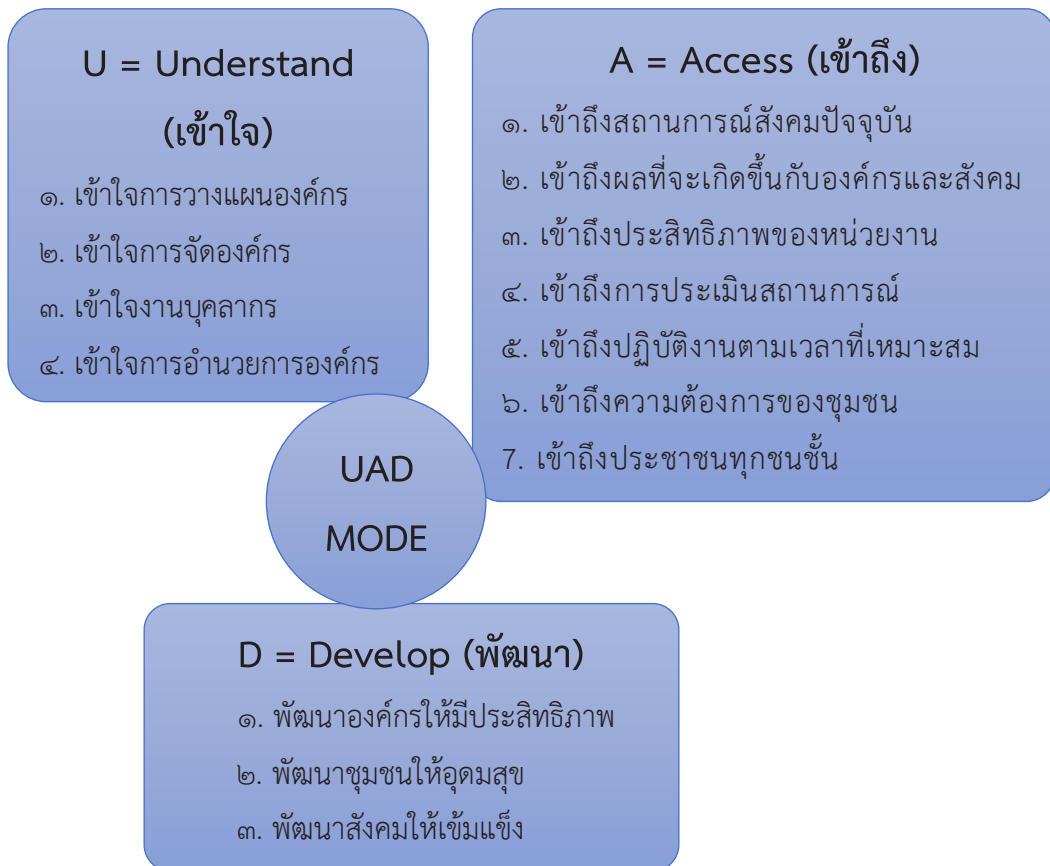
ทัศนคติด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่บุคลากรข้าราชการในหน่วยงาน เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นแก่บุคลากร เพื่อให้การบริหารงานมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น บุคลากรของเทศบาลควรปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมและให้บริหารต่างๆด้วยความจริงใจ การให้บริการให้มีความคุ้มค่าเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนสู่สัมมาชีพ จริยเวชวัฒนา (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารตำบลบ้านฉาง พนักงานเทศบาล และผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน ผลการศึกษาพบว่า ในการบริหารจัดการของเทศบาลบ้านฉางตามหลักธรรมาภิบาล ได้จัดทำโครงการตามนโยบายและเทศบัญญัติในด้านต่าง ๆ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องโครงสร้างพื้นฐานการทำงานในเทศบาลยังไม่เป็นระบบ โดยพนักงานส่วนหนึ่งยังคงยึดติดกับระบบงานแบบเก่า ไม่ยอมรับระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ๆ ทางด้านกระบวนการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารเทศบาลตำบลบ้านฉาง พบว่าเทศบาลตำบลบ้านฉางมีความเสมอภาคและการกระจายพัฒนาอย่างทั่วถึงไม่มีการเลือกปฏิบัติและได้จัดตั้งคณะกรรมการชุมชนร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างกระบวนการต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเปิดเผยตรงไปตรงมา พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งเข้ามานั้นบางคนไม่เห็นแก่ประโยชน์ชุมชน แต่จะเข้ามาเพื่อหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง มัทนา เหลืองนาคทองดี (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการบริหารองค์กรตามหลักธรรมาภิบาลของนักธุรกิจไทย” ผลการศึกษาพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งงานบริหาร มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องธรรมาภิบาลอย่างนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารที่มีอายุมากกว่า 40 ปี การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และเป็นผู้บริหารระดับสูงมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมาภิบาล มากกว่าผู้บริหารที่มีอายุน้อย การศึกษาระดับปริญญาตรี และเป็นผู้บริหารระดับกลาง นอกจากนั้นพบว่า ผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับธรรมาภิบาลจากสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อยมาก และยังพบว่าผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับกลางมีทัศนคติที่ดีต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กร สุรัชย์ นาทองไชย (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพการบริหารงานของคณะเทศมนตรีตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่มาจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในเทศบาลตำบลธัญญา และประชาชนในเขตเทศบาล ต่างมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าคณะเทศมนตรีบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลและต่างพอใจเห็นด้วยที่คณะเทศมนตรีนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน ในหลักนิติธรรมมีการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชน โดยความเสมอภาค ถูกต้อง

รักษาประโยชน์ของส่วนรวม ในหลักความโปร่งใส มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540 โดยติดประกาศ ประชุมชี้แจงผ่านหอกระจายข่าว/เสียงตามสายและ
วารสาร ในหลักการมีส่วนร่วม มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา การจัดซื้อ - จัดจ้าง การประชุม
สภาเทศบาล การเสนอออกกฎหมายข้อบังคับ หลักความรับผิดชอบให้บริหารที่มีคุณภาพ เป็นธรรม
ทั่วถึง และหลักความคุ้มค่า โดยการปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับความสำคัญก่อน - หลัง การจัดซื้อ -
จัดจ้าง เป็นไปด้วยความประหยัด มีการแต่งตั้ง กรรมการตรวจสอบการใช้งบประมาณ เมื่อจำแนก
ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 มีประเด็น ที่จะนำมาอภิปรายดั่งนี้การบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา 7 ด้าน โดยภาพรวม มี
การบริหารงานตามหลัก สัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย
จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ คือ
1. ด้านความเป็นผู้รู้จักเหตุ เข้าใจปัญหาและได้ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ เผยแพร่ความรู้และการ
การทำงานผ่านสื่อออนไลน์ สร้างความผูกพันกับประชาชน รับฟังปัญหาของประชาชน 2. ด้าน
ความเป็นผู้รู้จักผล เอาใจใส่กับภารกิจที่ทำเพื่อประโยชน์ต่อประชาชน ยึดหลักการรักษา
ผลประโยชน์ของประชาชน สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ ในองค์การบริหาร 3. ด้านความเป็นผู้
รู้จักตน กำหนดแผนหรือ นโยบาย บริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ เข้าถึงชุมชนและประชาชนใน
ท้องถิ่นทุกระดับ เข้าใจประสิทธิภาพขององค์กรที่มี 4. ด้านความเป็นผู้รู้จักประมาณ การบริหาร
จัดการโดยยึดหลักความพอเพียง จัดสวัสดิการแก่ชุมชนได้อย่างเสมอภาค เท่าเทียมกัน ยึดหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินงาน 5. ด้านความเป็นผู้รู้จักกาล วางแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้ทันต่อ
สถานการณ์ แก้ไขปัญหาสาธารณภัยของท้องถิ่นในสถานการณ์วิกฤตได้ทันท่วงที ส่งเสริมกิจกรรม
ตามขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน 6. ด้านความเป็นผู้รู้จักชุมชน มีความจริงใจในการให้บริการ
กับประชาชน สามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ประชาชนในชุมชนได้ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับชุมชน 7.
ด้านความเป็นผู้รู้จักบุคคล การจัดสรรทรัพยากรบุคคลได้ตรงต่อภารกิจในการพัฒนาท้องถิ่น มีจิต
อาสา หรือมีความเอื้ออาทรต่อประชาชนผู้มาขอรับบริการ รับฟังปัญหาความทุกข์ร้อนของประชาชน
ทุกมิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระถนิต วฑฒโน (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์
คุณสมบัติของผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7” ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับ
คุณสมบัติของผู้นำที่ดีนั้น ย่อมประกอบด้วยหลักการ 3 ประการ คือ หลักการครองตน ครองคน
และครองงานโดยมุ่งเน้น ให้ผู้นำเกิดการพัฒนาตน การพัฒนาคน และการพัฒนาระบบงาน ให้มี
คุณภาพที่สมบูรณ์แบบ ทั้ง- สองด้าน คือ คุณภาพด้านจิตใจและคุณภาพด้านความสามารถส่วนการ
วิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้นำที่ดีตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัย

พบว่า ผู้นำที่ดีต้องยึดหลักธรรมเป็นคุณธรรมสำคัญสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจการงานทุกอย่างให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ในการสังเคราะห์คุณสมบัติของผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 เพื่อการประยุกต์ใช้ผู้วิจัยพบว่า ผู้นำที่ดี ต้องเป็นผู้ประกอบด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และนำผลการสังเคราะห์คุณสมบัติของผู้นำมาประยุกต์ใช้ในสังคมไทยปัจจุบันเพื่อนำพาหมู่คณะและสังคมไปสู่ความสงบสุขและยั่งยืนตลอดไป พระมหาสมควร ศรีสงคราม (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัปปริสธรรมและพลธรรมกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเขตกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า 1. สัปปริสธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักประมาณ ด้านการรู้จักกาล ด้านการรู้จักบุคคล ด้านการรู้จักผลด้านการรู้จักตน ด้านการรู้จักชุมชน และด้านการรู้จักเหตุ พลธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านกำลังความเพียร ด้านกำลังการสังเคราะห์ และด้านกำลังปัญญา สัปปริสธรรมและพลธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2. สัปปริสธรรม และพลธรรม ร่วมกันทำนายการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาคิดเป็นร้อยละ 82.20 สงกรานต์ เนินหาด (2541) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม” ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครูในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐมทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ด้านผู้รู้จักประมาณ ผู้รู้จักกาล ผู้รู้จักชุมชน ผู้รู้จักบุคคล ผู้รู้จักผล ผู้รู้จักตน และผู้รู้จักเหตุพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูชายและครูหญิงทั้งโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในทัศนะของครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี 10-20 ปี และ 21 ปี ขึ้นไปทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกด้าน พระมหาอาคม ไกรอ่อน (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแผนและสื่อประกอบการเรียนรู้วิชาธรรมวินัย เรื่องสัปปริสธรรม 7 ชั้นประถมศึกษาปีที่2” ผลการศึกษาพบว่า แผนและสื่อประกอบการเรียน (หนังสือนิทานประกอบภาพ) วิชาธรรมวินัย เรื่อง สัปปริสธรรม 7 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 86.14/86.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้มีค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.66 หรือร้อยละ 66 นั่นคือผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเรียนโดยใช้แผน

และสื่อประกอบการเรียนรู้ (หนังสือนิทานประกอบภาพ) ร้อยละ 66 แผนและสื่อประกอบการเรียนรู้ (หนังสือนิทานประกอบภาพ) วิชาธรรมวินัยเรื่อง สัปบุริสธรรม 7 มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป

องค์ความรู้จากการวิจัย

แผนภาพ: องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยในครั้งนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการกำหนดนโยบายอย่างเป็นรูปธรรมให้ชัดเจน มีแผนพัฒนาระยะ 3 – 5 ปี มียุทธศาสตร์ในการพัฒนา ที่มีกลยุทธ์ และมีโครงการที่สอดคล้องกับกลยุทธ์ มีโครงการตรงตามความต้องการของประชาชน และให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

2. องค์การบริหารส่วนตำบลควรศึกษาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักสัปปริสธรรม 7 ในเขตอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความสอดคล้องกันในระดับของการบริหาร เป็นการ SWOT การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ หรือ การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม เป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์ สำหรับองค์กร หรือโครงการ ซึ่งช่วยผู้บริหารกำหนดจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัยเหล่านี้ต่อการทำงานขององค์การบริหารงาน

S มาจาก Strengths หมายถึง จุดเด่นหรือจุดแข็ง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในบริษัท เช่น จุดแข็งด้านส่วนประสม จุดแข็งด้านการเงิน จุดแข็งด้านการผลิต จุดแข็งด้านทรัพยากรบุคคล บริษัทจะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด

W มาจาก Weaknesses หมายถึง จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในต่างๆ ของบริษัท ซึ่งบริษัทจะต้องหาวิธีในการแก้ปัญหาเหล่านั้น

O มาจาก Opportunities หมายถึง โอกาส ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นผลจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกของบริษัทเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานขององค์กร โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก แต่จุดแข็งนั้นเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน นักการตลาดที่ดีจะต้องแสวงหาโอกาสอยู่เสมอ และใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น

T มาจาก Threats หมายถึง อุปสรรค ซึ่งเกิดจากปัจจัยภายนอก เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งธุรกิจจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้องและพยายามขจัดอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ได้จริง

การจัดทำ SWOT ให้สะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกกิจการถือเป็นการทำ SWOT ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าใจธุรกิจได้อย่างแท้จริง

3. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีนโยบายและการวางแผนในการมอบหมายงานให้กับผู้ปฏิบัติงานอย่างชัดเจน นำไปปฏิบัติได้ มีความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อองค์กรและบุคลากรด้วยกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการให้บริการต่อประชาชนตามหลักหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาในการปฏิบัติงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

3. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

4. ควรศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านวัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษ เพิ่มทันจิตต์. (2549). **หลักการและแนวทางการบริหารงานยุคใหม่ ภายใต้ภูมิทัศน์การแข่งขันใหม่ข้อสังเกตเชิงวิจารณ์ ภายใต้กรอบคุณค่าทางสังคมและพุทธธรรมและแนวทางการบริหารแนวพุทธ**. กรุงเทพมหานคร : สุขุมวิทการพิมพ์.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). **พุทธวิธีการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหารุ่งโรจน์ ธมฺมฐมฺเมธี (ศิริพันธ์). (2550). **การศึกษาวิเคราะห์ภาวะผู้นำในพระพุทธศาสนาเถรวาท. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2552). **องค์กรและการจัดการ**. กรุงเทพมหานคร : พรานนกการพิมพ์.
- วิศรา รัตนสมัย. (2543). **การรับข่าวสารเพื่อสร้างความตระหนักสำนึกของประชาชนเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อฺฐญาญฺ). (2509). **สัปปุริสธรรม. หนังสืออนุสรณ์เนื่องในโอกาสงานฌาปนกิจศพนายชัย**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท.

สำนักงาน ก.พ.ร.. (2563). **หลักสูตรการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน.**

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.opdc.go.th/file/reade. [19 กุมภาพันธ์ 2563]

สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุน
การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดอุบลราชธานี.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การนำเสนอข่าวปลอมของสื่อมวลชนในทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัลที่มีผล ต่อผู้รับสารในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์

Present Fake News by the Mass Media in Public Attitudes and Ethics in the Digital Media That Affects Receiver in Nakhon Sawan Area

เกศินี บัวดิศ¹ ภัทรพงศ์ เหล่าไพโรจน์²

Kesinee Buadit, Phattarapong Laophairot

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแหล่งข่าวและการรายงานข่าว รวมทั้งศึกษาการปรับตัวขององค์กรกำกับดูแลวิชาชีพสื่อต่อการกำหนดกรอบ จรรยาบรรณ แนวทางปฏิบัติของสื่อในการใช้สื่อออนไลน์ และการศึกษาจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อในการนำเสนอข่าว เรื่อง การนำเสนอข่าวปลอมของสื่อมวลชนในทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัลที่มีผลต่อผู้รับสารในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ บุคลากร นักศึกษา ประชาชนทั่วไป จำนวน 400 คน การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง แก่ นักวิชาการ นักข่าวและนักปฏิบัติการทางนิเทศศาสตร์ จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้คือ 1) แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง “การนำเสนอข่าวปลอมของสื่อมวลชนในทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัลที่มีผลต่อผู้รับสารในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์” 2) สัมภาษณ์นักวิชาการ นักข่าวและนักปฏิบัติการทางนิเทศศาสตร์ใช้แบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลทัศนคติข่าวปลอมของสื่อมวลชนในทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัลที่มีผลต่อผู้รับสาร พบว่า มาจากแหล่งโทรทัศน์ วิธีการตรวจสอบข่าวจากแหล่งข่าว จากต้นตอของแหล่งข่าว 2) ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อในการนำเสนอข่าว คือ ข่าวที่เสนอในสื่อออนไลน์ สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้ 3) กระบวนการของการส่งข่าว ส่งข่าวออฟไลน์ เป็นไปตามกระบวนการของสำนักข่าว แต่ทางออฟไลน์มี กองบรรณาธิการคอยตรวจสอบ ข้อมูลก่อนออก ด้านประเด็นในการทำข่าว ขึ้นอยู่กับนโยบาย แต่ละสถานี หรือสำนักข่าว นโยบาย มีความเท่าเทียมกัน ทุก ๆ สื่อ ไม่มีการเลือกเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการนำเสนอข่าว ด้านหากพบประเด็นข่าว เช่น ข่าวปลอม ข่าวลวง มีการกลั่นกรองข่าว แต่ต้องระวังตัวผู้ปล่อยข่าว ผู้ใดปล่อยข่าว ผู้นั้นต้องรับผิดชอบ โดยเฉพาะขั้นตอนที่

Received: 2020-11-02 Revised: 2020-12-25 Accepted: 2021-01-06

^{1 2} คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University. E-mail: lakmas1701@gmail.com

ขาดไปคือ "การวิเคราะห์ข่าว" ก่อนเผยแพร่ หากเป็นนักข่าว มีกองบรรณาธิการเป็นผู้คัดกรองข่าว
ป้องกัน

คำสำคัญ (Keywords): การนำเสนอข่าว; สื่อมวลชน; จรรยาบรรณ; สื่อ; ยุคดิจิทัล

Abstract

This research aims to study news sources and news reports, as well as to study the adaptation of media professional regulators to the framing. Code of Conduct, Media Practices, Online Media Use, and Ethics and Ethics studies of the media in news presentations, regarding the presentation of fake news of the press in attitude to the code of conduct in the digital media age affecting recipients in Nakhon Sawan province. The target audience in this research Teachers, staff, staff, students 400 people interview educators, academics, journalists and journalists. 1) Research questionnaire on "presenting fake news of the press in attitude to the code of conduct in the digital media age affects recipients in Nakhon Sawan province". Journalist and communications practitioner Using seven questionnaires, the statistics used to analyze the data include the percentage (%) average ($\bar{x}$), standard deviation (S.D.) It was found to be from a TV source. 2) Public satisfaction with the ethics and ethics of the media in the presentation of the news is that the news presented in the online media can prove verifiable. Information before exiting The issues of news, depending on the policy, each station or news agency, the policy is equal, every media is not selected by either party to present the news. Catchy News The news is scrutinized, but be careful of the reporter, who releases the news, who is responsible, associated with it, especially the missing steps are "news analysis" before publishing. If you're a journalist, there's an editorial to screen the defense news.

Keyword: Presentation; News Media; Ethics; Digital

บทนำ (Introduction)

ยุคของสังคมในกระแสความเป็นข่าวสาร ข้อมูลมากมายที่ผ่านเข้ามาในแต่ละวัน กลายเป็น
ส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตในแต่ละวัน สื่อเก่าแก่หรือดั้งเดิมและแม้กระทั่งอย่างกระแส สื่อใหม่ ที่ได้
เพิ่มความสะดวกและรวดเร็วในการส่ง ได้อย่างคล่องตัว เช่น วิทยุ โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ สื่อใหม่
เช่น ยูทูบ เฟซบุ๊ก ไลน์ twitter IG ถือว่า เป็นตัวกลางที่เชื่อมต่อในการส่งข้อมูลข่าวสารจากแหล่ง

สารไปยังผู้รับสาร ประกอบด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยก้าวล้ำทำให้เราได้รับทราบข่าวสารอย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

“ประเด็นความห่วงใยผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการส่งข้อมูล ข่าวสาร ข้อความ ความคิด ความเห็น ผ่านเครือข่ายสื่อสังคม ที่ทำให้เกิด “ภาพเสมือนจริง” ที่แยกไม่ออกระหว่าง ความจริง กับความเท็จ การที่ผู้ส่งสารซึ่งจะเป็นใครก็ได้ในสังคมนี้ สามารถส่งสารไปยังมวลชนได้ด้วย ความรวดเร็วในฉับพลันทันที ในขณะที่ผู้รับสารก็อาจขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราว หรือประเด็นที่กล่าวถึง แล้วเชื่อหรือส่งต่อข้อความนั้นไปยังบุคคลอื่นๆ โดยขาดจิตสำนึกความ รับผิดชอบ ก็ นับเป็นอันตรายไม่น้อยไปกว่าโอกาสของผู้คนที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือทำให้ โฉมหน้าของการ รายงานข่าวเปลี่ยนไป” นอกจากนี้ประเด็นเรื่องของ สื่อ "ตัวจริง" และ "ตัวปลอม" เข้าไปใช้ เครื่องมือที่ว่า สื่อสารข้อมูลไปยังสาธารณะกันมากขึ้น ข่าวลือ ข่าวปล่อย ข่าวที่สร้างความเสียหาย ให้เกิดขึ้น ต่อการรับข้อมูลข่าวสารและความน่าเชื่อถือของข้อมูล และบางกรณีลุกลามเป็นกระแสที่ ผิดใน สังคม ซึ่งการแพร่กระจายของข้อมูลบิดเบือนที่รวดเร็วนี้เป็นปัญหาสำคัญที่องค์กรด้านวิชาชีพ สื่อให้ความสำคัญจนต้องมีการร่างกรอบจริยธรรมเป็นแนวทางปฏิบัติในการรายงานข่าวผ่านสื่อ สังคมและสื่อออนไลน์ด้วย อย่างไรก็ตามการกำกับดูแลขององค์กรวิชาชีพเป็นในลักษณะที่ สมาชิก สัมผัสใจในการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด ดังนั้นการดูแลเรื่องจริยธรรมก็มีข้อจำกัด อยู่เช่นกัน

ประเด็นสำคัญตามกรอบจริยธรรมที่นักวิชาการมองว่าต้องมีการตรวจสอบใน รายละเอียดและปรับแนวทางจริยธรรมในการปฏิบัติให้เหมาะสมกับลักษณะของสื่อออนไลน์ และ สื่อสังคม ประกอบด้วยประเด็นสำคัญคือ ประเด็นการรักษามาตรฐานความน่าเชื่อถือของการรายงาน ข่าวท่ามกลางข้อมูลที่ไหลอยู่ในวงจรข่าวจำนวนมาก ประกอบด้วยข้อความที่ เป็นความเห็น ข้อมูลที่ตรวจสอบได้และยังตรวจสอบไม่ได้ ตลอดจนข่าวลือ ผู้สื่อข่าวและ องค์กรสื่อจะอย่างไร ในการรักษาความน่าเชื่อถือในการใช้ข้อมูลและการรายงานข้อมูลผ่าน สื่อออนไลน์และสื่อสังคม ประเด็นในเรื่องการตอบสนองความต้องการของผู้อ่านที่เลือกในสิ่ง เฉพาะความสนใจ การดึงดูด ความสนใจของผู้อ่าน/ผู้ชมข่าว และแรงกดดันทางธุรกิจที่สื่อต้อง หารรายได้เพื่ออยู่รอด นำไปสู่แรง กดดันในการตัดสินใจระหว่างการนำเสนอข่าวที่รักษา มาตรฐานของจรรยาบรรณสื่อกับเรื่องราวที่ เป็นกระแส มีอารมณ์ความรู้สึก หรือ “ดราม่า” รวมถึงประเด็นในเรื่องการใช้ข้อมูลจากสื่อออนไลน์ และสื่อสังคมที่มีอยู่ทั่วไปกับหลักของลิขสิทธิ์ และสิทธิส่วนบุคคลในการนำข้อมูลมาใช้เผยแพร่ต่อ สาธารณะ และที่สำคัญคือ ท่ามกลางการนำเสนอข้อมูลแบบข้ามสื่อ หลากสื่อ นั้น การรักษาคุณค่า ข่าว และความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าว องค์กรสื่อและผู้สื่อข่าวอย่างไร

คณะผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ได้ดังต่อไปนี้ (1) การนำเสนอ ข่าวจริง ความรวดเร็วกับข่าวปลอม ข่าวนั้นๆ มีความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงไร (2) กรอบปฏิบัติทางวิชาชีพซึ่งกำหนด โดยองค์กรสื่อและองค์กรกำกับดูแลด้านวิชาชีพสื่อที่มีการ กำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติของ ด้านวิชาชีพเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับผู้สื่อข่าว (3) การศึกษา จริยธรรมสื่อสังคมในการนำเสนอข่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Methods)

1. เพื่อศึกษาแหล่งข่าวและการรายงานข่าว
2. เพื่อศึกษาการปรับตัวขององค์กรกำกับดูแลวิชาชีพสื่อต่อการกำหนดกรอบจรรยาบรรณ แนวทางปฏิบัติ ของสื่อในการใช้สื่อออนไลน์
3. เพื่อการศึกษาจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อในการนำเสนอข่าว

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Method)**1. รูปแบบการวิจัย**

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสม (Mixed Method) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง (In-dept Interview) ได้แก่ นักวิชาการ นักข่าว นักปฏิบัติการทางนิเทศศาสตร์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรเขตพื้นที่นครสวรรค์ จำนวน 400 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถาม เรื่อง “การนำเสนอข่าวปลอมของสื่อมวลชนในทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัลที่มีผลต่อผู้รับสารในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์” เป็นแบบสอบถามแบบรายการ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแหล่งข่าวและการรายงานข่าวประกอบด้วยขอคำถามในดานแหล่งข่าว การรับทราบข้อมูลของข่าว วิธีการตรวจสอบข่าว จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปรับตัวขององค์กรกำกับดูแลวิชาชีพสื่อต่อการกำหนดกรอบ จรรยาบรรณ แนวทางปฏิบัติของสื่อในการใช้สื่อออนไลน์ ด้านความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว จำนวน 7 ข้อ และตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อในการนำเสนอข่าว แบบประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนระดับการยอมรับแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 9 ข้อ

4.วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์ การวิจัยแบบสัมภาษณ์ (In-dept Interview) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล อาจารย์ บุคลากร เจ้าหน้าที่ นักศึกษา ประชาชนทั่วไป แม่บ้าน และสุ่มเก็บข้อมูลประชาชนทั่วไป ที่ตลาดศรีนคร

ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ศึกษาทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยสัมภาษณ์นักวิชาการ นักข่าว นักปฏิบัติการในสายนิเทศศาสตร์ จำนวน 7 ท่าน โดยใช้คำถามปลายเปิดในแนวคำถามเดียวกันในกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกมา ดำเนินการขออนุญาตและนัดหมายกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการสัมภาษณ์มีการแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยการจดบันทึกเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และลงไปในแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง และนำข้อมูลที่ได้อาจจากการสัมภาษณ์มาเรียบเรียงเนื้อหา

5.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำมาใช้โปรแกรมสำเร็จรูป spss สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง การนำเสนอข่าวปลอมของสื่อมวลชนในทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัลที่มีผลต่อผู้รับสารในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 และรองลงมาเป็นชาย จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 ช่วงอายุ 20-25 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39 รองลงมา ช่วงอายุ 36-40 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ และอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 และรองลงมาระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 22 คน และลำดับสุดท้ายคือ จบการศึกษามัธยมต้น จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 ตามลำดับ อาชีพส่วนใหญ่รับจ้างทั่วไป จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1 และรองลงมา คือ ค้าขาย จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 และลำดับสุดท้าย คือ อาจารย์ และนักศึกษา จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ตามลำดับ

ทัศนคติข่าวปลอมของสื่อมวลชนในทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัลที่มีผลต่อผู้รับสาร พบว่า ส่วนใหญ่รับทราบข่าวสารจากแหล่งโทรทัศน์ จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และรองลงมาเป็น วิทยุ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 และลำดับสุดท้าย คือ Facebook จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่เมื่อทราบข้อมูลของข่าว แล้วดำเนินการ รับทราบข่าวสารก่อน จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 และรองลงมา รับทราบค้นหาข้อมูล วิเคราะห์ จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 และลำดับสุดท้าย คือ รับทราบข้อมูลและส่งต่อข้อมูล จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่เหตุผลในการส่งข่าวต่อ ข้อมูลกำลังเป็นประเด็นในสังคมหรือกระแสความนิยม จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 5.75 และรองลงมาข้อมูลนั้นมีผลกระทบต่อตัวเอง จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และลำดับสุดท้าย คือ ส่งผลกระทบต่อตัวเอง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17 คน ตามลำดับ

ส่วนใหญ่มีวิธีการตรวจสอบข่าวจากแหล่งข่าวจำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62 และรองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และลำดับสุดท้าย คือวิทยุ จำนวน 37 คน คิดเป็น 9.2

ส่วนใหญ่ข่าวที่มีความเสี่ยงกับการ เป็นข่าวลวง ข่าวปลอม คือ ข่าวการเมือง จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 52.25 และรองลงมา คือ ข่าวดาราศาสตร์ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16 และลำดับสุดท้าย ข่าว อาชญากรรม จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.75 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่ทัศนคติข่าวประเภทใดที่มีความเสี่ยงที่จะ เป็นข่าวปลอมข้างลวง ที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ง่าย คือข่าว การเมือง จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 และรองลงมา คือ ข่าวเศรษฐกิจ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21 และลำดับสุดท้าย คือข่าวบันเทิง จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75 ตามลำดับ

ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามในความคิดของสถานีสามารถเสนอข่าวได้รวดเร็ว สถานีหรือแหล่งข่าว คือ ไทยรัฐ จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 และรองลงมา สถานีช่อง 3 จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 และลำดับสุดท้าย คือ สถานีไทยพีบีเอส จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามทัศนคติการนำเสนอข่าว ปลอมของสื่อมวลชนใน

ทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัล

ความน่าเชื่อถือของข่าว แหล่ง ข่าว	ใช่		ไม่ใช่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ข่าวในหน้าสื่อออนไลน์อย่าง Facebook มีความน่าเชื่อถือ	282	71	113	21
2.หากที่พบว่าข่าวนั้นผิดปกติ ท่านแจ้งต่อหน่วยงาน	303	97	76	24
3.ข่าวที่บิดเบือนจากความเป็นจริง ส่งผลกระทบต่อบุคคลที่ตกเป็นข่าว	322	75	81	19
4.การนำเสนอข่าว สั้น ยาว มีผลต่อความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว	288	72	112	28
5.หากเจอข่าวปลอม ข่าว ท่านแจ้งต่อหน่วยงาน	292	73	108	27
6.ข่าวที่ดี คือไม่เกิดผลกระทบต่อประชาชน	329	71	82	18
7.ข่าวปลอมมีทั้งด้านดี ไม่ดี	265	66	135	33.75

จากตารางที่ 1 พบว่าส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามตามทัศนคติการนำเสนอข่าวปลอมของสื่อมวลชนในทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัล คือ ตอบว่า ใช่ ในเรื่อง ข่าวที่ดี คือไม่

เกิดผลต่อกระทบต่อประชาชน จำนวน 329 คน คิดเป็นร้อยละ 71 รองลงคือ มาข่าวที่บิดเบือนจากความเป็นจริง ส่งผลกระทบต่อบุคคลที่ตกเป็นข่าว จำนวน 322 คน คิดเป็นร้อยละ 75 และลำดับสุดท้าย คือ หากที่พบว่าข่าวนั้นผิดปกติ ท่านแจ้งต่อหน่วยงาน จำนวน 303 คน คิดเป็นร้อยละ 97 และตอบว่า ไม่ใช่ คือ ข่าวในหน้าสื่อออนไลน์อย่าง Facebook มีความน่าเชื่อถือ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 21 รองลงมา คือ ข่าวที่ดี คือไม่เกิดผลต่อกระทบต่อประชาชน จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และลำดับสุดท้ายคือ ข่าวที่บิดเบือนจากความเป็นจริง ส่งผลกระทบต่อบุคคลที่ตกเป็นข่าว จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 19 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อในการนำเสนอข่าว

ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อในการนำเสนอข่าว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
12.จริยธรรม จรรยาบรรณของนักข่าว	2.68	2.54	ปานกลาง
13.ท่านคาดหวัง ว่านักข่าวมีความเป็นกลางในการนำเสนอข่าว	2.48	1.16	ปานกลาง
14.ข่าวที่เสนอในสื่อออนไลน์ สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้	3.01	0.8	ปานกลาง
15.นักข่าวที่ดี นำเสนอข่าวจริง ไม่สร้างข่าวขึ้นเอง	2.79	0.89	ปานกลาง
16.นักข่าวไม่สร้างกระแส ความเป็นข่าว	2.74	1.11	ปานกลาง
17.หากข่าวเจอข่าวปลอม ท่านแชร์หรือไม่	2.64	0.91	ปานกลาง
18.หากเสนอข่าวผิดพลาด นักข่าวมีการแก้ไขได้ทันทีในเวลาเร่งด่วน	2.92	0.84	ปานกลาง
19.มีหน่วยงานที่กลั่นกรองก่อนข่าวถูกนำเสนอในสื่อต่าง ๆ	2.86	0.83	ปานกลาง
20.ความเป็นกลางมีผลกระทบต่อการทำงานหรือไม่	2.93	1.50	ปานกลาง
ภาพรวม	2.78	1.17	

จากตารางที่ 2 ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถาม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อในการนำเสนอข่าว คือ ข่าวที่เสนอในสื่อออนไลน์ สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้ ระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยสูง ($\bar{x} = 3.01$,S.D = 0.8) รองลงมา คือ ความเป็นกลางมีผลกระทบต่อการทำงานหรือไม่ ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.93$, S.D = 1.50) และหากเสนอข่าวผิดพลาด นักข่าวมีการแก้ไขได้ทันทีในเวลาเร่งด่วนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 2.92$, S.D = 0.84) ตามลำดับ

อภิปรายผลสรุปผล (Research Discussion)

จากการศึกษาการนำเสนอข่าวปลอมของสื่อมวลชนในทัศนคติกับจรรยาบรรณในยุคสื่อดิจิทัลที่มีผลต่อผู้รับสารในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แหล่งข่าวและการรายงานข่าว พบว่า รับทราบข่าวสารจากแหล่งโทรทัศน์ จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และรองลงมา คือ วิทยุ จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 และลำดับสุดท้าย คือ Facebook จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลธิดา สายพรหม (2563: 29-30) ผลการวิจัยพบว่า หลักคุณค่าข่าวที่มีผลต่อการคัดเลือกประเด็นข่าวจากสื่อสังคมออนไลน์ ในทัศนะของสื่อมวลชน ได้แก่ 1) ความสนใจ 2) ความใกล้ชิด 3) ผลกระทบ 4) ความขัดแย้ง และ 5) ความแปลก ส่วนทัศนะของนักวิชาการเห็นว่า ควรเน้นด้านผลกระทบของข้อมูลที่น่าเสนอ และประโยชน์ต่อส่วนรวมและบุคคลเป็นสำคัญการตรวจสอบข้อมูล ทั้งในทัศนะของสื่อมวลชนและนักวิชาการเห็นตรงกันใน 2 วิธี ได้แก่ 1) หาต้นทางผู้โพสต์ และ 2) ตรวจสอบจากแหล่งอื่น โดยสื่อมวลชนตรวจสอบจากความคิดเห็นเพิ่มเติม ส่วนนักวิชาการเสนอให้มีระบบการได้มาซึ่งข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ ด้วยวิธีคร่าวๆ ของสี่สิ่ง รูปแบบการใช้ข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ ในทัศนะของสื่อมวลชน มี 3 ลักษณะได้แก่ 1) เสนอเป็นข่าวเหตุการณ์โดยไม่ต้อยอ 2) ใช้เป็นแหล่งข่าวปฐมภูมิ และ 3) ใช้ประกอบการนำเสนอ ส่วนทัศนะของนักวิชาการพบว่า ควรใช้เป็นแหล่งข่าวปฐมภูมิและประกอบการนำเสนอ โดยต้องสะท้อนปัญหาและนำไปสู่การแก้ปัญหา

2. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการปรับตัวขององค์กรกำกับดูแลวิชาชีพสื่อต่อการกำหนดกรอบ จรรยาบรรณ แนวทางปฏิบัติของสื่อในการใช้สื่อออนไลน์ พบว่า ส่วนใหญ่หากพบว่าข่าวนั้นผิดปกติ ท่านแจ้งต่อหน่วยงาน ร้อยละ 97 รองลงมา คือ ข่าวที่บิดเบือนจากความเป็นจริง ส่งผลกระทบต่อบุคคลที่ตกเป็นข่าว ร้อยละ 75 และประเด็นสุดท้าย เท่ากันคือ เรื่อง ข่าวในหน้าสื่อออนไลน์อย่าง Facebook มีความน่าเชื่อถือและ ข่าวที่ดี คือไม่เกิดผลกระทบต่อประชาชน ร้อยละ 71 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิกา หนูสม (2561) เรื่องลักษณะของข่าวปลอมในประเทศไทยและระดับความรู้เท่าทันข่าวปลอมบนเฟซบุ๊กของผู้รับสารในเขตกรุงเทพมหานคร การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของข่าวปลอมในประเทศไทยและระดับความรู้เท่าทันข่าวปลอมบนเฟซบุ๊กของผู้รับสารในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เริ่มด้วย วิธีการเก็บข้อมูลจำนวนข่าวปลอมที่พบบนเฟซบุ๊ก แล้วมาจำแนกประเภทและรูปแบบเนื้อหาของข่าวปลอม จากนั้นนำข่าวปลอมที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาโดยละเอียด ลำดับถัดมาคือสำรวจระดับความรู้เท่าทันข่าวปลอมของผู้รับสาร และสิ่งที่ทำให้ผู้รับสารหลงเชื่อข่าวปลอมบนเฟซบุ๊ก ด้วยแบบสอบถามออนไลน์จำนวน 400 ชุดผลการวิจัย พบว่า 1) ประเภทของข่าวปลอมที่พบมากที่สุดในการเก็บข้อมูลคือข่าวปลอมที่ถูกสร้างขึ้นอย่างสมบูรณ์ (Bogus) และรูปแบบเนื้อหาของข่าวปลอมที่พบมากที่สุดคือ เนื้อหาที่ประดิษฐ์ขึ้น (Fabricated Content) โดยมีเจตนาในการสร้างขึ้นมาเพื่อให้เป็นข่าวปลอมที่สมบูรณ์ แนบเนียนที่สุด มีเนื้อหาที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่

ทั้งหมด ทั้งภาพ พาดหัวข่าว เนื้อหา และข้อมูลที่ปรากฏในข่าว สร้างขึ้นมาเป็นข่าวปลอมทั้งสิ้น 2) ระดับความรู้เท่าทันข่าวปลอมของผู้รับสารในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อในระดับการเข้าถึง การวิเคราะห์ และการประเมินในระดับมาก ส่วนในระดับการสร้างสรรค์นั้นกลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในระดับน้อยที่สุด 3) ส่วนประกอบของข่าวที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างที่เชื่อถือในระดับมาก คือข่าวที่มีแหล่งข่าวเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง ส่วนองค์ประกอบอื่นๆ บนสื่อสังคมออนไลน์ที่ทำให้เชื่อถือข่าวนั้นในระดับมาก เพราะเป็นข่าวที่ถูกนำเสนอบนหน้าเว็บไซต์ของเฟซบุ๊กบ่อยๆ และผู้รับสารเชื่อข่าวที่สามารถหาเหตุผลมาสนับสนุนความเชื่อของตนเองได้เสมอ

3. ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อในการนำเสนอข่าว ผลการวิเคราะห์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อในการนำเสนอข่าว คือ ข่าวที่เสนอในสื่อออนไลน์ สามารถพิสูจน์ตรวจสอบได้ ($\bar{x} = 3.01$, $S.D = 0.8$) ความเป็นกลางมีผลกระทบต่อการทำงานหรือไม่ ($\bar{x} = 2.93$, $S.D = 1.50$) และน้อยที่สุด หากเสนอข่าวผิดพลาด นักข่าวมีการแก้ไขได้ทันทีในเวลาเร่งด่วน ($\bar{x} = 2.92$, $S.D = 0.84$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภา เอื้ออมรวิช, (2561) สื่อสังคมออนไลน์กับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน พบว่า อินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน การเกิดขึ้นของสื่อสังคมออนไลน์ได้ก้าวเข้ามามีบทบาทต่อทุกภาคส่วน ไม่เว้นแม้แต่งานข่าว จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันผู้รับสารเลือกเปิดรับข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นจำนวนมาก มีการกดไลค์ กดแชร์ข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลให้สื่อมวลชนที่เป็นสื่อหลักต้องปรับตัวในการนำเสนอข่าวสารเพื่อแข่งขันกับสื่อสังคมออนไลน์ โดยสื่อสังคมออนไลน์ถือเป็นช่องทางหนึ่งในการหาประเด็นข่าวของสื่อมวลชน แต่สื่อมวลชนควรนำเสนอข่าวสารในมุมมองที่แตกต่าง โดยจุดเด่นของสื่อมวลชนคือ ความน่าเชื่อถือ การนำเสนอข่าวในเชิงลึก รวมถึงการเข้าถึงแหล่งข่าวที่ดีกว่าสื่อสังคมออนไลน์ หากสื่อมวลชนสามารถนำเสนอได้ในมุมมองที่น่าสนใจและดึงดูดผู้รับสารให้เลือกรับข่าวสารจากสื่อมวลชนได้ก็สามารถนำเสนอข่าวอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ยุคสื่อสังคมออนไลน์เฟื่องฟู

ส่วนเรื่องจริยธรรม หรือจรรยาบรรณในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในทัศนคติ ทางสายวิชาการและสายวิชาชีพ เห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ด้านกระบวนการของการส่งข่าวส่งข่าวออนไลน์และออฟไลน์ ไม่แตกต่างกัน ส่งข่าวออนไลน์ มีกระบวนการของสำนักข่าว แต่ทางออฟไลน์มี กองบรรณาธิการคอยตรวจสอบ ช่วยตรวจสอบข้อมูลก่อนออก ตลาดที่เสพข่าว ด้านประเด็นในการทำข่าว ขึ้นอยู่กับนโยบาย แต่ละสถานี หรือสำนักข่าว นโยบาย มีความเท่าเทียมกันทุก ๆ สื่อ ไม่มีการเลือกเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในการนำเสนอข่าว ด้านหากพบประเด็นข่าว เช่น ข่าวปลอม ข่าวลวง มีการกลั่นกรองข่าว แต่ต้องระวังตัวผู้ปล่อยข่าว หากผู้มีนั้นเป็นผู้ปล่อยข่าว ผู้นั้นต้องรับผิดชอบ หากเป็นนักข่าว มีกองบรรณาธิการเป็นผู้คัดกรองข่าวป้องกันอยู่แล้วไม่แชร์และแจ้งหน่วยงานให้ตรวจสอบ เช่น ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม ศูนย์ข่าวก่อนแชร์ ด้านคุณภาพของข่าวที่

นำเสนอแนะ ทำข่าวคุณภาพของข่าว เพื่ออะไร มีประโยชน์ หากเป็นแบบรสนิยม เคารพสิทธิผู้อื่น เลือกใช้ภาพ ภาษา ที่เหมาะสม ดูความรอบคอบ บริบทของข้อมูล คือ content เนื้อหาเป็นหลัก เช่น How Why มุมมองความแตกต่าง หรือ ความแปรผันอื่น ๆ เช่น รายได้ หรือสำนักก็อาจ เช่น การให้ข้อมูลที่เยอะหลายหลาก เชิงลึก ด้านการเสนอข่าวอย่างรวดเร็ว มีผลเสียต่อการนำเสนอข่าวปลอม เพราะสถานการณ์ ปัจจุบันคุณภาพของข่าวมาพร้อมกับการแข่งขันสูง ทำให้มีความเสี่ยง หรือบางคนอาจไม่เข้าใจ หากไม่ได้เรียนสายนิเทศศาสตร์ ก็อาจเข้าใจผิด จึงทำให้การนำเสนอข่าว ภาพ อาจบิดเบือน หรือ เข้าใจผิด ได้เพราะไม่รู้หลักจริยธรรมของสื่อมวลชนด้านการเสนอข่าวอย่างรวดเร็ว ในการช่วงชิงพื้นที่ การแข่งขัน กระแส ความเร็วในการคัดกรอง การแพร่กระจายข่าว สำนักข่าว ลงข่าวประเภทไหน อย่างเพ่ง ด้วยความเป็นมืออาชีพ ในการคัดกรองข่าวก่อนนำเสนอ ด้านความคิดเห็นในเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณมีผลกระทบต่อสายงานที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อกฎหมาย เคารพสิทธิผู้อื่น มีผลอย่างมาก ขึ้นอยู่กับรสนิยม หากเป็นนักข่าวมืออาชีพ มีแนวปฏิบัติ ความถูกต้อง ความเป็นกลางในการนำเสนอข่าว มีบรรณาธิการ คัดกรองข่าว ความรวดเร็ว ในบางองค์กร อาจมีแนวร่วม เพื่อความอยู่รอดขององค์กร แต่ต้องทำด้วยความสมัครใจ ด้านทัศนคติจริยธรรมของสื่อสังคมออนไลน์ในการนำเสนอข่าว ควรปฏิบัติ เช่น ยึดหลักของจริยธรรมของสื่อมวลชน สะท้อนภาพข่าวของสังคม รายได้ มีหลายช่องทางในการนำเสนอข่าว ความนักข่าวมืออาชีพ แนวทางปฏิบัติ ความถูกต้อง ความเป็นกลาง ในการนำเสนอ ภาพ ข้อความ การเขียนพาดหัว มีบรรณาธิการดูแล คัดกรองข่าว ความรวดเร็วในการนำเสนอมีความสุ่มเสี่ยง มีความผิดพลาดมีโอกาส ต้องระมัดระวัง ความอ่อนไหว take side จงใจให้ร้ายฝ่ายฝ่ายหนึ่ง ส่วนข่าวอื่น ๆ ไม่ค่อยกระทบ แต่ละสำนักข่าว มีแนวปฏิบัติ ที่จะนำเสนอข่าวอย่างไร เช่น การขึ้นนำประเด็น ความเคร่งครัดในมาตรฐานทางวิชาชีพ แม้จะเผยแพร่ในช่องทางใดก็ตาม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเทียนทิพย์ เดียวก็ (2559) เรื่อง จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อในการนำเสนอข่าวยุคดิจิทัล พบว่า ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามาเปลี่ยนบทบาทและรูปแบบ การนำเสนอข่าว โดยมีช่องทางที่สื่อมวลชนสามารถรายงานข่าวได้อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็น สื่อ โซเชียลมีเดีย ต่างๆ ทั้ง เฟซบุ๊ก (Facebook) และ ทวิตเตอร์ (Twitter) ซึ่งความรวดเร็วที่เกิดขึ้น นั้น ทำให้การเสนอข่าวข่าวสารไม่มีความรอบคอบเท่าที่ควรนำมาซึ่งการกระทำที่ไร้จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ก่อให้เกิดผลกระทบไปยังสาธารณชน ที่เป็นเช่นนี้ อาจเกิดจากการแข่งขันด้านธุรกิจและด้านเวลา เป็นตัวกำหนดทิศทางในการทำงานของสื่อมวลชน จนทำให้จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนลดน้อยลง ถึงแม้ว่าจะมีองค์กรทางวิชาชีพหลัก เป็นตัวช่วยในการกำกับดูแล แต่ในส่วนขององค์กรแก้ไขปัญหานั้น ต้องขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละองค์กรที่ควรมีความชัดเจนในการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม รวมไปถึงตัวผู้ปฏิบัติงานเอง ต้องเคารพในการทำงานของสื่อตามหลัก เสรีภาพบนความรับผิดชอบต่อ

ข้อเสนอแนะ การวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ประเด็นหัวข้อที่น่าสนใจและเข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบัน การเก็บข้อมูลมีบางช่วงเก็บข้อมูลยาก เพราะผู้ตอบแบบสอบถาม ไม่ค่อยมีเวลาในการตอบ ต้องรอช่วงที่ว่าง ๆ หรือไม่ก่อนเวลานั้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. เก็บข้อมูลเชิงลึก แต่ด้วยสถานการณ์ไม่ปกติ จึงไม่สะดวก และข้อจำกัดด้วยเวลา และผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านไม่สะดวกในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ด้วย เช่น สถานการณ์ไม่ปกติ ตำแหน่ง หน้าที่การทำงาน จึงมีเพียงบางท่านที่สามารถให้ข้อมูลได้

2. ปัญหาที่พบ คือ การส่งหัวข้อหรือประเด็นที่การตอบคำถาม มีความซ้ำซ้อนในการตอบ เพราะ ต้องผ่านการติดต่อประสานงานหลายขั้นตอน เช่น ในภาวะสถานการณ์ไม่ปกติ ทางอีเมล บันทึกข้อความ ส่งประเด็นหรือหัวข้อที่ต้องการถาม และผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สะดวก ในการให้ข้อมูลในสัมภาษณ์ หรือนักข่าว เพราะกำลังจัดรายการ หรือถ่ายออกอากาศ ทำข่าว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กุลธิดา สายพรหม. (2563). “คุณค่าข่าวที่มีผลต่อการคัดเลือกประเด็นข่าวจากสื่อสังคมออนไลน์”.

วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 28 (2), 29-54.

เทียนทิพย์ เดียวกัน. (2559). “จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อในการนำเสนอข่าวยุคดิจิทัล”. วารสารการสื่อสารและการจัดการนิต้า , 2 (2), 35

นันทิกา หนูสม. (2560). “ ลักษณะของชาวปทุมในประเทศไทยและระดับความรู้เท่าทันชาวปทุมบนเฟซบุ๊กของผู้รับสารในเขตกรุงเทพมหานคร นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์. วารสารนิเทศศาสตร์, 37(1), 75.

พัชรภา เอื้ออมรวิชัย. (2561) “สื่อสังคมออนไลน์กับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน”วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 5(2), 235-242

พรรณี อมรวิพุธพนิช. (2559) . “มโนทัศน์จริยธรรมสื่อของนักข่าวพลเมือง ไทยแลนด์ บล็อกเกอร์เวิร์ดส์” วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต, 10(2), 59-95.

Miguel Paisana . (2018) . “Trust and fake news: Exploratory analysis of the impact of news literacy on the relationship with news content in Portugal. Communication & Society, 33(2), 105-117.

การศึกษาตำรับยาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน
อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

The Study of Herbal Recipe of Folk Healer in Bongoen Sub-district,
Lat Lum Kao District, Pathumthani Province

สุนทร จินธรรม¹¹ จีรภัทร อัฐจิตศิลป์เวช²² สุภารัตน์ คำเพราะ³³

Soontaree Cheentam, Jeeraputr Attisilwet, Suparat Kamphor

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาตำรับยาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 2) จัดทำฐานข้อมูลหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยมีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ระยะที่ 1 สืบหาหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน โดยการถ่ายภาพ และสัมภาษณ์หมอพื้นบ้านเกี่ยวกับอัตชีวประวัติ และตำรับยาสมุนไพรที่ใช้และวิธีการรักษา ระยะที่ 2 จัดทำฐานข้อมูลหมอพื้นบ้าน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา จากผลการวิจัยพบว่า หมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน จำนวน 15 คน มีตำรับยาสมุนไพรทั้งหมด จำนวน 39 ตำรับ ได้แก่ ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบทางเดินอาหาร จำนวน 5 ตำรับ (ตำรับยาแก้โรคกระเพาะอาหาร แก้กท้องผูก และแก้โรคกรดไหลย้อน) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบทางเดินหายใจ จำนวน 8 ตำรับ (ตำรับยาแก้ไอหวัด แก้ไอ และขับเสมหะ) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบทางเดินปัสสาวะ จำนวน 2 ตำรับ (ตำรับยาขับปัสสาวะ และแก้โรคไต) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบกล้ามเนื้อและกระดูก จำนวน 4 ตำรับ (ตำรับยาแก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก และแก้ปวดเมื่อย) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบผิวหนัง จำนวน 5 ตำรับ (ตำรับยาแก้แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แก้แมลงสัตว์กัดต่อย แก้พิษตะขาบ แก้โรคเรื้อน และยาบำรุงผิว) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบไหลเวียนโลหิต จำนวน 3 ตำรับ (ตำรับยาแก้ความดันต่ำ แก้ความดันโลหิตสูง และ

Received: 2021-02-19 Revised: 2021-04-09 Accepted: 2021-04-09

¹¹ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ Master of Science , College of Innovation and Management, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under The Royal Patronage. E-mail: ajsoonaj@gmail.com

²² สมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย The Association for Environmental Education of Thailand

³³ สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ Office of General Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under The Royal Patronage

ขับเลือดร้าย) ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบต่อมไร้ท่อ จำนวน 1 ตำรับ (ตำรับยาแก้เบาหวาน) และ ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบอื่นๆ จำนวน 11 ตำรับ (ตำรับยาหอมขณะลมร้อยจำพวก ยาดับพิษไฟ ในหญิงหลังคลอด ยาบำรุงร่างกาย แก้วโรคซาง แก้วซางและแก้วไธ ยาบำรุงร่างกายบุรุษ ยาบำรุงร่างกาย ยาอายุวัฒนะ และแก้ท้องอืด)

คำสำคัญ (Keywords): ตำรับยาสมุนไพร; หมอพื้นบ้าน

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the herbal recipes of folk healers in Bongoen sub-district, Lat Lum Kaew district, Pathumthani province 2) create the database of folk healers in Bongoen sub-district, Lat Lum Kaew district, Pathumthani province. The research methodology was as follows: phase 1 – surveyed folk healers in Bongoen sub-district by applying, photo taking and interviews of folk healers' biography, using of herbal recipes and pharmaceutical properties, phase 2 – created the database system regarding the herbal healers. This qualitative research utilized questionnaires and content analysis. The results found that 15 folk healers used 39 herbal recipes, consisting of 5 herbal recipes applied for curing intestinal diseases (stomach diseases, constipation and hemorrhoids), 8 herbal recipes applied for curing respiratory diseases (cold, coughing and expectorating), 2 herbal recipes applied for curing uropathy (diuretics and nephropathy), 4 herbal recipes applied for curing musculoskeletal diseases (myalgia ostalgia and having pains and aches), 5 herbal recipes applied for curing inoculation diseases (burns, scald, insect bites, centipede bites, herpes simplex and skin caring), 3 herbal recipes applied for curing blood circulation system diseases (hypotension, hypertension and waste of blood expelling), 1 herbal recipe applied for curing endocrine system diseases (diabetes) and 11 herbal recipes applied for curing other diseases (cordial called Yahomchanalom Roy Jum Puak, fire extinguisher in after birth female, nourishment, diseases of children and coughing, male tonic, female tonic, elixir and pterygium healing).

Keywords: Herbal Recipe; Folk Healer

บทนำ (Introduction)

ในอดีตประชาชนมีวิถีชีวิตอยู่กับธรรมชาติ พึ่งพาปัจจัยสืบทอดในการดำรงชีวิต ทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยมีการใช้สมุนไพรที่มีตำรับยา สืบทอดกัน มาแต่ช้านานเป็นภูมิปัญญาของบรรพบุรุษไทย เมื่อช่วงระยะสามสิบปีที่ผ่านมา มีผู้คนในประเทศไทย และต่างประเทศได้หันมาสนใจและตื่นตัวเรื่องสมุนไพรเป็นอย่างมาก ทำให้ชุมชนรวมกลุ่มกันปลูก สมุนไพร และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ออกมามากมาย และภาครัฐได้เข้ามาสนับสนุนทำให้เกิดการ สร้างเครือข่ายการแพทย์แผนไทย มีการนำสมุนไพรมาใช้รักษาโรคเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ พันธุ์ภูมิปัญญา สมุนไพร แล้วนำมาเผยแพร่ประชาสัมพันธ์จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

ชุมชนตำบลบ่อเงินตั้งอยู่ในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี เป็นชุมชนที่เก่าแก่มีวิถี ชีวิตในการทำการเกษตร ได้แก่ การทำนา การปลูกผัก การทำสวนผลไม้ และการปลูกพืชสมุนไพร โดยปลูกตามบ้านเรือน บริเวณวัด โรงเรียน และตามหัวไร่ปลายนา นอกจากนี้ชุมชนยังมีศูนย์ อนุรักษ์สมุนไพรที่วัดเจติยหอย ซึ่งมีการปลูกพืชสมุนไพรจำนวนมาก แต่ปัจจุบันความหลากหลาย ของสมุนไพรลดลงเนื่องจากวิถีการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปจากสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสังคม อุตสาหกรรม จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชสมุนไพรและภูมิปัญญา ท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่า พืชสมุนไพรที่สำรวจพบในชุมชนตำบลบ่อเงินมีจำนวน 145 ชนิด แบ่งเป็นไม้ต้น 52 ชนิด (ร้อยละ 35.86) ไม้ล้มลุก 43 ชนิด (ร้อยละ 29.66) ไม้พุ่ม 30 ชนิด (ร้อยละ 20.69) ไม้เลื้อย 16 ชนิด (ร้อยละ 11.03) และไม้น้ำ 4 ชนิด (ร้อยละ 2.76) พืชสมุนไพรที่สำรวจมีวิธีการขยายพันธุ์โดย การเพาะเมล็ดมากที่สุด รองลงมา คือ การปักชำ การตอน การแยกหน่อ การใช้เหง้าหรือหัว และ การใช้วิธีอื่นๆ ตามลำดับ จากการศึกษาภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร พบว่า พืช สมุนไพรที่สำรวจที่มีส่วนใบ/ยอด เป็นส่วนที่นำมาใช้ประโยชน์ทางยามากที่สุด รองลงมา คือ ราก/ หัว/เหง้า ลำต้น/เปลือก ผล/เมล็ด ดอก และทุกส่วนที่นำมาใช้เป็นยาได้ ตามลำดับ พืชสมุนไพรที่ สำรวจมีวิธีการใช้โดยการต้มมากที่สุด รองลงมา คือ การใช้วิธีอื่นๆ เช่น การสกัด คั่ว ตากแห้ง และ บดผง ตำพอก และคั้นสด ตามลำดับ พืชสมุนไพรแต่ละชนิดมีสรรพคุณทางยาที่แตกต่างกัน เช่น กระดังงา มีสรรพคุณ บำรุงเลือด ขับปัสสาวะ เจตมูลเพลิงแดง มีสรรพคุณ บำรุงไฟธาตุ บำรุงโลหิต ว่านหางจระเข้ มีสรรพคุณ แก้แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก รางจืด ถอนพิษไข้ พืชยาฆ่าแมลง และบัว หลวง มีสรรพคุณ บำรุงครรภ์ บำรุงหัวใจ ห้ามเลือด (สุนทรี จินธรรม, จิรภัทร์ อัจฉริศิลป์เวช และปณณัฏฐ์ ถลกภักดี, 2560)

จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนถึงปัญหาการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาของหมอยาพื้นบ้าน ในตำบลบ่อเงิน พบว่า ชุมชนยังไม่มีมีการรวบรวมองค์ความรู้ด้านตำรับยาสมุนไพร ไม่มีการรวบรวม ภูมิปัญญาสมุนไพรจัดเก็บเป็นชุดความรู้อย่างเป็นระบบและต้องการรวบรวมตำรับยาสมุนไพรของ

หมอพื้นบ้าน ขาดฐานข้อมูลตำรายาสมุนไพร จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัย ศึกษาตำรายาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาตำรายาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านซึ่งมีมากกว่า 30 ตำรับ แล้วจึงนำข้อมูลมารวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ตลอดจนส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพร ซึ่งเกิดประโยชน์ต่อชุมชนในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้าน และจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

เพื่อศึกษาตำรายาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative)

2. กลุ่มเป้าหมาย

หมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 15 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ ที่เป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ศึกษาบริบทชุมชนตำบลบ่อเงิน โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้าน จัดบันทึก รวบรวมตำรายา

4.2 รวบรวมตำรายาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน จำนวน 15 คน โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการรักษา สมุนไพรที่ใช้ วิธีการปรุงยา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาดำเนินการของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่า หมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน จำนวน 15 คน มีตำรายาสมุนไพรทั้งหมด จำนวน 39 ตำรับ แบ่งตามระบบต่างๆ โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการรักษา สมุนไพรที่ใช้ วิธีการปรุงยา ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตำรับยาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ตำรับยา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้	วิธีการปรุงยา
รักษาโรคระบบทางเดินอาหาร จำนวน 5 ตำรับ			
1	แก้โรคกระเพาะอาหาร	เป็ล้าน้อย ขมิ้นชัน	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบ ให้แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำผึ้งปั้นเป็น ลูกกลอน ช่วยเคลือบกระเพาะอาหาร
2	แก้ท้องผูก	พริกไทยดำ ดีปลี ส้มแขก ดอกคำฝอย ใบมะขามแขก	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบ ให้แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำผึ้งปั้นเป็น ลูกกลอน เป็นยาระบายอ่อนๆ รับประทานครั้งละ 3-4 เม็ด ก่อนนอน หรือเมื่อมีอาการ
3	แก้ท้องผูก (ยากรมพักตร์)	ดอกจันทน์ ลูกจันทน์ ดีปลี ยาดำ มหาหิงค์ และอื่นๆ	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบ ให้แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำหรือ น้ำมัน แล้วปั้นเป็นเม็ด โดยก่อน ปั้นยาจะมีพิธีบอกกล่าวครูบา อาจารย์ว่า ขอให้ครูช่วยกันปั้นยา เป็นโรคอะไรขอให้หายทุกโรค หลังจากปั้นยาเสร็จแล้วจึงนำไปตาก แดดให้แห้ง รับประทานครั้งละ 1-3 เม็ด ก่อนนอน
4	แก้โรคริดสีดวงทวาร	ว่านมหาเมฆสด เหล้าขาว	ว่านมหาเมฆสด ล้างให้สะอาด หั่น เป็นแว่นๆ นำมาดองเหล้าขาว รับประทาน
5	แก้โรคริดสีดวงทวาร	เพชรสังฆาตโกศ น้ำเต้าเป็ล้าใหญ่ ขมิ้นอ้อยทองพันชั่ง และอื่นๆ	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบ ให้แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำผึ้งปั้นเป็น ลูกกลอน รับประทานครั้งละ 2-4 เม็ด หลังอาหาร เข้าและเย็น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำรับยา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้	วิธีการปรุงยา
รักษาโรกระบบทางเดินหายใจ จำนวน 8 ตำรับ			
6	แก้ไข้หวัด	ใบกระท่อม น้ำตาลทราย	นำใบกระท่อมป้ายน้ำตาลทราย แล้วเคี้ยวกลืน
7	แก้ไอ (นายเทียนชัย ศิริเสน)	ใบกระท่อม น้ำตาลทราย	ใบกระท่อม 1 กิโลกรัม ต้มผสม น้ำตาลทรายเคี้ยวจนเหลือครึ่ง กิโลกรัม แล้วนำมาจิบเวลาไอ
8	แก้ไอ คั้นคอ	ข้าวสาร เหล้าขาว	หมोजะเคี้ยวข้าวสารให้แตก ผสม เหล้าขาว แล้วพ่นเข้าไปในปากและ คอของผู้ป่วย
9	แก้ไอ คั้นคอ จน รับประทานอาหารไม่ได้	จันทน์เทศ ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ใบพิมเสน กานพลู เกลือตัวผู้ น้ำมะนาว และอื่นๆ	ตากให้แห้ง บดเป็นผง บั่นเป็นเม็ด นำมาละลายด้วยฝาละมี ใช้เกลือตัวผู้ และน้ำมะนาวเป็นกระสาย ท้อง คาถา (นะโม 3 จบ) “นะโม พุทธา ยะ” 3 จบ พร้อมกับกวาดคอ หลัง รับการรักษาแล้ว ห้ามผู้ป่วย รับประทานอาหารมันๆ อาหารทอด และน้ำเย็น
10	แก้ไอ สำหรับเด็กโต และผู้ใหญ่ (ยาหอมจันทน์แดง)	โกฐเขมา ลูกกระวาน กานพลู เบญจยาณี เนรพูสี ขอนดอก พิมเสน และอื่นๆ	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบ ให้แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำกวาดคอ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำรับยา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้ (ภาษาถิ่น)	วิธีการปรุงยา
11	แก้ไอ สำหรับเด็กอายุปี ครึ่งถึงหกปี	จันทน์เทศ จันทน์แดง พิศนาศน์ ใบพิมเสน ใบสมิ (สูตรเดียวกับ ยาเขียวตาใบโพธิ์)	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบให้ แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำและเกลือป่น หรือใช้น้ำมะนาว น้ำซาวข้าวแทน น้ำเปล่า ผสมตัวยาในฝ่าละมึ ขณะที่ ผสมยาจะท้องคาถา (ตั้งนะโม 3 จบ) ตามด้วย “เอโร โมคคัลลาโน นระกัตตัง โลหะกุมภี ทิสสะวา อคคิปัตติ กัมปะติ” หมายเหตุ; ต้องกวาดยาในช่วงเวลา ใกล้ดวงอาทิตย์ตก (16.00น.-17.00น.)
12	แก้ไอ ขับเสมหะ (ยากวาดคอเด็ก)	หมักหอม จันทน์ชะมด ลูกกระวาน จันทน์เทศ ใบพิมเสน ลูกจันทน์ และอื่นๆ (สูตรยาแสงหมึก)	บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด ฝนกับฝ่าละมึ ใช้น้ำมะนาว เกลือ เป็นน้ำกระสาย กวาดคอ วันละ 1 ครั้ง เด็กอายุ 1 – 6 เดือน ครั้งละ 2 เม็ด เด็กอายุ 7 – 12 เดือน ครั้งละ 3 เม็ด
13	แก้ไอ สำหรับเด็ก อายุ 1-2 เดือน (อย่างอ่อนหรืออย่างใหญ่)	พริกไทย ดีปลี การบูร เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว มหาหิงส์ ดอกจันทร์ ลูกจันทร์ และอื่นๆ	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบให้ แห้ง บดเป็นผง นำผงยาที่ได้มาผสมน้ำ และใช้ไม้ค้ำ ใช้พิมพ์มือทองเหลืองที่ ได้รับสืบทอดมาจากการดาในการ อัดเม็ดยาแล้วนำยาที่ได้ไปตากแดดให้ แห้ง ยาที่ได้จะมีลักษณะแบน ในการ ผลิตยาครั้งหนึ่งจะได้ยาจำนวน 1,500 เม็ด และจะจ่ายยาให้กับผู้ป่วยจน หมดภายในระยะเวลาประมาณ 2-3 เดือน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำรับยา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้ (ภาษาถิ่น)	วิธีการปรุงยา
รักษาโรกระบบทางเดินปัสสาวะ จำนวน 2 ตำรับ			
14	ขับปัสสาวะ	ชิงแห้ง ดอกคำฝอย หญ้าไทร รากหญ้าคา หัวข่าเล็ก ตีปลี	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบให้ แห้ง บดเป็นผง ปั่นเป็นลูกกลอน
15	แก้โรคไต	ต้อยติ่ง ถั่วแระฝี รากหญ้าคา หญ้าไทร	นำสมุนไพรทั้งหมด เอาอย่างละเสมอ ภาค มาต้มรวมกัน ต้มแทนน้ำ
รักษาโรกระบบกล้ามเนื้อและกระดูก จำนวน 4 ตำรับ			
16	แก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก	เหล้าขาว 28 ดีกรี ใบพลู ตะไคร้ทั้ง 5 เหง้าข่า	ค่าครู 12 บาท ใส่พานพร้อมดอกไม้ ธูป เทียน หมอหยิบขวดเหล้าขาว 28 ดีกรี 1 ขวดเล็ก มาอมแล้วพ่นไปบริเวณที่ ผู้ป่วยมีอาการปวด แล้วท่องคาถา “อุ กาสะ อุกาสะ อุกาสะ นะโม ตัสสะ ภา คะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุท ธัส สะ (3 จบ) สาธุครูบาอาจารย์” เมื่อพ่น เสร็จแล้ว หมอจะให้ผู้ป่วยนำกลับไป ทาบริเวณที่มีอาการปวด ซึ่งด้วยยา ประกอบด้วยใบพลู 7 ใบ ตะไคร้ 3 ต้น และเหง้าข่า ต้มกับน้ำและเคี้ยวจนงวด
17	แก้ปวดเมื่อย (ลูกประคบ)	เหง้าไพล ขมิ้น ใบส้มป่อย ตะไคร้ ผิวมะกรูด	นำพืชสมุนไพรมาล้างให้สะอาด หั่น โขลก คลุกเคล้ากับเกลือ พิมเสน การบูร จากนั้นนำมาห่อด้วยผ้าขาว (ผ้าดิบ) ผูกเชือก จับเป็นลูกประคบ นำมานึ่ง แล้วนำไปนึ่งมานึ่ง แล้ว นำไป

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำรับยา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้ (ภาษาถิ่น)	วิธีการปรุงยา
		ข้า เกลือ พิมเสน การบูร	ประคบบริเวณที่ปวดเมื่อย
18	แก้ปวดเมื่อย	ใบอินทนิลน้ำ เปล้าใหญ่ ดีปลี ว่านน้ำ โกศทั้ง 5 ห้วข้า ยาดำ เถาเอ็นอ่อน เถาวัลย์เปรียง กำแพง 7 ชั้น	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบให้ แห้ง บดเป็นผง ปั้นเป็นลูกกลอน รับประทานครั้งละ 2 – 4 เม็ด หลังอาหาร เช้าและเย็น
19	แก้ปวดเมื่อย	ห้วไพล พิมเสน การบูร เมนทอล	นำห้วไพลสดมาล้างให้สะอาด หั่นเป็น แว่นบางๆ นำไปตากแดดให้แห้ง แล้ว บดเป็นผง ผสมกับพิมเสน การบูร เมนทอลที่ละลายแล้ว ใช้ทาเวลานวด แก้ปวดเมื่อย
รักษาโรกระบบผิวหนัง จำนวน 5 ตำรับ			
20	แก้แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก และอื่นๆ (น้ำมันว่าน 108)	ไพล ขมิ้นชัน เถาตำลึง เถาเอ็นอ่อน เถาวัลย์เปรียง พิมเสน และอื่นๆ	นำพืชสมุนไพรทั้งหมดมาหั่นซอยเป็น แว่นๆ แล้วเคี้ยวในน้ำมันจนกรอบทั้ง ไว้ให้เย็น กรอกเอาแต่น้ำมันมาผสม พิมเสน การบูร เมนทอล บรรจुขวด แก้แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำรับยา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้ (ภาษาถิ่น)	วิธีการปรุงยา
21	แก้แมลงสัตว์กัดต่อย	ใบสเลดพังพอน น้ำมัน สระระแห่น้ำมันยูคา ลิปตัส พิมเสน การบูร เมนทอล	ทำยาหม่องทาบริเวณที่แมลงสัตว์กัดต่อย
22	ยาแก้พิษตะขาบ	หอมแดง กะปิ	นำหอมแดงมาตำกับกะปิ ทาบริเวณที่โดนกัดพร้อมกับทอ้งคาถา ว่า “จีเจ รุณี” 3 ครั้ง
23	แก้โรคเรื้อรัง	เหล้าขาว 28 ดึกรี ใบพลู	ค่าครู 12 บาท ใส่พานพร้อมดอกไม้ ธูปเทียน หมอหยิบขวดเหล้าขาว 28 ดึกรี แล้วทอ้งคาถา “นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุท ธัสสะ (3 จบ) พุทโธ นะโมพุทธายะ” หลังจากนั้นอมเหล้าขาวไว้ในปากแล้วพ่นไปที่ผิวหนังบริเวณที่มีอาการ ทำแบบนี้ 3 รอบ พ่นด้วยเหล้าแล้ว หมอจะเคี้ยวใบพลูพ่นตาม
24	ยาบำรุงผิว (ยาเข้ากระโจม)	ไพล ขมิ้น ใบมะขาม ตะไคร้ทั้ง 5 ข่า มะกรูด เกลือ การบูร พิมเสน	นำสมุนไพรทั้งหมดมาต้มรวมกันในหม้อ แล้วนำมาอบในกระโจมหรือตู้อบสมุนไพร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำรายา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้ (ภาษาถิ่น)	วิธีการปรุงยา/ วิธีการรักษา
รักษาโรคระบบไหลเวียนโลหิต จำนวน 3 ตำรับ			
25	แก้ความดันต่ำ	เตยหอม เกสร ทั้ง 5 (ดอกพิกุล ดอกบุนนาค ดอกบัว ดอก มะลิ ดอกสารภี)	ต้มเอาน้ำชงกับน้ำหวาน ดื่มวันละ 2 แก้ว 2 วันหาย
26	แก้ความดันโลหิตสูง	หมอน้อย (มันพระ อินทร์) กะเม็ง ลูกใต้ใบ	เก็บสมุนไพรอย่างละ 2 ต้น หั่นเป็น ท่อนๆ ยาว 2 เซนติเมตร นำไปตากให้ แห้ง แล้วคั่วแบบใบชา ยา 1 ช้อนโต๊ะ น้ำ 0.5 ลิตร ต้มดื่มต่างน้ำ
27	ขับเลือดร้าย	โกฐทั้ง 5 อบเชย กระวาน กรูงเขมา การบูร และ อื่นๆ	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบให้ แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำปั่นเป็น ลูกกลอน ตากให้แห้ง
รักษาโรคระบบต่อมไร้ท่อ จำนวน 1 ตำรับ			
28	แก้เบาหวาน	หมอน้อย (มันพระอินทร์) กะเม็ง ลูกใต้ใบ	เก็บสมุนไพรอย่างละ 2 ต้น หั่นเป็น ท่อนๆ ขนาดประมาณ 2 เซนติเมตร นำไปตากให้แห้ง แล้วคั่วแบบใบชา ใช้ยา 1 ช้อนโต๊ะ ใส่ น้ำ 0.5 ลิตร ต้มดื่มต่างน้ำ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำรับยา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้ (ภาษาถิ่น)	วิธีการปรุงยา/ วิธีการรักษา
รักษาโรคระบบอื่นๆ จำนวน 11 ตำรับ			
29	แก้ลม หน้ามืด ตามัว วิง เวียน ศีรษะ อ่อนเพลีย ใจคอ หงุดหงิด ระงับอาการ เมาคลื่น เมารถ เมาเรือ ปวดท้อง ท้องเสีย ธาตุ ไม่ปกติ บำรุงสมอง บำรุงหัวใจ บำรุงครรภ์ (ยาหอมชนะลมร้อย จำพวก)	โกฐสอ โกฐเขมา โกฐหัวบัว เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนข้าวเปลือก ดอกมะลิ ดอกพิกุล และอื่นๆ	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบ ให้แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำอุ่น รับประทานครั้งละ 1- 2 ช้อน กาแฟ
30	ยาดับพิษไฟในหญิงหลัง คลอด	เหล้าขาว ชุดอยู่ไฟ (เข้มข้นอยู่ไฟ)	เทเหล้าขาวใส่แก้วประมาณครึ่ง แก้ว จากนั้นท่องคาถา ตั้งนะโม 3 จบ ยกแก้วท่องคาถา “อุบะ มอนติ ออดตะลอนโต กิสะ วาหะ” 3 รอบ แล้วพ่นใส่บริเวณ รอบเอวของผู้ป่วย ด้านหน้าและ ด้านหลัง หลังจากนั้นผูกชุดอยู่ไฟ ให้ผู้ป่วย (เข้มข้นอยู่ไฟ) ซึ่งใน ระหว่างอยู่ไฟ ห้ามผู้ป่วยพูดว่า ร้อน
31	ยาบำรุงร่างกาย (บอระเพ็ดพุงช้าง)	บอระเพ็ดพุงช้าง หญ้าแห้วหมู เหงือกปลาหมอ ทองพันชั่ง และอื่นๆ	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบ ให้แห้ง บดเป็นผง อัดเป็นเม็ด รับประทานครั้งละ 1 เม็ด วันละ 1-2 เวลา หลังอาหาร เช้าและเย็น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำรับยา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้ (ภาษาถิ่น)	วิธีการปรุงยา/ วิธีการรักษา
32	แก้โรคซาง	เกลือตัวผู้ พิมเสน มะนาว ยาสุชุม (สุทิพย์ชุม)	ผู้ป่วยตั้งพานไหว้ครูก่อนกวาดยา ซึ่งประกอบด้วย เงินค่าครู 9 บาท รูป 9 ดอก เทียน 1 เล่ม และ ดอกไม้ 3 ดอก หมอเตรียมผสม ยาสำหรับกวาด ประกอบด้วย เกลือตัวผู้ 1 เม็ด พิมเสน มะนาว และยาสุชุมที่ซื้อมาจากหมออุไร วรรณ เสนาะดนตรี หลังจากนั้น ท่องคาถา ซึ่งจะท่องได้เฉพาะ ตอนที่ปูเข้าทรงตอนกวาดเท่านั้น เมื่อกวาดเสร็จแล้วจะพ่นด้วย เหล้าขาว โดยจะทำการกวาดยา ก่อนดวงอาทิตย์จะตกดิน
33	แก้ซางและแก้ไอ สำหรับเด็ก อายุ 1-2 เดือน (อย่างง่ายหรืออย่างใหญ่)	พริกไทย ดีปลี การบูร เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว มหาหิงค์ ดอกจันทร์ ลูกจันทร์ เกลือสินเธาว์ และ อื่นๆ	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบ ให้แห้ง บดเป็นผง นำผงยาที่ได้มา ผสมน้ำ และใช้ไม้คลึง ใช้พิมพ์มือ ทองเหลืองที่ได้รับสืบทอดมาจาก มารดาในการอัดเม็ดยาแล้วนำยา ที่ได้ไปตากแดดให้แห้ง ยาที่ได้จะ มีลักษณะแบน ในการผลิตยาครั้ง หนึ่งจะได้ยาจำนวน 1,500 เม็ด และจะจ่ายยาให้กับผู้ป่วยจนหมด ภายในระยะเวลาประมาณ 2-3 เดือน
34	ยาบำรุงร่างกายบุรุษ	ม้ากระที่บโลง โตไม้รู้ลัม ดีปลี	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบ ให้แห้ง บดเป็นผง ปั่นเป็น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำรับยา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้ (ภาษาถิ่น)	วิธีการปรุงยา/ วิธีการรักษา
		กำลังช้างสาร ดอกทองกวาว และ อื่นๆ	ลูกกลอน รับประทานครั้งละ 2-4 เม็ด หลังอาหาร เข้าและเย็น
35	ยาบำรุงร่างกาย	กวาวเครือ โตไม่รู้ล้ม ตะโกนา กระชาย กำลังช้างสาร โสม และอื่นๆ	นำสมุนไพรทั้งหมดมาตากหรืออบ ให้แห้ง บดเป็นผง บรรจุแคปซูล
36	ยาอายุวัฒนะ ขนานที่ 1	หญ้าแห้วหมู บอระเพ็ด พริกไทย น้ำผึ้ง	นำพืชสมุนไพรทั้งหมดมาตากให้ แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำผึ้ง แล้ว นำไปปั้นเป็นลูกกลอน
37	ยาอายุวัฒนะ ขนานที่ 2	มะตูม ตะโกนา หญ้าแห้วหมู ใบบัวบก เหงือกปลาหมอ น้ำผึ้ง	นำพืชสมุนไพรทั้งหมดมาตากให้ แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำผึ้ง แล้ว นำไปปั้นเป็นลูกกลอน
38	ยาอายุวัฒนะ ขนานที่ 3	กวาวเครือขาว มะขามป้อม น้ำผึ้ง	นำพืชสมุนไพรทั้งหมดมาตากให้ แห้ง บดเป็นผง ผสมน้ำผึ้ง แล้ว นำไปปั้นเป็นลูกกลอน
39	แก้ต้อเนื้อ	กะลาตาเดียว เนื้อวัวแดดเดียวขนาด เท่าฝ่ามือ	1) หมอเตรียมอุปกรณ์ในการ รักษา ประกอบด้วย พานใส่เนื้อ มีดตัดต้อ และกะลาตาเดียว 2) ผู้ป่วยเตรียมเนื้อวัวแดดเดียว ขนาดเท่าฝ่ามือ และเงินค่าครู 12

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตำรับยา	วัตถุประสงค์ ในการรักษา	สมุนไพรที่ใช้ (ภาษาถิ่น)	วิธีการปรุงยา/ วิธีการรักษา
			บาท 3) ผู้ป่วยนั่งเหยียดขา ปลายเท้าชี้ไปทางทิศตะวันตก หมอยกพานขึ้นตั้งนะโม 3 จบ พร้อมท่องคาถา “บุตรสุดท้อง พี่น้องทั้งหลาย ตัดต่อหาย สายต่อขาด สายฟ้าฟาด ตัดทิ้งรากตัดทิ้งโคน พุโร โพุโร โพุโร” แล้วบอกกล่าวผู้ให้วิชาแก่เราด้วยว่า “ยายจิ้น วันนี้ลูกจะขอตัดต่อให้เขา ขอให้เขาหาย หายขาด หายขาด” จากนั้นวางพานลง หยิบกะลาตาเดียวมาครอบตามผู้ป่วยผู้ป่วยจะช่วยถือประคองกะลา 4) หมอวางขึ้นเนื้อ 1 ชิ้นเหนือรูกะลาตาเดียว ใช้มีดตัดต่อจรดที่ขึ้นเนื้อ แล้วท่องคาถา ดังนี้ “บุตรสุดท้อง พี่น้องทั้งหลาย ตัดต่อหาย สายต่อขาด สายฟ้าฟาด ตัดทิ้งรากตัดทิ้งโคน พุโร โพุโร โพุโร” แล้วตัดเนื้อมันกะลาให้ขาด 5) หมอตัดขึ้นเนื้อซ้ำอีก ตามจำนวนวันที่มารับการรักษา คือ วันที่ 1 ตัดเนื้อ 3 ชิ้น วันที่ 2 ตัดเนื้อ 2 ชิ้น และวันที่ 3 ตัดเนื้อ 1 ชิ้น โดยระหว่างการตัดเนื้อแต่ละชิ้น ผู้ป่วยห้ามนำกะลาออกจากตาจนกว่าจะตัดเนื้อในวันนั้นครบ

			เมื่อตัดเสร็จให้เอาเนื้อที่ตัดแล้วไปทิ้ง ขึ้นเนื้อที่เหลือเก็บใส่พานไว้ เมื่อรับการรักษากรบแล้ว ไม่มี การนัดผู้ป่วยกลับมาเพื่อตรวจซ้ำ ช่วงเวลาที่ทำการรักษาได้ คือ ตั้งแต่ 16.00น. จนถึงดวงอาทิตย์ตกดิน ทั้งนี้จะไม่ทำการรักษาผู้ป่วยในวันพระ และไม่รักษาให้กับคนที่รับประทานข้าวหม้อเดียวกัน ข้อปฏิบัติของผู้ป่วย ในช่วง 3 วันที่อยู่ระหว่างการรักษา คือ ห้ามรับประทานข้าวเหนียว เนื้อวัวและหน่อไม้ ผู้ป่วยที่เป็นเพศหญิงห้ามนอนกับสามี ผู้ป่วยที่เป็นเพศชายห้ามนอนกับภรรยา เพราะคนสมัยโบราณ เชื่อถือว่าถ้าปฏิบัติตามแล้วจะเกิดผลดีกับการรักษา
--	--	--	---

จากการศึกษาตำรับยาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 39 ตำรับ ดังตารางที่ 1 พบว่า ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบทางเดินอาหาร มีจำนวน 5 ตำรับ ได้แก่ ตำรับยาแก้โรคกระเพาะอาหาร แก้ท้องผูก และแก้โรคริดสีดวงทวาร ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบทางเดินหายใจ มีจำนวน 8 ตำรับ ได้แก่ ตำรับยาแก้ไข้หวัด แก้ไอ และขับเสมหะ ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบทางเดินปัสสาวะ มีจำนวน 2 ตำรับ ได้แก่ ตำรับยาขับปัสสาวะ และแก้โรคไต ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบกล้ามเนื้อและกระดูก มีจำนวน 4 ตำรับ ตำรับยาแก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก และแก้ปวดเมื่อย ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบผิวหนัง มีจำนวน 5 ตำรับ ได้แก่ ตำรับยาแก้แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แก้แมลงสัตว์กัดต่อย แก้พิษตะขาบ แก้โรคเรื้อรัง และยาบำรุงผิว ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบไหลเวียนโลหิต มีจำนวน 3 ตำรับ ได้แก่ ตำรับยาแก้ความดันต่ำ แก้ความดันโลหิตสูง และขับเลือดร้าย ตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบต่อมไร้ท่อ มีจำนวน 1 ตำรับ ได้แก่ ตำรับยาแก้เบาหวาน และตำรับยาที่ใช้รักษาโรคระบบอื่นๆ มีจำนวน 11 ตำรับ ได้แก่

ตำรับยาหอมชนะลมร้อยจำพวก ยาดับพิษไฟในหญิงหลังคลอด ยาบำรุงร่างกาย แก้กโรคซาง แก้กซาง และแก้ไอ ยาบำรุงร่างกายบุรุษ ยาบำรุงร่างกาย ยาอายุวัฒนะ และแก้ท้องอืด

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาตำรับยาสมุนไพรของหมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี พบว่า หมอพื้นบ้านในตำบลบ่อเงิน จำนวน 15 คน มีตำรับยาสมุนไพรทั้งหมด จำนวน 39 ตำรับ แบ่งตามระบบต่างๆ โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการรักษา สมุนไพรที่ใช้ วิธีการปรุงยา พบว่า ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบทางเดินอาหาร ได้แก่ ตำรับยาแก้โรคกระเพาะอาหาร แก้กท้องผูก และแก้โรคกรดไหลย้อน ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ ตำรับยาแก้ไอหวัด แก้ไอ และขับเสมหะ ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบทางเดินปัสสาวะ ได้แก่ ตำรับยาขับปัสสาวะ และแก้โรคไต ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบกล้ามเนื้อและกระดูก ตำรับยาแก้ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก และแก้ปวดเมื่อย ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบผิวหนัง ได้แก่ ตำรับยาแก้แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก แก้แมลงสัตว์กัดต่อย แก้พิษตะขาบ แก้โรคเรื้อรัง และยาบำรุงผิว ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบไหลเวียนโลหิต ได้แก่ ตำรับยาแก้ความดันต่ำ แก้ความดันโลหิตสูง และขับเลือดร้าย ตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบต่อมไร้ท่อ ได้แก่ ตำรับยาแก้เบาหวาน และตำรับยาที่ใช้รักษาโรกระบบอื่นๆ ได้แก่ ตำรับยาหอมชนะลมร้อยจำพวก ยาดับพิษไฟในหญิงหลังคลอด ยาบำรุงร่างกาย แก้กโรคซาง แก้กซางและแก้ไอ ยาบำรุงร่างกายบุรุษ ยาบำรุงร่างกาย ยาอายุวัฒนะ และแก้ท้องอืด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิวรรณ วงศ์อรุณ และคณะ (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง โครงการความหลากหลายของพืชสมุนไพรในทุ่งสามร้อยยอด ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีภูมิปัญญาในการนำพืชสมุนไพรไปใช้ประโยชน์ในด้านยารักษาโรคบำรุงกำลังมากที่สุด มีตำรับยาพื้นบ้าน 222 ตำรับ แบ่งเป็น ประเภทยาเดี่ยว 149 ชนิด และประเภทตำรับ 73 ตำรับ โดยสมุนไพรที่ใช้แบบยาเดี่ยวมากที่สุด ได้แก่ กรดน้ำและหญ้าพันงูขาวใช้รักษาแผลสด แผลพุพองและโรคเรื้อรัง ไม่ยารักษาลมพิษ โรคสะเก็ดเงิน โรคนี้่ว และโรคเบาหวาน พญานาคราช และกำลังวัวเถลิงใช้เป็นยาบำรุงกำลัง ส่วนสมุนไพรที่ใช้แบบตำรับมากที่สุด ได้แก่ บอระเพ็ด ไพล ตะโกนา เถาวัลย์เปรียง หญ้าแห้วหมู มะกา และส้มป่อย ส่วนใหญ่ใช้ สมุนไพร 2-3 ชนิดต่อตำรับ โดยจะใช้เป็นยาในกลุ่มอื่นๆ (โรคติดเชื้อและพิษจากเชื้อฯ) มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอาการไข้และอาการปวด กลุ่มระบบทางเดินอาหาร และกลุ่มระบบผิวหนัง นอกจากนั้นแล้วยังมีการใช้ประโยชน์ในด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านอาหาร ด้านเครื่องใช้ไม้สอย ด้านสมุนไพร สำหรับสัตว์และด้านศาสนา พิธีกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร สมงาม (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาภูมิปัญญาด้านพืชสมุนไพรที่อนุรักษ์ไว้ในสมาคมแพทย์แผนไทย ตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ชนิดและสรรพคุณยาของพืชสมุนไพร มีพืชสมุนไพรจำนวน 111 ชนิด จำแนกได้ 55 วงศ์ และมี

สรรพคุณทางยามากที่สุด ได้แก่ ใช้รักษาไข้ต่างๆ รักษาโรคผิวหนัง บำรุงโลหิต รักษาโรคทางเดินปัสสาวะ และใช้น้อยที่สุด ได้แก่ พืชสมุนไพรที่ใช้กวาดคอเด็ก แก้เด็กเจ็บคอ แก้ไอ แก้เสมหะ สำหรับภูมิปัญญาในการนำพืชสมุนไพรมาใช้ในการรักษาโรค จำแนกตามสรรพคุณทางยาของพืชสมุนไพรให้ตรงกับกลุ่มอาการของโรค พบว่า มีภูมิปัญญาในการนำพืชสมุนไพรมาใช้ในการรักษาอาการเจ็บป่วยในระบบทางเดินอาหาร การรักษากลุ่มโรคในระบบทางเดินหายใจ การรักษากลุ่มโรคในระบบทางเดินปัสสาวะ และการรักษากลุ่มโรคผิวหนัง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเงิน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายหมอพื้นบ้านกับชุมชนข้างเคียงหรือชุมชนตำบลอื่นๆ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความร่วมมือในการอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอดภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านให้คงอยู่สืบไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาหมอพื้นบ้านของทุกตำบลในจังหวัดปทุมธานี เพื่อสืบสานภูมิปัญญาของหมอพื้นบ้านให้คงอยู่เป็นมรดกของชาติให้กับคนรุ่นหลัง

เอกสารอ้างอิง (References)

- วิเชียร สมงาม. (2558). การศึกษาภูมิปัญญาด้านพืชสมุนไพรที่อนุรักษ์ไว้ในสมาคมแพทย์แผนไทย ตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วิวรรณ วงศ์อรุณ และคณะ. (2557). โครงการความหลากหลายของพืชสมุนไพรในทุ่งสามร้อยยอด. ประจวบคีรีขันธ์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สุนทรี่ จินธรรม, จีรภัทร์ อัฐธิศิลป์เวท และปณณรภัส ถกถักดี. (2560). การศึกษาความหลากหลายของพรรณพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลบ่อเงิน อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาเยาวชน
เกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
Needs of Non-formal Education to Youth Agricul Ture
Entrepreneurship in Nakhon Chai si District, Nakhon Pathom Province

ปรารธนา ยิ้มสีไส¹

Prattana Yimsrisoi

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และ 2) ศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ประจำปี 2562 จำนวน 191 คน จากตารางของ Krejcie & Morgan โดยสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random) สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1. เยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ยระหว่าง 25 - 35 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีอาชีพทำสวนผลไม้ ทำนา และปลูกผัก รายได้เฉลี่ย 10,000–15,000 บาทต่อเดือน มีความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในด้านส่วนผสมทาง การตลาด อยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมการขาย 2) ด้านสินค้า 3) ด้านราคา และ 4) ด้านการจัดจำหน่าย ตามลำดับ และ 2. ความต้องการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) การเรียนเป็นการวัดความคิดเห็น 2) การเรียนส่งเสริมความรู้และคิดเป็น 3) การเรียนเป็นการวัดสิ่งที่มีความสามารถที่มี ตามลำดับ

Received: 2020-11-16 Revised: 2020-11-26 Accepted: 2020-11-27

¹ หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนามนุษย์ ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร Degree of Master of Education Program in Lifelong Education and Human Development Department of Lifelong Education Graduate School, Silpakom University. E-mail: choocn99@gmail.com

คำสำคัญ (Keywords): ความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน; เยาวชนเกษตรกรรม; ผู้ประกอบการ

Abstract

This research aims to 1) Study basic data of youth agriculture entrepreneurship in Nakhon Chai Si district, Nakhon Pathom province and 2) Study non-formal education needs for the development of youth agriculture entrepreneurship in Nakhon Chai Si district, Nakhon Pathom province. There is Quantitative Research. Samples were 191 youth agricultures in the area of Nakhon Chai Si, Nakhon Pathom province, who have registered with Nakhon Chai Si District Agricultural Extension Office, Nakhon Pathom province in 2019. Sample size was determined by Krejcie and Morgan's table using the purposive random sampling. Research tool was questionnaire. Data analysis consisted of Percentage, Mean, Standard Deviation and Descriptive Analysis. Results found that 1. Most of youth agriculture entrepreneurship in Nakhon Chai Si district, Nakhon Pathom province are male, Age between 25 – 35 years old, graduated in grade 12 and vocational school, career of fruit gardeners, farmers and vegetable grows, 10,000 – 15,000 Baht per month income. Needs of non-formal education in term of marketing share in high level included 1) promotion 2) goods 3) price and 4) distribution. 2. Needs of learning encourage management in high level included 1) learning as the opinion measurement 2) learning and promotion of knowledge and thinking ability 3) learning is the ability measurement.

Keywords: Non-Formal Education Needs; Youth Agriculture, Entrepreneurship

บทนำ (Introduction)

สภาพเศรษฐกิจและสังคมในยุคปัจจุบันนี้ เป็นยุคที่ต้องใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการขับเคลื่อน การทำเกษตรกรรม เป็นกิจกรรมสำคัญทั้งทางเศรษฐกิจและการผลิตอาหารเพื่อดำรงชีวิตของประชาชน ในขณะที่ประเทศไทย จะก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 ภาคการเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แต่ปัจจุบันเกษตรกร ยังต้องเผชิญกับปัญหาและความท้าทาย

นานับการ เช่น การขาดความรู้ของเกษตรกร ผลผลิตล้นตลาด ต้นทุนการผลิตสูง การขาดแคลนน้ำ สลับกับปัญหาอุทกภัย ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ เสื่อมโทรม เนื่องจากการใช้สารเคมีในภาค เกษตร และการเติบโตของเมือง ปัญหาการแทรกแซงราคาสินค้าเกษตร และความท้าทายจาก ภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การกีดกันทางการค้า ที่รุนแรงขึ้น การเปิดเสรี การค้าสินค้าเกษตร และความเปลี่ยนแปลงของตลาดโลก ปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น ส่งผลกระทบต่อ ความสามารถในการแข่งขัน ความยากจนของเกษตรกรรายย่อยและนำไปสู่ปัญหา ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ในที่สุด ดังนั้นเกษตรกรจึงจำเป็นต้องเตรียมตัวให้พร้อมรับมือกับความ เปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น (อภิชัย พันธเสน, 2556, 9)

สถานการณ์สินค้าเกษตรของไทยในปัจจุบันยังคงถูกกดดันจากภาวะภัยแล้งและการชะลอ ของเศรษฐกิจโลก โดยประเทศไทยอาจยังเผชิญสภาวะแล้งสะสมต่อเนื่องจากปี 2562 ซึ่งพบว่า ปริมาณน้ำในเขื่อนที่ใช้การได้จริงทั่วประเทศ ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2562 อยู่ที่ระดับ 21,197 ล้าน ลูกบาศก์เมตรใกล้เคียงกับสถานการณ์น้ำในช่วงปลายปี 2557 ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาค การเกษตรในวงกว้าง โดยเฉพาะพื้นที่ทางการเกษตรในภาคเหนือและภาคอีสานมีความเสี่ยงที่จะ ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งในปีการเพาะปลูก 2563 มากที่สุด ซึ่งน่าจะกระทบต่อผลผลิตข้าวนา ปรังและอ้อยเป็นหลัก ในขณะที่ราคาสินค้าเกษตรภาพรวมคาดว่าจะปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปัจจัย ผลักดันด้านปริมาณผลผลิตรวมที่ลดลง โดยราคาสินค้าเกษตรสำคัญมีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นในทุก รายการ โดยเฉพาะราคาข้าวและปาล์มน้ำมัน แต่ยังคงมีปัจจัยกดดันจากความต้องการในตลาดโลก ที่ชะลอตัวลงที่น่าจะทำให้ภาพรวมราคายังคงเติบโตในกรอบที่จำกัด (ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย, 2563, ออนไลน์)

ในปัจจุบัน ข้าว ยังคงเป็นสินค้าเกษตรของประเทศไทย แต่ก็มีปัญหาด้านการตลาดใน ระดับประเทศ ที่มีโครงการรับจำนำข้าว หรือประกันราคาข้าว ที่เป็นข่าวและเป็นปัญหาของรัฐบาล หลายสมัยมาแล้ว ส่งผลให้การทำการเกษตรไม่ใช่อาชีพในฝันของเด็กเยาวชนที่ต้องเติบโตขึ้นเป็น กำลังสำคัญของชาติเนื่องจากเยาวชนได้เห็นปัญหาของรายได้ในการทำอาชีพการเกษตรการ เปลี่ยนแปลงในอนาคตทางการเกษตร ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจะส่งผลกระทบต่อระดับโลกด้วย ซึ่งเยาวชน คนหนุ่มสาว คนรุ่นใหม่ นั้น เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการเกษตรในท้องถิ่น เพราะเยาวชนเป็นวัย ที่กำลังเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และจิตใจ ที่สามารถเป็นพลังขับเคลื่อนพัฒนาภาค การเกษตรให้ท้องถิ่นและประเทศชาติในอนาคต หากได้รับการส่งเสริมการสนับสนุน ปลูกฝัง จิตสำนึกที่ดีต่อการทำอาชีพเกษตรกรรม โดยการสร้างภูมิคุ้มกัน สร้างแหล่งอาหาร แหล่งพลังงาน สำคัญในชีวิต ด้วยบริบทแวดล้อมของท้องถิ่น ที่ต้องสร้างความทัศนคติให้เยาวชนรักบ้านเกิด รัก

ท้องถิ่นของตัวเอง ดังตัวอย่างการพัฒนาอาชีพการเกษตรให้กับคนรุ่นใหม่และแรงงานคืนถิ่น (วิไลวรรณ แผลสุระ, 2558, 241)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้กำหนดยุทธศาสตร์ ในด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนให้มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้าน เกษตรกรรม (Smart Farmer : เกษตรกรปรารถนา) โดยการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศและนวัตกรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ และความต้องการของชุมชน รวมทั้งการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร และสร้างช่องทางการ จำหน่ายสินค้าผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยตระหนักถึงคุณภาพของผลผลิตความปลอดภัยต่อระบบ นิเวศน์ ชุมชนและผู้บริโภค โดยมอบหมายให้ สำนักงาน กศน.ตำบลทุกตำบลจัดการอบรม ประชาชน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในอาชีพที่ทำอยู่ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การบริหารจัดการผลผลิต มีความตระหนักถึงคุณภาพของสินค้าและ ความปลอดภัยของผู้บริโภค และมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม/สังคม จึงได้กำหนดโครงการ Smart ONIE เพื่อสร้าง Smart Farmer ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและประชาชนที่สนใจมีความรู้ ความเข้าใจในการเป็น เยาวชนผู้ประกอบการเข้าใจในเรื่อง การทำการเกษตร ตามความเหมาะสม ของพื้นที่และเห็นช่องทางหรือการพัฒนาอาชีพเกษตร กิจกรรม การอบรมประกอบด้วย การ บรรยายให้ความรู้ การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการศึกษาดูงาน โดยมีความคาดหวังว่า ผู้เข้ารับ การอบรมจะสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเตรียมตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาอาชีพเกษตรของตนเองได้ต่อไป (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย, 2561, 1)

ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพคนให้มีคุณภาพ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านเกษตรกรรม การศึกษาเรียนรู้และ พัฒนาตนเองตลอดชีวิตให้มีการพัฒนาคนอย่างเต็มตามศักยภาพเกษตรกรตลอดเวลา และเพื่อให้ เป็นไปตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 จะทำให้เกษตรกรหันมาทำเกษตรในรูปแบบใหม่มากขึ้น อันจะ ทำให้เกษตรกร ชุมชน สังคมและประเทศชาติมีความมั่นคง โดยเฉพาะรัฐบาลปัจจุบัน ได้หันมาเน้น เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) เป็นนโยบายหลักในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเน้น ดัชนีตัววัดของการพัฒนาประเทศด้วย GDH (Gross Domestic Happiness) แทน GDP (Gross Domestic Products) การที่เกษตรกรทำเกษตรทฤษฎีใหม่มากขึ้นนอกจากจะทำให้เกษตรกรมี ความมั่นคงแล้ว ยังเป็นการสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิ พลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรอีกด้วย ตัวเกษตรกรส่งผ่านรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่งที่ต้องการ

เปลี่ยนแปลงในด้านการทำเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การทำเกษตรที่ทันสมัยและรู้ช่องทางการขายผ่านดิจิทัล โดยการใช้เทคโนโลยี เกิดการประกอบธุรกิจที่มีอยู่อย่างยั่งยืน อีกกลุ่มหนึ่งคือผู้ที่สนใจในอาชีพการเกษตรที่สามารถเรียนรู้และเป็นผู้ประกอบธุรกิจได้อย่างเต็มภาคภูมิทั้งยังมุ่งหวังที่จะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และก้าวสู่การเป็นเยาวชนเกษตรกรปรารถนาได้อย่างมั่นคงตลอดไป (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2562)

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมเพื่อพัฒนาให้หน่วยงานส่วนราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นเกิดความเข้าใจ ตระหนัก และเห็นความสำคัญของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการ โดยจะทำการศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ให้มีความมั่นคงและยั่งยืนทั้งยังมีความภาคภูมิใจในอาชีพของตนเองตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการเขตพื้นที่ อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยกลุ่มเป้าหมายคือเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

2. กลุ่มเป้าหมาย

เยาวชนเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐมที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานเกษตรอำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ประจำปี 2562 จำนวน 24 ตำบล ได้แก่ ตำบลขุนแก้ว ตำบลแหลมบัว ตำบลวัดแค ตำบลจี่ราย ตำบลนครชัยศรี ตำบลบางแก้ว ตำบลบางระกำ ตำบลลานตากฟ้า ตำบลวัดสำโรง ตำบลดอนแฝก ตำบลห้วยพลู ตำบลบางพระ ตำบลบางแก้วฟ้า ตำบลวัดละมุด ตำบลสัมปทวน ตำบลศรีมหาโพธิ์ ตำบลท่ากระชับ ตำบลโคกพระเจดีย์ ตำบลบาง

กระเบา ตำบลท่าพระยา ตำบลไทยवास ตำบลศีระทอง ตำบลท่าตำหนักและตำบลพะเนียด
รวมจำนวนเยาวชนทั้งสิ้น 380 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 191 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถาม
แบ่งเป็น 2 ตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการใน
เขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เพศของ
สมาชิกในครัวเรือน อาชีพของสมาชิกในครัวเรือน โดยมีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ
(Checklist) จำนวน 10 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินคุณลักษณะของเยาวชน
เกษตรกร โดยแต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบการหามาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
จำนวน 10 ข้อ ตามวิธีของ Likert Scale) พรรณี สาลิกิจวัฒน์ ,2558 .น ,172 (แบ่งเป็นเกณฑ์
ระดับการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น ระดับ 5 โดยค่าแต่ละระดับมีความหมาย ดังต่อไปนี้
ระดับ หมายถึง มากที่สุด 5 ระดับ 4 หมายถึง มากระดับ3หมายถึงปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง
น้อยระดับ1 หมายถึง น้อยที่สุด คะแนนที่ได้นำมาวิเคราะห์หาคะแนนค่าเฉลี่ย และแปล
ความหมายโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลของ Best (1981) หาค่าเฉลี่ยของคะแนน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของ
เยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ความต้องการ
ศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (4 P's) จำนวน 29 ข้อ ตามวิธีของ Likert Scale) พรรณี สาลิกิจ
วัฒน์ ,2558 .น ,172(แบ่งเป็นเกณฑ์ระดับการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น ระดับ โดยค่าแต่ละ 5
ระดับมีความหมาย ระดับ หมายถึง มากที่สุด 5 ระดับ 4 หมายถึง มากระดับ3หมายถึงปานกลาง
ระดับ2หมายถึงน้อยระดับ1 หมายถึง น้อยที่สุด คะแนนที่ได้นำมาวิเคราะห์หาคะแนนค่าเฉลี่ย
และแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลของ Best (1981) หาค่าเฉลี่ยของคะแนน

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตาม
ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ติดต่อประสานงานกับเกษตรอำเภอขอรายชื่อเยาวชนเกษตรกรในตำบลต่าง ๆ ในพื้นที่
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ปี 2562 เพื่อเก็บข้อมูลให้ครบตามจำนวนที่กำหนด

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ผล

4. ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ซึ่งในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 191 ชุด แบบสอบถามที่ตอบกลับมา 191 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. ผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์และนำเสนอเป็นรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เพศของสมาชิกในครัวเรือน อาชีพของสมาชิกในครัวเรือน โดยใช้ในการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนการประเมินคุณลักษณะของเยาวชนเกษตรกร ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ความต้องการศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (4 P's) และ ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการ ใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการเขตพื้นที่ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่

อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้แก่ ความต้องการศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (4 P's) และ ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรเกี่ยวกับการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดโดยภาพรวมและรายด้าน

การศึกษาส่วนประสมทางการตลาด	ระดับความต้องการในการเรียนรู้			
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านสินค้า	3.79	0.89	มาก	2
2. ด้านราคา	3.79	0.93	มาก	2
3. ด้านการจัดจำหน่าย	3.77	0.96	มาก	4
4. ด้านการส่งเสริมการขาย	3.82	0.94	มาก	1
รวม	3.79	0.90	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความต้องการในการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐมเกี่ยวกับการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดโดยภาพรวมมีความต้องการในการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้สูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการขาย ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาคือ ด้านสินค้าและด้านราคา ($\bar{X} = 3.79$) ด้านที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้ต่ำสุด คือ ด้านการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 3.77$)

สรุปผลการวิจัย (Conclusion)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า เยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 35 ปี สถานภาพสมรส จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวส. ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001– 15,000 บาท มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ 1 – 5 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 – 6 คน

สมาชิกที่เป็นเพศชายส่วนใหญ่มีจำนวน 2 คนและมีสมาชิกเป็นเพศหญิง 2 คนเช่นกัน สมาชิกในครัวเรือนของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย

ผลการประเมินคุณลักษณะของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่เยาวชนเกษตรกรมีคุณลักษณะสูงสุด คือ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X}$ = 4.36) รองลงมาคือ ด้านความมีจิตสำนึก ($\bar{X}$ = 4.34) ด้านความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนและด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X}$ = 4.31) ด้านความมีวิสัยทัศน์ที่กว้าง ($\bar{X}$ = 4.29) และด้านความเสมอต้นเสมอปลายด้านการพึ่งพาตนเอง ด้านความสุขและความพึงพอใจในอาชีพ และด้านการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.28) ส่วนด้านที่เยาวชนเกษตรกรมีคุณลักษณะต่ำสุด คือ ด้านการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ = 4.19) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการศึกษาส่วนประสมทางการตลาด (4 P's) ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า ความต้องการในการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เกี่ยวกับการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดโดยภาพรวมมีความต้องการในการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้สูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการขาย ($\bar{X}$ = 3.82) รองลงมาคือ ด้านสินค้าและด้านราคา ($\bar{X}$ = 3.79) ด้านที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้ต่ำสุด คือ ด้านการจัดจำหน่าย ($\bar{X}$ = 3.77) โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านสินค้า ความต้องการในการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐมเกี่ยวกับการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดในด้านสินค้าโดยภาพรวมมีความต้องการในการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้สูงสุด คือ คุณภาพของสินค้า ($\bar{X}$ = 3.89) รองลงมาคือ สินค้ามีความทันสมัย ($\bar{X}$ = 3.85) และความหลากหลายของสินค้า ($\bar{X}$ = 3.80) ส่วนข้อที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้ต่ำสุด คือ บริหารรับคืนและเปลี่ยนสินค้า ($\bar{X}$ = 3.68) ตามลำดับ

2. ด้านราคา ความต้องการในการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐมเกี่ยวกับการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดในด้านราคาโดยภาพรวมมีความต้องการในการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ข้อที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้สูงสุด คือ ความหลากหลายของวิธีการชำระเงิน ($\bar{X}$ = 3.81) รองลงมาคือ ความสมเหตุสมผลของราคาสินค้า ความปลอดภัยของวิธีการชำระเงิน และความชัดเจนในการแสดงสินค้า ($\bar{X}$ = 3.79) ส่วนข้อที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้ต่ำสุด คือ ราคาสินค้าถูกกว่าที่อื่น ($\bar{X}$ = 3.77) ตามลำดับ

3. ด้านการจัดจำหน่าย ความต้องการในการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมเกี่ยวกับการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดในด้านการจัดจำหน่ายโดยภาพรวมมีความต้องการในการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้สูงสุด คือ กระบวนการสั่งซื้อเข้าใจง่าย ($\bar{X}$ = 3.83) รองลงมาคือ เว็บไซต์ใช้งานง่าย สะดวกและรวดเร็วในการค้นหาเลือกสินค้า ($\bar{X}$ = 3.80) และการติดต่อซื้อสินค้าได้ทุกที่และความตรงต่อเวลาในการจัดส่งสินค้า ($\bar{X}$ = 3.79) ส่วนข้อที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้ต่ำสุด คือ เว็บไซต์มีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ ($\bar{X}$ = 3.73) ตามลำดับ

4. ด้านการส่งเสริมการขาย ความต้องการในการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมเกี่ยวกับการศึกษาส่วนประสมทางการตลาดในด้านการส่งเสริมการขายโดยภาพรวมมีความต้องการในการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้สูงสุด คือ การสื่อสารข้อมูลของสินค้าแก่ลูกค้าโดยเฉพาะโปรโมชั่นต่าง ๆ ($\bar{X}$ = 3.85) รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ความหลากหลายของโปรโมชั่น และการนำเสนอสินค้าไปยังลูกค้าโดยตรง ($\bar{X}$ = 3.83) ส่วนข้อที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้ต่ำสุด คือ ใช้สื่อโฆษณา เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ในการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X}$ = 3.80) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า ความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.21) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้สูงสุด คือ การเรียนเป็นการวัดความคิดเห็น ($\bar{X}$ = 4.31) รองลงมาคือ การเรียนส่งเสริมความรู้และคิดเป็น ($\bar{X}$ = 4.27) ส่วนข้อที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการจัดการเรียนรู้ต่ำสุด คือ การเรียนส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มหรือกระบวนการทางสังคม ($\bar{X}$ = 4.12) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยการศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยขออภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการศึกษาส่วนผสมทางการตลาด (4 Ps) ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า ความต้องการในการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมเกี่ยวกับการศึกษาส่วนผสมทางการตลาดโดยภาพรวมมีความต้องการในการเรียนรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้สูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมการขาย รองลงมาคือ ด้านสินค้าและด้านราคา ด้านที่เยาวชนเกษตรกรมีความต้องการในการเรียนรู้ต่ำสุด คือ ด้านการจัดจำหน่าย โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังต่อไปนี้ 1.1) ด้านสินค้า ความต้องการในการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่า ในปัจจุบันสินค้าทางด้านการเกษตรมีผู้ประกอบการเพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดการแข่งขันในสินค้าสูง ดังนั้น เยาวชนเกษตรกรจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาในเรื่องคุณภาพของสินค้า ลักษณะสินค้ามีความทันสมัย และความหลากหลายของสินค้าเพื่อให้เพื่อให้อยู่รอดในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณดี สุทธิธรรมากร (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางในการประสานความร่วมมือเพื่อสร้างความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกร ในภาคเกษตรกรรมตามโครงการ Smart Officer และ Smart Farmer ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรประสบปัญหาการผลิตที่ยังคงด้อยคุณภาพ ไม่สามารถควบคุมราคาผลผลิตได้ มีต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ทั้งเมล็ดพันธุ์ ที่ดิน อุปกรณ์การผลิต ค่าขนส่ง รวมทั้งปัญหาคุณภาพ ดิน น้ำ ขาดความรู้ในการผลิต การตลาด การบริหารจัดการที่ดี การสร้างมูลค่าเพิ่มในผลผลิต และการยกระดับความรู้ในเรื่องเทคนิคการผลิตในภาคเกษตรกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตร รวมถึงการตลาดและการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้สามารถสนับสนุนความรู้ที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ สุภาพันธุ์ รักษ์สรณ์ คงธนจารุอนันต์ จำเนียร บุญมาก ทัดพงศ์ อวิโรธนานนท์ และ พัชรีย์ อินธนู (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมสำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ตลาดเฉพาะสินค้าเกษตรอินทรีย์ ต้องมุ่งเน้น กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาด และราคา นอกจากนี้กลยุทธ์ในเรื่อง

ความปลอดภัยและปราศจากสารเคมีตกค้างของผลิตภัณฑ์ จะมีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคเป็นอย่างมาก 1.2) ด้านราคา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่า เทคโนโลยีในปัจจุบันมีความสะดวกและรวดเร็วทำให้ผู้บริโภคได้เข้าถึงผลิตภัณฑ์หรือสินค้าได้สะดวก โดยเฉพาะการเข้าถึงความหลากหลายของวิธีการชำระเงิน ความสมเหตุสมผลของราคาสินค้า ความปลอดภัยของวิธีการชำระเงิน และความชัดเจนในการแสดงสินค้า ซึ่งถ้าสินค้าของผู้ประกอบการมีช่องทางในการชำระเงินที่มีความหลากหลายก็จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความสะดวกและสนใจที่จะมาซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น ในประเด็นนี้ เยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการจึงมีความสนใจที่จะเรียนรู้ในเรื่องนี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ช่อมาลา มานะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการตลาดผลิตผลทางการเกษตรของกลุ่มเศรษฐกิจพอ เพียงตำบลปาลสัก อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัย พบว่า ควรมีการสร้างเครือข่ายภายในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้กลุ่มสามารถที่จะกำหนดมาตรฐานผลผลิตหรือราคาผลผลิตให้กับพ่อค้าคนกลาง ร้านค้าหรือตลาดชุมชน และผู้บริโภคได้อีกทั้งแม้ว่าทางกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง ควรมีการจัดกิจกรรมการออมทรัพย์ของสมาชิกภายในกลุ่ม เพื่อใช้เป็นเงินทุนสำหรับสมาชิกในการกู้ยืมในการซื้อปัจจัยการผลิตและขยายกิจกรรมทางการเกษตรของตนเองต่อไป เพื่อเป็นแรงผลักดันในการเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการให้มี ความต่อเนื่องและยั่งยืน 1.3) ด้านการจัดจำหน่าย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกระบวนการสั่งซื้อเข้าใจง่าย เว็บไซต์ใช้งานง่าย สะดวกและรวดเร็วในการค้นหาเลือกสินค้า และการติดต่อซื้อสินค้าได้ทุกที่และความตรงต่อเวลาในการจัดส่งสินค้า เนื่องจากว่าการจัดจำหน่ายเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง เยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องการสร้างเว็บไซต์ เพราะปัจจุบัน ในการดำเนินของทุกคน จะใช้เวลาในการหาข้อมูลต่าง ในอินเทอร์เน็ต การสร้างเว็บไซต์ที่สร้างสรรค์ ดึงดูดให้ผู้บริโภคสนใจจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ที่จะให้สินค้าเข้าไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยิ่งศักดิ์ ไกรพิณิจ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง โปรแกรมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่องของนักศึกษาอาชีวเกษตร ผลการวิจัยพบว่า ทักษะความเป็นผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่อง ได้แก่ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และนำความรู้ที่ได้รับจากต้นแบบผู้ประกอบการเกษตรมาใช้ในการสร้างห่วงโซ่อุปทานธุรกิจของการประกอบการเกษตร เป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่องต่อไป 1.4) ด้านการส่งเสริมการขาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากว่า เยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการต้องการที่จะเรียนรู้ในเรื่องการสื่อสารข้อมูลของสินค้าแก่ลูกค้าโดยเฉพาะโปรโมชั่นต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง ความหลากหลายของโปรโมชั่น และการนำเสนอสินค้าไปยังลูกค้าโดยตรง ซึ่งเป็น

เทคนิคสำคัญที่จะเข้าถึงผู้บริโภคได้ ซึ่งสอดคล้องของพัชรินทร์ สุภาพันธุ์ รัชสสรณ์ คงธนจารุ อนันต์ จำเนียร บุญมาก ทัดพงศ์ อวิโรธนานนท์ และพัชรี อินธนู (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมสำหรับช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ ในจังหวัด เชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมการตลาดเกี่ยวกับการลด แลก แจก แถม หรือทดลอง และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของภาคเอกชนเกี่ยวกับสินค้าเกษตรอินทรีย์ กลับลดโอกาส จำหน่ายในตลาดทั่วไป จึงต้องดำเนินการอย่างระมัดระวัง ซึ่งระบุความ แตกต่างการจำหน่าย ระหว่างสินค้าเกษตรทั่วไปและสินค้าเกษตรอินทรีย์ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค ดังนั้น การ กำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดอย่างเหมาะสมตามการจัดจำหน่ายในแต่ละช่องทางการตลาด นำมาสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขัน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของเยาวชน เกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม พบว่า ความต้องการในการ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัด นครปฐมเกี่ยวกับความต้องการในการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ใน เรื่อง การเรียนเป็นการวัดความคิดเห็น การเรียนส่งเสริมความรู้และคิดเป็น เนื่องจากว่า การ เรียนส่งเสริมความรู้และการคิดเป็น เป็นฐานสำคัญที่จะทำให้เกิดการคิดแบบต่อยอดและสร้างสรรค์ ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุตตาฝา ล่าเห (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้เรียนในจังหวัดปัตตานี จากผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้เรียนในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น กิจกรรมทุก ๆ กิจกรรมนั้น ผู้สอนควร ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้ง ผู้สอนควรมีระบบจัด ให้คำปรึกษา การให้บริการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยิ่งศักดิ์ ไกรพิณิจ (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง โปรแกรมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่องของนักศึกษาอาชีว เกษตร ผลการวิจัยพบว่า ทักษะความเป็นผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่องมี 10 ทักษะ (R WIT TEAM 2C) คือ ทักษะการจัดการ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ทักษะการประสานงาน ทักษะความ ไว้วางใจ ทักษะผู้นำความคิด ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านสุขภาพ ทักษะด้านความ รับผิดชอบ การเสริมสร้างพลังอำนาจ และ ความกล้าเสี่ยง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Devries (1992) ได้ศึกษาบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ครูผู้ถ่ายทอดความรู้และควบคุมการเรียนการสอน เปลี่ยนไป เป็นการให้ความร่วมมือ อำนาจความสะดวก และช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ เปลี่ยน จาก “การให้ความรู้” ไปเป็น “การให้ผู้เรียนสร้างความรู้” ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกสิ่งที่ต้องการเรียน

เอง ตั้งกฎระเบียบเอง แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเอง ตกลงกันเอง เมื่อเกิดความขัดแย้งหรือความเห็นต่างต่างกัน เลือกผู้ร่วมงานได้เองและรับผิดชอบในการดูแลรักษาห้องเรียนร่วมกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป จากการศึกษาข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ด้านสินค้า ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในเรื่องคุณภาพของสินค้า ความทันสมัยของสินค้า และความหลากหลายของสินค้าให้กับเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมให้มากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านราคา ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในเรื่อง ความหลากหลายของวิธีการชำระเงินความปลอดภัยของวิธีการชำระเงิน ความชัดเจนในการแสดงสินค้า และความเหมาะสมผลของราคาสินค้าให้กับเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมให้มากยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการจัดจำหน่าย ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในเรื่อง กระบวนการสั่งซื้อที่เข้าใจง่าย การติดต่อซื้อสินค้าได้ทุกที่ เว็บไซต์ใช้งานง่าย สะดวกและรวดเร็วในการค้นหาเลือกสินค้า และความตรงต่อเวลาในการจัดส่งสินค้าให้กับเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการส่งเสริมการขาย ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ในเรื่อง การสื่อสารข้อมูลของสินค้าแก่ลูกค้าโดยเฉพาะโปรโมชั่นต่าง ๆ การนำเสนอสินค้าไปยังลูกค้าโดยตรง การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง และความหลากหลายของโปรโมชั่นให้กับเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมให้มากยิ่งขึ้น

1.5 ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการในเขตพื้นที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเยาวชนในด้านการเรียนเป็นการวัดความคิดเห็น การเรียนส่งเสริมความรู้และคิดเป็น การเรียนรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพ การเรียนช่วยให้ผู้เรียนทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ครูเป็นผู้มีประสบการณ์เรียนรู้หรือมีความรู้มากมายในการสอน มีสื่อและสิ่งพิมพ์ตามความเหมาะสมเพื่อการเรียนรู้ และสามารถวัดสิ่งที่ตัวผู้เรียนมี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการศึกษาตลอดชีวิตของเยาวชนเกษตรกร
ผู้ประกอบการโครงการ Smart Farmer

2.2 ควรศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนเกษตรกรผู้ประกอบการที่
ประสบความสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2556). “ยุทธพงศ์” ชูนโยบายพัฒนาเกษตรกรสู่ระบบเกษตร

อินทรีย์ ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานตามความต้องการของ

ผู้บริโภค. ศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ กรุงเทพมหานคร.

อภิชัย พันธเสน. (2518). เศรษฐศาสตร์การศึกษา : การศึกษา ปฏิรูป หรือปฏิวัติ.

กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.

วิไลวรรณ แผลสุระ และ ดร.เพ็ญณี แรธ. (2558). ความสนใจและความต้องการของเยาวชนใน

การประกอบอาชีพด้านการเกษตร : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแท่น

อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ. วารสารรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ราชภัฏกาฬสินธุ์. 4(1) 17-30.

มุตตาฝา ลำเห. (2559). ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้เรียน

ในจังหวัดปัตตานี. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต

ปัตตานี. 29(3), 61.

วรรณดี สุทธิสาร. (2559). การวิจัยเชิงคุณภาพ : การวิจัยในกระบวนการค้นคว้าทางเลือก. (พิมพ์

ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : สยามปริทัศน์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.

ช่อมาลา มานะ, อารณ โอภาสพัฒนกิจ. (2560). ศักยภาพการจัดการตลาดผลิตผลทาง

การเกษตรของกลุ่มเศรษฐกิจพอเพียงตำบลป่าสัก อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน.

แก่นเกษตร. 45(ฉบับพิเศษ), 527-533.

พัชรินทร์ สุภาพันธุ์, รักษ์สรณ์ คงธนารุณันต์, จำเนียร บุญมาก, ทัดพงศ์ อวิโรธนานนท์,

พัชรี อินธนู . (2560). กลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมสำหรับช่องทางการจัดจำหน่าย

สินค้าการเกษตรอินทรีย์ในจังหวัดเชียงใหม่. วารสารปาริชาติ. 30(3), 34-42.

ยิ่งศักดิ์ ไกรพินิจ. (2561). โปรแกรมการพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการเกษตรปราดเปรื่อง

ของนักศึกษาอาชีพเกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บริบทการใช้บริการ กลยุทธ์การแข่งขัน และบุคลิกภาพตราสินค้า
ของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภค:
กรณีศึกษาธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย

Context of Using Services, Competitive Strategies and Brand
Personalities of Modern Retail Business Affecting Consumer Loyalty:
A Case Study of Modern Retail Business in Chiang Rai Province

ณัฐธิดา จุ่มปา¹ กษิดิศ ใจผาวัง² สุธดา ชัตติยะ³

Natthida Chumpa, Kasidit Chaiphawang, Suthada Khattiya

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาความสัมพันธ์ของบริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันและการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 460 คน ซึ่งเป็นประชาชนในเขตอำเภอเมืองเชียงรายที่มีประสบการณ์ในการใช้บริการในห้างค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 12 ธุรกิจ ได้แก่ บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ เทสโก้ โลตัส เซ็นทรัล ฟลาชา โรบินสัน ท็อปส์มาร์เก็ต เซเว่นอีเลฟเว่น แม็คโคร บิว วัตสัน ธนพิริยะ เพาเวอร์บาย และ ออฟฟิศเมท ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมและบริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงรายพบว่า ผู้บริโภคนิยมใช้บริการร้านสะดวกซื้อประเภทเซเว่นอีเลฟเว่น มากที่สุด รองลงมาคือ บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ และน้อยที่สุดคือ เพาเวอร์บาย และออฟฟิศเมท เหตุผลที่เลือกใช้บริการคือ ความสะดวกใกล้บ้าน สินค้าที่ซื้อมากที่สุดคือ ของใช้ประจำวัน รองลงมาคือ สินค้ากลุ่มอาหารที่หาซื้อได้ตลอด 24 ชั่วโมง และน้อยที่สุดคือ สินค้ากลุ่มวัสดุสำนักงาน ด้านการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ของผู้บริโภคในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริโภคมีการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่างมากที่สุด รองลงมาคือ กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุน และกลยุทธ์การมุ่งตลาดเฉพาะ ตามลำดับ ด้านการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจ

Received: 2020-11-12 Revised: 2020-11-26 Accepted: 2020-11-27

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Master of Business Administration, Faculty of Management, Chiang Rai Rajabhat University, natthida.jum@crru.ac.th

² ³ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Faculty of Management, Chiang Rai Rajabhat University

ค้าปลีกสมัยใหม่ในทัศนคติของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงรายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริโภคมีการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าด้านความสามารถมากที่สุด รองลงมาคือ บุคลิกภาพด้านความทนทาน และบุคลิกภาพด้านความจริงใจ ตามลำดับ ด้านความภักดีของผู้บริโภคต่อธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า ความภักดีในมิติด้านทัศนคติผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในการใช้บริการ ความไว้วางใจในการใช้บริการและความตั้งใจใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ และความภักดีในมิติด้านพฤติกรรม ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความตั้งใจในการซื้อซ้ำ การใช้บริการอย่างต่อเนื่องและมีความพร้อมในการจ่ายเงินเพิ่มในการซื้อสินค้า และด้านบริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันและการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภักดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ (Keywords): บริบทการใช้บริการ; กลยุทธ์การแข่งขัน; บุคลิกภาพตราสินค้า; ความภักดี; ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่

Abstract

The objectives of this research were to study and to find out the correlation of context of using services, competitive strategies and brand personality perceptions of modern retail businesses affecting consumer loyalty in Chiang Rai Province. Data was collected by using questionnaires from a sample of 460 residents of Muang Chiang Rai District who had experiences in using services in 12 modern retail stores in Chiang Rai Province, such as Big C Supercenter, Tesco Lotus, Central Plaza, Robinson, Tops Market 7-Eleven, Makro, Boots, Watsons, Thanapiriya, Power Buy and Office Mate. The results showed that: Regarding the behavior and context of using modern retail business services among consumers in Chiang Rai Province showed that most consumers used 7-11 convenience store services, followed by Big C Supercenter and the least was Power Buy and Office Mate. The reasons for choosing this service were; it was convenient and close to home. The most purchased items are daily used products followed by food products that can be purchased 24 hours a day and the least was office supplies. As for the overall consumer perception of modern retail competition strategy, it was at a high level. Consumers perceived the competitive strategy of differentiation the most, followed by cost leadership strategies and strategies to target specific markets, respectively. In addition, the overall perception of the brand personality of modern retail businesses in consumer attitudes in Chiang Rai Province was at a high level. The consumer perceived the brand personality in terms of ability the most,

followed by the durability and sincerity personality, respectively. With regard to the consumer loyalty towards modern retail business in Chiang Rai was at a high level in overall. The loyalty in the consumer attitude was concerned with the satisfaction of using the service. The reliability and willingness to use the service regularly and the loyalty in the behavioral dimension; the consumers paid more attention to repeat purchases and used services continuously as well as the readiness to pay extra for purchasing. In summary, the context of using services, competition strategy and brand personality perception of modern retail business consumers in Chiang Rai Province had a positive correlation with loyalty statistically significant at the level of 0.01.

Keywords: Context of using service; Competition Strategy; Brand Personality; Loyalty; Modern Retail Business

บทนำ (Introduction)

ธุรกิจค้าปลีกถือเป็นธุรกิจอุตสาหกรรมที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยและอยู่คู่กับระบบเศรษฐกิจไทยมาตั้งแต่อดีต เนื่องจากการค้าปลีกมีมูลค่าการซื้อขายมหาศาลจากผู้บริโภคจำนวนมากและธุรกิจค้าปลีกยังมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการมาอย่างต่อเนื่องเริ่มจากที่มีผู้ผลิตและผู้ค้าปลีกรายย่อยจนเกิดธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในปัจจุบัน จากรายงานสถานการณ์ของ Euromonitor พบว่า อัตราการเติบโตของรายได้เฉลี่ยต่อปีในกลุ่มธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 - 2559 พบว่า รายได้ในธุรกิจประเภทไฮเปอร์มาร์เก็ตในปีพ.ศ. 2559 ประมาณ 279.4 พันล้านบาท และมีจำนวนสาขาประมาณ 300 แห่ง ธุรกิจประเภท Cash and Carry มีรายได้ 169.4 พันล้านบาท และมีจำนวนสาขาประมาณ 115 แห่ง ซูเปอร์มาร์เก็ต รายได้ 165.4 พันล้านบาท จำนวนสาขา 1,200 แห่ง ร้านสะดวกซื้อ มีรายได้ 345.8 พันล้านบาท และมีจำนวนสาขา 12,300 แห่ง (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2560)

ขณะที่แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในธุรกิจค้าปลีกไทย เช่น ธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็กยังมีโอกาสเติบโตอีกมาก โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค (Grocery) สืบเนื่องมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจจากสังคมเกษตรกรรมสู่ยุคอุตสาหกรรม จนมาถึงยุคเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลง ด้วยภาระหน้าที่ทำให้มีเวลาในการจับจ่ายซื้อของจำกัด ต้องการซื้อสินค้าหลาย ๆ ประเภทในทีเดียวกัน ขณะเดียวกันผู้บริโภคต้องการความสะดวกสบายในการเลือกซื้อสินค้า เช่น ต้องการร้านค้าที่สะอาด มีเครื่องปรับอากาศ อีกทั้งมีโอกาสได้เลือกซื้อสินค้า มีบริการที่ใส่ใจด้านจริยธรรม ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมุ่งเน้นไปที่สินค้าขายดี ขายเร็ว และกลุ่มสินค้าราคาประหยัดมาตอบโจทย์ผู้บริโภคมากขึ้น ทำให้มีการแข่งขันค่อนข้างสูง ธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็กของคนท้องถิ่นจึงต้องปรับรูปแบบธุรกิจ เช่น การจับมือ

กับซัพพลายเออร์เพื่อผลิตสินค้าที่โดดเด่นแต่มีราคาถูกลง หรือแม้แต่การนำสินค้าจากแบรนด์เล็ก ๆ มาวางขาย เพื่อตอบโจทย์ลูกค้ากลุ่มรายได้น้อย

จังหวัดเชียงราย เป็นจังหวัดที่ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่เกิดขึ้นจำนวนมาก รวมถึงธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ของท้องถิ่นที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่เกิดขึ้นในจังหวัดเชียงราย และในเขตอำเภอเมืองเชียงราย ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย

ชื่อธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่	ประเภทธุรกิจ	จำนวนสาขา	
		อำเภอเมือง	จังหวัดเชียงราย
บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์	ซูเปอร์เซ็นเตอร์ (Super centre, Hyper Mart, Discount Store)	3	3
เทสโก้ โลตัส	ซูเปอร์เซ็นเตอร์ (Super centre, Hyper Mart, Discount Store)	9	18
เซ็นทรัลพลาซา	ห้างสรรพสินค้า (Department Store)	1	1
โรบินสัน	ห้างสรรพสินค้า (Department Store)	1	1
ท็อปส์ มาร์เก็ต	ซูเปอร์มาร์เก็ต (Supermarket)	1	1
วัดสัน	ร้านค้าปลีกขายสินค้าเฉพาะอย่างหรือสินค้าพิเศษ (Specialty Store / Brand Specialty)	4	4
บูทัส	ร้านค้าปลีกขายสินค้าเฉพาะอย่างหรือสินค้าพิเศษ (Specialty Store / Brand Specialty)	2	2
เซเว่นอีเลฟเว่น	ร้านสะดวกซื้อ (Convenience Store / Gas Store)	49	111
แม็คโคร	ร้านค้าปลีกในรูปการขายส่ง (Cash and Carry)	2	2
ธนพิริยะ	ซูเปอร์มาร์เก็ต (Supermarket)	7	25
เพาเวอร์บาย	ร้านค้าปลีกเฉพาะอย่างเน้นราคาถูก (Category Killer) / Low price Specialty Store	1	1
Office Mate	ร้านค้าปลีกเฉพาะอย่างเน้นราคาถูก (Category Killer) / Low price Specialty Store	2	2
รวม		82	171

(ที่มา : ผู้วิจัยรวบรวม, 2563)

เนื่องด้วยสภาพการแข่งขันที่รุนแรงของธุรกิจค้าปลีกในปัจจุบัน ทำให้ธุรกิจค้าปลีกแต่ละประเภทได้พยายามกำหนดกลยุทธ์การแข่งขันเพื่อสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันที่มีความเฉพาะตัวให้สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่แต่ละประเภท นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาบุคลิกภาพของตราสินค้าของตนเองเพื่อให้ความแตกต่างจากธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่เป็นคู่แข่งกัน เพื่อให้เกิดความโดดเด่นในมุมมองทางด้านการทำการตลาด เพื่อให้เป็นที่จดจำให้แก่ผู้บริโภคและกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ซึ่งจะส่งผลต่อกระบวนการในการรักษารฐานลูกค้าและสร้างความจงรักภักดีให้แก่ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ของบริบทการใช้บริการ กลยุทธ์การแข่งขันและบุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในปัจจุบันที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นบทเรียนให้ธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็กในชุมชนหรือผู้ประกอบการรุ่นใหม่ นำไปสู่การพัฒนาตลาดเป้าหมาย ศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภค พัฒนาการบริหารจัดการปัจจัยการดำเนินงานและปรับกลยุทธ์การแข่งขันให้สามารถตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารจัดการให้ธุรกิจของตนอยู่รอดและเติบโตท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมถึงเป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ที่น่าสนใจจะประกอบธุรกิจในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาบริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในทัศนคติของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย
4. เพื่อศึกษาความภักดีของผู้บริโภคต่อธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย
5. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน และบุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยแบบเชิงปริมาณ โดยกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนในเขตอำเภอเมืองเชียงรายที่มีประสบการณ์ในการใช้บริการในห้างค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 12 ธุรกิจ ได้แก่ บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ เทสโก้ โลตัส เซ็นทรัลพลาซ่า โรบินสัน ท็อปส์มาร์เก็ต เซเว่นอีเลฟเว่น แม็คโคร บิ๊กดี วัตสัน ธนพิริยะ เพาเวอร์บาย และออฟฟิศเมท

2. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนในเขตอำเภอเมืองเชียงราย จำนวน 460 คน ที่มีประสบการณ์ในการใช้บริการในห้างค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย ทั้ง 12 ธุรกิจ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือโดยการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับบริบทของการศึกษาวิจัย โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับและครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยทั้งหมด อันประกอบด้วย พฤติกรรมและบริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน และการรับรู้คุณภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่มีประสบการณ์ในการใช้บริการห้างค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย จำนวน 12 ธุรกิจ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถามอิเล็กทรอนิกส์เพื่อความสะดวกของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะแนะนำและชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลแล้วจึงให้ตอบแบบสอบถาม ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ จำนวน 460 ตัวอย่าง

2. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาลงรหัสให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อและบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปจากเครื่องคอมพิวเตอร์

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) และการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีการประมาณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และสถิติเชิงอ้างอิง (การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์ความแปรปรวน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง บริบทการใช้บริการ กลยุทธ์การแข่งขัน และบุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภค : กรณีศึกษาธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 460 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด เป็นนักเรียน/นักศึกษา และมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ตอบตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. บริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมไปใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่กับคนรัก /แฟน /สามี/ภรรยา โดยใช้บริการสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ในช่วงเวลา 16.01-20.00 น. มีการใช้จ่ายเงินต่อครั้งระหว่าง 101-500 บาท ชำระค่าสินค้าโดยเงินสด และตัดสินใจเลือกใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ด้วยตนเอง

บริบทของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่ผู้บริโภคใช้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 โดยธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่ผู้บริโภคใช้บริการมากที่สุดคือ เซเว่นอีเลฟเว่นในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 รองลงมาคือ บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 และน้อยที่สุดคือ เพาเวอร์บาย และ Office Mate ในระดับน้อยเท่ากัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.27 เหตุผลที่ผู้บริโภคเลือกใช้บริการคือ ความสะดวกใกล้บ้านในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 รองลงมาคือ การมีสินค้าให้เลือกหลากหลายในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และน้อยที่สุดคือ ให้บริการส่งสินค้าในระดับ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ประเภทสินค้าที่ผู้บริโภคซื้อมากที่สุดคือ ของใช้ประจำวัน (ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน กระดาษชำระ ฯลฯ) ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 รองลงมาคือ สินค้ากลุ่มอาหารที่หาซื้อได้ตลอด 24 ชั่วโมง ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และน้อยที่สุดคือ สินค้ากลุ่มวัสดุสำนักงาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86

2. การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย

ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 โดยผู้บริโภคมีการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่างมากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 รองลงมาคือ กลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุนในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และกลยุทธ์การมุ่งตลาดเฉพาะในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ตามลำดับ โดยการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันด้านการเป็นผู้นำด้านต้นทุนพบว่า มีสินค้าตอบสนองผู้บริโภคในปริมาณมากมากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่าง พบว่า มีการจำหน่ายสินค้าที่มีความหลากหลายมากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 และการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันด้านการมุ่งตลาดเฉพาะพบว่า มีการตั้งราคาขายที่มุ่งกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายโดยเฉพาะมากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96

3. การรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในทัศนคติของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย

ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 โดยผู้บริโภคมีการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าด้านความสามารถมากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 รองลงมาคือ บุคลิกภาพด้านความทนทานในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และบุคลิกภาพด้านความจริงใจในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ตามลำดับ โดยการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าด้านความจริงใจ พบว่า ความจริงใจในการให้ข้อมูลสินค้าและความจริงใจในการคัดสรรสินค้าที่มีคุณภาพจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคมากที่สุดในระดับมากเท่ากัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 การรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าด้านความตื่นตัว

พบว่า การสื่อสารการตลาดที่น่าสนใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 การรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าด้านความสามารถ พบว่า ความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจกับคู่แข่งมากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 การรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าด้านความหรูหรา พบว่า การเสนอขายสินค้าที่มีการออกแบบที่สวยงามมากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 และการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าด้านความทนทาน พบว่า การนำเสนอขายสินค้าที่มีคุณภาพมากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

4. ความภักดีของผู้บริโภคต่อธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 โดยผู้บริโภคมีความภักดีในมิติด้านทัศนคติในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และมีความภักดีในมิติด้านพฤติกรรมในระดับมากเช่นกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 โดยความภักดีของผู้บริโภคในมิติด้านทัศนคติ พบว่า ผู้บริโภคมีความพึงพอใจในการใช้บริการมากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และความภักดีของผู้บริโภคในมิติด้านพฤติกรรม พบว่า ด้านความตั้งใจในการซื้อซ้ำมากที่สุดในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03

5. ความสัมพันธ์ของบริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน และการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย

บริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน และการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในทัศนคติของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

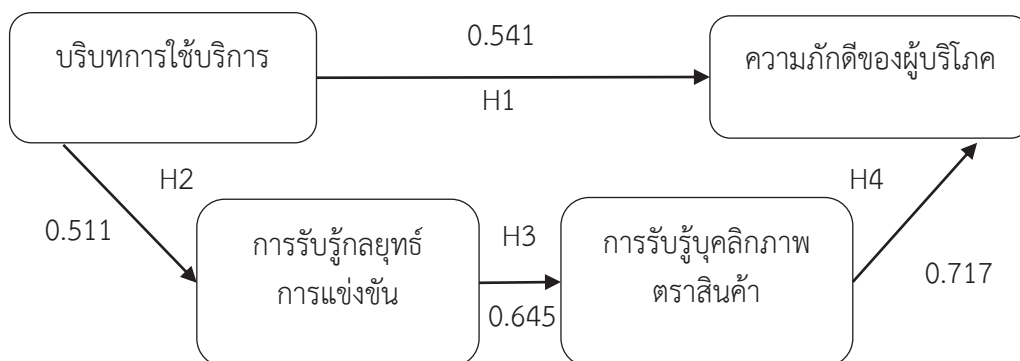
5.1 ปัจจัยด้านบริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่มีความสัมพันธ์กับความภักดีของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งทำให้สมมติฐานข้อที่ 1 (H1) : บริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภคเป็นจริง ยอมรับสมมติฐาน H1

5.2 ปัจจัยด้านบริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งทำให้สมมติฐานข้อที่ 2 (H2) : บริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ส่งผลต่อการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่เป็นจริง ยอมรับสมมติฐาน H2

5.3 ปัจจัยด้านการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันมีความสัมพันธ์กับการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งทำให้สมมติฐานข้อที่ 3 (H3) : การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ส่งผลต่อการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่เป็นจริง ยอมรับสมมติฐาน H3

5.4 ปัจจัยด้านการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับความภักดีของผู้บริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งทำให้สมมติฐานข้อที่ 4 (H4) : การรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภค เป็นจริง ยอมรับสมมติฐาน H4

การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรได้แก่ บริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน และการรับรู้คุณภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับความภักดีของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้สรุปรูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นของการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นของบริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน และการรับรู้คุณภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย

จากภาพ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปรบริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน และการรับรู้คุณภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยบริบทการใช้บริการมีความสัมพันธ์ทางตรงกับความภักดีของผู้บริโภคโดยเป็นความสัมพันธ์ทางบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.541 (H1) ปัจจัยบริบทการใช้บริการมีความสัมพันธ์ทางอ้อมกับการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันโดยเป็นความสัมพันธ์ทางบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.511 (H2) ปัจจัยการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน มีความสัมพันธ์ทางอ้อมกับการรับรู้คุณภาพตราสินค้าโดยเป็นความสัมพันธ์ทางบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.645 (H3) ปัจจัยการรับรู้คุณภาพตราสินค้า มีความสัมพันธ์ทางอ้อมกับความภักดีของผู้บริโภค โดยเป็นความสัมพันธ์ทางบวก และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.717 (H4)

สรุป บริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงรายพบว่า ผู้บริโภคใช้บริการเซเว่นอีเลฟเว่นมากที่สุด มีการรับรู้กลยุทธ์ด้านการสร้างความแตกต่าง รับรู้คุณภาพตราสินค้าด้านความสามารถมากที่สุด และมีความภักดีในมิติด้านทัศนคติ ทั้งนี้ บริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน และการรับรู้คุณภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การศึกษาบริบทการใช้บริการ กลยุทธ์การแข่งขัน และบุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภค: กรณีศึกษาธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน การรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าการศึกษาความภักดีของผู้บริโภค และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขัน และบุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่ส่งผลต่อความภักดีของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพฤติกรรมและบริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ของผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย พบว่า ผู้บริโภคนิยมใช้บริการร้านสะดวกซื้อประเภท เซเว่นอีเลฟเว่น มากที่สุดเนื่องจากเป็นธุรกิจที่ให้บริการลูกค้าตลอด 24 ชั่วโมงซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุคใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป มีการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบและต้องการความสะดวกสบายในการอุปโภคและบริโภค จึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่นิยมตั้งร้านค้าไว้ในแหล่งชุมชน เพื่อให้ผู้บริโภคมีความสะดวกสบายในการใช้บริการมากที่สุด นอกจากนี้ในด้านการรับรู้กลยุทธ์ในการแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ พบว่า ผู้บริโภคในจังหวัดเชียงรายรับรู้กลยุทธ์ในการแข่งขันทั้ง 3 ประเภทได้แก่ การเป็นผู้นำทางด้านต้นทุนการสร้างแตกต่างและการมุ่งตลาดเฉพาะซึ่งถือว่าเป็นกลยุทธ์ในการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่ธุรกิจโดยทั่วไปมักจะนิยมนำมาใช้เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันที่ยั่งยืน (ทรงวัฒน์ เณริมวณิชกุล, 2559)

กลยุทธ์ในการเป็นผู้นำทางด้านต้นทุนธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงรายมีการมุ่งเน้นในการจัดเตรียมสินค้าจำนวนมากเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค และการขยายสาขาการบริการให้ครอบคลุมพื้นที่ของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ซึ่งเป็นแนวคิดของการใช้หลักการประหยัดเนื่องจากขนาดทำให้สามารถธุรกิจขายสินค้าในราคาต่ำกว่าคู่แข่ง (วัณวิริจน์ แจ่มพลอย และวิโรจน์ เจริญลักษณ์, 2559) กลยุทธ์การสร้างแตกต่างธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงรายมีการจัดจำหน่ายสินค้าที่มีความหลากหลาย เป็นสินค้าที่มีความทันสมัยและมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ (Chege, 2018) ด้านกลยุทธ์การมุ่งตลาดเฉพาะของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงรายยังให้ความสำคัญกับการตั้งราคาขายที่มีการจำหน่ายสินค้าเฉพาะกลุ่ม การจำหน่ายสินค้าที่ไม่สามารถหาซื้อได้จากร้านค้าทั่วไปและการสร้างความสัมพันธ์กับผู้บริโภคเป้าหมายโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นแนวทางของการใช้กลยุทธ์มุ่งตลาดเฉพาะของหลาย ๆ ธุรกิจ เช่น ธุรกิจบริการ ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (วัณวิริญจ์ แจ่มพลอย และวิโรจน์ เจริญลักษณ์, 2559; ฐิตินันท์ ทองสาต, 2556)

การรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าด้านความสามารถของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ พบว่า ผู้บริโภคในจังหวัดเชียงรายรับรู้ได้ว่า ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่มีความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจสูงเนื่องจากบุคลิกภาพด้านตราที่มีความชัดเจน สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้แก่สินค้า ทำให้ผู้บริโภคมั่นใจในสินค้าว่าเป็นสินค้าที่ตนเองต้องการ รวมถึงยังช่วยเพิ่มความเข้าใจในตราสินค้าของผู้บริโภคให้มากขึ้นเกิดจากการเชื่อมโยงภาพและคำพูดซึ่งเป็นหัวใจหลักที่แสดงความเป็นตัวตนของตรา

สินค้าไปสู่การรับรู้ของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อถือในตราสินค้าและนำไปสู่ความสำเร็จในธุรกิจ (Keller, 1993) การรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าด้านความทนทานของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่พบว่า ผู้บริโภคในจังหวัดเชียงรายรับรู้ถึงธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่มีการนำเสนอขายสินค้าที่มีคุณภาพ มีช่องทางการตลาดที่ตรงกับพฤติกรรมของผู้บริโภคสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี รวมถึงสภาพการแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกในปัจจุบันที่มีความรุนแรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำธุรกิจให้มีช่องทางการตลาดที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น รวมถึงช่องทางการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ ส่งผลให้ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่พยายามนำเสนอสินค้าที่มีคุณภาพมาแนะนำเสนอแก่ผู้บริโภคเพื่อให้เกิดความแตกต่างอย่างชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง และสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันให้แก่ธุรกิจได้ (วงศ์กร อุไรวงศ์, 2561) และการรับรู้บุคลิกภาพด้านความจริงจังของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ พบว่า ผู้บริโภคในจังหวัดเชียงรายรับรู้ถึงความจริงจังในการให้ข้อมูลสินค้าและความจริงจังในการคัดสรรสินค้าที่มีคุณภาพจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค เนื่องจากในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันผู้บริโภคมีทางเลือกในการซื้อสินค้ามากขึ้น สามารถเปรียบเทียบข้อมูลทั้งคุณภาพสินค้าและคุณภาพในการให้บริการ (นภนันท หอมสุต กัญญาพัชร สีหะวงษ์ และเกศสุณีย์ ถึงโชคชาญชัย, 2559) ธุรกิจจึงต้องปรับตัวนำเสนอแต่สินค้าที่มีคุณภาพและมีความจริงจังในการให้ข้อมูลและแก้ปัญหาแก่ผู้บริโภคได้ (ภัทรานุตร เขียนนุกุล, 2560)

ความภักดีของผู้บริโภคต่อธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงรายพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความภักดีในมิติด้านทัศนคติและมิติด้านพฤติกรรม (ณัฐจิรา อิมวิเศษ, 2558; สุทธิพร พ่วงพี, 2561; วุฒิกร ตูลาพนธ์, 2559) โดยความภักดีในมิติด้านทัศนคติผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในการใช้บริการ ความไว้วางใจในการใช้บริการและความตั้งใจใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ (อรุณกมล ประดิษฐ์บงกช และยุพาวรรณ วรรณวานิชย์, 2560) และความภักดีในมิติด้านพฤติกรรมผู้บริโภคให้ความสำคัญกับความตั้งใจในการซื้อซ้ำ (สมฤทัย หาญบุญเศรษฐี, 2560) การใช้บริการอย่างต่อเนื่องและมีความพร้อมในการจ่ายเงินเพิ่มในการซื้อสินค้า ดังนั้น ความภักดีต่อตราสินค้าจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งทางการตลาดเพราะในตลาดมักมีคู่แข่งจำนวนมากใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อนำเสนอสินค้าต่อผู้บริโภค หากสามารถทำให้ผู้บริโภคมีความภักดีในตราสินค้าได้มากโอกาสที่ผู้บริโภคจะเปลี่ยนไปซื้อสินค้าอื่นก็น้อยลงก็จะทำให้ธุรกิจมีลูกค้าอย่างต่อเนื่องนำมาซึ่งความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ

บริบทการใช้บริการ การรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันและการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ผู้บริโภคในจังหวัดเชียงราย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภักดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยบริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภักดีของผู้บริโภคโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.541 ปัจจัยบริบทการใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.511 ปัจจัยการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้บุคลิกภาพตราสินค้าโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.645 และปัจจัยการรับรู้

บุคลิกภาพตราสินค้ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภักดีของผู้บริโภคโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.717 (Aaker, 1996; อุษา เชิดชู, 2560) ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่เลือกใช้บริการธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ที่มีความสะดวกใกล้บ้านและมีสินค้าให้เลือกอย่างหลากหลายเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความภักดี มีการกำหนดกลยุทธ์การแข่งขันที่นำเสนอความแตกต่างของสินค้าและบริการ ให้ผู้บริโภคได้รับรู้ก่อให้เกิดเป็นบุคลิกภาพของตราสินค้าที่จะทำให้ผู้บริโภครับรู้ถึงคุณค่าและความพึงพอใจส่งผลให้เกิดความต้องการบริโภคสินค้าอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นความภักดีในที่สุด (Chung and Park, 2017)

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคมีการรับรู้กลยุทธ์การแข่งขันด้านการสร้างความแตกต่างมากที่สุด ดังนั้นธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในปัจจุบันควรมุ่งเน้นการสร้างความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์และสร้างความแตกต่างในการนำเสนอสินค้าและบริการสำหรับการดำเนินธุรกิจเป็นกลยุทธ์การดึงดูดผู้บริโภคเพื่อให้มีส่วนแบ่งทางการตลาดให้มากที่สุด

2. ธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ควรมีสินค้าที่สามารถตอบสนองผู้บริโภคในปริมาณมากทั้งในเชิงความหลากหลายของสินค้าและเชิงปริมาณเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคซึ่งเป็นกลยุทธ์การเป็นผู้นำด้านต้นทุนที่จะนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่ง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลยุทธ์การแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในลักษณะอื่น ๆ เช่น ร้านโมซิโมชิ ร้านไดโซ ร้านมินิโซ ฯลฯ

2. ควรศึกษาการปรับตัวเพื่อการแข่งขันของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ในยุคโลกไร้พรมแดนรวมถึงการก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลสำหรับธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่

เอกสารอ้างอิง (References)

- ฐิตินันท์ ทองสาธิต. (2556). “กลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบทางการแข่งขันและการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการธุรกิจรีไซเคิลอำเภอกำแพงแสน จังหวัดเพชรบุรี”. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐจิรา อิมวิเศษ. (2558). “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความภักดีในตราสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าสตาร์เวลล์ในกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- ทรงวัฒน์ เฉลิมวณิชกุล. (2559). การศึกษากลยุทธ์ระดับองค์กรและกลยุทธ์การแข่งขันของผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์รายใหญ่. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.

- นภนันทน์ หอมสุต, กัญญาพัชร สีหะวงษ์ และ เกศสุนีย์ ถึงโชคชาญชัย. (2559). **บุคลิกภาพตราสินค้าที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อรองเท้ากีฬาของวัยรุ่นในหัวหิน**. การประชุมทางวิชาการระดับชาติ “นเรศวรวิจัย” ครั้งที่ 12 : วิจัยและนวัตกรรมกับการพัฒนาประเทศ ในระหว่างวันที่ 21-22 กรกฎาคม 2559 ณ อาคารเอกาทศรถ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก.
- ภัทรานูตร เขียนนุกูล. (2560). “การสื่อสารบุคลิกภาพตราสินค้าโดยใช้เครื่องมือการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการของ Quiksilver Thailand”. **วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร.
- วงศ์กร อุไรวงศ์. (2561). “การรับรู้บุคลิกภาพและภาพลักษณ์ตราสินค้านักกีฬาฟุตบอลจากนักกีฬาฟุตบอลสมัครเล่นในกรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. คณะบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. กรุงเทพมหานคร.
- วัณวิริญจน์ แจ่มพลอย และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2559). “กลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบเทียบการแข่งขันในการดำเนินธุรกิจร้านกาแฟของผู้ประกอบการรายย่อยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี”. **วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University**. 9(3), 1331-1349
- วุฒิกุล ตูลาพันธุ์. (2559). “ความภักดีในตราสินค้า และคุณค่าตราสินค้าที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อรองเท้ากีฬาแบรนด์เกาหลี่”. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพมหานคร.
- สมฤทัย หาญบุญเศรษฐี. (2560). “ปัจจัยที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าในการใช้บริการระบบลิฟต์จอดรถยนต์อัตโนมัติ”. **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2560). **รายงานผลการศึกษา โครงการศึกษาธุรกิจค้าปลีกค้าส่งเพื่อเตรียมความพร้อมในการยกร่างกฎหมายการประกอบธุรกิจค้าปลีกค้าส่งที่เหมาะสมกับประเทศไทย**. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ): 565
- ชอยรามคำแหง 39 เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310.
- สุทธิพร พวงพี. (2561). “ปัจจัยที่มีผลต่อความจงรักภักดีของลูกค้าธนาคารออมสินในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสงขลา”. **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร.
- อรุณกมล ประดิษฐ์บงกช และ ยุพาพรรณ วรรณวานิชย์. (2560). “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของผู้บริโภคที่มีต่อร้านขายยาแผนปัจจุบันในเขตกรุงเทพมหานคร”. **วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ**. 8(2), 55-64.
- อุษา เชิดชู. (2560). “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพตราสินค้าเครื่องสำอางเกาหลี่กับบุคลิกภาพผู้บริโภคและความภักดีต่อตราสินค้า”. **วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิด้า**. 3(2), 50-60.
- Aaker, D. A. (1996). **Building strong brands**. New York: The Free Press.

- Chege, G. W. (2018). **Competitive strategy and performance of mobile service providers in the telecommunication industry in Kenya**. Master of Business Administration, School of Business, University of Nairobi, Kenya.
- Chung, S. and Park, J. (2017). "The influence of brand personality and relative brand identification on brand loyalty in the European mobile phone market". **Canadian Journal of Administrative Sciences**. 34(1), 47-62.
- Keller, K. L. (1993). "Conceptualization, measuring, and managing customer-based brand equity". **Journal of Consumer Marketing**. 57(1), 1-22.

ความรู้ด้านโรคเรื้อรังและสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชน
ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุราษฎร์ธานี
Knowledge of Chronic Diseases and Competencies in Providing
Services Regarding Chronic Diseases in the Community of Village
Health Volunteers in Sura Thani Province

ปิยรัตน์ ชูมี¹ จิราพร อุดมกิจพิพัฒน์²

Piyarut Choomee, Jiraporn Udomkitpipat

บทคัดย่อ(Abstract)

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ด้านโรคเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) ศึกษาสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 362 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบโดยแบ่งสัดส่วนจากทุกอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ แบบสอบถามความรู้ด้านโรคเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีค่าเชื่อมั่นคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-20) เท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้ด้านโรคเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับระดับปานกลาง (ร้อยละ 67.13) 2) สมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.94$, S.D. = 0.88) ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการพัฒนาความรู้ด้านโรคเรื้อรังและสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยการจัดอบรมศึกษาดูงานด้านโรคเรื้อรังนอกสถานที่ และการฝึกปฏิบัติงานจริงทั้งในสถานพยาบาลหน่วยบริการ

Received: 2020-11-15 Revised: 2020-12-10 Accepted: 2020-12-10

¹ สาขาการพยาบาลชุมชน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี Community Nursing, Bororamarajonani College of Nursing Suratthani. E-mail: cpiyarut@gmail.com

² สาขาการพยาบาลสูติศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี, Obstetrics Nursing, Bororamarajonani College of Nursing Suratthani

ระดับปฐมภูมิและในชุมชน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประชาชนได้รับการดูแลด้านโรคเรื้อรังให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ (Keywords): โรคเรื้อรัง; อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.); ความรู้; สมรรถนะ

Abstract

This descriptive survey study aimed to study a level of 1) knowledge of chronic diseases and 2) competencies in providing services regarding chronic diseases to the community of village health volunteers in Surat Thani Province. Proportional to size sampling was applied to get a total of 362 village health volunteers from every district. The instruments used in the study were content validated by 3 experts. The questionnaire assessing the knowledge of chronic diseases of the village health volunteers had a reliability, tested with a Kuder-Richardson (KR-20), of 0.89. The questionnaire assessing the competencies in providing chronic disease services to community had a Cronbach's alpha coefficient of 0.98. Data were analyzed for frequency, percentage, and mean, and standard deviation. The study showed the following findings. 1) Most village health volunteers in Surat Thani Province had a knowledge of chronic diseases in a moderate level (67.13 %). 2) Overall competencies in providing chronic disease services in the community of public health volunteers in Surat Thani Province was in a moderate level ($\bar{X}=1.94$, SD = 0.88). Therefore, the involved organizations should improve the knowledge and competencies in providing chronic disease services to community of village health volunteers. The potential for improvement and support includes training, field trips, and practice in both primary care centers and in community. As a result, people in community can receive more effective chronic disease services from the village health volunteers.

Keywords: Chronic Diseases; Village Health Volunteers; Knowledge; Competencies

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันกลุ่มโรคเรื้อรัง หรือ Non-communicable diseases (NCDs) ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง และภาวะไขมันในเลือดสูงเป็นโรคที่พบมากและมีอัตราที่เพิ่มขึ้นทุกปี และเป็นสาเหตุของการเกิดภาวะแทรกซ้อนที่ทำให้คุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนน้อยลง ได้แก่ โรคหลอดเลือดสมอง (อัมพาต อัมพฤกษ์) โรคหัวใจ โรคไตวาย และส่งผลให้มีการเสียชีวิตของประชากรทั่วโลกถึงปีละ 38 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 68 ของการเสียชีวิต โรคเรื้อรังเป็นปัญหาสาธารณสุข

ที่สำคัญและเร่งด่วนของประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลกระบุว่าตลอดช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา กลุ่มโรคเรื้อรังเป็นสาเหตุการตายอันดับหนึ่งของคนไทย โดยมีคนไทยป่วยเป็นโรคเรื้อรังถึง 14 ล้านคน เสียชีวิตปีละกว่า 320,000 คน และคาดว่าจะมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นในทุกๆ ปี ซึ่งส่วนใหญ่เสียชีวิตก่อนอายุ 70 ปี สะท้อนภาพการสูญเสียจากการตายก่อนวัยอันควร ซึ่งเมื่อคิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจรวมที่เสียไปแล้วนั้นว่าสูงมากถึงร้อยละ 40 ของมูลค่างบประมาณภาครัฐไทยทั้งหมด (ธีระ วรธนารัตน์, 2561) อีกทั้งยังพบอัตราการเกิดโรคแทรกซ้อนในกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นทุกปีซึ่งรัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณในการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคเรื้อรังจำนวนมาก (กระทรวงสาธารณสุข, 2561) จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจของภาคใต้ตอนบน พบว่า ประชาชนเจ็บป่วยด้วยภาวะแทรกซ้อนและเสียชีวิตจากโรคเรื้อรังเป็นจำนวนมาก โดยพบว่าปีงบประมาณ พ.ศ.2560 (ตุลาคม 2559 – มิถุนายน 2560) เป็นโรคเบาหวาน 48,250 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.47 โรคความดันโลหิตสูง 110,133 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.45 เป็นโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูงจำนวน 37,804 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.57 ผู้ป่วยไตวายจากโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงคิดเป็นร้อยละ 20.68 เป็นไตวายระยะสุดท้ายจำนวน 75 รายได้รับการรักษา 52 ราย ไม่ได้รับการรักษา 23 ราย ประชาชนยังไม่ได้รับการคัดกรองโรคเบาหวานร้อยละ 61.75 ประชาชนยังไม่ได้รับการคัดกรองโรคความดันโลหิตสูงร้อยละ 63.97 (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2560) และจากการศึกษาของรีนจิต เพชรชิต (2558 : 15 -28) พบว่า ผู้ป่วยโรคเบาหวานจังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลได้ร้อยละ 68.00 และเกิดภาวะโรคแทรกซ้อนจากโรคเบาหวานร้อยละ 62.30

ปัจจุบันประเทศไทยมีนโยบายที่ชัดเจนโดยการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และมีการกระจายการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังโดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งเป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญของพื้นที่ทั่วประเทศจากหน่วยบริการระดับทุติยภูมิ (Secondary Care) และหน่วยบริการระดับตติยภูมิ (Tertiary Care) ที่พบว่าผู้ป่วยไปรับบริการเป็นจำนวนมาก ผู้ป่วยบางรายมีข้อจำกัดในการเดินทางและใช้เวลาในการรับบริการเป็นเวลานานคือ โรงพยาบาล มายังหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ (Primary Care) ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ศูนย์สุขภาพชุมชน ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล เป็นต้น ที่เป็นหน่วยบริการด่านแรกเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงง่าย มีการทำงานที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และมีการทำงานร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทั้งนี้เน้นที่ให้การดูแลสุขภาพประชาชนแบบองค์รวม เน้นบริการหลักในการป้องกันควบคุมโรคเรื้อรัง ให้บริการทั้งเชิงรุกและเชิงรับเพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยง ลดการเจ็บป่วย ลดความพิการ และการสูญเสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อ (สำนักโรคไม่ติดต่อ, 2557) แต่พบว่า การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังยังขาดการบูรณาการและขาดระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นภาพรวมของประเทศ ระบบหน่วยระดับบริการปฐมภูมิ (Primary Care) มีนโยบายและการดำเนินการในการประเมินและจำแนกประชากรกลุ่มเสี่ยง โดยเฉพาะโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงครอบคลุม มีการดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพและเน้นการลดปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แต่การดำเนินการในรูปแบบของกิจกรรมหรือโครงการยังขาดความต่อเนื่องและขาดการติดตาม ประเมินผล (สมเกียรติ โภธิสัย และคณะ, 2557) หน่วยบริการระดับปฐมภูมิ (Primary Care) จำนวนมากกลับเผชิญปัญหาหลายอย่างและมีข้อจำกัด ได้แก่ การขาดแคลนกำลังคน การกระจายกำลังคน ขาดทักษะในการทำงาน ตลอดถึงข้อจำกัดในอำนาจการบริหารจัดการ (นงลักษณ์ พะไยยะ และคณะ, 2561) ซึ่งแนวคิดการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (The Chronic Care Model) ซึ่งพัฒนาโดย Edward Wanger ปี ค.ศ.1997 เสนอรูปแบบการจัดระบบการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ซึ่งปรับการดูแล สุขภาพระดับบุคคลเป็นการดูแลแบบบูรณาการเข้าถึงประชากรและเน้นการป้องกันมากขึ้นโดยมี เป้าหมายในการเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีและผลลัพธ์ทางคลินิก โดยให้มีส่วนร่วมของชุมชน การระดม ทรัพยากรที่มีในชุมชน เพื่อให้เกิดการป้องกัน ควบคุมและจัดการโรคเรื้อรัง สนับสนุนและผลักดันให้ เกิดความร่วมมือภายในชุมชน (ปราโมทย์ ถ่างกระโทก, 2558) และตามแนวคิดของกระทรวง สาธารณสุข (2559) ได้ระบุว่าคุณลักษณะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จะต้อง มีความรู้ด้านโรคเรื้อรังและสมรรถนะในการบริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชน ซึ่งอาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่มีความรู้มากด้านโรคเรื้อรังจะส่งผลให้มีสมรรถนะในการบริการด้านโรค เรื้อรังในชุมชนสูง โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ทำงานในด้านด้านโรคเรื้อรังมี บทบาทหน้าที่ 3 ประการหลัก คือ 1) เป็นแกนนำปฏิบัติตนด้านสุขภาพที่มีพฤติกรรมเป็นแบบอย่าง ให้ครอบครัวและเป็นผู้ดูแลสุขภาพของคนในครอบครัวตนเอง 2) ถ่ายทอดความรู้ให้คนในครอบครัวตนเอง และช่วยเหลือผู้ที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง 3) ประสานงานพัฒนาสุขภาพครัวเรือนและเป็นเครือข่ายโยงแมง มุมกับชุมชนโดยไม่เข้าซ้อนบทบาทกัน โดยพบว่า การส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองของผู้ป่วยโรค เรื้อรังอย่างต่อเนื่องและการติดตามประเมินผลโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนสามารถทำให้สุขภาพดี ขึ้นและป้องกันภาวะแทรกซ้อนได้ (สมเกียรติ โภธิสัย และคณะ, 2557; ปัญญาวัชร ปรากฎผล, 2560 : 112 -121) ซึ่งกระบวนการมีส่วนร่วมด้านสาธารณสุขของภาคประชาชนที่สำคัญคือ อาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า การพัฒนาศักยภาพอาสาสมัคร สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยการจัดอบรม ศึกษาดูงาน และฝึกปฏิบัติงานจริงในหน่วยบริการ ระดับปฐมภูมิ (Primary Care) และชุมชน เป็นการส่งเสริมให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีความรู้ด้านโรคเรื้อรังและมีสมรรถนะในการให้บริการด้านการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน เพิ่มขึ้นโดยส่งผลให้ผู้ป่วยโรคเรื้อรังมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (กัญจน์ณัฐ เจริญชัย, 2560 : 133-151; นิดา มีทรัพย์, เดชา ทำดี และประพิมพ์ พุทธิรักษ์กุล, 2559 : 104 -115; ดวงพร กตัญญูตานนท์ และคณะ, 2561 : 1 - 12 และพุทธิดา จันทรดอนแดง และคณะ, 2558 : 84 - 94) โดย หน่วยบริการระดับปฐมภูมิ (Primary Care) เหมาะต่อการพัฒนาการดูแลโรคเรื้อรังเนื่องจากด้าน แรกเข้าถึงได้ง่าย มีการบริการต่อเนื่อง การร่วมมือของประชาชนด้วยการประยุกต์หรือปรับวิธีการ ดูแลให้สอดคล้องกับบริบทความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของผู้ป่วยอย่างเหมาะสม เนื่องจากโรคเรื้อรังเป็น แล้วไม่หาย ต้องการการดูแลอย่างต่อเนื่อง โรคเรื้อรังต้องการการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผู้ป่วยส่วนใหญ่มี หลายโรค และบางรายพบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ต้องมีการประสานจากหลายหน่วยงาน มีการ

ทำงานเป็นทีม ไม่ใช้การทำงานของภาคสาธารณสุขเพียงภาคเดียว (นิทรา กิจธีระวุฒิมังษ์, 2559 : 113 - 126)

จากสถานการณ์ของโรคเรื้อรังที่เพิ่มขึ้นและบริบทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ที่ปรากฏ รวมทั้งผู้วิจัยซึ่งทำงานในสถาบันศึกษาทางการพยาบาลและลงพื้นที่ปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงทั้งในชุมชน หน่วยบริการระดับปฐมภูมิ (Primary Care) หน่วยบริการระดับทุติยภูมิ (Secondary Care) และหน่วยบริการระดับตติยภูมิ (Tertiary Care) จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังและมีภาวะแทรกซ้อนจากโรคเรื้อรังมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพประชาชนทั้งระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชนเป็นจำนวนมากและเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีส่วนร่วมของการทำงานในการดูแลสุขภาพประชาชนและผู้ป่วยด้านโรคเรื้อรัง แต่ไม่มีข้อมูลที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความรู้ด้านโรคเรื้อรังและสมรรถนะในการให้บริการด้านการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาระดับความรู้ด้านโรคเรื้อรังและสมรรถนะในการให้บริการด้านการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเสนอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบระดับความรู้ด้านโรคเรื้อรังและสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นอย่างไร ซึ่งการศึกษาระดับความรู้ด้านโรคเรื้อรังและอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดแผนการพัฒนาสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้มีความรู้และสมรรถนะด้านการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาท้องถิ่นและความต้องการของระบบสุขภาพผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถโดยสามารถนำไปจัดอบรม/จัดหลักสูตรให้ความรู้ให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพรวมทั้งการสนับสนุนให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านสามารถปฏิบัติงานด้านโรคเรื้อรังได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนและผู้ป่วยโรคเรื้อรังเข้าถึงบริการและเกิดความเป็นธรรมในระบบบริการสุขภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านโรคเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยเชิงสำรวจ โดยกลุ่มเป้าหมายคือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานีจำนวน 19,111 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ของ Yamane (1967) ได้จำนวน 392 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Sampling) แบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละอำเภอตามสัดส่วนของประชากรทั้งหมด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านโรคเรื้อรังและสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยนำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและปรับปรุงตามคำแนะนำแล้วนำไปทดสอบใช้ (Try out) กับ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จำนวน 30 คน ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี นำแบบสอบถามความรู้ด้านโรคเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยหาค่าคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-20) ได้เท่ากับค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) เท่ากับ 0.89 และแบบประเมินสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟาของครอนบาคได้ค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability) เท่ากับ 0.98

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการตอบแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างหลังจากนั้นจะดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus group) กับกลุ่มตัวอย่างบางส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและสังเกตแบบสอบถามบางส่วนให้ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) แต่ละอำเภอโดยในการสังเกตแบบสอบถามผู้วิจัยจะแนบจดหมายแนะนำตัว ขอความร่วมมือในการตอบคำถาม พิทักษ์สิทธิ์ในการเข้าร่วมวิจัยและสังเกตแบบสอบถามคืนทางประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) แต่ละอำเภอแล้ว หลังจากครบกำหนดสังเกตแบบสอบถามประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านแต่ละอำเภอแล้ว 1 เดือน ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมโดยตรงกับประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) แต่ละอำเภอ โดยผู้วิจัยได้ติดตาม 3 ครั้ง การติดตามในแต่ละครั้งห่างกัน 1 เดือนปรากฏว่าได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 362 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.30

จริยธรรมวิจัยและการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลภายหลังได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี หมายเลขการรับรองการวิจัยที่ 2016/12 เมื่อ

ผ่านการอนุมัติ ผู้วิจัยได้ทำการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง แนะนำตัว ชี้แจงในการเข้าร่วมวิจัยให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยทราบวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิจัย พร้อมทั้งลงนามยินยอมและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล โดยชี้แจงสิทธิที่กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าร่วมการวิจัย หรือสามารถปฏิเสธที่จะไม่เข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้ได้ โดยไม่มีผลต่อการบริการใดๆ ที่จะได้รับ สำหรับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะไม่มีการเปิดเผยให้เกิดความเสียหายแก่กลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย โดยผู้วิจัยเสนอการวิจัยในภาพรวมและนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 หาคุณภาพของแบบสอบถามความรู้ด้านโรคเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยหาค่าคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR-20) ได้เท่ากับค่าความน่าเชื่อถือ(Reliability) เท่ากับ0.89

5.1.2 และแบบประเมินสมรรถนะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังมาวิเคราะห์ความ

5.2 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ร้อยละ (percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2.1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าความถี่ และร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

5.2. 2. ความรู้ในการดูแลตนเองด้านโรคเรื้อรังวิเคราะห์ด้วยสถิติ ค่าความถี่ และร้อยละ

5.2.3 สมรรถนะการบริการด้านการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง ความรู้ด้านโรคเรื้อรังและสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 362 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าความถี่ และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	46	12.59
หญิง	316	87.41
สถานภาพสมรส		
โสด	35	9.57
สมรส	254	70.16
หม้าย	47	12.98
หย่า/แยก	26	7.29
กลุ่มอายุ (ปี)		
< 30	4	3.51
30 - 39	25	6.80
40 - 49	85	23.54
50 - 59	162	44.66
≥ 60	86	23.79
Mean= 52.36, S.D. = 9.12, Min = 21, Max= 81		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาตอนต้น	57	15.79
ประถมศึกษาตอนปลาย	72	19.91
มัธยมศึกษาตอนต้น	70	19.45
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	73	20.14
อนุปริญญา/ปวส.	28	7.78
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	57	15.79
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	4	1.14
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	144	39.85
ค้าขาย	48	13.37
แม่บ้าน	77	21.29
ประมง	2	0.50
รับจ้าง	39	10.89
ธุรกิจส่วนตัว	51	14.11
ระยะเวลาปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.)		

≤ 5 ปี	36	9.94
6 -10 ปี	95	26.24
11 -15 ปี	79	21.82
16 – 20 ปี	54	14.92
21 – 25 ปี	17	4.70
26 – 30 ปี	15	4.14
≥ 30 ปี	66	18.23
Mean= 12.57, S.D. = 7.86, Min = 1, Max= 40		
สถานบริการพยาบาลต้นสังกัด		
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	320	88.40
ศูนย์สุขภาพชุมชน	22	6.08
ศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล	11	3.04
โรงพยาบาล	9	2.49
ตำแหน่งทางสังคมอื่น ๆ		
ไม่มี	108	29.83
มี	254	70.17
กรรมการหมู่บ้าน/กรรมการชุมชน	70	19.34
สมาชิกชมรม	4	1.10
ผู้นำหมู่บ้าน/ผู้นำชุมชน	3	0.83
ประธานชมรม	11	3.04
กรรมการชมรม	13	3.59
สมาชิกชมรมและกรรมการชมรม	156	43.09
การอบรมเกี่ยวกับโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง		
ไม่เคยอบรม	23	6.31
เคยอบรม	339	93.69
ศึกษาดูงานเกี่ยวกับโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง		
ไม่เคยศึกษาดูงาน	263	72.65
เคยศึกษาดูงาน	99	27.35
อบรมเกี่ยวกับการเจาะเลือดเพื่อหาระดับน้ำตาลที่ปลายนิ้ว		

ไม่เคยอบรม	28	7.71
เคยอบรม	334	92.29
ทดลองฝึกปฏิบัติจริงการเจาะเลือดเพื่อหาระดับน้ำตาล นี้ในขณะอบรม		
ไม่เคยปฏิบัติ	50	13.75
เคยปฏิบัติ	312	86.25
อบรมเกี่ยวกับการตรวจหาระดับความดันโลหิต		
ไม่เคยอบรม	23	6.31
เคยอบรม	339	93.69
ทดลองฝึกปฏิบัติจริงการวัดความดันโลหิตในขณะ อบรม		
ไม่เคยปฏิบัติ	26	7.23
เคยปฏิบัติ	336	92.77
อบรมเกี่ยวกับการตรวจเท้าและดูแลเท้าผู้ป่วย เบาหวาน		
ไม่เคยอบรม	182	50.35
เคยอบรม	180	49.65
ทดลองฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการตรวจเท้าผู้ป่วย เบาหวานในขณะอบรม		
ไม่เคยปฏิบัติ	202	55.76
เคยปฏิบัติ	160	44.24

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 87.41 มีสถานภาพสมรสมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 70.16 รองลงมาคือ หม้าย คิดเป็นร้อยละ 12.97 มีอายุระหว่าง 50 -59 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44.46 รองลงมา คือ มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.79 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.14 รองลงมา คือมีระดับการศึกษาประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 19.91 มีอาชีพ คือ เกษตรกรรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.85 รองลงมาคือ มีอาชีพแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 21.29 คิดเป็นร้อยละ 6.08 มีระยะเวลาปฏิบัติงานเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 6 -10 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.24 รองลงมา คือ 11 -15 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.82 มีสถานบริการพยาบาลต้นสังกัด คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล คิดเป็นร้อยละ 88.40 รองลงมาคือ ศูนย์สุขภาพชุมชน มีตำแหน่งทางสังคมอื่นๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.17 โดยเป็นสมาชิกชมรมและกรรมการชมรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ

43.09 รองลงมา คือ กรรมการหมู่บ้าน/กรรมการชุมชน คิดเป็นร้อยละ 19.34 ได้รับการอบรมเกี่ยวกับโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.69 ไม่การศึกษาดูงานเกี่ยวกับโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.65 เคยอบรมเกี่ยวกับการเจาะเลือดเพื่อหาระดับน้ำตาลที่ปลายนิ้วมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.29 ทดลองฝึกปฏิบัติจริงการเจาะเลือดเพื่อหาระดับน้ำตาลที่ปลายนิ้วในขณะอบรมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 86.25 เคยอบรมเกี่ยวกับการตรวจหาระดับความดันโลหิตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.69 ทดลองฝึกปฏิบัติจริงการวัดความดันโลหิตในขณะอบรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.77 ไม่เคยอบรมเกี่ยวกับการตรวจเท้าและดูแลเท้าผู้ป่วยเบาหวานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.35 ไม่เคยปฏิบัติทดลองฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการตรวจเท้าผู้ป่วยเบาหวานในขณะอบรมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.76

1. ระดับความรู้ด้านโรคเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ด้านโรคเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ระดับความรู้ด้านโรคเรื้อรัง	จำนวน	ร้อยละ
สูง	42	11.60
ปานกลาง	243	67.13
ต่ำ	77	21.27

(Mean=23 คะแนน, S.D.=5.05, Min=13คะแนน, Max=30 คะแนน)

จากตารางที่ 2 พบว่า ความรู้ด้านโรคเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 243 คน ร้อยละ 67.13 อยู่ระดับต่ำ 77 คน ร้อยละ 21.27 และอยู่ในระดับสูง 42 คน ร้อยละ 11.60 เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่ตอบถูกมากที่สุด คือ ข้อคำถามข้อที่ 2 ปัจจัยอันหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคเบาหวานคือประวัติพ่อแม่เป็นโรคเบาหวาน คิดเป็นร้อยละ 95.03 รองลงมา คือ ข้อคำถามข้อที่ 3 ปัจจัยอันหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคเบาหวานคือญาติ พี่น้องสายตรงเช่น พี่ น้อง ร่วมบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นโรคเบาหวาน คิดเป็นร้อยละ 94.75 ส่วนข้อคำถามที่ตอบผิดมากที่สุด คือข้อคำถามข้อที่ 8 ผู้ป่วยเบาหวานควรควบคุมระดับความดันโลหิตให้ต่ำกว่า 140/90 มิลลิเมตรปรอทคิดเป็นร้อยละ 90.06 รองลงมา คือ ข้อคำถามข้อที่ 26 ใส่สรอกแขน กุนเชียง เป็นอาหารที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานคิดเป็นร้อยละ 85.36 ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบได้ถูกต้องมากที่สุด คือ ด้านการคัดกรองผู้ป่วยเบาหวาน ข้อคำถามที่กลุ่มตัวอย่างยังตอบได้ไม่ถูกต้องมากที่สุด คือ ด้านระดับความดันโลหิตที่ผู้ป่วยต้องควบคุมให้อยู่ในระดับปกติ รองลงได้แก่ ด้านอาหาร รวมทั้งอาการของโรคเบาหวานและการออกกำลังกายที่ถูกต้องผู้ป่วยโรคเบาหวาน

2. สมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตารางที่ 3 สมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จำนวน (คน)	$\bar{X}$	SD	ระดับ
138	2.14	0.90	สูง
244	1.87	0.91	ปานกลาง
362 (รวม)	1.97	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า สมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.94$, S.D. = 0.88) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อคำถามข้อที่ 1 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและค้นหากลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงในชุมชนเพื่อมาคัดกรองมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.32$, S.D. = 0.77) รองลงมาคือข้อคำถามข้อที่ 2 ร่วมกิจกรรมคัดกรองโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ณ ชุมชนอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.26$, S.D. = 0.79) และที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือ ข้อ 27 เยี่ยมบ้านผู้ป่วยเบาหวาน/ ความดันโลหิตสูง/ไขมันในเลือดสูง พร้อมกับหน่วยงาน/องค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ด้านสาธารณสุขอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.64$, S.D. = 0.79)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาความรู้ด้านโรคเรื้อรังและสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบโดยแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 362 คน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานีได้รับการอบรมด้านโรคเรื้อรังมากที่สุด ได้รับการอบรมเกี่ยวกับโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง (ร้อยละ 93.69) สอดคล้องกับการศึกษาของกัญจน์ณัฐ เจริญชัย (2560 : 133 -151) ที่ศึกษา ผลของการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานในชุมชนโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) นักบริบาลผู้ป่วยเบาหวาน DM Excellence Care Giver จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เคยผ่านการอบรมการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานมาแล้วร้อยละ 88.90 และเคยศึกษาดูงานเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานมาแล้วร้อยละ 77.4 แตกต่างกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานีไม่เคยศึกษาดูงาน ร้อยละ 72.65 ไม่เคยอบรมเกี่ยวกับการตรวจเท้าและดูแลเท้าผู้ป่วยเบาหวาน ร้อยละ 50.35 ไม่เคยปฏิบัติทดลองฝึกปฏิบัติจริงเกี่ยวกับการตรวจเท้าผู้ป่วยเบาหวานในขณะอบรม ร้อยละ 55.76

2. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีความรู้ด้านโรคเรื้อรังอยู่ในระดับต้องปานกลาง ถึงร้อยละ 67.13 และระดับต่ำ ร้อยละ 21.27 ส่วนใหญ่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความรู้ด้านโรคเรื้อรังด้านความรู้ด้านสาเหตุของการเกิดโรคมามากที่สุดร้อยละ 95.03 (344 คน) รองลงมาคือ อาการผิดปกติของโรคเรื้อรัง ร้อยละ 94.20 (341คน) และมีความรู้ด้านเป้าหมายของควบคุมโรคเบาหวาน และความดันโลหิตต่ำสุด ร้อยละ 9.94 (36 คน) รองลงได้แก่ ด้านอาหารที่เหมาะสมผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ร้อยละ 14.64 (53 คน) และด้านการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ร้อยละ 37.29 (135 คน) สอดคล้องกับการศึกษาของ เวหา เกษมสุข และรักษนก คชโก (2558 : 59 - 68) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนาความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการเยี่ยมบ้านผู้เป็นเบาหวานในชุมชน พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ขาดความรู้ ให้ความรู้เรื่องอาหารและการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้ป่วยโรคเรื้อรังแต่แตกต่างกับการศึกษาของวิรุทธิ์ วิเชยน์ (2558) ที่ศึกษาความรู้และทัศนคติต่อการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูงของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่อำเภอฉวาง จังหวัดลำพูน พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีความรู้ต่อการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง ในภาพรวมส่วนใหญ่ พบว่า อยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 70.55) และมีความรู้ในด้านป้องกันโรคมามากที่สุด (ร้อยละ 86.50) รองมาคือด้านการเฝ้าระวังโรค (ร้อยละ 70.25)

3. สมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.94$, S.D. = 0.88) ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงพร กตัญญูตานนท์ และคณะ (2561 : 1 - 12) ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคเบาหวานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) : โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการพบว่า การปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคเบาหวานตามบทบาทของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.44$ SD=0.36) แต่ที่สอดคล้อง คือ สมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ปฏิบัติได้มากที่สุดเหมือนกันได้แก่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและค้นหากลุ่มเสี่ยงโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงในชุมชนเพื่อมาคัดกรองปฏิบัติเป็นประจำมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.32$, S.D. = 0.77) และคือ ร่วมกิจกรรมคัดกรองโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ณ ชุมชนอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 2.26$, S.D. = 0.79) สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวภัทร นักรู้กำพลพัฒน์, นิชนันท์ สุวรรณบุญ และอมรรัตน์ นະสนธิ์ (2562: 103 - 109) ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานในชุมชน พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในพื้นที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญคือการบอกต่อข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยทุกรายทราบบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถปฏิบัติตามบทบาทได้ดี ซึ่งสามารถสรุปได้ 2 ประเด็น คือ 1) การบอกต่อข้อมูลข่าวสารความรู้ หรืออื่น ๆ ให้กับ

ประชาชนในชุมชน 2) การให้การช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการประสานชุมชน ทั้งการประสานงานร่วมรณรงค์ด้านสุขภาพ และการให้บริการสุขภาพ

จากการที่กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายยกระดับความรู้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หมอประจำบ้าน ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารทางการแพทย์ ระบบการแพทย์ทางไกลและบริการสาธารณสุขในชุมชน การเพิ่มบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพื่อลดโรคและปัญหาสุขภาพ ส่งเสริมประชาชนให้พึ่งตนเองได้ ลดความแออัด ลดการพึ่งพาโรงพยาบาล โดยการสร้างอาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) การเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคในพื้นที่, การส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและแก้ไขปัญหาสุขภาพที่สำคัญ ลดโรคเรื้อรัง (ณัฐฉา พิเศษศิริพิงค์, 2562) และรวมจากผลการวิจัยนี้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ให้เห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีความรู้ด้านโรคเรื้อรังและมีสมรรถนะในการบริการด้านโรคเรื้อรังให้มากยิ่งขึ้นเพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์และปัญหาสุขภาพจากโรคเรื้อรังของประชาชนชาวไทย

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการพัฒนาศักยภาพและหน่วยสถานพยาบาลบริการต้นสังกัดควรให้จัดให้การอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และพหุอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ไปศึกษาดูงานหน่วยงานที่จัดการด้านโรคเรื้อรังได้ดีภายหลังการอบรมด้านโรคเรื้อรัง

1.2 การอบรมด้านโรคเรื้อรังควรจัดให้มีการฝึกปฏิบัติจริงรวมทั้งมีการประเมินความรู้และประเมินผลการปฏิบัติเพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีความรู้ที่เพิ่มขึ้นรวมทั้งผู้จัดการอบรมให้ความรู้เสริมในส่วนที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยังขาดความรู้และเพิ่มความมั่นใจในการปฏิบัติ รวมทั้งมีการทดสอบและประเมินเป็นระยะ ๆ รวมทั้งมีครูพี่เลี้ยงในการฝึกปฏิบัติของอสม. ไม่ว่าปฏิบัติงานในสถานพยาบาลระดับปฐมภูมิและการเยี่ยมบ้าน

1.3 ความส่งเสริมให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มีความรู้ด้านโรคเรื้อรังและส่งเสริมสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านควบคุมโรคให้มากยิ่งขึ้นเนื่องจากผลการวิจัย พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ยังขาดความรู้เกี่ยวกับแนวทางการควบคุมโรคมาก ควรให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อควบคุมโรคเรื้อรังและทำงานร่วมกันกับหน่วยบริการ

1.4 ควรให้มีการจัดอบรมด้านอาหารและการออกกำลังกายของโรคเรื้อรังแก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพิ่มมากขึ้นและรวมกับดึงดูดการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครสาธารณสุข

ประจำหมู่บ้าน (อสม.) มาออกแบบอาหารและการออกกำลังกายให้เหมาะสมกับบริบทผู้ป่วยโรคเรื้อรังแต่ละพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาปัจจัยที่ส่งต่อการขัดขวางและการส่งเสริมในการส่งเสริมสมรรถนะในการให้บริการด้านโรคเรื้อรังในชุมชนของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้หลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มมากขึ้นในการทำงานเกี่ยวกับด้านโรคเรื้อรังของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงสาธารณสุข, สธ.ห่วง คนไทยเสียชีวิตจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ชั่วโมงละ 37 คน เร่งวางแผนทางป้องกัน, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.khaosod.co.th/monitor-news/news_1421769, [1 ธันวาคม 2561.]
- กระทรวงสาธารณสุข. (2559). คู่มืออาสาสมัครประจำครอบครัว (อสม.) กลุ่มดูแลผู้ป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCD). นนทบุรี: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ.
- กัญจน์ณัฏฐ์ เจริญชัย. (2560). ผลของการพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวานในชุมชนโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านนักบริหารผู้ป่วยเบาหวาน DM Excellence Care Giver จังหวัดอำนาจเจริญ. วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 5 (1), 133 -151.
- ดวงพร กตัญญูตานนท์, อมลวรรณ อนุการ, เบญจมาศ โนวัฒน์, ทศนีย์ คงคล้าย, ศรีจิตรา อินสว่าง, วชิราภรณ์ บรรหาร และคณะ (2561). การปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคเบาหวานตามบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน : โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ. วารสาร มจร.วิชาการ. 21(42), 1 - 12.
- ทชนิดา ทรัพย์กรานนท์. (2559). พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของผู้ที่มีภาวะไขมันในเลือดสูงตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง. การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิตวิชาเอกการจัดการการส่งเสริมสุขภาพ คณะสาธารณสุขศาสตร์. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธีระ วรณารัตน์. (2561). รู้เท่าทัน-ปรับพฤติกรรม-เสริมสร้างสุขภาพะ ป้องกันกลุ่มโรคไม่ติดต่อ NCDs. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.thairath.co.th/content/1374821>. [5 ธันวาคม 2559.]
- ณัฐวุฒิ ประเสริฐสิริพงศ์. (2562). สบส. ยกระดับ อสม.เป็นหมอประจำบ้าน 80,000 คน คาดหลักสูตรเสร็จ ก.ย.นี้. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.hfocus.org/content/2019/09/17827>. [17 พฤศจิกายน 2562.]

- นิดา มีทิพย์, เดชา ทำดี และประพิมพ์ พุทธิรักษ์. (2559). ผลของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ต่อความรู้และการปฏิบัติการคัดกรองและการให้คำแนะนำโรคความดันโลหิตสูงของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน. **พยาบาลสาร**. 43 (ฉบับพิเศษ), 104 – 115.
- นิลุบล วินิจสร, ปรีดา ตั้งจิตเมธี, นฤนาท ยืนยง และสมคิด ปานบุญ (2558). การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในชุมชนเมืองโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนบางชะแยงอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. **วารสารการพยาบาลและการศึกษา**. 8 (3), 14 – 32.
- นิทรา กิจธีระวุฒิวงษ์. (2559). การดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังในบริการปฐมภูมิ. **วารสารพยาบาลสาธารณสุข**. 30 (1), 113 -126.
- นงลักษณ์ พะไถยะ, เพ็ญภา หงษ์ทอง, พัชรี เพชรทองหยก และกานต์วรินทร์ ก่องกุลวัฒน์, (2561). รายงาน การจัดการกำลังคนด้านสุขภาพเพื่อขับเคลื่อนระบบ บริการปฐมภูมิ และระบบสุขภาพระดับอำเภอของประเทศไทย. นนทบุรี : สำนักงานวิจัยและพัฒนา กำลังคนด้านสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.
- ปฐยาวัชร ปรากฎผล, (2560). พยาบาลผู้จัดการรายการโรคเรื้อรัง. **วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี**. 28(1), 112 -121.
- ปราโมทย์ ถ่างกระโทก, (2560). บทบาทพยาบาลวิชาชีพในการจัดการโรคเรื้อรัง. **วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์**. 37(2), 154-159.
- พัทธนันท์ คงทอง. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการป่วยด้วยโรคเรื้อรัง. **วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 10 (19), 116 -126.
- พุทธิดา จันทรดอนแดง, วรพจน์ พรหมสัตยพรต และอุรารักษ์ บุรณะคงคาตรี. (2558). การพัฒนาคุณภาพระบบบริการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาหว้า อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี. **วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม**, 12(3), 84-94.
- รื่นจิต เพชรชิต. (2558). พฤติกรรมการดูแลตนเองและการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยโรคเบาหวานโรงพยาบาลเคียนซา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. **วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้**. 2(2), 15-28.
- ราชกิจจานุเบกษา.(2556). ระเบียบกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มอบหมายให้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์หรือผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556. หน้า 1- 2 เล่ม 130 ตอนพิเศษ 64 ง วันที่ 29 พฤษภาคม 2556.

วิรุทธิ์ วิเชยน์. (2558). **ความรู้และทัศนคติต่อการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูงของอาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน.**

วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เวหา เกษมสุข และรักษนก คชโก (2558). ความต้องการพัฒนาความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขในการเยี่ยมบ้านผู้เป็นเบาหวานในชุมชน. **วารสารพยาบาลทหารบก.**16(2), 59 - 68.

สมเกียรติ โพธิ์สัตย์, เนติมา คูณิ, รัชนิบูลย์ อุดมชัยรัตน์, พรทิพย์ ปรีชาไชยวิทย์, สุรีพร คนละเอียด, ศุภลักษณ์ มีรัตนไพล และคณะ. (2557). **การทบทวนวรรณกรรมสถานการณ์ปัจจุบันและรูปแบบการบริการด้านโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง.** กรุงเทพฯ: บริษัท อาร์ต ควอลิไฟท์ จำกัด.

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2560). **รายงานสถานการณ์ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ปี 2560.** สุราษฎร์ธานี: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี.

สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2557). **แนวทางการดำเนินงานคลินิก NCD คุณภาพ (โรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูง) ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) 2558.** นนทบุรี : สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.

สุวภัทร นักรู้กำพลพัฒน์, นิชนันท์ สุวรรณภูมิ และ อมรรัตน์ นธะสนธิ์ (2562). ประสพการณ์อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในการดูแลผู้ป่วยเบาหวานในชุมชน. **วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.** 21(1), 103 - 109.

Yamane,T. (1967). **Statistics: An Introductory Analysis,** ^{2nd} Edition. New York: Harper and Row.

การบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

Integrative Management for School Administration of Saha
Wittayakhate Beungkan Network under the Secondary
Educational Service Area Office 21

ธณวรรตม์ วงษ์หาบศุ่ย¹ ในตะวัน คำหอม²

Thanawarat Wonghabut, Naitawan Khamhorm

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวนทั้งสิ้น 249 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 – 1.00 มีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .937 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที ค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกด้าน

Received: 2021-01-09 Revised: 2021-03-31 Accepted: 2021-04-10

¹ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข กรุงเทพมหานคร Faculty of Education Thong suk college. E-mail: angkor1234@hotmail.com

² คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข กรุงเทพมหานคร Faculty of Education Thong suk college Bangkok. E-mail: angkor1234@hotmail.com

เมื่อพิจารณาตามรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ส่วนใหญ่ คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ อันดับที่สอง คือด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปและอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ เพื่อเปรียบเทียบการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประสบการณ์ทำงานด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามระดับการปฏิบัติของการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามระดับการศึกษา ทั้ง 3 กลุ่มอายุ พบว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีความแตกต่างกันกับระดับการศึกษาปริญญาเอก ส่วนอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Keyword): การบริหารการศึกษาเชิงบูรณาการ

Abstract

The objectives of this research were to examine the integrative management for school administration of Saha Wittayakhate Beungkan Network under the Secondary Educational Service Area Office 21 and to make a comparison of the integrative management for school administration of Saha Wittayakhate Bungkan Network under the Secondary Educational Service Area Office 21 as classified by gender, educational level and work experience. The population studied comprised 249 teachers of Saha Wittayakhate Beungkan Network under the Secondary Educational Service Area Office 21, selected by using purposive sampling. The instrument used for collecting the data was a rating scale questionnaire developed by the researcher with IOC ranging from 0.67 to 1.00 and the reliability of .937. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test with comparisons using the Scheffe's pair-wise differences. The research findings revealed that the integrative management for school administration of Saha Wittayakhate Beungkan Network

under the Secondary Educational Service Area Office 21 was overall performed at high level. After item analysis, it was found that each aspect was performed at high level. The listed mean scores in order from the highest to the lowest included budget management, personnel administration, general management and academic administration. According to the comparison results, as classified by gender, it was found that the teachers' opinions toward the integrative management for school administration of Saha Wittayakhate Beungkan Network were not different which was not consistent to the research hypothesis. As classified by educational level, it was found that the teachers' opinions towards personnel administration and general management were different at the .05 level of significance and as classified by teachers' work experience, the teachers' opinions towards personnel administration and general management were significantly different at the .05 level. Differences were not found in other aspects of integrative management. Furthermore, the comparisons of pair-wise differences showed that, as classified by educational level of 3 age groups, it was found that the opinions of the teachers with master's degree were different from the teachers with doctoral degree. Other pairs did not expressed different opinions.

Keyword: Integrative educational management

บทนำ (Introduction)

เป้าหมายหลักของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย คือการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดี มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงโดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เยาวชนในยุคใหม่ได้อย่าง

ต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับการจัดการศึกษาตาม มาตรา 22 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (ปริญญช จริยวิทยานนท์. 2559: 12)

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเมื่อประเทศชาติประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนากีย่อมทำสำเร็จได้โดยปราศจากปัญหาและอุปสรรค ได้ผลที่นานอนและรวดเร็ว ดังนั้น การศึกษาซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนต้องได้รับสิทธิมนุษยชนและการเข้าถึงการศึกษาตามหลักสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทุกคนจะต้องได้รับตามหลักสิทธิมนุษยชนและการเข้าถึงการศึกษาตามหลักสิทธิมนุษยชนนั้น ต้องไม่มีข้อกำหนดอันเป็นการเลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นเรื่องเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา ภาษาหรือวัฒนธรรม ดังปรากฏในปฏิญญาสากลว่าด้วยมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 ซึ่งสมัชชาสหประชาชาติได้รับรองสิทธิทางการศึกษา ไว้อย่างชัดเจนในข้อ 26 ว่า “ทุกคนมีสิทธิในการศึกษาและการศึกษาจะต้องเป็นการศึกษาแบบให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องเป็นการศึกษาภาคบังคับ” (ยูเนสโก. 2550 อ้างถึงใน สงวน ไซยยา, 2560: 1) และการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขต บึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในบทบาทความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู จะส่งผลต่อการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการอย่างไร และจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขต บึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขต บึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย (Research Scope)

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านการบริหารงานวิชาการ 2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3. ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวนทั้งสิ้น 249 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยระดับการปฏิบัติการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวนทั้งสิ้น 249 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนการวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการศึกษา โดยทำตามลำดับขั้นตอนการศึกษาไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมวางแผนการดำเนินงาน

ขั้นตอนนี้การวิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย กรอบแนวคิดของการศึกษา นิยามศัพท์เฉพาะ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ประชากรและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ ปรับปรุงและพัฒนา แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำไปเก็บข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ สรุปผล อภิปรายผลและเสนอแนะต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนการทำรายงานการวิจัย จากการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและการจัดทำข้อเสนอแนะ การจัดพิมพ์รูปเล่มและการนำเสนอบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนและวิธีการดังต่อไปนี้

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 249 ชุด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่ากับจำนวนประชากรทั้งหมด โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แจกแบบสอบถามและชี้แจงพร้อมอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างถูกต้องให้ตอบแบบสอบถามทราบ รวมถึงชี้แจงให้ทราบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองทั้งหมดในเดือน ธันวาคม 2563
3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง และนับจำนวนให้เท่ากับจำนวนประชากร กรณีแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการแจกแบบสอบถามใหม่อีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนแล้วนำมาลงรหัสเลข (Code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน
2. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จัดเก็บและคำนวณหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที และค่าเอฟ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัย

และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง และนำผลการวิจัยที่วิเคราะห์ได้มาสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเขียนข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย (Research Results)

การวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวม

ข้อที่	การบริหารการศึกษาเชิงบูรณาการในกลุ่ม สหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21	n = 249		ระดับการ ปฏิบัติ	อันดับที่
		μ	σ		
1.	ด้านการบริหารงานวิชาการ	3.71	0.41	มาก	4
2.	ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.45	0.63	มาก	1
3.	ด้านการบริหารงานบุคคล	3.79	0.63	มาก	2
4.	ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.76	0.71	มาก	3
รวม		3.93	0.60	มาก	

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของ การบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.93$, $\sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกด้าน อันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.63$) รองลงมา คือด้านการบริหารงานบุคคล ($\mu = 3.79$, $\sigma = 0.63$) ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\mu = 3.76$, $\sigma = 0.71$) และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ($\mu = 3.71$, $\sigma = 0.41$)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. การบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกด้าน อันดับที่ 1 คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ รองลงมา คือด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปและอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ

ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าจากผลการวิจัย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ รองลงมา คือด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไปและอันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนได้มองเห็นความสำคัญของการบริหารงบประมาณให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้และมีความถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้วิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

1. สภาพการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีการจัดการศึกษาในระบบ ส่วนใหญ่ มีการจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยกิจกรรมอบรมหรือให้ความรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตในด้านกีฬา และนันทนาการ ด้านสุขภาพ ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านวิชาการ ได้แก่การสนับสนุน สื่อและอุปกรณ์เพื่อการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และคุณธรรมและการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญาและความสามารถของผู้เรียน

2. ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ระดับการปฏิบัติของ การบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 : ด้านงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจัดหลักสูตรของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือโรงเรียนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียนจัดเตรียมอุปกรณ์และเอกสารการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการบริหารของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม และโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาการบริหารของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมเท่ากัน โรงเรียนจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนเพื่อพัฒนาการบริหารของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมและอันดับสุดท้ายคือโรงเรียนจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนเพื่อพัฒนาการบริหารของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยพันธ์ ศิริรักษ์ (2563) ได้ศึกษาความพร้อมในการ

ประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอแม่ว่าง จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาด้านปัจจัยด้านการ บริหาร และด้านการเรียนการสอนกับการบริหารงานวิชาการ พบว่าด้าน ปัจจัยโดยภาพรวมผู้บริหารเห็นว่า ครูมีความเข้าใจ ในเป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความพร้อมด้านความรู้ ความสามารถในการบริหาร

3.ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่าระดับการปฏิบัติของ การบริหารเชิง บูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21: ด้านงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการวางแผนอย่างชัดเจนอยู่ในระดับ มาก รองลงมา คือโรงเรียนมีการใช้งบประมาณต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โรงเรียนจัดงบประมาณในการพัฒนาอาคารสถานที่ได้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการนำงบประมาณมาใช้ได้อย่างเหมาะสมในแต่ละกิจกรรมโรงเรียนจัดมอบทุนการศึกษาสำหรับ นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้อย่างเพียงพอ และอันดับสุดท้าย คือโรงเรียนจัดให้มีการควบคุม และตรวจสอบการใช้พัสดุอย่างถูกต้องเหมาะสม **ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กระทรวงศึกษาธิการ (2562)** ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการถ่ายโอนสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

4. ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ระดับการปฏิบัติของ การบริหารเชิงบูรณาการต่อ การบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 : ด้านงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับมาก อันดับที่ 1 คือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความเป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับ มาก รองลงมา คือครูมีคุณวุฒิทางการศึกษาตรงกับวิชาที่สอน ครูแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบที่ ทางโรงเรียนกำหนด ครูปฏิบัติตนอยู่ในธรรมเนียมของสังคมครูฝ่ายปกครองตัดสินใจปัญหา ของผู้เรียนด้วยความเป็นธรรมและอันดับสุดท้าย คือโรงเรียนได้รับการจัดอัตรากำลังข้าราชการครู อย่างเพียงพอ **ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโสภณ สวายุทธ (2558)** ได้วิจัยเรื่อง การ บริหารงานบุคคลด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการกับสมรรถนะของผู้ประกอบ วิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า 1. การบริหารงานบุคคลด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ อยู่ในระดับมาก ทั้ง โดยภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนา ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่

2. สมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู อยู่ในระดับมากทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักสูตร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวิจัยเพื่อการพัฒนา 3. ความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารงานบุคคลด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการกับสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. **ด้านการบริหารงานทั่วไป** พบว่าระดับการปฏิบัติของ การบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 : ด้านการบริหารงานทั่วไป มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก อันดับที่ 1 คือ ครูฝ่ายปกครองตัดสินใจปัญหาของผู้เรียนด้วยความเป็นธรรม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือครูมีคุณสมบัติทางการศึกษาตรงกับวิชาที่สอน ครูปฏิบัติตนอยู่ในธรรม นองครองธรรมของสังคม ครูประจำวิชารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนได้รับการจัดอัตรากำลัง ข้าราชการครูอย่างเพียงพอและอันดับสุดท้าย คือครูมีคุณสมบัติทางการศึกษาตรงกับวิชาที่สอน **ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของเบญจมี คำเมือง (2562)** ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานทั่วไป ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางพลัด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) การบริหารงานทั่วไปของ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางพลัด ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.40 2) การเปรียบเทียบครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน ทั่วไปของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางพลัด ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร เขตบางพลัด ด้านอาคารสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

6. **ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติของการบริหารเชิงบูรณาการต่อการบริหาร สถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21** จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านการ บริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และประสบการณ์ทำงานด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามระดับการปฏิบัติของการบริหารเชิงบูรณา การต่อการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มสหวิทยาเขตบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามระดับการศึกษา ทั้ง 3 กลุ่มอายุ พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มี ความแตกต่างกันกับระดับการศึกษาปริญญาเอก ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน**ซึ่งสอดคล้องกับ**

ผลการวิจัยของทวิ โพรกิตไสย (2549) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 เกี่ยวกับการถ่ายโอนสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมายได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 2 จำนวน 404 คน ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

ด้านภารกิจ พบว่าบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการถ่ายโอนสถานศึกษา ลักษณะพิเศษที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นสถานศึกษาตัวอย่างหรือต้นแบบ ด้านงบประมาณ พบว่าบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีเงินรายได้เงินจำนวนมาก

ด้านบุคลากรพบว่า บุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ทุกอย่างต้องไม่ต่ำกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม

และการทดสอบความแตกต่างระหว่างด้านภารกิจ และด้านงบประมาณ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ด้านภารกิจ ด้านงบประมาณ และด้านบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจัดหลักสูตรของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก อันดับที่ 2 คือโรงเรียนมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน และโรงเรียนควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ด้านงานงบประมาณ โรงเรียนมีการวางแผนอย่างชัดเจนอยู่ในระดับมากและมีการใช้งบประมาณต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรนำเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และดำเนินงานเรื่องงบประมาณอย่างถูกต้องและโปร่งใส

เอกสารอ้างอิง (References)

- โกวิท พวงงาม. (2553). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- โนริย์ ทรัพย์โสภณ. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริรินทร์ ตาเต็ง. (2558). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสตรีร่อน
อำเภอเมือง จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 (แพร่
– น่าน). วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Analysis of Logistics Factors of Route Selection for Fruits and Vegetables from Thailand to China

Ying Wei¹ Manoch Prompanyo²

Abstract

This research was depth-study insight logistic management in route selection of Thai fruit maritime logistics, purposing optimal maritime logistics route between Thailand and Southern China. Laem Chabang and Bangkok port as the starting point. With research methodology in quantitative method, by the conceptual framework for collecting data from which time and cost, while customs clearance and transport capacity were qualitative indicators, then analytic hierarchy process (AHP) method was adopted to establish the model.

Result of study showed that when an enterprise was making decisions about transportation mode and route, it needs to consider a variety of factors, including transportation cost, transportation time, customs clearance environment and transportation capacity.

Keywords: Route Selection; Thai Fruit Maritime; Analytic Hierarchy Process (AHP)

Introduction

The advancement of “One Belt And One Road” policy and the establishment of CHINA-ASEAN Free Trade Area (CAFTA), Sino-Thai bilateral trade has been increasing continual (Narintarakul, K., 2004). As fresh fruits and vegetables are perishable food with high requirement on temperature and humidity, refrigerated container shipping logistics is an important guarantee for the export quality of fruits and vegetables in Thailand (Defraeye T, et also, 2016). The main routes:

Received: 2020-11-20 **Revised:** 2020-12-15 **Accepted:** 2020-12-18

¹ Ph.D.Candidate in Management, School of Management, Shinawatra University,Thailand

² School of Management, Shinawatra University, Thailand

1) Route of Laem Chabang-Hong Kong-Guangzhou Jiangnan fruit and vegetable wholesale market- fruit markets across the country-consumers

Table1 Thai Fruit Shipping from Laem Chabang Port via Hong Kong Port to Fruit Markets Cost

No.	Content	\$/40 Feet TEU (About 20 tons)
1	Freight from Laem Chabang to Hong Kong	1150
2	Hong Kong service charge	658
3	Customs fees	440
4	Vat	1556
5	Freight from Hong Kong to Guang zhou Jiangnan fruit and vegetable wholesale market	700
6	Management fee for Guangzhou Jiangnan fruit and vegetable wholesale market	400
7	Freight from Guangzhou Jiangnan fruit and vegetable wholesale market to fruit markets across the country	500

Source: Report on the logistics system for Thai agricultural exports 2017

Table 2 Customs Clearance Environment

	Hong Kong Port
Work Mode	"Paperless" management, all service object
Declaration and inspection	Declare in advance, declare business, open box to sample check for many times, the customs and inspection quarantine are far apart from each other
Handle procedures	Different departments work separately
Customs	Declaration time: 3 hours

clearance time	Tax time: 1 day Quarantine time: 3 days Sanitary certificate: 1 day Goods clearance; 1 day
Total	Within six days

Source: www. Hong Kong custom 2017

2) Route of Laem Chabang-Shenzhen-Guangzhou Jiangnan fruit and vegetable wholesale market-fruit markets across the country-consumers

Table3 Thai Fruit Shipping from Laem Chabang Port via Shenzhen Port to Fruit Markets Cost

No.	Content	\$/40 Feet TEU (About 20 tons)
1	Freight from Laem Chabang to Shenzhen	1300
2	Shenzhen service charge	842
3	Customs fees	780
4	Vat	1986
5	Freight from Shenzhen to Guang zhou Jiangnan fruit and vegetable wholesale market	330
6	Management Fee for Guangzhou Jiangnan fruit and vegetable wholesale market	400
7	Freight from Guangzhou Jiangnan fruit and vegetable wholesale market to fruit markets across the country	550

Source: Report on the logistics system for Thai agricultural exports 2017

Table 4 Customs Clearance Environment

	Shenzhen port Port
Work mode	"Paperless" policies, generally serve large enterprises
Declaration and	Declare ahead of schedule, need to submit two times to

inspection	examine two times to let go commonly, custom and inspection quarantine are far apart
Handle procedures	Multi-station type of procedures, enterprises to customs inspection and quarantine of the customs and excise department of the customs and excise department
Customs clearance time	Declaration time: 3 hours Tax time: 1 day Quarantine time: 5 days Sanitary certificate: 2 day Goods clearance; 1 day
Total	Within seven days

Source: www.Shenzhen Custom 2017

3) Route of Laem Chabang-Fang Chenggang-Nangning Haijixing fruit and vegetable wholesale market-fruit markets across the country-consumers

Table 5 Thai Fruit Shipping from Laem Chabang Port via Fangchenggang Port to Fruit Markets Cost

No.	Content	\$/40 Feet TEU (About 20 tons)
1	Freight from Laem Chabang to Fangchenggang	1210
2	Fangchenggang service charge	774
3	Customs fees	624
4	Vat	1985
5	Freight from Fangchenggang to Guang zhou Jiangnan fruit and vegetable wholesale market	375
6	Management fee for Nanning Haijixing fruit and vegetable wholesale market	400
7	Freight from Nanning Haijixing fruit and vegetable wholesale market to fruit markets across the country	530

Source: Report on the logistics system for Thai agricultural exports 2017

Table 6 Customs Clearance Environment

	Fangchenggang Port
Work mode	"Paperless" reform does not restrict large, medium and small enterprises
Declaration and inspection	Declaration in advance, one inspection and one release, customs and quarantine
Handle procedures	Promote the "one stop window" service
Customs clearance time	Declaration time (including tax) : 3 hours Quarantine time: 3 days Sanitary certificate: 1 day Goods clearance; 1 day
Total	Within five days

Source: www.Guanxi Custom 2017

4) Route of Bangkok-Shanghai-Shanghai Longwu Imported Fruit and Vegetable Wholesale Trading Market-Markets in Shanghai, Yiwu and Northeast Provinces-consumers

Table7 Thai Fruit Shipping from Bangkok Port via Shanghai Port to Fruit Markets Cost

No.	Content	\$/40 Feet TEU (About 20 tons)
1	Freight from Bangkok to Shanghai	1350
2	Shanghai service charge	821
3	Customs fees	790
4	Vat	2015
5	Freight from Shanghai to Longwu imported fruit and	365

	vegetable wholesale trading market	
6	Management fee for Longwu imported fruit and vegetable wholesale trading market	420
7	Freight from Longwu imported fruit and vegetable wholesale trading market to markets in Shanghai, Yiwu and Northeast provinces	520

Source: Report on the logistics system for Thai agricultural exports 2017

Table 8 Customs Clearance Environment

	Fangchenggang Port
Work Mode	"Paperless" reform does not restrict large, medium and small enterprises
Declaration and inspection	Declaration in advance, one inspection and one release, customs and quarantine
Handle procedures	Promote the "one stop window" service
Customs clearance time	Declaration time (including tax) : 4 hours Quarantine time: 4 days Sanitary certificate: 2 day Goods clearance; 1 day
Total	Within seven days

Source: www.Shanghai Custom 2017

Research Questions

What are the key success factors of route selection in Thai Fruit Maritime Logistics between Thailand and Southern China?

How can innovate Thai fruit maritime logistics between Thailand and Southern China be more effectiveness?

Research Objectives

Finding out the key success factors of route selection in Thai fruit maritime logistics between Thailand and Southern China.

Finding out more effective ways to innovate route selection in Thai fruit maritime logistics between Thailand and Southern China.

Research Methodology

1. Research Design

This research was quantitative approach using survey questionnaire and Analytic Hierarchy Process (AHP) to collect data from select optimal route of fruit maritime logistics between Thailand and China.

2. Model Construction

1) Establish a Stepped Hierarchy

Decision makers should select the influencing factors according to the specific problems and construct the appropriate hierarchy.

2) Construct the Judgment Matrices

After establishing the hierarchical hierarchy, we can determine the subordinate relationship between the elements of the upper and lower levels, and then construct the judgment matrix from top to bottom according to the hierarchical hierarchy model.

Table 9 Meaning of each Scale in Scaling Method

Scale	Definition	Implication
1	Equal importance	Both elements are equally important to a criterion
3	Slight importance	Two elements are slight importance to one criterion, and one element is slight importance to the other
5	Obvious importance	Two elements are obvious importance to one criterion, and one element is obvious importance to the other
7	Strong	Two elements are strong importance to one

	importance	criterion, and one element is strong importance to the other
9	Extreme importance	Two elements are extreme importance to one criterion, and one element is extreme importance to the other
2,4,6,8	Median of adjacent scale	Represents the scale between two adjacent scales

3) Consistency Test

Due to the large number of paired comparisons, it is difficult to achieve complete consistency. AHP also provides a method for decision makers to make comparison to obtain consistency.

4) Determine the Best Solution

This process is calculated layer by layer from the highest level to the lowest level, the weight of relative importance of the same level element to the upper level is calculated.

Research Findings and Discussion

This research was divided the model into three layers: 1) target layer, 2) criterion layer and 3) measure layer. The target layer is the optimal choice of logistics channel.

Program one (with time as the main object)

In the AHP method, the scale chart below was used to describe the relative weight in people's mind.

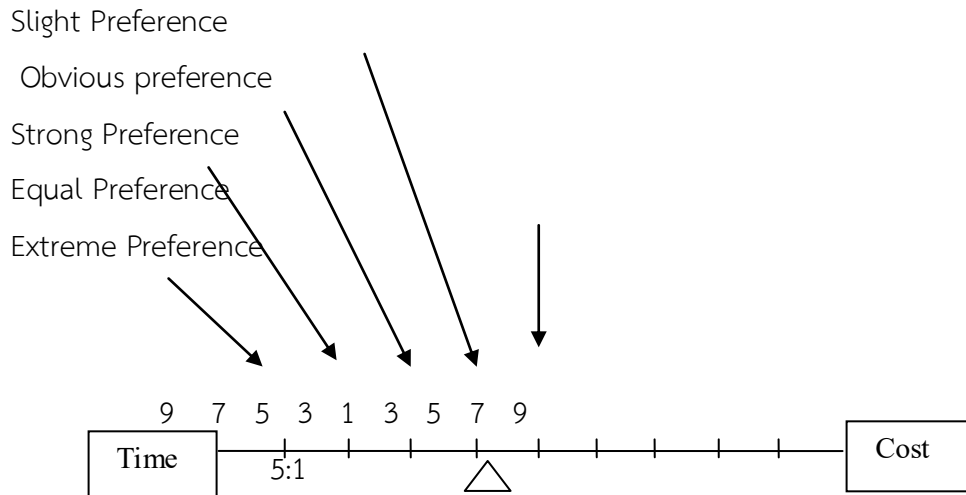

Figure 2 Meaning of each scale in scaling method

In the figure, the current degree represents the degree of preference. For example, 5:1 indicates a strong preference for time cost. When choosing the transport channel, it is more important to be short in time.

Table 10 Criterion Layer Comparison matrix

C	Transport Cost: C1	Transport Time: C2	Customs Clearance: C3	Transport Capacity: C4
C1	1	5	7	7
C2	1/5	1	3	3
C3	1/7	1/3	1/2	2
C4	1/7	1/3	1/2	1

After the matrix is sorted and normalized, the weight is:

$$W_0 = (0.643, 0.194, 0.097, 0.067)^T$$

In the analytic hierarchy process (AHP), the judgment matrix should satisfy the consistency test of the matrix. The consistency judgment indicator C1 is calculated as formula, and then the consistency rate (CR) is constructed as formula. Here, we bring in a measure. It's called the stochastic consistency index (RI) as follow;

Table 11 Stochastic Consistency Index (RI)

n	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
RI	0	0	0.58	0.9	1.12	1.24	1.32	1.41	1.5	1.49	1.51

When $n \geq 3$; $CR < 0.10$, the judgment matrix can be accepted; otherwise, the judgment matrix should be corrected.

$$CI = \frac{\lambda_{\max} - n}{n - 1} \quad CR = \frac{CI}{RI}$$

$$CI = \frac{4.139 - 4}{4 - 1} = 0.046$$

$$CR = \frac{0.046}{0.9} = 0.051 < 0.1$$

Therefore, the judgment matrix of criteria layer C has acceptable consistency in China-Thailand maritime cargo trade and logistics channel.

Table 12 Calculation of Quantitative Index of Transportation Cost in Each Route
(Unit of a standard container 40 feet)

	Transport cost (\$)	Cost /Total	Reciprocal
Route1	3904	39040/199060=0.196	5
Route2	5638	56380/199060=0.283	3
Route3	4603	46030/199060=0.231	4
Route4	5761	57610/199060=0.289	3
Total	19906		

Table 13 Calculation of Quantitative Index of Transportation Time in Each Route

	Time (day)	Time/Total	Reciprocal
Route1	6.833	6.833/26.748=0.255	4
Route2	5.416	5.416/26.748=0.202	5
Route3	4.374	4.374/26.748=0.164	6
Route4	10.125	10.125/26.748=0.379	3
Total	26.748		

Table14 Calculation of Quantitative Index of Customs Clearance Time in Each Route

	Customs clearance(day)	Time/Total	Reciprocal
Route1	6	$6/25=0.24$	4
Route2	7	$7/25=0.28$	3
Route3	5	$5/25=0.20$	5
Route4	7	$7/25=0.28$	3
Total	25		

Table15 Calculation of Qualitative Index of Customs Clearance Environment in Each Route

	Port 1	Port 2	Port 3	Port 4
Route1	1		3	3
Route2	1/3		1	1
Route3	1/3		1	1
Route4	1/3		1	1

Table 16. Calculation of Qualitative Index of Transport Capacity in Each Route

	Port 1	Port 2	Port 3	Port 4
Route1	1		1	1
Route2	1		1	1
Route3	1		1	1
Route4	5		5	5

The fourth step is the weight of each index of P layer is calculated. Similarly, the judgment matrix of c-p layer can be constructed first to determine the weight of P1, P2, P3 and P4 in the measure layer on transport cost, transport time, customs clearance environment and transport capacity. The results were calculated and summarized as follows:

The weight of C1 is $W1 = (0.294, 0.294, 0.235, 0.176)^T$;

The weight of C2 is $W2 = (0.267, 0.267, 0.267, 0.267)^T$;

The weight of C3 is $W3 = (0.252, 0.097, 0.097, 0.555)^T$;

The weight of C4 is $W4 = (0.125, 0.125, 0.125, 0.625)^T$

Judging the consistency of indicators, as shown in the following table:

Table17 Judging the Consistency of Indicators

Judgment Matrix	n	$\lambda_{\max}$	CI	RI	CR
A0	4	4.139	0.046	0.9	0.051
A1	4	4	0	0.9	0
A2	4	4	0	0.9	0
A3	4	4.044	0.015	0.9	0.017
A4	4	4	0	0.9	0

It can be seen that $CR < 0.10$ for all the four judgment matrices can pass the consistency test

The fifth step is the comprehensive importance calculation

Route P1: Laem Chabang –HongKong Total Score is :

$$0.643 \times 0.294 + 0.194 \times 0.267 + 0.097 \times 0.252 + 0.067 \times 0.125 = 0.274$$

Route P2: Laem Chabang –Shenzhen Total Score is :

$$0.643 \times 0.294 + 0.194 \times 0.267 + 0.097 \times 0.097 + 0.067 \times 0.125 = 0.246$$

Route P3: Laem Chabang –Fangchenggang Total Score is :

$$0.643 \times 0.235 + 0.194 \times 0.267 + 0.097 \times 0.097 + 0.067 \times 0.125 = 0.221$$

Route P4: Bangkok –Shanghai Total Score is :

$$0.643 \times 0.176 + 0.194 \times 0.267 + 0.097 \times 0.555 + 0.067 \times 0.625 = 0.261$$

In summary, $P1 > P4 > P2 > P3$ are optimal when taking time as the main consideration object, followed by P4 line, P2, and finally P3.

2) Program two (mainly focus on transport cost)

The Comparison Matrix of Each Factor is constructed:

Table18. Criterion Layer Comparison Matrix

0	Transport Cost	Transport Time	Custom Clearance	Transport Capacity
	C1	C2	C3	C4
C1	1	1/5	3	3
C2	5	1	7	7
C3	1/3	1/7	1	2
C4	1/3	1/7	1/2	1

$$CI = \frac{4.139 - 4}{4 - 1} = 0.046$$

$$CR = \frac{0.046}{0.9} = 0.051 < 0.1$$

Therefore, the judgment matrix of criteria layer C has acceptable consistency in China-Thailand maritime cargo trade and logistics channel. As the criteria layer has not changed the evaluation criteria for each scheme. Therefore, there are:

Route P1: Laem chabang –HongKong, Total Score is:

$$0.194 \times 0.294 + 0.643 \times 0.267 + 0.097 \times 0.252 + 0.067 \times 0.125 = 0.262$$

Route P2: Laem chabang –Shenzhen, Total Score is:

$$0.194 \times 0.294 + 0.643 \times 0.2 + 0.097 \times 0.097 + 0.067 \times 0.125 = 0.203$$

Route P3: Laemchabang –Fangchenggang, Total Score is

$$0.194 \times 0.235 + 0.643 \times 0.267 + 0.097 \times 0.097 + 0.067 \times 0.125 = 0.235$$

Route P4: Bangkok –Shanghai, Total Score is :

$$0.194 \times 0.176 + 0.643 \times 0.267 + 0.097 \times 0.555 + 0.067 \times 0.625 = 0.302$$

To sum up, P4> P1> P3 > P2 are optimal when cost is the main consideration object, followed by P1, P3 and finally P2.

When time is the main consideration object, P1> P4 > P2 > P3 are optimal, followed by P4 line, P2, and finally P3. When cost is the main consideration object, P4> P1> P3 > P2 are optimal, followed by P1, P3 and finally P2. Comprehensive program one

and program two: the optimal logistics channel for the goods trade of Thailand to China should be P1 (Laemchabang-Guangzhou) line and P4 (Bangkok-Shanghai) line (ranking the first two). If the time factor is taken as the main object of consideration, the P1 (Laem Chabang-Guangzhou) line is even better than P4 (Bangkok-Shanghai) line.

Conclusion and Recommendation

1. Conclusion

In summary, when taking time as the main consideration object, $P1 > P4 > P2 > P3$ are optimal, followed by P4 line, P2, and finally P3. When cost is the main consideration object, $P4 > P1 > P3 > P2$ are optimal, followed by P1, P3 and finally P2.

2. Recommendations

1) China and Thailand government should intensify the construction of the port is put into the port infrastructure construction, in particular.

2) It is the key to enhance the market competitiveness of Sino-Thai logistics enterprises to actively promote the transformation of small and medium-sized logistics enterprises from traditional to intensive.

3) China and Thailand enterprises need to actively introduce excellent logistics management personnel, increase capital and technical input logistics enterprises.

References

Chinese Commerce Ministry, Shenzhen Custom Directory, 2017.

Defraeye T, Nicolai B, Kirkman W.(2016), **Integral performance evaluation of the fresh produce cold chain: A case study for ambient loading of citrus in refrigerated loading of citrus in refrigerated containers.** *Postharvest biology&technology*, 112:1-9

- Narintarakul,K. (2004). “Thai-China free trade agreement for whose benefit?”.Asia Pacific Network on Food Sovereignty Regional Workshop Paper. November 6-9,. Philipines,Manila.
- Thai Commerce Ministry, Logistics system for Thai agricultural exports, 2017.
- Ximena, C, Dollar D,& Alehandro M.(2004). Port efficiency, maritime transport costs and bilateral trade. **Journal of Development Economics**, 7(5):417-450
- Yueying, C. (2012). Current characteristics and development trend of the world maritime economic geography pattern. **Integrated transportation**, 10(8):45-47

ภาพสะท้อนการศึกษาไทยหลังภาวะโควิด 2019 Reflection on Thai Education after COVID 2019

ธานินทร์ อินทรวิเศษ¹ ธนวัฒน์ เจริญญา² พิชญาภา ยวงสร้อย³

Thanin Intharawiset, Thanawat Jareoan-sa, Pitchayapa Yüang-sōi

บทคัดย่อ (Abstract)

ผลกระทบการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และผลของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี เป็นตัวเร่งก่อให้เกิดการพลิกผันในทุกภาคส่วน จากผลมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมที่รัฐบาลไทยและในหลายประเทศใช้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส ภาคการศึกษาเป็นภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อปรับตัวของสถานศึกษาและผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ในภาวะความปกติใหม่ ภายใต้โจทย์เดิมของการศึกษาไทยในการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นไปที่การพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจากการศึกษาประเด็นต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นโอกาสและความเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนพัฒนาภาคการศึกษาไทยหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 และในระยะยาวให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการ ความเปลี่ยนแปลงของโลกและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งควรคำนึงถึงความต้องการทักษะความรู้ที่รอบด้านและการเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล

คำสำคัญ (Keyword): ภาวะความปกติใหม่; การศึกษาไทย

Received: 2020-11-13 Revised: 2021-01-15 Accepted: 2021-01-19

¹ สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Education Technology and Communication Faculty of Education, Naresuan University.
E-mail: thanini61@nu.ac.th

² สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Education Technology and Communication Faculty of Education, Naresuan University.
E-mail: thanawatj@nu.ac.th

³ สาขาวิชาสาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร Education Technology and Communication Faculty of Education, Naresuan University.
E-mail: khunnueng09@gmail.com

Abstract

The impact of the Coronavirus 2019 pandemic and also the results of the leap in technology as a catalyst have resulted during a turnaround all told sectors as a results of the Social Distancing measures that the Thai government and In several countries, it's used to prevent the spread of the virus, the education sector is that the sector that is directly affected by the adaptation of academics institutes and teachers to manage learning within the New Normal underneath the original problem of Thai education in teaching and learning should specialize in the event of skills and lifelong learning, from that the varied problems with study mirror the factors that are opportunities and risks within the development of the education in Thailand after the COVID-19 pandemic situation and in the long-term to be ready to meet the needs and changes of the world and be able to learn throughout life.

Keyword: New normal; Thailand education

บทนำ (Introduction)

จากผลกระทบการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และผลของการเปลี่ยนอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี เป็นตัวเร่งก่อให้เกิดการพลิกผัน (Disruption) ในทุกภาคส่วน ที่ต้องมีการเรียนรู้และพัฒนาเพื่อปรับและเปลี่ยนตนเอง (Transform) ให้สามารถรับมือได้อย่างยืดหยุ่นและรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ภาคการศึกษาเป็นภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงที่ต้องปรับการเรียนการสอนอย่างปัจจุบันทันด่วน เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ของการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ (กฤษฎา เสกตระกูล, 2563)

มาตรการสำคัญที่รัฐบาลไทยและในหลายประเทศใช้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสคือ มาตรการกึ่งปิดเมือง (Semi-lockdown) และมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) สถานศึกษาต่าง ๆ ได้ปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์เพื่อตอบโจทย์ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้จากสถานที่อื่น ๆ นอกเหนือจากห้องเรียน ผลจากการดำเนินการปรับตัวของภาคการศึกษาแสดงให้เห็นถึงโอกาสและปัจจัยเสี่ยงในการปรับตัวของการศึกษาไทยหลังภาวะการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เป็นแนวทางสำคัญในการศึกษาถึงปรับตัวของสถานศึกษาและผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนรู้ในภาวะความปกติใหม่ (New Normal)

ที่เป็นโจทย์สำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนเน้นในการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ของผู้เรียน ภายใต้โจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตมากยิ่งขึ้น (จิรายุ รุจิพงษ์วาทิ, 2563; เสาวรัจ รัตนคำฟู, 2563)

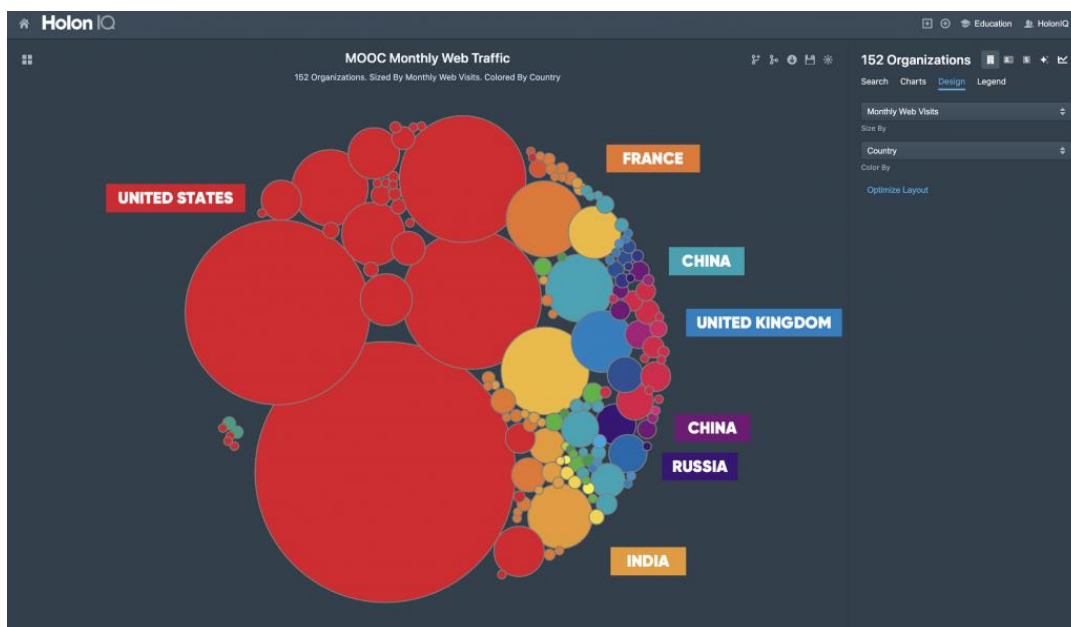
โจทย์ของการศึกษาไทยและต่างประเทศภายใต้สภาวะการณ์การแพร่ระบาดโควิด 2019

การแพร่ระบาดไวรัสโควิด 2019 เด็กและเยาวชนจำนวน 1.8 พันล้านคนได้รับผลกระทบจากการปิดชั่วคราวของสถานศึกษากว่า 180 ประเทศ ในประเทศไทยได้ใช้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เพื่อลดการแพร่ระบาดของไวรัส โดยการปิดสถานที่สาธารณะรวมทั้ง โรงเรียน และมหาวิทยาลัย เพื่อหลีกเลี่ยงการรวมตัวกันของกลุ่มคนจำนวนมาก ส่งผลให้ภาคของการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาเป็นวิธีการสอนทางไกลด้วยแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ (Online learning platform) เช่น Massive Open Online Courseware (MOOC) หรือแอปพลิเคชันที่ช่วยให้ผู้สอนจัดการเรียนในห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) หรือใช้การถ่ายทอดการสอนผ่านสัญญาณโทรทัศน์ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนต่อที่บ้านได้ขณะปิดโรงเรียน (World Bank EdTech team, 2020; พงศ์ทัต วนิชนันท์, 2563)

นอกจากผลกระทบจากภาวะการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสแล้ว การพลิกผัน (Disruption) ในด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจส่งผลให้ภาคการศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแบบก้าวกระโดด การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นไปที่การพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานซึ่งมีปัจจัยการเพิ่มทักษะและความชำนาญในการประกอบอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ การออกแบบหลักสูตรหรือเนื้อหาการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางนั้น จึงจำเป็นต้องจัดรูปแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยผู้สอนทำหน้าที่อำนวยความสะดวก (facilitate) สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่สนับสนุนนวัตกรรม รวมไปถึงทรัพยากรที่จำเป็นต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แท้จริงของการศึกษาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ จึงถือเป็นความท้าทายของการปรับเปลี่ยน ที่ไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์โควิด-19 เท่านั้น แต่ควรเป็นการ “เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส” ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม โดยมีโอกาสและปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ต่อการสรุปผลเพื่อวางแผนดังนี้ (101world, 2563a; Cahapay, 2020, 2)

1. โอกาสของการศึกษาไทยหลังหลังภาวะโควิด 2019

ในโลกแห่งเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งโควิดที่ได้เข้ามาเร่ง Adoption ของการใช้ เทคโนโลยีในภาคการศึกษา ทั้งโรงเรียนและมหาวิทยาลัยมีความต้องการบริการ Online learning platform ทั้งในลักษณะที่สถาบันการศึกษาพัฒนาขึ้นเอง หรือมีผู้พัฒนาระบบเพื่อให้ใช้ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เกิด Startups เพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับกับความต้องการใช้บริการการเรียนทางไกล เช่น Microsoft teams, Google classroom, Zoom, Coursera, edX, Udemy และ MOOC เป็นต้น หรือการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มอย่าง การเรียนภาษาอังกฤษ หรือภาษาที่สาม จากเจ้าของภาษาโดยตรงที่อยู่อีกซีกโลก เช่น Voxy, Engoo เป็นต้น เพื่อตอบสนองรูปแบบวิธีการเรียนรู้วิถีใหม่ของการเรียนรู้ของสำหรับบุคคลไปในทิศทางที่ประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้มีความเฉพาะเป็นส่วนบุคคล (Personalized Learning) (Chairatchaneeboon, 2563; LangworthyและNeufeld, 2017)

ภาพที่ 1 ข้อมูลยอดเข้าชมสื่อการเรียนออนไลน์จากแพลตฟอร์ม HoloniQ

ที่มา: (HoloniQ, 2020)

จากภาพที่ 1 แสดงข้อมูลยอดเข้าชมสื่อการเรียนออนไลน์จากแพลตฟอร์ม HoloniQ .ในเดือนมิถุนายน 2563 ที่ผ่านมามีจำนวนมากถึง 500 ร้อยล้านวิวทั่วโลก สะท้อนเห็นว่าการเรียนรู้ที่ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่ในโรงเรียนเพียงอย่างเดียว การเรียนรู้ก็สามารถถูกเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา และการศึกษาที่ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะวัยนักเรียนเท่านั้น ซึ่งแตกต่างจากโจทย์เรื่องการศึกษาในโลกที่ผ่านมา

มามุ่งเน้นการพัฒนาทักษะแบบแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะทาง เช่น เมื่อเลือกเรียนวิศวกรรมแล้ว ก็ต้องเลือกเจาะสาขาแยกไปอีกอย่างวิศวกรรมเคมี วิศวกรรมไฟฟ้า เป็นต้น แต่ในปัจจุบันจำเป็นประเมินว่าทักษะที่ต้องการจะครบรอบด้านในอนาคตเพิ่มมากขึ้น และความสำคัญของทักษะความชำนาญแบบเฉพาะทางจะลดลง แต่ละสาขาวิชาควรมีความเชื่อมโยงมากขึ้น

โดยสรุป จากข้อมูลรูปแบบวิธีการเรียนรู้แบบใหม่สามารถสรุปนำไปสู่การวางแผนหรือไตร่ตรองทั้งความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ในการป้องกันและโอกาสที่สร้างประโยชน์ต่อการปรับเปลี่ยนภาคการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้ (101world, 2563b; Winthrop, 2020; กฤษฎา เสกตระกูล, 2563)

1.1 การจัดการเรียนแบบผสมผสานระหว่างในห้องเรียนจริงกับการเรียนทางไกลจะได้รับความนิยมมากขึ้น ในอดีตการศึกษาแบบระบบปิดเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ในอนาคตคนจะยอมรับได้กับการเรียนการสอนแบบ Blended learning โดยไม่ต้องเจอตัวคนเรียนคนสอนแบบเป็นๆ ต่อหน้าทั้ง 100% ของทั้งรายวิชา แต่ยังคงได้ Learning experiences ที่ดีกว่าเดิม ทั้งคนสอนและคนเรียนจะปรับตัวไปตามเทคโนโลยีการศึกษารูปแบบ Online learning platform ได้ปรับให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนแบบวิถีใหม่ จึงทำให้เป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น

1.2 การปรับตัวของวิชาชีพครู จะได้รับการยกย่องมากขึ้น โดยปกติคุณครูจะได้รับการยกย่องอยู่แล้วว่าเปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่ 2 ของนักเรียน ช่วยกล่อมเกล่าให้ความรู้เพื่อให้เยาวชนของเราเป็นทั้งพลเมืองที่ดีและเก่ง ซึ่งเป็นที่มาว่าเราไม่ควรยกเลิกการเรียนแบบ Face-to-face learning ยิ่งถ้าโรคระบาดยังอยู่แม้ไม่รุนแรง และมีการอนุญาตให้เปิดการเรียนการสอนได้เท่ากับว่าพ่อแม่ผู้ปกครองฝากความปลอดภัยของลูกหลานไว้ที่ครู ในขณะเดียวกันครูก็ต้องยกระดับความรู้ทักษะด้าน Online learning ของตนเองอีกเพื่อใช้สอนเด็ก ๆ ก็ถือว่าเป็นงานที่หนักมาก ๆ

1.3 สรรพวิชาจะถูกปรับคุณภาพและพัฒนาขึ้นมาใหม่อย่างมาก การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ไปกับโลกยุคใหม่และเก็บรวบรวมอยู่ในฐานความรู้จะถูกจัดทำขึ้นทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก รวมทั้งนำไปขึ้นในระบบ Online learning ซึ่งนอกจากนักเรียนและครูจะใช้ได้แล้ว ผู้ปกครองผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจะสามารถเข้าไปดูย้อนหลังถึงความเหมาะสม ประสิทธิภาพ และมีลักษณะเชิงสาธารณะมากขึ้น ทั้งนี้รวมถึงการเรียนรู้แบบข้ามศาสตร์แต่ละสาขาวิชาควรมีความเชื่อมโยงมากขึ้น ซึ่งต้องทำความเข้าใจก่อนว่าการเรียนแบบข้ามสาขาไม่ใช่แค่การเรียนหลายสาขาทันนั้น แต่ต้องรู้ว่าต้องเชื่อมโยงหลายสาขาอย่างไร เพื่อให้เกิดความสัมพันธใหม่ แล้วนำไปสู่

การคิดค้นใหม่ โดยเทคโนโลยีเป็นศาสตร์หนึ่งที่จะต้องนำเข้ามาเรียนร่วมกับศาสตร์อื่น ๆ เช่น การเรียนสังคมวิทยาในอนาคต การลงพื้นที่อาจไม่เพียงพออีกต่อไป แต่ต้องใช้เทคโนโลยีช่วยประมวลผลข้อมูลให้เข้าใจทั้งภาพใหญ่และภาพเล็กไปพร้อมกัน

1.4 ความร่วมมือในเรื่องการศึกษาจะมีมากขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในอนาคตจะเกิดความร่วมมือมากขึ้นระหว่างครู ผู้พัฒนาเนื้อหา เป็นต้น ในลักษณะข้ามสถานศึกษาในระบบ Online learning อาจช่วยแบ่งปันครูที่ชำนาญและสอนเก่งในวิชาหนึ่งไปยังโรงเรียนอื่น ๆ หรือใช้เนื้อหาร่วมกันเพื่อประหยัดเวลาในการพัฒนา สามารถถกเถียงแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสำนักทฤษฎีต่าง ๆ ภายในศาสตร์ได้ และเชื่อมโยงระหว่างสาขาอื่น ช่วยลดช่องว่างของศาสตร์ความรู้ สามารถพัฒนาส่วนอื่น ๆ ที่ขาดอยู่ให้เกิดความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นต่อไป

สรุป ภาพรวมของโอกาสทางการศึกษาไทยหลังสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด-19 ได้สร้างภาวะความปกติใหม่ให้กับภาคการศึกษาอย่างก้าวกระโดด เมื่อวิเคราะห์จากวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ทราบถึงปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤต หากมองในโจทย์ระยะยาวแล้วการปรับตัวของภาคการศึกษาควรเป็นไปตามเป้าหมายของเทรนด์การเรียนรู้ที่เน้นทักษะ มากกว่าการเรียนรู้ตามระบบหรือตามหลักสูตร ซึ่งปรากฏให้เห็นถึงเห็นคอร์สเรียนเกี่ยวกับทักษะใหม่ ๆ เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญหรือ Expert โดยตรง ใช้เวลาเรียนสั้นและสามารถนำทักษะนั้นมาใช้ได้ทันที แตกต่างจากการเรียนรู้ตามระบบที่ใช้เวลานาน ความรู้ที่ได้จะเป็นความรู้แบบรอบด้านไม่เจาะจงลงไปในศาสตร์ใดศาสตร์หนึ่ง การศึกษาค้นคว้าถึงข้อเท็จจริงจำเป็นต้องศาสตร์อื่น ๆ เข้ามาร่วมในการศึกษาด้วย

ดังนั้นการปรับตัวภาคการศึกษาของภาคการศึกษาในช่วงต้นให้เกิดประสิทธิภาพอันรวมไปถึงด้านการให้สนับสนุนกับผู้เรียนโดยตรง เช่น การพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่น นวัตกรรมสื่อการสอนที่ใช้ทดแทนหรือเสริมการเรียนปฏิบัติการ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ล้วนเป็นการตอบโจทย์ที่สามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสของการศึกษาไทยในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน

2. ปัจจัยเสี่ยงการศึกษาไทยหลังภาวะโควิด 2019

สถานการณ์โควิด-19 ถึงแม้จะเป็นวิกฤตด้านสุขภาพ แต่วิกฤตครั้งนี้ก็เรียกร้องให้เราต้องหาวิธีการจัดการที่อยู่ภายใต้ศักยภาพของระบบสุขภาพแต่ละประเทศ เช่น มาตรการกึ่งปิดเมือง (Semi-lockdown) และมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เพื่อนำมาตอบ

โจทย์ลดการแพร่ระบาด เทคโนโลยีดิจิทัลจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญตั้งแต่การทำงานไปจนถึงการศึกษา ด้วยรูปแบบ Online platform ต่าง ๆ มาสนับสนุนให้สามารถทำงานและจัดการเรียนการสอนจากบ้าน หรือสถานที่ต่าง ๆ ได้ หากมองในภาคของการศึกษานอกจากการนำเทคโนโลยีมาช่วยอำนวยความสะดวกแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงปัญหาสำคัญ คือ “ช่องว่างทางดิจิทัล” อ้างอิงถึงปริมาณการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลของประชากรไทย จากการไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้ที่บ้าน ประเทศไทยมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์เพียงและเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของสำนักงานสถิติแห่งชาติปี พศ. 2562 พบว่าครัวเรือนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ร้อยละ 15.9 จากจำนวนประชากรทั้งหมดและมีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตร้อยละ 74.6 ที่ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้นและความเสี่ยงอื่น ๆ ดังนี้ (Chairatchaneeboon, 2563; กองสถิติพยากรณ์, 2563, p. 30; ณิชชา พิทยาพงศกร, 2563; ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์, 2563; เสาวรัช รัตนคำฟู, 2563)

2.1 เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาจากการใช้เทคโนโลยี เนื่องจากการศึกษามีองค์ประกอบและโครงสร้างมากมาย การจัดการเรียนทางไกลและการเรียนออนไลน์ที่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพสูงสำหรับผู้เรียนทุกคน ต้องพึ่งพาหลายปัจจัย ทั้งความพร้อมด้านเทคโนโลยี ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ และความพร้อมของครอบครัวและนักเรียนในการเรียนรู้จากที่บ้าน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนจำนวนมาก โดยเฉพาะที่มาจากครอบครัวที่ยากจนถูกทิ้งไว้ข้างหลัง เพื่อให้การศึกษาของไทยมีผลสัมฤทธิ์ในการสร้างทักษะแก่ผู้เรียนไม่ด้อยไปกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาที่ต้องอาศัยการปฏิบัติมาก การลดช่องว่างที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนทั้งในภาคการศึกษา ภาครัฐ และภาคเอกชนในการสนับสนุนปัจจัย หรือทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้ประเทศไทยสามารถผ่านพ้นวิกฤติครั้งนี้

2.2 ภาระงานหรือการปรับตัวของผู้สอนและสถานศึกษาที่หนักขึ้น หลังภาวะวิกฤตเมื่อโรงเรียนกลับมาเปิดการเรียนการสอนได้เท่ากับว่าพ่อแม่ผู้ปกครองฝากความปลอดภัยของลูกหลานไว้ที่ครูและสถานศึกษา ดังนั้นนอกจากด้านความหวังผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาแล้ว มาตรการความปลอดภัยทางสาธารณสุขที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับองค์กร UNICEF อย่างเคร่งครัด ซึ่งในขณะเดียวกันครูก็ต้องยกระดับความรู้ทักษะด้าน Online learning ของตนเองอีกเพื่อใช้สอนเด็ก ๆ การออกแบบหลักสูตรหรือเนื้อหาการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นสื่อกลางจำเป็นต้องจัดรูปแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องหน้าที่อำนวยความสะดวก (Facilitate) ด้วย จึงเป็นคำถามที่สำคัญคือบทบาทหน้าที่ของครูจะเป็นอย่างไร ซึ่งทัศนคติ

ของครูผู้สอนบางท่านยังมองว่า เด็กต้องรับฟังคำสั่ง หรือครูรู้ดีกว่าเด็ก ทำให้บรรยากาศการเรียนเกิดความตึงเครียดมากขึ้น การปรับเปลี่ยน Mindset หรือทัศนคติของผู้สอนในระบบอย่างไร ให้เกิดการมีส่วนร่วมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.3 ความไม่ยืดหยุ่นในหลักสูตรแกนกลางที่ไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ ระบบการศึกษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจากปัจจัยขับเคลื่อนจำนวนมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ เช่น สภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ด้านสังคม เช่น โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลง ด้านเทคโนโลยี เช่น Disruptive Technology เป็นต้น แสดงให้เห็นถึงความต้องการในทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่น ความเป็นผู้นำ การทำกิจกรรมจิตอาสา การทำงานเป็นทีม หรือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งถึงแม้ไม่มีสถานการณ์โควิด-19 ภาคการศึกษาก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นการเรียนรู้ทักษะนอกเรียนเพิ่มมากขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโลกปัจจุบัน ทางสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(TDRI) เองก็ได้มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการประเมินทักษะ Soft Skills และ Performance ในเด็กนักเรียนที่สอดคล้องกับทักษะที่เปลี่ยนแปลงไปที่ทักษะ Soft Skills ที่กลายมาเป็น Essential Skills ของศตวรรษที่ 21

หากศึกษาย้อนไปในหลักสูตรการศึกษาไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของการศึกษาภาคสามัญ ทั้งด้านตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน ยังคงขาดความชัดเจนในเรื่องทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญ ทั้งการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ (Adaptability) ความเข้าใจอกเข้าใจผู้อื่น มี Global Mindset มองตัวเองเป็นพลเมืองโลก และมองผู้อื่นด้วยความเชื่อมโยงกันในระดับโลก มีความสามารถในการแก้ไขสถานการณ์เวลาเจอเหตุการณ์ไม่คาดฝัน (Resilient) รวมถึงเรื่องความรู้ (Literacy) ใหม่ ๆ เช่น ทักษะด้านดิจิทัล (Digital Literacy) หรือการเงิน (Financial Literacy) และทักษะการจัดการตัวเอง ภาวะผู้นำ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ดังนั้นสิ่งที่ควรคำนึงคือการเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ความยืดหยุ่นในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนรู้จะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (Personalized Learning) ได้ พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจในการกำหนดตัวชี้วัด “ต้องรู้” และ “ควรรู้” ในเนื้อหาของแต่ละช่วงวัยที่ชัดเจน ระหว่างกระทรวงศึกษา

สถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองและนักเรียน ให้ทราบถึงหน้าที่และบทบาทของตนเองในการร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาไทยให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปจากการศึกษาผลกระทบสถานการณ์แพร่ระบาดไวรัสโควิด-19 พบถึงปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงโอกาสและความเสี่ยงที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นหลังสถานการณ์แพร่ระบาด ที่สามารถวางแผนและนโยบายในการปรับเปลี่ยนภาคการศึกษาจากภาวะวิกฤติให้เป็นโอกาสในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของตลาดแรงงานโลกและรวมไปถึงในภาวะความปกติใหม่ (New Normal) ให้สามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่ประชากรสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตมากยิ่งขึ้น ซึ่งภาพรวมในระยะยาวปัจจัยโอกาสที่สำคัญของภาคการศึกษาไทยคือการนำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมมาร่วมพัฒนารูปแบบวิธีการเรียนรู้แบบใหม่ที่เน้นทักษะความรู้ที่รอบด้าน มากกว่าการเรียนรู้ตามระบบหรือตามหลักสูตรด้วยความยืดหยุ่นทั้งโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคลได้สูงสุด

เอกสารอ้างอิง (References)

- 101world. (2563a). การใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น = ‘ความเหลื่อมล้ำ’ ทางการศึกษาเพิ่มขึ้น? : ‘โรคใหม่’ สร้าง ‘โลกแห่งการเรียนรู้ใหม่’ : อนาคตการศึกษาไทยยุคหลัง COVID-19 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.the101.world/future-of-thai-education-after-covid19/>, [16 กรกฎาคม 2563]
- 101world. (2563b). การเรียนข้ามศาสตร์ และสร้างความเห็นอกเห็นใจ ทิศทางใหม่ของโลก การศึกษา. ‘โรคใหม่’ สร้าง ‘โลกแห่งการเรียนรู้ใหม่’ : อนาคตการศึกษาไทยยุคหลัง COVID-19 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.the101.world/future-of-thai-education-after-covid19/>, [13 กรกฎาคม 2563]
- Cahapay, M. B. (2020). "Rethinking Education in the New Normal Post-COVID-19 Era: A Curriculum Studies Perspective". *AQUADEMIA*, 4(2), 1-5.
- Chairatchaneeboon, M. (2563). 4 เทรนด์การศึกษา โรงเรียนแห่งศตวรรษที่ 21. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.disruptignite.com/blog/school-of-the-future>, [12 กรกฎาคม 2563]

- HoloniQ. (2020). **2.5x Global MOOC Web Traffic**. [ออนไลน์].แหล่งที่มา:
<https://www.holoniq.com/notes/global-mooc-web-traffic-benchmarks/>,
[July 10th 2020]
- Langworthy, M., และNeufeld, P. (2017). Futures Challenge, and 21C Learning Design
Fresno Personalized Learning Initiative: Year 1 Report. Redmond: Microsoft.
- Winthrop, R. (2020). **Top 10 risks and opportunities for education in the face of COVID-19**. EDUCATION PLUS DEVELOPMENT [ออนไลน์].แหล่งที่มา:
<https://www.brookings.edu/blog/education-plus-development/2020/04/10/top-10-risks-and-opportunities-for-education-in-the-face-of-covid-19/>, [July 10th 2020]
- World Bank EdTech team. (2020). **DIGITAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION**. UNDERSTANDING POVERTY [ออนไลน์].แหล่งที่มา:
<https://www.worldbank.org/en/topic/edutech#1>, [July 15 2020]
- กฤษฎา เสกตระกูล. (2563). โลกหลังวิกฤติ Covid-19 (ตอนที่ 6). ห้องเรียนผู้ประกอบการ [ออนไลน์].แหล่งที่มา:
<https://www.set.or.th/set/enterprise/article/detail.do?contentId=7057>, [10 กรกฎาคม 2563]
- กองสถิติพยากรณ์. (2563). สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจการมีใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2562.
- จิรายุ รุจิพงษ์วาที. (2563). สอวช. คาดการณ์ความเปลี่ยนแปลง หลังโควิดคลี่คลาย ชี้การศึกษาไทยจะเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ มหาวิทยาลัยปรับตัวเปิดสาขาใหม่เพิ่มมากขึ้น นักศึกษา ลงช่วยพัฒนาชุมชน เกิดสตาร์ทอัพแนวใหม่จำนวนมาก สถาบันการศึกษาก้าวเข้าสู่ “โรงเรียนนิวนอร์มัล”. [ออนไลน์].แหล่งที่มา:
<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/33552>, [11 กรกฎาคม 2563]
- ณิชา พิทยาพงศกร. (2563). **New Normal** ของการศึกษาไทยคืออะไร เมื่อการเรียนทางไกลไม่ใช่คำตอบ. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: <https://tdri.or.th/2020/05/desirable-new-normal-for-thailand-education/>, [11 กรกฎาคม 2563]

พงศ์ทัต วนิชนันท์. (2563). การศึกษาพื้นฐานในยุค โควิด-19: จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร?

[ออนไลน์].แหล่งที่มา: <https://tdri.or.th/2020/05/basic-education-in-covid-19-crisis-reopening-school-after-lockdown/>, [10 กรกฎาคม 2020]

ภูษิมา ภิญโญสินวัฒน์. (2563). จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19: จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. [ออนไลน์].แหล่งที่มา:

<https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>, [15 กรกฎาคม 2563]

เสาวรัจ รัตนคำฟู. (2563). วิฤตโควิด-19 รัฐต้องเร่งลดช่องว่างดิจิทัล เพื่อความเท่าเทียมใน

ห้องเรียนออนไลน์. [ออนไลน์].แหล่งที่มา: <https://tdri.or.th/2020/04/digital-divide-online-education-inequalities/>, [10 กรกฎาคม 2563]

ทும்-โมง และ ดิถีจันทร์ (ขึ้น-แรม) ภูมิปัญญาไทยใช้คำนวณเวลา ขึ้นและตกของดวงจันทร์ได้อย่างง่ายและแม่นยำ

Thai Wisdom of Thum-Mong and the Moon Phases From Thai Lunar Calendar (KHUEN-RAEM): The Tool for Easily Computing the Accurate Time of Moon Rise and Moon Set in Thailand

ละอียด ศิลาโน่¹ เพ็ญพิมพ์ พวงสุวรรณ² กนกเกล้า แก้วกล้า³

วิชชยะ ศิลาโน่⁴

La-iyad Silanoi, Penpim Phuangsuwan, Kanokklao Klaoekla, Wischaya Silanoi

บทคัดย่อ (Abstract)

ดวงอาทิตย์ขึ้นและตกในเวลาใกล้เคียงกันทุกวัน แต่การขึ้นและตกของดวงจันทร์มิใช่เวลาเดียวกันทุกวัน ทำให้ทราบได้ยากว่าแต่ละวันนั้น ๆ ดวงจันทร์จะขึ้นและตกในเวลาใด เพราะดวงจันทร์จะขึ้นและตกช้าลงไปวันละ 48-52 นาที โดยประมาณ แต่นักปราชญ์ที่ภูมิปัญญาไทยโบราณสามารถใช้การชานเวลาในสมัยโบราณที่ชานเวลาเป็นทும்-โมงมาประกอบกับดิถีจันทร์หรือเลขค่าของขึ้นและแรมตามปฏิทินจันทรคติของไทยในแต่ละวัน นำมาคำนวณเวลาขึ้นของดวงจันทร์ได้อย่างแม่นยำและอย่างง่ายตาย โดยไม่ต้องอาศัยปุมโหราศาสตร์หรืออาศัยการคำนวณทางดาราศาสตร์สมัยใหม่แต่อย่างใด วิธีการก็นำเอาค่าคงตัวคือ 8 มาคูณกับเลขดิถีจันทร์ (ขึ้นหรือแรม) ได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นเวลาที่ดินดวงจันทร์ขึ้น โดยให้ถือเอาเลขหลักหน่วยของผลลัพธ์เป็นบาทซึ่งเมื่อคูณด้วย 6 จะได้เป็นค่าของนาฬิกา และตัวเลขผลลัพธ์ที่อยู่ข้างหน้าของหลักหน่วยทั้งหมดจะหมายถึงเวลา

Received: 2020-10-30 Revised: 2021-02-03 Accepted: 2021-02-05

¹ นักวิชาการอิสระ Independent scholar. E-mail: penpim.ph@up.ac.th

² วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา College of Management University of Phayao.

E-mail: penpim.ph@up.ac.th

³ สาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ Hospitality and Tourism Buriram Rajabhat University

⁴ สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ School of General Education Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the royal patronage

“โมง” ในกรณีเป็นข้างขึ้น และเป็นเวลา “ทุ่ม” ในกรณีเป็นข้างแรม นอกจากนี้ยังจะช่วยให้เราสามารถกำหนดเวลาตกของดวงจันทร์ได้อีกด้วยซึ่งจะใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 12 ชั่วโมงนับแต่ดวงจันทร์ขึ้นพ้นจากขอบฟ้า ทั้งนี้จากการเปรียบเทียบกับเวลาสากลที่สมาคมดาราศาสตร์ไทยได้คำนวณเวลาขึ้นและตกของดวงจันทร์ไว้พบว่ามีความใกล้เคียงอย่างยิ่งชนิดที่สามารถนำไปใช้งานได้จริง จึงสมควรที่นักศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ควรจะต้องทราบเพื่อการทำความเข้าใจกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ได้อย่างถูกต้องและมัคคุเทศก์ก็ควรจะต้องทราบเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการนำเที่ยวชมธรรมชาติยามค่ำคืนในอุทยานแห่งชาติในภูมิภาคต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเที่ยวประเภทดูดาวยามค่ำซึ่งต้องอาศัยคืนเดือนมืดเป็นสำคัญ เพื่อมิให้แสงจันทร์ไปรบกวนการชมดาวในยามค่ำดังกล่าว และสมควรอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยแขนงนี้ไว้ให้คงอยู่คู่บ้านคู่เมืองเป็นมรดกของไทยที่ทรงคุณค่าตลอดไป

คำสำคัญ (Keywords): ดวงจันทร์ขึ้น; ดวงจันทร์ตก; ทุ่ม-โมง, ดิถีจันทร์; ภูมิปัญญาไทย

Abstract

The Sun rise and The Sun set are normally at the same time each day, but not for the Moon rise and the Moon set. The Moon rises at 48-52 minutes lately each day, so it is very difficult to predict the time for the Moon rise on the day concerned; but with the Thai wisdom, Thai people in the old days had the knowledge of how to predict the time for the Moon rise i.e. by calculating the exact time for the Moon rise each day. They used the constant number of 8 to multiply with the number of the day according to the Moon phase at each day, in the Lunar Calendar, that the result of the Moon rises (interpreted from the result at the first digit or at the first and second digits) be at the “Mong - Hour” for the day on the first fifteen days of the Lunar phases and be at the “Thum - Hour” for the night on last fifteen days of the Moon phases with which the last digit of the result must be the “Baht” that was multiplied by 6 to be “the minute” in the present time. The result calculated is so accurately that the Moon rises not different more than 1 hour and a quarter when compared with the result calculated by the Thailand

Astronomical Society. Furthermore, the time for the Moon set is approximately 12 hours from the time of the Moon rise each day. So, it should be studied and used efficiently by historian students for understanding the situations in the past that were involving the lunar calendar, and by the tourist guides that they could lead the tourists well in the field of the dark sky for the star gazing party at night or for travelling in the national park at night up country; and this knowledge should be preserved as a Thai national heritage for the next generations as well.

Keywords: Moon rise and Moon set; Thum-Hour; Mong-Hour; Moon phase; Thai wisdom

บทนำ (Introduction)

การพัฒนาทุนทางสังคมเป็นเรื่องสำคัญในการพัฒนาคนและสังคมไทยให้สามารถก้าวสู่สังคมฐานความรู้ การรู้เท่าทันท่ามกลางสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีผลต่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเป็นอย่างยิ่งเพราะแก่นแท้ของโลกาภิวัตน์นั้นเป็นระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีที่เป็นวัตถุนิยม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้มีความโดดเด่นและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่ดึงมาพัฒนาให้เกิดคุณค่าส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตและสังคมในที่สุด ดวงอาทิตย์ขึ้นและตกในเวลาใกล้เคียงกันทุกวัน (ดวงอาทิตย์ขึ้นในเวลาประมาณ 06:00 และตกในเวลาประมาณ 18:00 ทุกวัน) แต่การขึ้นและตกของดวงจันทร์มิใช่เวลาเดียวกันทุกวัน ทำให้ทราบได้ยากว่าแต่ละวันนั้น ๆ ดวงจันทร์จะขึ้นและตกในเวลาใด เพราะดวงจันทร์จะขึ้นและตกช้าลงไปวันละ 48 นาที (อุทยานดาราศาสตร์สิรินธร, 2563) แต่่น่าพิศวงที่ภูมิปัญญาไทยโบราณสามารถใช้การชานเวลาในสมัยโบราณที่ชานเวลาเป็นทும்-โมง มาประกอบกับดิถีจันทร์หรือเลขค่าของขึ้นและแรมตามปฏิทินจันทรคติของไทยในแต่ละวัน นำมาคำนวณเวลาขึ้นของดวงจันทร์ได้อย่างแม่นยำและอย่างง่ายดาย โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยปุมโหราศาสตร์หรืออาศัยการคำนวณทางดาราศาสตร์สมัยใหม่แต่อย่างใด ภูมิปัญญาท้องถิ่นการเรียกชานเวลาว่าทும்-โมงได้ถูกละเลยจากคนในยุคปัจจุบันไปอย่างน่าเสียดายทั้ง ๆ ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญเป็นมรดกตกทอด ภูมิปัญญาไทยดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในความหา

เวลาที่ดวงจันทร์ขึ้นในแต่ละวันได้อย่างง่ายดาย และได้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงการคำนวณทางดาราศาสตร์สมัยใหม่แต่อย่างใด

นอกจากนี้คนรุ่นใหม่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในการเรียกเวลา เช่นเรียกเวลา 09.00 น. เป็น 9 โมง ซึ่งที่ถูกต้องควรจะเป็น 9 นาฬิกา หากเรียกขานตามวิธีการสมัยใหม่นั้นหรือไม่ก็ควรจะเรียกตามสมัยโบราณให้ถูกต้องว่า 3 โมงเช้า เป็นต้น (ราชกิจจานุเบกษา, รัตนโกสินทร์ศก 119, 206) จึงควรจะทำให้ความเข้าใจเสียใหม่ให้ถูกต้อง อีกทั้งในเรื่องของดิถีจันทร์ (ขึ้น-แรม) ตามปฏิทินจันทร์คติของไทยก็ถูกละเลยไปเป็นอย่างมากทั้ง ๆ ที่เป็นภูมิปัญญาไทยซึ่งเป็นองค์ความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ ที่สามารถนำมาประกอบการคำนวณหาเวลาดวงจันทร์ขึ้น-ตกได้อย่างง่ายดายในแต่ละวันจึงสมควรที่จะเปิดเผยและชี้แจงให้เข้าใจโดยทั่วกันให้สามารถนำองค์ความรู้จากภูมิปัญญาไทยมาใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สืบทอดกันมายาวนานจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งต่อไป

การนับเวลาและการเรียกขานเวลาของไทยในสมัยปัจจุบันที่ถูกต้อง

ในสมัยโบราณตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์มนุษย์เริ่มสร้างบ้านเรือนอยู่กันเป็นกลุ่มอาศัยแหล่งน้ำทำเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ สามารถเพาะปลูกพืชและเก็บไว้เป็นอาหาร รู้จักทอผ้าและทำเครื่องปั้นดินเผา และเลี้ยงสัตว์ รู้จักกำหนดเวลาโดยสังเกตการเปลี่ยนแปลงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติอย่างคร่าวๆ เช่น แบ่งช่วงเวลาออกเป็นกลางวัน-กลางคืน ฤดูร้อน-ฤดูหนาว ต่อมาเมื่อมนุษย์ต้องการที่จะกำหนดเวลาให้ชัดเจนและแม่นยำมากยิ่งขึ้น จึงเริ่มมีการสมมติชั่วโมง และแบ่ง 1 วัน ออกเป็น 24 ชั่วโมง แบ่งเป็นกลางวันมี 12 ชั่วโมง กลางคืนมี 12 ชั่วโมง โดยให้นับเวลาจากการขึ้นและตกของพระอาทิตย์ การบอกเวลาของประเทศสยามมีการประกาศใช้ทุ่มโมงยาม ซึ่งถือเป็นคำสำคัญที่ใช้แบ่งภาคกลางวันและกลางคืน เพื่อให้เรียกแยกกันอย่างชัดเจน (พิศาลศรี กระต่ายทอง, 2563) เป็นการใช้กันมาแต่โบราณในประเทศสยาม ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาราวหนึ่ง (ราชกิจจานุเบกษา, รัตนโกสินทร์ศก 119, 206) ปัจจุบันการเรียกขานเวลาเริ่มจากเที่ยงคืนคือ 24 นาฬิกา ซึ่งหมายถึง 0.00 น. ซึ่งก็คือศูนย์นาฬิกาของวันใหม่นั้นเอง และต่อไปเรียกว่า 1 นาฬิกา 2 นาฬิกา 3 นาฬิกา 4 นาฬิกา 5 นาฬิกา 6 นาฬิกา (6 นาฬิกา คือ รุ่งเช้า หรือ ย่ำรุ่ง หรือ ยามรุ่ง หรือ ยามเช้า) แล้วต่อด้วย 7 นาฬิกา 8 นาฬิกา 9 นาฬิกา 10 นาฬิกา 11 นาฬิกา 12 นาฬิกา 13

นาฬิกา 14 นาฬิกา 15 นาฬิกา 16 นาฬิกา 17 นาฬิกา และ 18 นาฬิกา (18 นาฬิกา คือ ย่ำค่ำ หรือ ยามค่ำ) จากนั้นต่อด้วย 19 นาฬิกา 20 นาฬิกา 21นาฬิกา 22 นาฬิกา 23 นาฬิกา และ 24 นาฬิกา (หรือ ศูนย์นาฬิกาของวันใหม่) ซึ่งการนับและการเรียกขานเวลาระบบนี้เป็นระบบ 24 ชั่วโมง (24 hours system) ทำให้การเทียบเวลากับนานาชาติสะดวกมากเพราะสามารถลดทอนจำนวนชั่วโมงลง หรือบวกเพิ่มจำนวนชั่วโมงขึ้น แล้วจะได้เวลาที่ต้องการได้โดยง่าย (เช่นประเทศอังกฤษช้ากว่าประเทศไทย 7 ชั่วโมง เมื่อประเทศไทยเป็น 13.00 น. ดังนั้นประเทศอังกฤษจะเป็นเวลา $13.00 - 7 = 06.00$ น. นั่นเอง) (กวี วรกวิน, พิพัฒน์ นวลอนันต์, พิเศษ เสนาวงษ์, ศศิธร อินทร์ศรีทอง, 2554, 25) สำหรับการนับเวลาหรือการเรียกขานเวลาของไทยในอดีตที่นับหรือเรียกขานเป็น “ทุ่ม” และ “โมง” นั้นเป็นเรื่องที่พวกเราจำนวนไม่น้อยหลงลืมกันไปหมด และพากันละเลยไปเสียสิ้นทั้ง ๆ ที่มีประโยชน์มาก เพราะการนับเวลาเป็น “โมง” ในเวลากลางวันและนับเป็น “ทุ่ม” ในเวลากลางคืน นั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการคำนวณเวลาขึ้นและตกของดวงจันทร์ได้อย่างง่ายดายในแต่ละวัน

นอกจากนี้หน่วยในการนับเวลาของเราในอดีตนั้น 1 ชั่วโมงจะเป็น 1 โมง หรือ 1 ทุ่ม กล่าวคือในตอนกลางวันเรียกว่า 1 โมง และในเวลากลางคืนจะเรียกว่า 1 ทุ่ม และระยะเวลา 1 ชั่วโมง เท่ากับ 1 โมง หรือ 1 ทุ่ม เสมอกัน (คือ 60 นาที) แต่จะมีเศษของชั่วโมงเป็น บาท และให้ 1 บาท เป็น 6 นาที โดยที่ 1 ชั่วโมง มี 10 บาท ซึ่งก็จะเท่ากับ 60 นาที (พิศาลศรี กระต่ายทอง, 2563) นอกจากนี้ยังมีการนับ 3 ชั่วโมงเป็น 1 ยาม ซึ่งจาก 18.00 น. ไปจนถึง 24.00 น. หรือเที่ยงคืน ก็จะนับได้ 2 ยามเราจึงเรียกเวลาที่เที่ยงคืนว่าเวลาล่วงไป 2 ยามหรือครบ 2 ยาม และบางทีก็เรียกเวลา 24.00 น. อย่างสั้นๆ ว่า 2 ยาม (จำนง ทองประเสริฐ, 2528) ในสมัยโบราณไทยเรานับชั่วโมงโดยแบ่งหน่วยกลางวันเป็น “โมง” และหน่วยกลางคืนเป็น “ทุ่ม” ดังนี้คือ ถ้าเริ่มนับเวลาจาก “เที่ยงคืน” หรือ 2 ยาม (ซึ่งตรงกับ 00.00 น.) เป็นต้นมา ถัดต่อมาก็จะเป็น ตีหนึ่ง ต่อไปก็จะ เป็น ตีสอง ตีสาม ตีสี่ ตีห้า และ ตีหก หรือ บางแห่งเรียก หกโมง (เช้า) ซึ่งตรงกับ 06.00 น. และส่วนมากจะเรียกว่า ย่ำรุ่ง และเริ่มเอาคำว่า “โมง” มาใช้ในการนับเวลาในตอนเช้าหรือตอนกลางวันต่อไปอีก หกโมงเช้านี้จะเป็นการเริ่มต้นวันใหม่ของไทยแต่โบราณ กล่าวคือมิได้เริ่มต้นวันใหม่ตั้งแต่หลังเที่ยงคืนเยี่ยงแบบชาวตะวันตกแต่อย่างใด ดังนั้นเมื่อเราเริ่มวันใหม่ ณ เวลา ตีหกหรือหกโมง (เช้า) หรือย่ำรุ่ง หรือ 06.00 น. เราก็ต้องเริ่มนับใหม่เป็นการตั้งต้นคือโดยเริ่ม 07.00 น. เป็น 1 โมงเช้า มักจะเรียกว่า “โมงเช้า” และต่อไปเป็น 2 โมงเช้า 3 โมงเช้า หรือสามโมง 4 โมงเช้า หรือสี่โมง

และ 5 โมงเช้า หรือห้าโมง หรือ “เพล” (อ่านว่า เพน) ซึ่งเป็นเวลาที่พระภิกษุจะเริ่มฉันภัตตาหารกลางวัน ซึ่งมีกฎข้อบังคับของสงฆ์หรือที่เรียกว่าวินัยสงฆ์บัญญัติห้ามไว้ว่าจะต้องไม่ฉันอะไรอีกหลังจากเวลาเที่ยงวันไปแล้ว และต่อจากเพลก็คือ เที่ยง หรือเที่ยงวัน หรือ 12.00 น. นั้นเอง ต่อจากนั้นก็จะเป็น 13.00 น. เป็น ปายโมง และต่อไปเป็น ปาย 2 โมง (ปายสองโมง) ปายสามโมง หรือสามโมงเย็น ปายสี่โมง หรือสี่โมงเย็น ห้าโมงเย็น (ไม่เรียกว่าปายห้าโมง) และหกโมง (หรือหกโมงเย็น) หรือย่ำค่ำ ทั้งนี้หลังจากหกโมง (เย็น) หรือย่ำค่ำ ซึ่งตรงกับ 18.00 น. นั้น ก็จะเข้าวาระกลางคืนก็จะนับ 19.00 น. เป็น 1 ทุ่ม มักเรียกว่า “ทุ่มหนึ่ง” และต่อไปเป็น 2 ทุ่ม 3 ทุ่ม 4 ทุ่ม 5 ทุ่ม และ 6 ทุ่ม หรือ เที่ยงคืน หรือ 2 ยาม จากนั้นก็เริ่มตีหนึ่ง ต่อไปใหม่อีก ดังนี้เป็นต้น (จำนง ทองประเสริฐ, 2528, 229-237)

ดังนั้น การชานเรียกหรือนับเวลาเป็น “ทุ่ม” และ “โมง” “ตี” และ “ปาย” เช่นนี้มีประโยชน์มากเพราะทำให้เกิดความชัดเจนไม่สับสนได้ง่ายๆ เรื่องการใช้คำว่า “โมง” นี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เคยพระราชทานกระแสพระราชดำริในเรื่องการตั้ง “สมาคมรักษาภาษาไทย” หนึ่ง เมื่อรัตนโกสินทรศก (รัตน-ตะ-นะ-โก-สิน-สก) 126 ตรงกับพุทธศักราช 2450 ตอนหนึ่งว่า “ยังมีคำพูดไม่มีภาษา เช่น 6 โมง 3 ทุ่ม จะเป็นภาษาฝรั่งก็ไม่ใช้ภาษาไทยก็ไม่ใช้” ทั้งนี้เพราะในภาษาไทยเรา เวลากลางวัน เราแบ่งเวลาออกเป็นภาคเข้ากับภาค ปาย ภาคเช้าเวลา 7 นาฬิกา เราพูดว่า “1 โมงเช้า” หรือ “โมงเช้า” เวลา 8 นาฬิกา ก็พูดว่า “2 โมงเช้า” เวลา 9 นาฬิกา ก็พูดว่า “3 โมงเช้า” เวลา 10 นาฬิกา ก็พูดว่า “4 โมงเช้า” หรือตามชนบทบางที่ก็เรียกว่า “น้องเพล” เวลา 11 นาฬิกา มักไม่พูดว่า “5 โมงเช้า” แต่มักพูดว่า “เพล” หรือ “เวลาเพล” และ เวลา 12 นาฬิกา ก็พูดว่า “เที่ยง” หรือ “เที่ยงวัน” ภาคบ่าย เวลา 13 นาฬิกา ก็พูดว่า “ปายโมง” หรือ “ปาย 1 โมง” เวลา 14 นาฬิกา ก็พูดว่า “ปาย 2 โมง” เวลา 15 นาฬิกา ก็พูดว่า “ปาย 3 โมง” เวลา 16 นาฬิกา ก็พูดว่า “ปาย 4 โมง” หรือ “4 โมงเย็น” เวลา 17 นาฬิกา ก็พูดว่า “ปาย 5 โมง” หรือ “5 โมงเย็น” เวลา 18 นาฬิกา ไม่พูดว่า “ปาย 6 โมง” เพราะเกินปายแล้ว พูดว่า “6 โมงเย็น” หรือ “ย่ำค่ำ” เพราะตอน 6 โมงเย็น พระท่านมัก “ย่ำกลอง” บอกเวลาว่าถึง 6 โมงเย็นแล้ว ถ้าเป็นภาษาวรรณคดี ท่านก็เรียกว่า “ย่ำสนธยา” (จำนง ทองประเสริฐ, 2528) แต่ที่น่าเสียดายที่คนไทยรุ่นใหม่ ส่วนใหญ่ไม่สนใจและสับสน เรียกเวลา 3 โมง (สามโมงเช้า) เป็น “9 โมงเช้า” ซึ่งที่ถูกต้องนั้นจะต้องเรียกว่า 3 โมง หรือสามโมงเช้า หรือถ้าหากจะเรียกด้วยเลข 9 ต้องเรียกว่า “9 นาฬิกา” คือ 9.00 น. (แก้จุดศูนย์ศูนยฺนอ) จึงจะถูกต้อง ส่วน

3 โมงเย็นนั้นกำกับด้วยคำว่า “บ่าย” เช่นบ่าย 3 โมง หรือกำกับด้วยคำว่า “เย็น” เช่น 3 โมงเย็น ซึ่งก็จะมีทางสับสนกับคำว่า “3 โมง” ที่มักจะใช้เพื่อเรียกเวลาเป็น 3 โมงเช้าแต่อย่างใด หรือหากจะให้รัดกุมก็เรียกว่า 3 โมงเช้า และ 3 โมงเย็น ให้ชัดเจนไปเลยก็จะรัดกุมยิ่งขึ้น หรือหากจะเรียกตามการขานเวลาในสมัยปัจจุบันก็ควรจะเรียกสามโมงเช้าให้ถูกต้องว่า 9 นาฬิกา (ไม่ใช่ 9 โมงเช้า) ดังได้กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้การนับทุ่ม-โมงนี้สามารถนำมาคำนวณหาเวลาขึ้นและตกของดวงจันทร์ในแต่ละวันได้ด้วยโดยนำมาใช้ร่วมกับดิถีจันทร์ในวันข้างขึ้นและข้างแรมนั่นเอง (ราชกิจจานุเบกษา, รัตนโกสินทร์ศก 119, 206)

การใช้ขึ้น-แรม ในปฏิทินจันทรคติ

ปฏิทินจันทรคติไทยเป็นปฏิทินที่ใช้อย่างแพร่หลายในประเทศไทย คนไทยในสมัยโบราณมีความสัมพันธ์ต่อวัฏจักรของดวงจันทร์อย่างใกล้ชิด เพราะใช้ปฏิทินจันทรคติไทยกำหนดวันสำคัญต่างๆ ตามขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยมาแต่โบราณ โดยเฉพาะในเรื่องของพุทธศาสนา ปฏิทินจันทรคติเกิดขึ้นจากการสังเกตการเกิดเสี้ยวของดวงจันทร์ ที่มีการลักษณะการเกิดเสี้ยวที่แตกต่างกันไปในแต่ละวัน จนเกิดลักษณะ เป็นคาบขึ้น ถือเป็นหนึ่งเดือนในทางจันทรคติ ในทางดาราศาสตร์อัตราส่วนของพื้นที่ด้านสว่างต่อพื้นที่ทั้งหมดของ ดวงจันทร์ถูกนิยามด้วยคำว่าดิถี การใช้ขึ้น-แรม หรือปฏิทินจันทรคติมาประกอบการคำนวณเวลาขึ้นและตกของดวงจันทร์นั้นสามารถทำได้ง่ายตาย (อนุธิดา มากมี, 8) เริ่มตั้งแต่การนับเดือนที่ถือเอาการที่ดวงจันทร์หรือดวงเดือนโคจรรอบโลก 1 รอบ เป็น “1 เดือน” (ซึ่งครบรอบ 1 เดือนแล้วสตรีก็มีกิจส่วนตัวที่ต้องปฏิบัติ) เดือนที่ใช้แบ่งออกเป็นเดือนคี่และเดือนคู่ โดยเดือนคี่จะมี 29 วัน เดือนคู่จะมี 30 วัน (เดือนคู่มีขึ้น 1 ค่ำ ถึงขึ้น 15 ค่ำ และแรม 1 ค่ำ ถึงแรม 15 ค่ำ ส่วนเดือนคี่มีขึ้น 1 ค่ำถึงขึ้น 15 ค่ำ แต่ตอนข้างแรมจะมีแรม 1 ค่ำถึงเพียงแรม 14 ค่ำเท่านั้น) การที่ต้องแบ่งออกเป็นเดือนคี่ 29 วันและเดือนคู่ 30 วันก็เพราะโดยเฉลี่ยแล้วดวงจันทร์โคจรรอบโลก 1 รอบใช้เวลาประมาณ 29 ½ วัน (29 วันครึ่ง) จึงจำต้องให้เดือนหนึ่งมี 29 วันและอีกเดือนหนึ่งถัดไปมี 30 วัน สลับกันไปเช่นนี้ จากนั้นก็แบ่ง 1 เดือนออกเป็น 2 ปักษ์ คือกาฬปักษ์ (อ่านว่า กา-ละ- ปัก) แปลว่า เวลาข้างแรม หรือ the waning of the moon (Thianchai lamworamet, 2004, 74) และ ศุกลปักษ์ (อ่านว่า สุ-กุล-ปัก) แปลว่า เวลาข้างขึ้น หรือ the waxing of the moon (Thianchai lamworamet, 2004, 1077) ปักษ์ละ 14 หรือ 15 วัน แล้วแต่ความยาวของเดือน เดือนคี่ คือเดือนที่เป็นเลขคี่ ได้แก่เดือนอ้าย

หรือเดือน 1 เดือน 3 เดือน 5 เดือน 7 เดือน 9 และ เดือน 11 จะมีวันในกาฬปักษ์หรือวันข้างแรมเพียง 14 วันเท่านั้นและวันในศกัลปักษ์หรือวันข้างขึ้นจะมีวันรวมทั้งหมด 15 วัน ส่วนเดือนคูนัน คือเดือนที่เป็นเลขคู่ ซึ่งก็คือเดือนยี่หรือเดือน 2 เดือน 4 เดือน 6 เดือน 8 เดือน 10 และเดือน 12 ซึ่งวันในกาฬปักษ์หรือวันข้างแรมจึงจะมี 15 วัน และวันในศกัลปักษ์ก็จะมี 15 วัน ตามปกติของข้างขึ้นที่มี 15 วันเสมอไม่ว่าเดือนคี่หรือเดือนคู่ สรุปได้ว่าข้างแรมจะมีถึงแรม 14 ค่ำในเดือนคี่และจะมีถึงแรม 15 ค่ำในเดือนคู่ ส่วนข้างขึ้นนั้นมิถึงขึ้น 15 ค่ำเสมอไม่ว่าจะในเดือนคี่หรือเดือนคู่ก็ตาม ทำให้เดือนคี่มี 29 วันและเดือนคู่มี 30 วันนั่นเอง เมื่อครบ 12 เดือนก็จะถือเป็น 1 ปี ซึ่งรวมจำนวนวันได้เพียง 354 วันเท่านั้น (ใน 1 ปีของดวงจันทร์นั้น) ทำให้จำนวนวันขาดไปปีละ 11 วันโดยประมาณเมื่อเทียบปฏิทินสุริยคติที่มี 365 หรือ 366 วันดังกล่าว และเมื่อขาดไปประมาณ 3 ปีก็จะรวมได้ว่าขาดไป 33 วันก็จะต้องเอามาเพิ่มอีก 1 เดือน (คือ 30 วัน) เรียกว่า “อธิกมาส” หรือเดือนใหญ่ กล่าวคือจะมีการเพิ่มระยะเวลาเข้าไปประมาณ 30 วันในรอบ 3 ปี เพื่อให้เดือนตรงกับฤดูกาลทุกปีและให้ตรงกับปฏิทินสากลซึ่งเป็นปฏิทินสุริยคติอีกด้วย โดยใส่เข้าไปที่หลังเดือน 8 และเรียกเป็น “เดือน 8 หลัง” จึงทำให้ในปีนั้นมีเดือน 8 สองหน นั่นเอง ส่วนอีก 3 วันที่เหลืออยู่อีกนั้นก็ทยอยใส่เข้าไปในเดือน 7 ในปีต่อ ๆ ไปปีละ 1 วัน ซึ่งวันที่เพิ่มเข้าไปนี้เรียกว่า “อธิกवार” นั่นเอง ซึ่งก็ทำให้ในเดือน 7 นั้น กลายเป็นเดือนคี่ที่มี 30 วันไปโดยปริยาย ทั้ง ๆ ที่โดยปกติแล้วเดือน 7 จะเป็นเดือนคี่ซึ่งมีวันเพียง 29 วันเท่านั้นซึ่งหน้าที่เหล่านี้เป็นของนักสร้างปฏิทินจะเป็นผู้ดำเนินการโดยตรง (อนุธิดา มากมี, 9-10)

สำหรับวันสำคัญทางศาสนาเกือบทุกศาสนาในโลกนี้ก็ถือเอาการโคจรของดวงจันทร์เป็นหลัก ซึ่งศาสนาพุทธก็ใช้การโคจรของดวงจันทร์เป็นหลักเช่นกัน โดยให้วันแรม 8 ค่ำ และวันขึ้น 8 ค่ำ และวันแรม 14 ค่ำ (ในเดือนคี่) และวันแรม 15 ค่ำ (ในเดือนคู่) และวันขึ้น 15 ค่ำ (ทั้งในเดือนคี่และในเดือนคู่ซึ่งทั้งเดือนคี่และเดือนคู่จะมีวันขึ้น 15 ค่ำเป็นปกติเสมอ) เป็นวันธรรมสวนะหรือวันพระ โดยให้วันแรม 8 ค่ำ และวันขึ้น 8 ค่ำ เป็นวันพระเล็ก และวันแรม 14 ค่ำ (ในเดือนคี่) และวันแรม 15 ค่ำ (ในเดือนคู่) และวันขึ้น 15 ค่ำ (ทั้งในเดือนคี่และในเดือนคู่) เป็นวันพระใหญ่ เพื่อการทำบุญตักบาตรและการถืออุโบสถศีลของพุทธศาสนิกชนและเป็นวันสำหรับการสวดปาฏิโมกข์ของพระภิกษุในช่วงเช้าพรรษา ซึ่งการเข้าพรรษาและออกพรรษาก็อาศัยการบอกเวลาจากการโคจรของดวงจันทร์อีกเช่นกัน คือเริ่มเข้าพรรษาวันแรม 1 ค่ำเดือน 8 (หรือเดือน 8 หลังในกรณีที่มีเดือน 8 สองหน) อันเป็นการเริ่มเข้าพรรษาในกลางเดือน 8 นั้นหลังจากขึ้น 15 ค่ำในเดือน 8 ไปแล้วนั่นเอง

และสิ้นสุดการอยู่ในพรรษา (สิ้นสุดการจำพรรษา) ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 และถือเป็นวันออกพรรษาด้วย คือสิ้นสุดในกลางเดือน 11 นั้นเอง รวมเวลาประมาณ 3 เดือนเพราะวันถัดไปจะเป็นวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ฯลฯ (นิพนธ์ ทราญเพชร, 2559)

วิธีการคำนวณการขึ้นและตกของดวงจันทร์ด้วยทুম-โมงและขึ้น-แรม

คติของดวงจันทร์ (Moon Phase) มีข้างขึ้นและข้างแรม (ข้างขึ้นคือเดือนหงายหรือเดือนเพ็ญ และข้างแรมคือเดือนคว่ำหรือเดือนมืด) รูปลักษณ์ของดวงจันทร์ที่ปรากฏในตอนข้างขึ้นหรือ Waxing Moon (ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์โลกและดาราศาสตร์, 2563) ที่เรียกว่าเดือนหงาย คือเราจะเห็นเดือนเสี้ยวสว่างหงายขึ้นเหมือนปลายเคียวเกี่ยวข้าวที่หงายขึ้น (หรือเป็นรูปคล้ายตัว U ในภาษาอังกฤษ) - ต่อจากข้างแรมเดือนมืดมิดนั้น - โดยจะเป็นเสี้ยวสว่างที่เล็ก ๆ (Waxing Crescent) ก่อน แล้วค่อย ๆ ใหญ่ขึ้นจนสว่างครึ่งดวง (First Quarter) ซึ่งตรงกับขึ้น 8 ค่ำ (โดยข้างขึ้น ณ 8 ค่ำ นี้ดวงจันทร์จะขึ้นเวลา 12.24 น. โดยประมาณ และเมื่อในตอนที่ดินดวงอาทิตย์ตกดิน ดวงจันทร์จะโคจรมาลอยอยู่ที่กลางท้องฟ้าพอดี) และเมื่อข้างขึ้นแก่มากยิ่งขึ้นไปอีก (Waxing Gibbous) จนกระทั่งถึงวันขึ้น 14 หรือ 15 ค่ำ ก็จะเป็นคืนเดือนเพ็ญ (Full Moon) คือดวงจันทร์ส่องแสงสว่างเต็มดวงในท้องฟ้าสว่างไสวนวลตาน่าชม (โดยตอนที่ดวงอาทิตย์ตกดิน ณ ทิศตะวันตก ดวงจันทร์จะขึ้น ณ เวลาประมาณ 18.00 น. อยู่ที่ขอบฟ้าทิศตะวันออกตรงกันข้ามกันพอดี) - ส่วนข้างแรมหรือ Waning Moon ที่เรียกว่าเดือนมืดหรือเดือนคว่ำนั้น ถ้าหากเราดูบนท้องฟ้าจะเห็นเดือนเสี้ยวสว่างมีลักษณะคว่ำลงเหมือนสระอู หรือรูปตัว “ก” ในท้องฟ้าโดยด้านกลางคืนหรือด้านมืดของดวงจันทร์จะหันมาทางโลกของเรา และเสี้ยวสว่าง (Waning Gibbous) (วิฑิต วรรณเลิศลักษณ์, 2560) นั้นตอนวันแรม 1 ค่ำจะใหญ่และสว่างเกือบเต็มดวง คือสืบต่อมาจากข้างขึ้นเดือนเพ็ญเต็มดวงนั้นนั่นเองแต่ลดขนาดเสี้ยวที่สว่างลงไปเล็กน้อยแล้ว จนกระทั่งเหลือสว่างเพียงครึ่งดวง (Last Quarter) ที่แรม 8 ค่ำนั้น โดยข้างแรม ณ 8 ค่ำ นี้ดวงจันทร์จะขึ้นเวลา 00.24 น. โดยประมาณ และเมื่อในตอนที่ดินดวงอาทิตย์ขึ้น ณ ขอบฟ้าทิศตะวันออกดวงจันทร์จะโคจรมาลอยอยู่ที่กลางท้องฟ้าพอดี (เรามองไม่เห็นดวงจันทร์เพราะแสงอาทิตย์จะจ้ามามากจนทำให้มองไม่เห็นดวงจันทร์ได้โดยง่าย) และดวงจันทร์จะขึ้นช้าลง ๆ ในแต่ละวันเพื่อจะค่อยๆ มาอยู่ใกล้กับดวงอาทิตย์ในตอนคืนเดือนมืดหรือเดือนดับนั่นเอง และต่อมาเสี้ยวสว่างจะค่อย ๆ เล็กลง ๆ (Waning Crescent) ไปจนดวงจันทร์มืดหมดดวงเรียกว่าจันทร์ดับ (New Moon) เป็นคำคืนที่มีดสนิทในคืนของวันแรม

14 คำ หรือแรม 15 คำ ซึ่งเมื่อดวงอาทิตย์ขึ้น ณ ขอบฟ้าทิศตะวันออกนั้นดวงจันทร์ก็มาอยู่กับดวงอาทิตย์ ณ ขอบฟ้าทิศตะวันตกด้วยเช่นกัน คือขึ้นด้วยกันและตกไปด้วยกัน ทำให้เราไม่เห็นดวงจันทร์ในคืนเดือนมืด เพราะดวงจันทร์ตกไปพร้อมกับดวงอาทิตย์นั่นเอง และดวงจันทร์จะค่อย ๆ หลุดออกมาจากดวงอาทิตย์โดยโคจรช้าลง ๆ วันละประมาณ 48 - 52 นาทีทุกวัน โดยเริ่มเป็นข้างขึ้นที่ละนิด ๆ ทีละวัน ๆ คือ เริ่ม “ขึ้นคำหนึ่ง” ที่พวกเราชอบเรียกผิด ๆ ติดปากว่า ขึ้น 1 คำ” ดวงจันทร์จะเริ่มเห็นสว่างเป็นเสี้ยวเล็ก ๆ พอขึ้น 2 คำก็จะเห็นเป็นเสี้ยวใหญ่ขึ้น คว่าอยู่บนท้องฟ้า และจะเห็นเสี้ยวใหญ่ขึ้น ๆ เมื่อเป็นวันข้างขึ้นที่แก่ขึ้นหรือหลายวันขึ้น ซึ่งท้องฟ้าก็จะสว่างขึ้น ๆ จนกระทั่งวันขึ้น 14 หรือ 15 คำก็จะเป็นเดือนเพ็ญคือดวงจันทร์สว่างเต็มดวง และเมื่อดวงอาทิตย์ตก ณ ขอบฟ้าทิศตะวันตกดวงจันทร์ก็จะขึ้นมาอยู่ ณ ขอบฟ้าทิศตะวันออกตรงข้ามกันพอดีในวันเดือนเพ็ญนั้น วนเวียนไปเช่นนี้ตลอดไป - และกรณีเช่นนี้ฝรั่งเขามีวิธีดูเหมือนกันแต่ยุ่งยากกว่าเล็กน้อย คือเขาให้คนราบลงบนพื้นดินโดยหันศีรษะไปทางทิศเหนือ หากเห็นเดือนเสี้ยวบนท้องฟ้าสว่างเป็นรูปตัว ดี ในภาษาอังกฤษ (D) ก็จะเป็นข้างขึ้น แต่ถ้าเห็นเดือนเสี้ยวสว่างเป็นรูปตัวซี (C) ก็จะเป็นข้างแรม (ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์โลกและดาราศาสตร์, 2563)

ในอดีตมนุษย์อาศัยแสงจันทร์เพื่อเดินทางและการมหรสพยามค่ำคืน รวมทั้งการเป็นคติความในสมัยโบราณที่ยังไม่มีไฟฟ้าให้ใช้อย่างกว้างขวางเช่นปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องพิสูจน์ถึงความสว่างของดวงจันทร์ในคืนที่เกิดเหตุว่าสว่างอย่างไร และในกรณีที่เป็นความกันแล้วโจทก์และจำเลยต้องพิสูจน์ว่าต่างสามารถมองเห็นหน้ากันได้ชัดหรือไม่เพียงใดในยามคำคืนนั้น แต่ในปัจจุบันนี้มีการใช้ไฟฟ้ากันแล้วโดยทั่วไปในเกือบทุกภูมิภาค ดังนั้นการพูดถึงความสว่างของดวงจันทร์ก็แทบจะไม่จำเป็นอีกแต่อย่างใด แต่ในเรื่องของการออกท้องเที่ยวเดินป่าหรือการท่องเที่ยวดูดาวในฤดูหนาวก็คงต้องอาศัยแสงจันทร์อยู่อีกนั่นเอง มากบ้างน้อยบ้างแล้วแต่กรณี แต่ต้องเข้าใจให้ถูกต้องว่าแสงจันทร์ไม่ได้สว่างเท่ากันทุกวัน เพราะวันแรม 15 คำ เดือนมืดมิด ไม่มีแสงจันทร์เลย พอขึ้นคำหนึ่งก็เริ่มสว่างบ้างแต่ก็เพียงเล็กน้อยมาก พอขึ้น 8 คำจึงค่อยสว่างขึ้นถึงครึ่งดวง และสว่างเต็มดวงเป็นเดือนเพ็ญในวันขึ้น 14 หรือ 15 คำ ดังได้กล่าวมาแล้ว และ วันแรม 1 คำก็ยังสว่างอยู่มากแต่ก็จะค่อย ๆ ลดความสว่างลงไปที่ละวันทีละน้อย ๆ และจะสว่างเพียงครึ่งดวงเมื่อแรม 8 คำ และมืดมิดหมดดวงอีกเมื่อแรม 14 คำหรือ แรม 15 คำ (วิจิต วรรณเลิศลักษณ์, 2560)

นอกจากนี้การที่ดวงจันทร์ขึ้น ณ ขอบฟ้าทิศตะวันออก โดยขึ้นช้าลงวันละประมาณ 48-52 นาที ก็เป็นปัญหาที่เราจะทราบได้ยากกว่าวันนั้น ๆ (คือวันเป่าประสงค์ที่เราอยากทราบนั้น) ดวง

จันทร์ขึ้นก็โหมงหรือก็ทุ่ม หากต้องการทราบก็คงต้องอาศัยปฏิทินดาราศาสตร์หรือ (The Nautical Almanac) ที่นักดาราศาสตร์ได้จัดทำขึ้นเป็นประจำในแต่ละปีมาเปิดดู หรือหากอ่านปฏิทินดาราศาสตร์ไม่เป็นก็ต้องคอยสอบถามจากสมาคมดาราศาสตร์ไทย (Thai Astronomical Society) หรือสอบถามจากกรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ (Hydrographic Department, The; Royal Thai Navy) แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น ต่างจากดวงอาทิตย์ที่จะขึ้นและตกตรงเวลาเกือบทุกวันคือขึ้นในเวลาประมาณ 06.00 น. และตกในเวลาประมาณ 18.00 น. ทุกวันซึ่งเราทราบกันดีอยู่แล้ว ที่น่าประหลาดใจก็คือคนโบราณทราบล่วงหน้าว่าดวงจันทร์จะขึ้นเวลาเท่าไรและตกเวลาเท่าไร นั่นคือคนโบราณสามารถคำนวณเวลาที่ดวงจันทร์ขึ้น-ตกจากขอบฟ้าได้ทุกวันโดยอาศัยการนับวันเป็นขึ้น-แรมและคำนวณดวงจันทร์ “ขึ้น” และ “ตก” (Moon Rise and Moon Set) ได้ว่าเป็นเวลาที่ทุ่มหรือก็โหมงในวันนั้น โดยมีวิธีสูตรคำนวณเวลาดวงจันทร์ “ขึ้น” ดังนี้ “ให้เอา 8 คูณจำนวนวันข้างขึ้นหรือข้างแรม ถ้าได้เลขลัพท์ 2 ตัว เลขลัพท์ตัวหน้าของผลคูณเป็นเลขบอกจำนวนนาฬิกา เลขลัพท์ตัวหลังนั้นเอา 6 คูณ ได้เท่าใดเป็นเลขบอกจำนวนนาที่ ถ้าได้เลขลัพท์ตัวเดียวเป็นอันว่าไม่มีเลขนาฬิกา คงเอา 6 คูณ และได้ผลเป็นนาที่เท่านั้น” (Satthayutchamnan, 1968, 405-406) นั่นคือเอาเลขค่า (ขึ้นก็ค่า แรมก็ค่า ก็ตาม) คูณด้วย 8 ซึ่งผลลัพท์ได้เป็นเวลากี่โหมงที่ “ดวงจันทร์ขึ้น” ในวันข้างขึ้น และเป็นเวลากี่ทุ่มที่ “ดวงจันทร์ขึ้น” ในวันข้างแรม (จำง่าย ๆ ว่า ข้างขึ้นเป็นโหมง ข้างแรมเป็นทุ่ม) โดยเลขผลลัพท์หลักหน่วยเป็นตัวเลข “บาท” (บาทหนึ่งมี 6 นาที่) และตัวเลขข้างหน้าถัดจากเลขหลักหน่วยเป็นเลขของเวลา “โหมง” ในเวลากลางวัน และ “ทุ่ม” ในเวลากลางคืน

ตัวอย่างที่หนึ่งวันข้างขึ้น.ดวงจันทร์ขึ้นก็โหมง? (ขึ้นตอนกลางวัน!)

1. วันขึ้น 4 ค่า เอา 8 คูณ ได้ 32 คือ ดวงจันทร์ขึ้นเวลา 3 โหมง 2 บาท ได้แก่ 3 โหมงและ $2 \times 6 = 12$ นาที่ แสดงว่าวันขึ้น 4 ค่า ดวงจันทร์ขึ้นจากขอบฟ้าเวลา 3 โหมง 12 นาที่ (เทียบเป็นเวลาปัจจุบันคือ 09.12 น.) หรือเรียกว่าดวงจันทร์โคจรอยู่ในทิศทางที่ใกล้กับดวงอาทิตย์นั่นเองโดยหลุดออกมาจากตำแหน่งที่ใกล้ชิดกับดวงอาทิตย์แล้ว เมื่อดวงอาทิตย์ตกดวงจันทร์ก็จะตกตามติดไปด้วย

2. วันขึ้น 11 ค่า เอา 8 คูณ ได้ 88 คือ ดวงจันทร์ขึ้นเวลา 8 โหมง 8 บาท ได้แก่ 8 โหมงและ $8 \times 6 = 48$ นาที่ โดยที่นับต่อจาก 6 โหมง (เที่ยงวัน) เป็น 7 โหมง (ซึ่งก็คือ บ่ายโหมง หรือ 13.00 น.) และ นับต่อมาเป็น 8 โหมง (ซึ่งก็คือบ่ายสองโหมงหรือ 14.00 น.) แสดงว่าวันขึ้น 11 ค่า ดวงจันทร์จะขึ้นจากขอบฟ้าเวลา 8 โหมง 48 นาที่ ซึ่งก็คือ บ่ายสองโหมงสี่สิบแปดนาที่ หรือ 14.48 น.

หมายความว่านับ 1 โมงเช้าตั้งแต่ 07.00 น. และ 2 โมงเช้าที่ 08.00 น. และ 3 โมงเช้าที่ 09.00 น. และ 4 โมงเช้า ที่ 10.00 น. และ 5 โมง (พระฉันอาหารเพล) ที่ 11.00 น. และ เที่ยงวันคือ 6 โมง นั้นเอง และนับต่อเนื่องไปเป็น 7 โมง (13.00น.), 8 โมง (14.00 น.), 9 โมง (15.00 น.), 10 โมง (16.00 น.), 11 โมง (17.00 น.) และ 12 โมง (18.00 น.) คือย่ำค่ำ

3. วันขึ้น 15 ค่ำ เอา 8 คูณ ได้ 120 คือ ดวงจันทร์ขึ้นเวลา 12 โมง 0 บาท ซึ่งนับต่อจาก 6 โมง (เที่ยงวัน) ต่อไปอีกเป็น 7 โมง (13.00น.), 8 โมง (14.00 น.), 9 โมง (15.00 น.), 10 โมง (16.00 น.), 11 โมง (17.00 น.) และ 12 โมง (18.00 น.) คือย่ำค่ำ แสดงว่าวันขึ้น 15 ค่ำ ดวงจันทร์ขึ้นจากขอบฟ้าทิศตะวันออกเวลา 18.00 น.ในวันนั้น

4. กรณีที่คูณด้วย 8 แล้วได้ผลลัพธ์เป็นเลขตัวเดียวก็แสดงว่าไม่มีเวลานาฬิกา (ท่อม-โมง) มีแต่ “บาท” อย่างเดียว ซึ่งก็ให้เอา 6 คูณบาทให้เป็นนาที่แต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยข้างขึ้นให้เริ่มต้นนับ “โมง” ต่อจากเวลา 06.00 น. ส่วนข้างแรมให้เริ่มต้นนับ “ท่อม” ต่อจากเวลา 18.00 น. เช่น วันขึ้น 1 ค่ำ คูณด้วย 8 ได้ 8 ซึ่งเลขตัวเดียวคือเลขของบาทนั้นเอง (เป็น 0 โมง 8 บาท) และ บาทละ 6 นาทีได้แก่ $8 \times 6 = 48$ นาที ซึ่งเมื่อเริ่มข้างขึ้นด้วยเวลา 06.00 น. (0 โมง เท่ากับ 06.00 น. คือจะมาก่อน 1 โมงหรือ 07.00 น.นั้นเอง) แสดงว่าวันขึ้น 1 ค่ำ ดวงจันทร์ขึ้นจากขอบฟ้าทิศตะวันออกเวลา 0 โมง 48 นาทีหรือ 06.48 น. นั้นเอง จาก ย่ำรุ่ง คือ 0 โมงหรือ 06.00 น.แล้วจึงมา 1 โมงเช้าหรือ 07.00 น. และต่อด้วย 2 โมงเช้าคือ 08.00 น. และนับติดต่อไปกันไปจนถึง 12 โมง คือย่ำค่ำหรือได้แก่ 18.00 น.

ตัวอย่างที่สองวันข้างแรม ดวงจันทร์ขึ้นกี่ท่อม? (ขึ้นตอนกลางคืน!)

1. วันแรม 3 ค่ำ เอา 8 คูณ ได้ 24 คือ 2 ท่อม 4 บาท ได้แก่ 2 ท่อม และ $4 \times 6 = 24$ นาที แสดงว่าวันแรม 3 ค่ำนี้ดวงจันทร์ขึ้นพ้นขอบฟ้าเวลา 2 ท่อม 24 นาที เทียบเป็นเวลาปัจจุบันคือ 20.24 น. นั้นเอง

2. วันแรม 12 ค่ำ เอา 8 คูณได้ 72 คือ 7 ท่อม 2 บาท ได้แก่ 7 ท่อมและ $2 \times 6 = 12$ นาที แสดงว่าวันแรม 12 ค่ำ นี้ ดวงจันทร์ขึ้นพ้นขอบฟ้าเวลา 7 ท่อม 12 นาที หรือ ดีหนึ่ง 12 นาที หรือ 01.12 น. นั้นเอง - คือนับ “ท่อม” ต่อเนื่องมาจากย่ำค่ำ ซึ่งนั่นก็คือ 18.00 น. เป็น 0 ท่อม (ศูนย์ท่อม) นั้นเอง และ 1 ท่อม จะเป็นเวลา 19.00 น. ฯลฯ นับต่อเนื่องมาโดยตลอด (6 ท่อมคือเที่ยงคืน) จนถึง 7 ท่อมก็คือ ดี 1 นั้นเอง ถ้านับต่อไปถึง 12 ท่อมก็จะได้แก่เวลาย่ำรุ่งหรือ 06.00 นั้นเอง

3. กรณีที่คูณด้วย 8 แล้วได้ผลลัพธ์เป็นเลขตัวเดียวก็แสดงว่าไม่มีเวลานาฬิกา (ท่อม-โมง) มีแต่ “บาท” อย่างเดียว ซึ่งก็ให้เอา 6 คูณบาทก็จะได้เป็นนาฬิกา เช่น วันแรม 1 ค่ำ คูณด้วย 8 ได้ 8 คือ 0 ท่อม 8 บาท ได้แก่ 0 ท่อม $8 \times 6 = 48$ นาฬิกา และเมื่อข้างแรมเริ่มต้นด้วย “ท่อม” ดังนั้นเวลา 18.00 น. ก็จะเป็น 0 ท่อม (คือก่อน 1 ท่อม) และเวลา 0 ท่อม 48 นาฬิกา ก็คือดวงจันทร์ขึ้นพ้นขอบฟ้า เวลา 18.48 น. นั่นเอง เพราะก่อน 1 ท่อมหรือก่อน 19.00 น. ก็คือย่ำค่ำหรือ 18.00 น. หรือ 0 ท่อม (ศูนย์ท่อม) แล้วจากนั้นจึงจะต่อด้วย 1 ท่อม หรือ 19.00 น. ต่อไปนั่นเอง ในที่นี้ได้จัดทำเป็นตารางสำเร็จรูปไว้ให้แล้วดังนี้ (Satthayutchanan, 1968, pp 407-408)

ตารางที่ 1 แสดงเวลาดวงจันทร์ขึ้นพ้นขอบฟ้า คำนวณตามภูมิปัญญาไทย

วันค่ำ	เวลาขึ้น (น.)	วันค่ำ	เวลาขึ้น (น.)
ขึ้น 1	06.48	แรม 1	18.48
2	07.36	2	19.36
3	08.24	3	20.24
4	09.12	4	21.12
5	10.00	5	22.00
6	10.48	6	22.48
7	11.36	7	23.36
8	12.24	8	00.24
9	13.12	9	01.12
10	14.00	10	02.00
11	14.48	11	02.48
12	15.36	12	03.36
13	16.24	13	04.24
14	17.12	14	05.12
15	18.00	15	06.00

ที่มา สมาคมดาราศาสตร์ไทย “การคำนวณเวลาดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ขึ้น-ตก พ.ศ. 2562 กรุงเทพมหานคร” (วรเชษฐ์ บุญปลอด, 2562)

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องผู้เขียนนำตัวอย่าง เวลาดวงจันทร์ขึ้นในเดือนมกราคม 2562 และกุมภาพันธ์ 2562 ตามเวลาสากล จากสมาคมดาราศาสตร์ไทยได้จัดทำเป็นตารางเวลาดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ขึ้น-ตก พ.ศ. 2562 ในกรุงเทพมหานคร (วรเชษฐ์ บุญปลอด, 2562) นำมาเปรียบเทียบกับเวลาดวงจันทร์ขึ้นตามการคำนวณด้วยวิธีการของภูมิปัญญาไทยโดยตรง ทั้งนี้ นำตัวอย่างเปรียบเทียบเฉพาะเวลาดวงจันทร์ขึ้น (Moon rise) จากการคำนวณด้วยวิธีการที่ต่างกัน 2 ระบบ นำมาทำการเปรียบเทียบให้เห็นได้อย่างชัดเจนดังตัวอย่างตารางที่ 2 พบว่าเวลาดวงจันทร์ขึ้น ที่คำนวณตามภูมิปัญญาไทยและเวลาดวงจันทร์ขึ้น ที่สมาคมดาราศาสตร์ไทยคำนวณขึ้นตามดาราศาสตร์สากลนั้นแตกต่างกันไม่มากนัก กล่าวคือบวก-ลบมากที่สุดจะไม่เกิน 1 ชั่วโมง 15 นาที เหตุที่ไม่ตรงกันแต่เพราะสูตรตามภูมิปัญญาไทยใช้ตัวเลขดวงจันทร์ขึ้นช้ากว่าเดิม 48 นาที ในแต่ละวันนั้น แต่ตามดาราศาสตร์ดวงจันทร์จะขึ้นช้ากว่าเดิมประมาณ 48 ถึง 52 นาที จึงทำให้เกิดมีความคลาดเคลื่อนขึ้นบ้างเป็นธรรมดา นั่นคือบางวันการคำนวณตามภูมิปัญญาไทยก็ได้เวลาดวงจันทร์ขึ้นก่อนเวลาทางดาราศาสตร์สากลและบางวันก็ระบุเวลาดวงจันทร์ขึ้นล่าช้าไปกว่าเวลาทางดาราศาสตร์สากล ในส่วนที่ต่างกันมากที่สุดก็จะพบว่าแตกต่างกันประมาณไม่เกิน 1 ชั่วโมง 15 นาที เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้กล่าวได้ว่าเวลาดวงจันทร์ขึ้นที่คำนวณตามภูมิปัญญาไทยโบราณสามารถใช้งานได้อย่างแม่นยำ โดยอาจจะบอกเวลาล่วงหน้าไปก่อนบ้างหรืออาจจะบอกเวลาล่าช้าไปบ้างแต่อย่างมากก็ไม่เกิน 1 ชั่วโมงโดยประมาณ

นอกจากนี้เนื่องจากดวงจันทร์โคจรขึ้นไปในท้องฟ้าเฉลี่ยในระยะ 1 องศาต่อ 3.33 นาทีถึง 4.33 นาที หรือเฉลี่ย 1 องศาต่อ 4 นาที จากการสังเกตเวลาขึ้นและตกของดวงจันทร์ในตารางของสมาคมดาราศาสตร์ไทยที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ใน 1 ชั่วโมง (60 นาที) ดวงจันทร์จะโคจรไปขึ้นไปในท้องฟ้าได้เฉลี่ย 15 ทำให้สามารถกำหนดตำแหน่งของดวงจันทร์สูงคล้อยไปทางตะวันตกคิดเป็น 135 องศา จากขอบฟ้าทิศตะวันออก ในเวลา 9 ชั่วโมง และดวงจันทร์โคจรไปใกล้ขอบฟ้าทิศตะวันตก 180 องศา จากขอบฟ้าทิศตะวันออก เรียกว่าดวงจันทร์จะตกที่ขอบฟ้าทิศตะวันตก เวลา 12 ชั่วโมงโดยเฉลี่ย (บวกหรือลบไม่เกิน 1 ชั่วโมง) จึงทำให้สามารถกำหนดตำแหน่งของดวงจันทร์บนท้องฟ้าได้อย่างแม่นยำ ณ เวลาต่าง ๆ เมื่อทราบเวลาดวงจันทร์ขึ้น

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบเวลาดวงจันทร์ขึ้น ตามเวลาสากลและตามเวลาที่คำนวณได้ ณ

กรุงเทพมหานคร (พ.ศ. 2562)

วันที่/ เดือน	ขึ้น/แรม (คำ)	เวลา สากล	เวลา คำนวณ	เทียบแล้ว ผลการ คำนวณ	วันที่/ เดือน	ขึ้น/แรม (คำ)	เวลา สากล	เวลา คำนวณ	เทียบแล้ว ผลการ คำนวณ
------------------	------------------	--------------	---------------	-----------------------------	------------------	------------------	--------------	---------------	-----------------------------

				(เข้าไป; เร็วไป)					(เข้าไป; ก่อน)
ม.ค.	ข / ร	น.	น.	นาที	ก.พ.	ข / ร	น.	น.	นาที
1	ร. 10	02.24	02.00	เร็วไป 24	1	ร 12	03.48	03.36	เร็วไป 12
2	11	03.16	02.48	28	2	13	04.38	04.24	14
3	12	04.08	03.36	32	3	14	05.27	05.12	15
4	13	05.00	04.24	36	4	15	06.13	06.00	13
5	14	06.42	05.12	40	5	ข. 1	06.57	06.48	9
6	ข 1	07.30	06.48	เข้าไป 6	6	2	07.39	07.36	3
7	2	08.16	07.36	6	7	3	08.19	08.24	เข้าไป 5
8	3	08.59	08.24	6	8	4	08.57	09.12	15
9	4	09.40	09.12	13	9	5	09.35	10.00	25
10	5	10.19	10.00	20	10	6	10.13	10.48	35
11	6	10.57	10.48	29	11	7	19.52	11.36	16
12	7	11.35	11.36	39	12	8	11.33	12.24	51
13	8	12.14	12.24	49	13	9	12.17	13.12	55
14	9	12.55	13.12	58	14	10	13.06	14.00	54
15	10	13.38	14.00	65	15	11	14.00	14.48	48
16	11	14.26	14.48	70	16	12	14.59	15.36	37
17	12	15.19	15.36	70	17	13	16.01	16.24	23
18	13	16.18	16.24	65	18	14	17.06	17.12	6
19	ข. 14	17.20	17.12	เข้าไป 54	19	ข. 15	18.11	18.00	เร็วไป 11
20	ข 15	18.26	18.00	เข้าไป 40	20	ร. 1	19.14	18.48	เร็วไป 26
21	ร 1	19.31	18.48	22	21	2	20.15	19.36	39
22	2	20.34	19.36	5	22	3	21.13	20.24	49
23	3	21.34	20.24	เร็วไป 10	23	4	22.09	21.12	57
24	4	22.31	21.12	22	24	5	23.04	22.00	64
25	5	23.26	22.00	31	25	6	23.58	22.48	70
26	6	- -	22.48	22	26	7	- -	23.36	-
27	7	00.20	23.36	-	27	8	00.52	00.24	28
28	8	01.13	00.24	เข้าไป 4	28	9	01.44	01.12	32
29	9	02.05	01.12	เร็วไป 1					
30	10	02.57	02.00	5					

31	ร. 11		02.48	9					
----	-------	--	-------	---	--	--	--	--	--

ที่มา สมาคมดาราศาสตร์ไทย “การคำนวณเวลาดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ขึ้น-ตก พ.ศ. 2562 กรุงเทพมหานคร” (วรเชษฐ์ บุญปลอด, 2562)

โดยเราสามารถกำหนดเวลาอย่างคร่าว ๆ ได้ว่าดวงจันทร์จะตก (Moon set) เมื่อดวงจันทร์โคจรไปประมาณ 12 ชั่วโมง โดยเฉลี่ย (หรือ 11 - 13 ชั่วโมงจากการคำนวณจริง นับแต่ขึ้นจากทิศตะวันออก) ดังนั้นเทียบกับการคำนวณเวลาดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ขึ้น-ตก พ.ศ. 2560 กรุงเทพมหานคร ของสมาคมดาราศาสตร์ไทย (วรเชษฐ์ บุญปลอด, 2560) ในวันที่ 1 เมษายน 2560 ดวงจันทร์ขึ้น (Moon rise) เวลา 09.45 น. และดวงจันทร์ตก (Moonset) ตามเวลาสากลในเวลาประมาณ 22.47 น. ซึ่งก็คือเลย 21.45 น. ไป อีกประมาณ 1 ชั่วโมง รวมเป็นใช้เวลาโคจร 13 ชั่วโมงนั่นเอง หรือในวันที่ 6 เมษายน 2560 ดวงจันทร์ขึ้น (Moon rise) เวลา 14.28 น. และตก (Moonset) ตามเวลาสากลในเวลาประมาณ 02.31 น. ซึ่งก็คือตกโดยใช้เวลาโคจรประมาณ 12 ชั่วโมงนั่นเอง หรือในวันที่ 17 เมษายน 2560 ดวงจันทร์ขึ้น (Moon rise) เวลา 23.30 น. และตก (Moonset) ตามเวลาสากลในเวลาประมาณ 10.26 น. ซึ่งก็คือตกโดยใช้เวลาโคจรประมาณ 11 ชั่วโมงนั่นเอง จึงเฉลี่ยได้ว่าดวงจันทร์โคจรนับจากขึ้นจนถึงตกในเวลาประมาณ 12 ชั่วโมงโดยเฉลี่ย ดังนั้นจากตารางการคำนวณของภูมิปัญญาไทย หากดวงจันทร์ขึ้นในเวลา 22.00 น. (สี่ทุ่ม) เราก็สามารถประมาณได้ว่าดวงจันทร์ก็จะตกในเวลา 10.00 น. (สี่โมงเช้า) เป็นต้น เฉลี่ยใช้เวลาโคจร 12 ชั่วโมงนั่นเอง ทำให้เราสามารถใช้อนุปัญญาไทยโบราณให้เกิดผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในที่นี้จะทดลองมาตรวจสอบประวัติศาสตร์ว่าได้มีการบันทึกไว้ถูกต้องหรือไม่

ความในพงศาวดารฉบับสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 ตอนหนึ่งกล่าวว่า “..ให้เร่งปล้น (เมืองเชียงใหม่) ณ วันจันทร์ เดือนสี่ ขึ้นสี่ค่ำ เพลาสามทุ่มสองบาท เดือนตก เจ้าพนักงานยิงปืนใหญ่น้อยระดมทั้งสามด้าน เอาบันไดพาตป็นกำแพงขึ้นไป พระเจ้าเชียงใหม่ด้านทานมิได้ ก็พาครัวอพยพหนีออกมาเวลา 11 ทุ่ม ทหารเข้าเมืองได้.....” (Cho Chinnaphat, 1998, p.311) จะเห็นได้ว่ากล่าวถึงเวลาตกของดวงจันทร์ได้ถูกต้องว่า “ขึ้นสี่ค่ำ เพลาสามทุ่มสองบาท เดือนตก” กล่าวคือในวันขึ้น 4 ค่ำนั้นคำนวณแล้วได้ผลลัพธ์ว่าดวงจันทร์จะขึ้นเวลาสาม “โมง” สองบาท (คือ $4 \times 8 = 32$ ได้แก่ 3 โมง 2 บาท) ซึ่งก็คือดวงจันทร์ขึ้นเมื่อ 3 โมง (เช้า) และ 2 บาท หรือ 9 นาฬิกา และ 12 นาที ($2 \times 6 = 12$ นาที) และดังนั้นเมื่อดวงจันทร์ขึ้นเมื่อเวลาสามโมงสองบาท ดวงจันทร์ก็จะตกเวลาประมาณสามทุ่มสองบาท ด้วย คือ ขึ้นเวลา 9 นาฬิกา 12 นาที และจะตก

เวลา 21 นาฬิกา 12 นาที (หรือจะตกเวลาสามทุ่มสองบาท นั่นเอง) แสดงว่าพงศาวดารได้ระบุไว้ถูกต้องว่า “ขึ้นสี่ค่ำ เพลาสามทุ่มสองบาท เดือนตก” และการเข้าตีเมืองในเวลาเที่ยงจันทร์ตกไปแล้วก็เป็นสิ่งที่ถูกต้องเพราะขณะนั้นท้องฟ้าจะมีมืดสนิท ข้าศึกไม่อาจจะมองเห็นตัวทหารฝ่ายเราได้ชัด ทำให้ฝ่ายเราลอบเข้าโจมตีซึ่งเอาเมืองได้ และที่ระบุว่าพระเจ้าเชียงใหม่อพยพหนีออกเวลา 11 ทุ่มก็คือ 05.00 น. นั่นเอง (นับต่อจากเที่ยงคืนซึ่งคือ 6 ทุ่ม ไปจนถึง 11 ทุ่ม ก็จะได้เวลา 05.00 น. คืออพยพหนีออกไปตอนเช้ามีดนั่นเอง) นี่คือประโยชน์ของทุ่ม-โมง และ ขึ้น-แรม ในปฏิทินจันทรคติไทย ที่ใช้ในการประมาณการเวลาดวงจันทร์ขึ้นและตกได้อย่างแม่นยำ ชนิดที่ใกล้เคียงอย่างยิ่ง และสามารถคำนวณได้เองอย่างง่าย โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงสูตรทางดาราศาสตร์สมัยใหม่ให้ต้องยุ่งยากแต่อย่างใดเลยอีกด้วย

บทสรุป (Conclusion)

โดยสรุปแล้วควรเรียกชานเวลาให้ถูกต้องทั้งแบบไทยเดิมและแบบสากล และการใช้คำที่คงาคือ 8 นำมาคูณ กับดิถีจันทร์ (ค่ำ) ของขึ้นและแรมตามปฏิทินจันทรคติของไทยแต่โบราณ จะได้เวลาที่ดวงจันทร์ขึ้นจากขอบฟ้า โดยเลขผลลัพธ์ที่หลักหน่วยจะเป็นบาท ซึ่งคูณด้วย 6 จะได้นาที และเลขหลักข้างหน้าของหลักหน่วยทั้งหมด (หลักสิบและหลักร้อย) จะเป็นเวลานาฬิกา “ทุ่ม” (กรณีเป็นข้างแรม คือ ศูนย์ทุ่ม หนึ่งทุ่ม สองทุ่ม ฯลฯ ไปจนถึง 12 ทุ่ม) และเป็น “โมง” (กรณีเป็นข้างขึ้น คือ ศูนย์โมง หนึ่งโมง-เช้า- สองโมง-เช้า- ฯลฯ ไปจนถึง 12 โมง) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับตารางดวงจันทร์ขึ้นและตกของสมาคมดาราศาสตร์ไทยแล้วพบว่ามีค่าที่ใกล้เคียงกันอย่างยิ่งโดยจะคลาดเคลื่อนไปไม่เกิน 1 ชั่วโมง 15 นาที และสำหรับเวลาดวงจันทร์ตกก็ให้ใช้เวลาเฉลี่ย 12 ชั่วโมงบวกเพิ่มจากเวลาที่คำนวณได้ว่าดวงจันทร์ขึ้นจากปากฟ้า (ซึ่งการขึ้นจะคลาดเคลื่อนไม่เกิน 1 ชั่วโมง 15 นาที อีกเช่นกัน) โดยดวงจันทร์ใช้เวลา เดินทางประมาณ องศาและ 4 นาที ทำให้เราสามารถประมาณการตำแหน่งของดวงจันทร์ในแต่ละวันได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ดังนั้นจึงสมควรที่นักศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ไทยและบรรดามัคคุเทศก์ทั้งหลายจะได้ศึกษาไว้และนำไปใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป อีกทั้งสมควรจะอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยแขนงนี้ให้ยั่งยืนอยู่กับสังคมไทยตลอดไปด้วย

เอกสารอ้างอิง (References)

กวี วรกวิน, พิพัฒน์ นวลอนันต์, พิเศษ เสนาวงษ์, ศศิธร อินทร์ศรีทอง, (2554). ภูมิศาสตร์การ

ท่องเที่ยวประเทศไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว) จำกัด.

จำนง ทองประเสริฐ, (2528). **ภาษาไทยไขขาน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.

นิพนธ์ ทรายเพชร, สมาคมดาราศาสตร์แห่งประเทศไทย. “การสังเกตดวงจันทร์” [ออนไลน์].

แหล่งที่มา : <http://thaiastro.nectec.or.th/library/article/229/> [12 กันยายน 2563.]

พิศาลศรี กระต่ายทอง, (2563). **กำเนิดคำว่า “โมง” ย้อนดูชาวสยามนับเวลา ถึงยุคชนชั้นนำไม่เชื่อว่า “นาฬิกา” แม่นยำ, วารสารศิลปวัฒนธรรม, 2558** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

https://www.silpa-mag.com/culture/article_7703 [26 ตุลาคม 2563.]

ราชกิจจานุเบกษา, (รัตนโกสินทร์ศก 119), **ประกาศใช้ท่อมโมงยาม**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2443/018/206.PDF> [10 กันยายน 2563.]

วรเชษฐ์ บุญปลอด, สมาคมดาราศาสตร์แห่งประเทศไทย “**เวลาดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ขึ้น-ตก พ.ศ.2562-กรุงเทพมหานคร**” [ออนไลน์].แหล่งที่มา :

<http://thaiastro.nectec.or.th/skyevent/sunmoon/2019/bangkok.html>

วิฑิต วรรณเลิศลักษณ์, **ดวงจันทร์ Moon การหมุนรอบดวงอาทิตย์ของดวงจันทร์** [ออนไลน์].

แหล่งที่มา : <https://www.scimath.org/lesson-physics/item/7294-moon> [8 กันยายน 2563.]

ศูนย์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์โลกและดาราศาสตร์, **ข้างขึ้นข้างแรม** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://www.lesa.biz/astrology/astro-events/moon-phases> [12 กันยายน 2563.]

อนธิดา มากมี. (2560). การเปรียบเทียบปฏิทินจันทรคติกับดิถีของดวงจันทร์ที่ได้จากการคำนวณ

จากภาพถ่าย. **ปริญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์**

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ

อุทยานดาราศาสตร์สิรินธร, **ความรู้จากภาพถ่าย “ดวงจันทร์” ในช่วงวันอยู่บ้านหยุดเชื้อเพื่อชาติ**, [ออนไลน์].แหล่งที่มา : <http://narit.or.th/index.php/astro-photo-article/1000-knowledge-from-moon-photo> [20 ตุลาคม 2563.]

Cho Chinnaphat (1998). **Thousand years calendar of the wise man**. 2nd ed.,

Bangkok: Malai Publishing,

Hydrographic Department, The; Royal Thai Navy. (2017). Sun rise and Sun set, and

Moon rise and Moon set. **Nawikkasat**, 99 (6), 93.

- Thianchai lamworamet, (2004). **Thai-English Dictionary of 88,000 Words**. Bangkok. Ruamsan (1977) Co. Ltd.
- Learning Center of Earth Science and Astronomy. (n.d.). Moon Phases. Retrieved April 13, 2017, from <http://www.lesa.biz/astronomy/astro-events/moon-phases>
- Science and Mathematic. (n.d.). **What are the Waxing Moon and the Waning moon?** Retrieved April 13, 2017, from <https://th.answers.yahoo.com/question/index>
- Satthayutchanan, Luang. (Lilason, Plian.). (1968). **Science of Facts**. 4th ed., Thonburi, Bangkok: Prayunrawong Publishing.
- Thai Astronomical Society, The. (2019). **Time of the Sun and the Moon rise and set C.E. 2019**. Retrieved February 2, 2020, from <http://thaiastro.nectec.or.th/skyevnt/sunmoon/2019/bangkok.html>
- Zodiacal. (2019). **Moon Phases Calendar (For the year 2019)**. Retrieved November 22, 2019, from <https://zodiacal.com/moon-phases-calendar/>

แบบการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน

Decision Making Styles of School Administrators

สุรัชย์ เทียนขาว¹

Surachai Tienkhaw

บทคัดย่อ (Abstract)

การตัดสินใจเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดกิจกรรมหนึ่งที่ผู้บริหารองค์การเกี่ยวข้องแต่ละวัน นิยามของการตัดสินใจมีความหลากหลายตามมุมมองของนักวิจัยและนักวิชาการ บทความนี้ได้สำรวจแบบของการตัดสินใจที่นักวิจัยและนักวิชาการได้พัฒนาและนำเสนอมุ่งเน้นที่นิยามของการตัดสินใจ แบบของการตัดสินใจและรูปแบบของกระบวนการตัดสินใจ การตัดสินใจเป็นกระบวนการหนึ่งในการเลือกทางเลือกจากชุดทางเลือกต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ การตัดสินใจมีการปฏิบัติโดยผ่านแบบของการตัดสินใจและรูปแบบของการตัดสินใจบนฐานของวัฒนธรรม การรับรู้ ระบบความเชื่อ ค่านิยม ทักษะ ทักษะการตัดสินใจ บุคลิกภาพ นโยบาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ การเข้าใจอย่างลึกซึ้งของผู้ตัดสินใจและบุคคลที่เกี่ยวข้องตัวอย่างแบบการตัดสินใจ ได้แก่ แบบสั่งการ แบบวิเคราะห์ แบบคิดขึ้นเอง และแบบพฤติกรรม รูปแบบกระบวนการตัดสินใจมีหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น กระบวนการตัดสินใจ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย การระบุปัญหา การสร้างทางเลือก การเลือกทางเลือก การนำการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินประสิทธิผลการตัดสินใจ รูปแบบใหม่ของการตัดสินใจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังเช่น การตัดสินใจทางการศึกษาที่ขับเคลื่อนโดยข้อมูล (DDDM) การตัดสินใจที่ใช้การวิเคราะห์เกณฑ์ที่หลากหลาย (MCDMA)

คำสำคัญ (Keywords): การตัดสินใจ; แบบการตัดสินใจ; รูปแบบกระบวนการตัดสินใจ ทฤษฎีการตัดสินใจ

Received: 2020-11-06 Revised: 2021-01-22 Accepted: 2021-02-21

¹ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Master of Education Program, Siam Technology College. E-mail: nateem@siamtechno.ac.th

Abstract

Decision making is one of the most important activities in which organization administrators engage daily. There are various definitions of decision making from different perspectives by various researchers and scholars. This paper explores decision making styles which have been developed and proposed by the researchers and scholars. It focuses on definitions of decision making, decision making styles and decision making process models. Decision making is a process of choosing an alternative from a set of alternatives in order to achieve desired objectives and goals. The decision making is done through decision making styles and decision process models on the bases of culture, perceptions, belief systems, values, attitudes, knowledge, personality, policies, regulations, insight of the deciders and people involved. The decision making styles are directive, analytical, conceptual and behavioral styles. There are many decision process models, such as the six steps of decision process model which comprises of identifying the problem, generating alternatives, evaluating alternatives, choosing an alternative, implementing the decision and evaluating decision effectiveness. Today's decision making styles were emerged, such as a data-driven decision making (DDDM) and a multi-criteria decision making analysis. (MCDMA).

Keywords: Decision; Decision Making Styles; Decision Making Process Models
Decision Making Theory

บทนำ (Introduction)

การศึกษาของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกยังเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคม รวมตลอดถึงการพัฒนาโลก (Aikaman & Unterhalter, 2005) มีการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่า ทรัพยากรมนุษย์สุดท้ายแล้วเป็นตัวกำหนดอัตราการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไม่ใช่ ทรัพยากรธรรมชาติหรือทรัพยากรที่เป็นทุน แม้ว่าสถาบันสังคมต่าง ๆ เช่น บ้าน สื่อสารมวลชน วัด เข้ามาเกี่ยวพันในกระบวนการทางสังคมในระดับต่าง ๆ ก็ตาม สถาบันที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาทุน มนุษย์ก็คือระบบการศึกษาที่เป็นทางการทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โรงเรียนต่าง ๆ ในประเทศไทยจึงเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ

ตามโครงสร้างองค์การในโรงเรียนต่าง ๆ เหล่านี้มีผู้บริหารโรงเรียน หรือครูใหญ่ ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการสั่งการครู บุคลากร และนักเรียน การปฏิบัติของโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือดีเท่าไรจึงขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนที่อาจจะส่งผลทางบวกหรือทางลบต่อการปฏิบัติของครูและนักเรียนได้ ในการวิจัยของเซเดมนันยูเอเดโดเม (Sedem Nunyuia Adedome, 2018) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ประการหนึ่งว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองโฮโฮอี (Hohoe) ในเขตวอลต้าของประเทศกาน่าควรให้ครูและนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนทั้งหมด เพื่อส่งเสริมบรรยากาศของโรงเรียนเชิงบวก ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูใหญ่จึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานโรงเรียน บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนภายใต้กฎหมายการศึกษาฉบับต่าง ๆ ได้แก่ อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 อำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษา พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอีกมากมายการปฏิบัติหน้าที่ในทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดนั้น กระบวนการที่สำคัญกระบวนการหนึ่งซึ่งผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติเป็นประจำไม่ว่างานปกติหรืองานโครงการต่าง ๆ ก็คือ การตัดสินใจ การตัดสินใจมีความจำเป็นต่อการบริหารงานในทุกองค์การ ผู้บริหารควรมีความเข้าใจในความสำคัญของการตัดสินใจและมีหลักการในการตัดสินใจอย่างเหมาะสมและถูกต้อง การตัดสินใจจึงเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาสู่ในวงการศึกษาอย่างมากมายและรวดเร็ว ผู้บริหารโรงเรียนหรือครูใหญ่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับและพัฒนาพฤติกรรมในการตัดสินใจของตนให้มีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง บทความฉบับนี้เป็นบททบทวนแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ ในมิติของนิยามตัวแบบการตัดสินใจและกระบวนการตัดสินใจที่ได้มีการศึกษาวิจัยโดยนักวิจัยและนักวิชาการต่าง ๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

1. นิยามในการตัดสินใจ

คาร์เวอร์ (Carver, 1980) ให้นิยามของการตัดสินใจเป็นกระบวนการของการจำแนก แยกแยะปัญหา การสร้างทางเลือกอย่างเป็นระบบ การทดสอบทางเลือกและการเลือกแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับการนำไปปฏิบัติ สโตนอร์และฟรีแมน (Stoner and Freeman, 1992) ยังได้ข้อสังเกตอีกว่ากระบวนการพื้นฐานของการตัดสินใจแบบใช้เหตุผลเกี่ยวข้องกับการวินิจฉัย การนิยาม และการกำหนดแหล่งของปัญหา การรวบรวม และวิเคราะห์ ข้อเท็จจริงของปัญหา การพัฒนาและประเมินทางเลือกและการแปลงทางเลือกสู่การปฏิบัติ ส่วนมุซาซซี (Musaazi, 1982) ให้นิยามการตัดสินใจว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจำแนกแยกแยะและการเลือกชุดของการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเฉพาะขณะที่แอกเนสและแบค (Agnes & Baird, 2002) นิยามการตัดสินใจว่าเป็นกระบวนการทางความรู้ของการตัดสินใจ และฟูลแลน (Fullan, 2002) ให้นิยามเพิ่มเติมว่าการตัดสินใจเป็นการสร้างทางเลือกที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงต้องการบางกระบวนการของการตัดสินใจ ใช้กลุ่มในการจัดปัจจัยหลังการตรวจสอบทางเลือกทั้งหมด และก่อนสร้างข้อสรุปที่สนับสนุนหรือไม่สนับสนุนอย่างใดอย่างหนึ่งที่เสนอแนวทางแก้ไขแต่ในทางตรงกันข้าม การตัดสินใจบางเรื่องไม่ต้องการการเห็นพ้องของกลุ่มส่วนนี้ (Nutt, 1991) กล่าวว่า การตัดสินใจเป็นตัวเลือกของทางเลือกที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ มอน (mon, 1997) เห็นว่าการตัดสินใจไม่เพียงอ้างถึงการปฏิบัติของการตัดสินใจเท่านั้น แต่ยังหมายถึงกระบวนการทั้งหมดของการตัดสินใจ บารอน (Baron, 2004) ให้นิยามการตัดสินใจไว้ว่าเป็นการตัดสินใจที่สิ่งที่ยอมรับและไม่ยอมรับระหว่างทางเลือกต่าง ๆ ส่วนลีและโรเบิร์ต (Lee & Robert, 1999) ให้ข้อสังเกตว่าการตัดสินใจนั้นเป็นกระบวนการของการเลือกความต้องการจำเป็น (needs) ทางเลือกที่ดีที่สุดที่เหมาะสมกับบุคคลแต่ละคนและองค์การ ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 1991) ให้ความเห็นว่า การตัดสินใจเป็นการใช้ยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์สูงสุดโดยการค้นหาทางเลือกที่ดีเป็นไปได้และดีที่สุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์สูงสุด การตัดสินใจโดยไอเซนฟู (Eisenfuhr, 2011) เป็นกระบวนการของการสร้างทางเลือกจากหลาย ๆ ทางเลือกเพื่อให้บรรลุผลงานตามที่ต้องการความหมายดังกล่าวนี้มี 3 องค์ ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับการสร้างตัวเลือกจากจำนวนทางเลือกที่หลากหลาย 2) การตัดสินใจเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับทางเลือกหลายทางเลือกมากกว่าเพียงทางเลือกสุดท้ายเพียงทางเดียวเท่านั้นและ 3) ผลงานที่ต้องการดังที่กล่าวถึงในนิยามเกี่ยวข้องกับเป้าหมายที่เป็นผลมาจากกิจกรรม

ทางสมองที่ผู้ตัดสินใจไปให้ถึงการตัดสินใจสุดท้าย (Bubnicki, 2003) การตัดสินใจนั้นส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนและสวัสดิการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลาย เช่น นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน (Eisenfuhr, 2011) ตามแนวคิดของมาร์ช (March, 2010) การตัดสินใจเป็นการเสนอตัวเลือกที่มีเหตุผลที่ต้องเลือกประเด็นนี้หมายความว่า การตัดสินใจของผู้บริหารเป็นกระบวนการของการสร้างทางเลือกที่มีปัญหา ระหว่างสองหรือมากกว่าเพื่อเลือกเพียง 1 ทางเลือกที่จะได้ผลิตผลที่ต้องการมากที่สุด และการตัดสินใจเป็นหนึ่งในกิจกรรมที่สำคัญมากที่สุดที่ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวข้องแต่ละวัน (Lunenburg, 2010) ในขณะที่การตัดสินใจได้ถูกกระทำขึ้นในทุกระดับของโรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียนได้รับหน้าที่ให้เป็นผู้นำในกระบวนการตัดสินใจของโรงเรียนการตัดสินใจเป็นการเลือกตัวเลือกที่เหมาะสมมากที่สุดจากทางเลือกที่เป็นไปได้หลายทางเลือกเพื่อแก้ปัญหา (Aydin, 2010) และเป็นกระบวนการของการเลือกระหว่างชุดการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (Forman & Selly, 2002) หรือเป็นชุดของการกระทำที่เลือกมาจากชุดทางเลือกหลาย ๆ ทางเลือกที่ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่แน่นอน (Wang & Ruhe, 2007) การตัดสินใจเป็นพฤติกรรมที่ยืดหยุ่นหมายถึงว่าแต่ละคนอาจปฏิบัติหรือตัดสินใจที่แตกต่างจากคนอื่น ๆ ในกรณีเดียวกัน กิจกรรมของการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับหลายขั้นตอนประกอบด้วย 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายและปัญหา 2) การรวบรวมข้อมูล 3) การกำหนดแนวทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ 4) การประเมินทางเลือก 5) การเลือกและประเมินทางเลือกที่ดีที่สุด 6) การปฏิบัติการตัดสินใจและประเมินผล (Kocoglu, 2010)

จากนิยามตามมุมมองของนักวิชาการต่าง ๆ ของการตัดสินใจส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีบางประเด็นที่แตกต่างเพียงเล็กน้อยสรุปได้ดังนี้

1. การตัดสินใจเป็นกระบวนการ หมายความว่า การตัดสินใจต้องผ่านกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองวิเคราะห์แล้ว ค่อยตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด
2. การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับทางเลือก การตัดสินใจเป็นการพยายามสร้างทางเลือกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทางเลือกที่น้อยอาจปิดโอกาสให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือทางเลือกที่ดีกว่าได้ ผู้บริหารที่ดีจำเป็นต้องมีการฝึกฝนการสร้างทางเลือกที่มากขึ้น หลากหลายด้วยวิธีการคิดแบบริเริ่ม และคิดแบบสร้างสรรค์
3. การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับโครงสร้างขององค์กร จะเห็นว่าผู้บริหารในแต่ละระดับชั้นก็มีหน้าที่ในการตัดสินใจต่างกัน กล่าวคือ ผู้บริหารระดับสูงจำเป็นต้องตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ เป็นการ

ตัดสินใจเกี่ยวกับแนวทางที่ถูกต้องเพื่อใช้ทรัพยากรที่จำเป็นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ ผู้บริหารระดับกลางจะตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการ เป็นการตัดสินใจเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารระดับต้นจะตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติการ เป็นการตัดสินใจดำเนินการควบคุมงานให้สำเร็จตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมคน จะเห็นว่าการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับตั้งแต่คนเดียว กลุ่มและทั้งองค์การ ซึ่งพฤติกรรมคนแต่ละคนก็แตกต่างกัน ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีความเข้าใจและมีจิตวิทยาเกี่ยวข้องกับบุคคลกลุ่มและองค์การที่ดีพอจึงจะทำให้การตัดสินใจประสบผลสำเร็จได้

โดยสรุปการตัดสินใจคือผลผลิตที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วนจากข้อมูลและทางเลือกเพื่อใช้เป็นแนวทาง/มาตรการ/แนวปฏิบัติที่ดีและเหมาะสมกับบริบท ทรัพยากรขององค์การในการให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการการตัดสินใจมีความสำคัญต่อองค์การด้วยเหตุผลดังนี้

1. เป็นการทำหน้าที่ในการบริหารจัดการไปสู่การปฏิบัติ เช่นการวางแผน การจัดองค์การ การควบคุม ฯลฯ ไม่สามารถจัดการและสั่งการได้อย่างเหมาะสม
2. ถ้าปราศจากการตัดสินใจหน้าที่ต่าง ๆ ไม่สามารถปฏิบัติได้
3. การตัดสินใจเป็นการประเมินการปฏิบัติงานบริหาร ถ้าตัดสินใจถูกต้องก็หมายถึงประสิทธิภาพและความสามารถของบุคลากร
4. การตัดสินใจช่วยในการตัดสินใจวางแผนและนโยบาย
5. การตัดสินใจช่วยในการคัดเลือกผลลัพธ์ที่ดีที่สุดของทางเลือกที่หลากหลายโดยการประเมินทั้งส่วนดีและส่วนเสีย
6. การตัดสินใจที่ต้องช่วยให้การดำเนินงานขององค์การ (Verma, 2014)

2. แบบการตัดสินใจ (Decision-making styles)

การตัดสินใจของผู้บริหารนั้นสามารถให้ผลประทบทางบวกหรือทางลบต่อองค์ประกอบทั้งหมดขององค์การแบบการตัดสินใจของผู้บริหารมีความสำคัญค่อนข้างมากตามแนวคิดของแฮริสัน (Harrison,1987) เห็นว่าความสามารถของผู้บริหาร/ผู้จัดการในการตัดสินใจเป็นเรื่องสำคัญที่สุดของการบริหารจัดการและไดรเวอร์ (Driver,1979) กล่าวว่าแผนการตัดสินใจเป็นแบบที่เคยชินที่แต่ละคนใช้ในกระบวนการตัดสินใจซึ่งแบบการตัดสินใจมีนักวิจัยเสนอไว้หลายแบบเช่น แมคคีนนี่

และคีน (1974) ; ไตรเวอร์และคนอื่น ๆ (1993) สก๊อต และบรูซ (1995) โรว์และแมสัน (Rowe and Mason,1987) ได้เสนอกรอบแนวคิดแบบการตัดสินใจ 4 แบบคือแบบสั่งการ (directive style) แบบวิเคราะห์ (analytical style) แบบคิดขึ้นเอง (conceptual style) และแบบพฤติกรรม (behavioral style) แต่ละแบบมีสาระสรุปดังนี้

(1) แบบสั่งการ การตัดสินใจแบบสั่งการบุคคลที่ขอรับข้อมูลสารสนเทศโดยใช้ความรู้สึก และชอบที่จะได้รับรายงานสั้น ๆ ด้วยข้อมูลจำกัดโดยวาทะ ดังนั้นการได้รับข้อมูลจึงขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละคน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์ และกฎเกณฑ์ข้อเท็จจริงที่บริสุทธิ์ กฎ และระเบียบวิธีเป็นข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณค่ามากที่สุดสำหรับบุคคลที่ใช้การตัดสินใจแบบสั่งการ การนิเทศภายในในองค์การ ความต้องสูงในด้านความปลอดภัย และการควบคุมและมีแบบแผนที่มีโครงสร้างในการตัดสินใจเป็นคุณลักษณะอื่น ๆ ของการตัดสินใจแบบสั่งการอีกด้วยเช่นกัน

(2) แบบวิเคราะห์ ผู้ตัดสินใจแบบวิเคราะห์มีการวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้านโดยการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ไม่เพียงแต่ข้อเท็จจริงที่บริสุทธิ์เท่านั้นยังต้องการข้อมูลสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ที่หาได้ทั้งหมดมาใช้ในการตัดสินใจ การประเมินสารสนเทศตามแบบการตัดสินใจแบบวิเคราะห์ใช้ผ่านการคิดเชิงนามธรรมบนพื้นฐานของข้อมูล ดังนั้นการตัดสินใจในลักษณะที่เป็นแบบความรู้สึกนึกคิดจึงเป็นข้อจำกัด นวัตกรรมในการแก้ปัญหา การเน้นการตัดสินใจเชิงเทคนิค และความต้องการจำเป็นสำหรับการควบคุมจึงเป็นลักษณะของแบบการตัดสินใจแบบวิเคราะห์

(3) แบบคิดขึ้นเอง การตัดสินใจแบบนี้ผู้ตัดสินใจชอบที่จะได้รับข้อมูลสารสนเทศด้วยการใช้ความรู้สึกนึกคิดและการอภิปรายกับคนอื่น ๆ ซึ่งเรียกว่าเป็นผู้ตัดสินใจเชิงสร้างสรรค์ และเน้นคนในขณะที่มีการตัดสินใจจะมุ่งเน้นไปที่ประเด็นกว้าง ๆ ของปัญหาและแก้ปัญหาผ่านการจัดการทางเลือกหลาย ๆ ทาง โดยการกลับเข้าไปสู่แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และยังได้รับการเอ่ยถึงว่าเป็นผู้ตัดสินใจที่ยืดหยุ่นและยืดหยุ่น

(4) แบบพฤติกรรม การตัดสินใจแบบพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับทางสังคม การให้การสนับสนุน และการสื่อสารกับผู้บังคับบัญชา เป็นลักษณะที่ดีที่สุดของผู้ที่ยึดแบบการตัดสินใจแบบพฤติกรรม ในกระบวนการตัดสินใจ จะได้รับข้อมูลสารสนเทศโดยใช้ความรู้สึก การฟังและมีปะทะสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และวิเคราะห์โดยใช้ความรู้สึกและสัญชาตญาณ เนื่องจากผู้ตัดสินใจตามแบบพฤติกรรมมีความอดทนต่ำสำหรับความกำกวมหรือน่าสงสัยจึงเกือบไม่มีความเสี่ยง

นอกจากนี้ยังมีแบบการตัดสินใจที่มึนนักวิชาการและนักวิจัย นำเสนอไว้มีหลายลักษณะด้วยกันดังนี้

1. วิธีการของดิงกลาส (Dinklage approach)

ดิงกลาส (Dinklage) แบ่งพฤติกรรมการตัดสินใจแบบนี้โดยมีนิยามคือ แบบการวางแผน ผู้ตัดสินใจแบบ ทรมานแบบห่วงเหี่ยว แบบเป็นอัมพาต ผู้ตัดสินใจแบบใจเร็ว (หุนหัน) ผู้ตัดสินใจแบบโดยสัญชาตญาณ แบบถือโชคชะตา และผู้ตัดสินใจแบบยินยอม/อนุโลม (Philips & Pazienza, 1988)

2. วิธีการของแฮร์เรน (Harren approach)

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์แบบของการตัดสินใจ คือตัวแบบของแฮร์เรน (Harren's) ที่พัฒนาขึ้นบนพื้นฐานของการตัดสินใจอาชีพโดยนักศึกษาระดับวิทยาลัย แฮร์เรนได้แบ่งแบบของการตัดสินใจที่ตรงกันสองเกณฑ์คือ ระดับของการค้นหาข้อมูลสารสนเทศที่กระตือรือร้นและระดับของความเชื่อมั่นในกระบวนการความรู้หรือสัญชาตญาณ (อารมณ์) ในการตัดสินใจ แฮร์เรนแบ่งประเภทของการตัดสินใจเป็นแบบมีเหตุผล แบบสัญชาตญาณ (Julien, 1995)

3. วิธีการของอโรบา (Arroba approach)

วิธีการของอโรบาสำหรับการตัดสินใจ มี 6 แบบ ได้แก่ แบบอารมณ์ แบบสัญชาตญาณ แบบเหตุผล แบบลังเล แบบยินยอม และแบบไม่มีความคิด (French et al, 1993)

4. วิธีการของไดรเวอร์ (Driver approach)

วิธีการของไดรเวอร์ได้จำแนกแบบการตัดสินใจออกเป็น 4 แบบด้วยกัน ได้แก่ แบบเด็ดขาด แบบยืดหยุ่น แบบลำดับขั้น และแบบบูรณาการ (Brousseau, Driver, Hourihan, & Larsson, 2006)

5. วิธีการของคุซกัน (Kuzgun approach)

คุซกัน (Kuzgun, 2012) ได้กำหนดแบบของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับเกณฑ์เหล่านี้ คือ สัญชาตญาณ การฟังพา เหตุผล ใจร้อน/เปื้อน่าย และไม่เด็ดขาด

6. วิธีการของสก๊อต และบรูซ (Scott and Bruce approach)

สก๊อตและบรูซ (Scott and Bruce, 1995) จำแนกแบบการตัดสินใจจากงานวิจัยก่อนหน้านี้ และให้นิยามการตัดสินใจแบบต่าง ๆ ในรูปของพฤติกรรมดังนี้

6.1 การตัดสินใจแบบเหตุผล (Rational decision making style) ผู้ตัดสินใจแบบเหตุผลใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เป็นตรรกะเมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกำหนดทางเลือกและการประเมินผลและปฏิบัติตามที่ทางเลือกที่ตัดสินใจไว้ (Yildiz, 2012)

6.2 การตัดสินใจแบบสัญชาตญาณ

ผู้ตัดสินใจแบบสัญชาตญาณนี้นำแนวคิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ พร้อมกับความสัมพันธ์และปฏิกิริยาได้กลับ

6.3 การตัดสินใจแบบพึ่งพา (Dependent decision-making style) ผู้ตัดสินใจแบบพึ่งพาหลีกเลี่ยงการนำความรับผิดชอบ และความต้องการอย่างมากของการสนับสนุนของสังคม (Girgin and Kocabiyik, 2003) ผู้ตัดสินใจต้องการและเชื่อใจแนวคิดต่าง ๆ ของคนอื่น ในสถานที่ทำงาน ผู้ตัดสินใจสั่งการแบบพึ่งพาโดยปกติใช้คำถามในลักษณะนี้ถาม เช่น “คุณคิดอะไร” “ฉันควรจะทำอย่างไร” หรือ “ถ้าคุณเป็นฉันคุณจะทำอะไร”

6.4 การตัดสินใจแบบหลีกเลี่ยง (Avoidant decision-making style)

การตัดสินใจแบบหลีกเลี่ยงมีลักษณะเมื่อผู้ตัดสินใจสั่งการมาถึงจุด/ขั้นที่จะต้องตัดสินใจก็อาจจะเลื่อนงานหรือมอบความรับผิดชอบให้คนอื่นตัดสินใจแทนถ้ามีความเสี่ยงสูง แต่ละคนต้องตัดสินใจภายใต้ความกดดันด้านเวลา บุคลากรเหล่านี้อาจจะแสดงความเครียดสูง (Colakkadioglu, 2013)

6.5 การตัดสินใจแบบด้วยตนเอง (Spontaneous decision-making style)

บุคคลที่ไม่อดทนใจร้อนและไม่ตัดสินใจสามารถหลีกเลี่ยงการสำรองทางเลือก และอาจจะกำหนดหรือสร้างตัวเลือก และอาจจะกำหนดหรือสร้างตัวเลือกที่ให้ความพอใจมากที่สุดอย่างทันทีมากกว่าการใช้เวลาในการคิดผ่านกระบวนการตัดสินใจแบบเหตุผล (Sardogan, Karahan, and Kaygusuz, 2006)

แบบการตัดสินใจที่หลากหลายรูปแบบดังที่กล่าวข้างต้น สำหรับแบบการตัดสินใจ (Decision making styles) ที่เสนอได้เลือกมาบางแบบเท่านั้นเพื่อให้เห็นว่าวิธีการตัดสินใจทางการบริหารนั้นมีหลายแบบผู้บริหารแต่ละคนในแต่ละองค์กรมักชอบไม่เหมือนกัน สำหรับแบบการตัดสินใจที่เน้นการใช้วิจารณญาณของตนเองโดยไม่นิยมการสืบเสาะแสวงหาข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อถือได้ และไม่ต้องการให้คนอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมการตัดสินใจ ในยุคปัจจุบันและอนาคตอาจจะต้องมีการปรับตัวและปรับกระบวนการทัศน์ให้เข้าไปสู่แบบการตัดสินใจที่ต้องใช้ฐานข้อมูลเป็นกรอบในการตัดสินใจ

มีฉะนั้นจะทำให้ผลผลิตที่ได้จากการตัดสินใจจะได้นโยบายมาตรการ/วิธีปฏิบัติที่รอบด้านไม่สามารถตอบสนองต่อสภาพที่ควรจะเป็น (ภาพที่พึงปรารถนา)

3. กระบวนการตัดสินใจ (The Decision Making Process)

กระบวนการตัดสินใจสามารถนิยามได้ว่าเป็นการระบุสิ่งเร้าที่ต้องการกระทำและเป้าหมายที่ต้องตัดสินใจ (Mintzberg, Raisinghi, & Theoret, 1976) ขณะที่ไซมอน (Simon, 1997) ยืนยันว่ากระบวนการตัดสินใจประกอบด้วย 1) กิจกรรมทางปัญญา ในขั้นนี้มีการวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ 2) ขั้นการออกแบบประกอบขึ้นด้วยการพัฒนา และวิเคราะห์ทางเลือกที่เป็นไปได้ และ 3) กิจกรรมของการตัดสินใจสั่งการ การประเมินผล และการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมมากที่สุด กระบวนการตัดสินใจสั่งการที่เสนอโดยแอนซอฟ (Ansoff, 1988) มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรับรู้ปัญหาหรือโอกาส 2) การสร้างทางเลือก 3) การประเมินทางเลือก และ 4) การเลือกหนึ่งหรือมากกว่าทางเลือกสำหรับนำไปสู่การปฏิบัติ

กระบวนการตัดสินใจมีจุดหมายที่เปลี่ยนแปลงองค์การเพื่อป้องกันหรือแก้ปัญหา และส่งผลต่อบุคคล นอกจากนี้ มินซ์เบิร์ก ไรซิงฮี และทีโอเรท (Mintzberg, Raisini and Theoret, 1976) เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเห็นว่าเป็นการรวมการรู้จัก/รับรู้ปัญหา การปรับปรุงและการเลือกทางเลือกเข้าด้วยกัน สำหรับแอดร์ (Adair, 2000) เห็นว่ากระบวนการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับการกำหนดปัญหา การรวบรวมข้อมูล การสร้างทางเลือกที่เหมาะสม การตัดสินใจ การปฏิบัติการจากการตัดสินใจและการประเมินผล ส่วนโอเวนส์ (Owens, 1995) จำแนกขั้นตอน ของการตัดสินใจออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

- (1) นิยามของปัญหา
- (2) วิเคราะห์ปัญหา
- (3) การพัฒนาทางเลือกการแก้ปัญหา
- (4) การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
- (5) แปลงการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

การตัดสินใจเป็นกระบวนการทางปัญญาของการคัดเลือกที่ได้ผลดีที่สุดระหว่างทางเลือกหลาย ๆ ทาง การตัดสินใจดังก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่อยู่ในรูปของการปฏิบัติหรือความคิดเห็น (Crozier, R. & Svenson, 2002) กระบวนการตัดสินใจสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กระบวนการดังนี้

- (1) กระบวนการตัดสินใจเป็นกลุ่ม

- (2) กระบวนการตัดสินใจเป็นรายบุคคล
- (3) กระบวนการตัดสินใจระดับองค์การ
- (4) กระบวนการตัดสินใจระดับหลายองค์การ

การตัดสินใจมีกระบวนการหลายขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์ การเก็บรวบรวมข้อมูล การพัฒนาทางเลือกทั้งหมด การวิเคราะห์ประเด็น ที่เป็นบวกและลบ แล้วนำสู่การตัดสินใจ การนำส่งการปฏิบัติและเรียนรู้จากการตัดสินใจดังกล่าว (Zeleny, M., 1982)

กระบวนการตัดสินใจตามตัวแบบเหตุผล

กระบวนการตัดสินใจสั่งการตามตัวแบบเหตุผล โดยทาวเลอร์ (Towler, 2010) แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การระบุปัญหา (2) การสร้างทางเลือก (3) การประเมินทางเลือก (4) การเลือกทางเลือก (5) การนำทางเลือกที่ได้คัดเลือกไปสู่การปฏิบัติ และ (6) การประเมินประสิทธิผลการตัดสินใจ

กระบวนการตัดสินใจตามตัวแบบเหตุผล จะเห็นว่าขั้นตอนแรกเป็นการระบุปัญหา หลังจากที่ได้ปัญหาและนำไปสู่การสร้างทางเลือกต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหา นั้น ๆ มีการประเมินทางเลือกอย่างถี่ถ้วน เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำไปใช้ และประเมินประสิทธิผลของการตัดสินใจ โดยมีการประเมินการนำทางเลือกการตัดสินใจไปใช้เพื่อพิจารณาประสิทธิผล ซึ่งประสิทธิผลของการตัดสินใจต้องการกระบวนการในการตัดสินใจที่มีประสิทธิผล โมเดลการตัดสินใจแบบเหตุผลมีสาระสำคัญดังนี้

1. การระบุปัญหา (Identifying the Problem)

ความมุ่งหมายสำคัญของโรงเรียน คือ การทำให้เป้าหมายต่าง ๆ ของโรงเรียนบรรลุซึ่งหนึ่งในเป้าหมายเหล่านั้น คือ การสอนและการเรียน ภายในโรงเรียน แต่ละส่วนงานมีเป้าหมายของตนเอง เช่น การเพิ่มผลทดสอบ การลดการออกกลางคัน การพัฒนาแนวการสอนใหม่ ๆ เป็นต้น การตั้งเป้าหมายต่าง ๆ เหล่านี้ ได้กลายเป็นพื้นฐานในการกำหนดหรือระบุปัญหา การตัดสินใจชุดของการปฏิบัติ และประเมินผลลัพธ์ของการตัดสินใจ การตัดสินใจจะมีประสิทธิผลถ้าหากผลการตัดสินใจนั้น ๆ ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนบรรลุความมุ่งหมาย หรือกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียน การที่ทำให้เป้าหมายไม่บรรลุผลจะกลายเป็นปัญหาและผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบสุดท้ายในการแก้ปัญหาโดยเริ่มการระบุปัญหาซึ่งเป็นหนึ่งในขั้นตอนที่สำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนควรดำเนินการ

เพื่อปรับปรุงการตัดสินใจในโรงเรียน (Towler, 2010) การระบุเป้าหมายหรือการกำหนดปัญหาเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในกระบวนการของการตัดสินใจซึ่งเคพเนอร์ และทรีโก (Kepner and Tregoe, 2005) ให้คำแนะนำว่าการให้นิยามของปัญหาที่ดีส่งผลต่อคุณภาพของการตัดสินใจ วิธีการในการวิเคราะห์ปัญหาประกอบด้วย 1) การระบุปัญหา 2) การกำหนดว่าอะไรเป็นปัญหาอะไรไม่เป็นปัญหา 3) การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และการทดสอบความสัมพันธ์เหตุและผล การดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาตามขั้นตอนดังกล่าวนี้ การให้หลักประกันได้ว่าการปรับปรุงการตัดสินใจในโรงเรียนอยู่ในลักษณะที่มีประสิทธิผล

2. การสร้างทางเลือก (Generating alternatives)

เมื่อมีการระบุปัญหาที่ชัดเจนแล้ว ขั้นที่สองในกระบวนการตัดสินใจก็คือ การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา ในการสร้างทางเลือกแก้ปัญหา ลำดับแรกที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องดำเนินการคือการระบุเป้าหมายที่โรงเรียนคาดหวังจะทำให้บรรลุผลผ่านการตัดสินใจ เมื่อผู้บริหารโรงเรียนกำหนดเป้าหมายแล้วก็จะเข้าสู่การค้นหาวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นทางเลือกในการแก้ปัญหา การเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทางเลือก/วิธีการแต่ละทางเลือก และผลที่น่าจะเป็นจริงตามมา (Hick, 2005)

3. การประเมินทางเลือก (Evaluating alternatives)

กระบวนการตัดสินใจในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินทางเลือกแต่ละทางเลือกที่สร้างขึ้นในขั้นที่สอง ในการประเมินทางเลือกดังกล่าวนี้ มาร์ช (March, 2010) ยืนยันว่าผู้บริหารโรงเรียนต้องมีคำถามอย่างน้อยที่สุด 3 คำถามนี้ 1) ทางเลือกนี้เป็นไปได้หรือไม่ (Is the alternative feasible?) 2) เป็นทางเลือกที่น่าพอใจไหม? (Is it a satisfactory alternative ?) และ 3) มีผลกระทบอะไรเกิดขึ้นต่อบุคลากรไหม? (What impact will it have on people?)

4. การเลือกทางเลือก (Choosing an alternative)

การดำเนินการในขั้นตอนนี้เมื่อมีการประเมินผลทางเลือกมาแล้ว ผู้บริหารพยายามที่จะเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการประเมินผลทางเลือกได้มีการจัดทางเลือกบางทางเลือกมาแล้ว แต่ยังมีอีก 2 – 3 กรณีที่ยังหลงเหลือให้พิจารณาอยู่ ผู้บริหารโรงเรียนตัดสินใจเลือกทางเลือกไหนที่ดีที่สุดอย่างไร วิธีการหรือแนวทางหนึ่งที่ใช้พิจารณาในการเลือกคือ ความเป็นไปได้ น่าพอใจ และการยอมรับของกลุ่ม (Gilboa, 2011) ด้วยเหตุที่ว่าสถานการณ์ส่วนใหญ่แล้วไม่มีการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางคณิตศาสตร์ที่ซับซ้อนในการประเมินทางเลือก ผู้บริหารโรงเรียนใช้ข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่หรือหามาได้รวมกับความเห็นและสัญชาตญาณ ในการตัดสินใจและแนวทางนี้ก็เป็นอีกหนึ่งวิธีการที่ผู้บริหารสามารถปรับปรุงการตัดสินใจในโรงเรียน (Mendel, 2011)

5. การนำการตัดสินใจสู่การปฏิบัติ (Implementing the decision)

หลังจากดำเนินการคัดเลือกทางเลือกได้แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนเผชิญกับการท้าทายในการนำทางเลือกไปสู่การปฏิบัติ ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญที่ควรจดจำไว้ว่า การตัดสินใจที่เลือกมาแล้วว่าดีที่สุดสามารถไม่เกิดผลตามที่ต้องการได้ ถ้านำไปปฏิบัติไม่ดี ดังนั้น การพิจารณาข้อแนะนำเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น (Ahmed, 2011) เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการปรับปรุงการตัดสินใจในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำกลยุทธ์การในการนำทางเลือกไปสู่การปฏิบัติโดยอาเหมด (Ahmed, 2011) ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความไม่แน่ใจว่าทางเลือกที่เลือกไว้และความเข้าใจอย่างชัดเจน
2. ผู้บริหารโรงเรียนต้องสนับสนุนให้เกิดการยอมรับทางเลือกเสมือนเป็นชุดการปฏิบัติที่มีความจำเป็น
3. ผู้บริหารโรงเรียนต้องจัดทรัพยากรให้เพียงพอต่อการนำให้ทางเลือกประสบผลสำเร็จ
4. ผู้บริหารโรงเรียนต้องสร้างตารางเวลาการทำงาน ผู้บริหารโรงเรียนได้เข้าเผชิญกับคำถามที่ว่า “การตัดสินใจได้มากและเร็วอย่างไร (How much and how soon decision)” ส่วนหนึ่งของกระบวนการนำการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนต้องถามตนเองว่าการปฏิบัติการคืบหน้าเป็นไปตามขั้นตอนหรือไม่ หรือดำเนินการทั้งหมดทันที
5. ผู้บริหารโรงเรียนต้องมอบหมายความรับผิดชอบให้ชัดเจน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการแก้ปัญหาทางการบริหารส่วนมากแล้วต้องใช้ความพยายามของทุกภาคส่วนในโรงเรียนซึ่งบุคลากรทุกส่วนควรจะเข้าใจบทบาทของตนในการแสดงบทบาท แต่ละขั้นตอนของกระบวนการนำสู่การปฏิบัติ (Ahmed, 2011)

ปัจจุบันได้มีแบบการตัดสินใจที่พัฒนาและเสนอโดยนักวิชาการที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีทำให้การตัดสินใจระดับต่าง ๆ ต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลายและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้นในที่นี้จะขอยกตัวอย่างของรูปแบบการตัดสินใจที่แตกต่างจากดั้งเดิม ดังนี้

1. รูปแบบการตัดสินใจทางการศึกษาที่ใช้ข้อมูลขับเคลื่อน (Data-driven decision making-DDDM) Mathematica Policy Research ได้สร้างตัวแบบที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลเป็นตัวขับเคลื่อน (Conceptual framework for data-driven decision making-DDDM) มีการดำเนินการตามลำดับ 3 ขั้นตอน (Gill, B.et al., 2014) ดังนี้

- 1.) การรวบรวมข้อมูลดิบที่มีคุณภาพสูง (Assemble high – quality raw data)

- 2.) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลให้แน่ใจว่าเป็นข้อมูลที่ตรงและมีการวินิจฉัย (Conduct analysis that ensures resulting data are relevant and diagnostic)
- 3.) การใช้ข้อมูลที่ตรงและวินิจฉัยแล้วเพื่อดำเนินการตัดสินใจ (use relevant and diagnostic data to inform instructional and operational decisions)

2. รูปแบบการตัดสินใจที่ใช้การวิเคราะห์เกณฑ์หลากหลาย (Multi – Criteria Decision Making Analysis - MCDMA)

การวิเคราะห์การตัดสินใจที่ใช้เกณฑ์ที่หลากหลายเป็นส่วนย่อยของการวิจัยดำเนินงานที่ศึกษาเฉพาะเจาะจงเกณฑ์ในเชิงปริมาณประสิทธิภาพที่ไม่คงที่เป็นรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการตัดสินใจภายใต้เกณฑ์ที่หลากหลายและที่ขัดแย้งกัน เป็นชุดของการปฏิบัติการวิเคราะห์การตัดสินใจที่ซับซ้อนในเกณฑ์ที่ชัดเจนและขัดกันโดยการได้รับคะแนนที่มีการจัดลำดับทางเลือกทั้งหมดจากทางเลือกที่ชอบมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดรูปแบบการวิเคราะห์ดังกล่าวประกอบด้วยเทคนิคต่าง ๆ ตามลำดับที่ให้ความสะดวกแก่ผู้ตัดสินใจทั้งการให้คะแนนที่มีการจัดลำดับหรือน้ำหนักของเกณฑ์ในการตัดสินใจโดยใช้ความชอบของผู้ตัดสินใจเป็นฐานเป็นเทคนิควิธีที่มีความโปร่งใส (Suedel et all.,2011) กระบวนการตัดสินใจตามรูปแบบนี้มีขั้นตอนดังนี้ (Communities and Local Government,2009)

1. สร้างบริบทในการตัดสินใจ

สร้างจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์การตัดสินใจที่ใช้เกณฑ์ที่หลากหลาย กำหนดผู้ตัดสินใจและผู้ร่วมปฏิบัติที่สำคัญ

2. กำหนดทางเลือกต่าง ๆ เพื่อประเมิน

3. กำหนดวัตถุประสงค์และเกณฑ์ กำหนดเกณฑ์เพื่อการประเมินผลที่จะเกิดของแต่ละทางเลือก

4. การให้คะแนน ประเมินผลการปฏิบัติงานที่คาดหวังของแต่ละทางเลือกเทียบกับเกณฑ์ แล้วประเมินคุณค่าที่สัมพันธ์กับผลที่จะตามมาของแต่ละทางเลือกสำหรับเกณฑ์แต่ละเกณฑ์ พรรณนาผลที่จะเกิดขึ้นของทางเลือกต่าง ๆ ประกอบด้วยการให้คะแนนทางเลือกตามเกณฑ์และตรวจสอบความตรงกันของคะแนนแต่ละเกณฑ์

5. การให้น้ำหนัก กำหนดน้ำหนักสำหรับเกณฑ์เพื่อสะท้อนให้เห็นความสำคัญของการตัดสินใจ

6. รวมค่าน้ำหนักและค่าคะแนนของแต่ละทางเลือกที่ได้รับจากค่าทั้งหมด คำนวณค่าน้ำหนักคะแนนทั้งหมด

7. การพิจารณาผล

8. วิเคราะห์ความไหว

การปฏิบัติการวิเคราะห์ความไหวโดยเริ่มคำถาม : มีสิ่งที่ชอบหรือมีน้ำหนักที่มีผลต่อการเรียงลำดับทางเลือกต่าง ๆ มีหรือไม่ พิจารณาผลดีและผลเสียของทางเลือกต่าง ๆ ที่คัดเลือกไว้และเปรียบเทียบรายคู่ของทางเลือก สร้างทางเลือกใหม่ ๆ ที่เป็นไปได้ที่ดีกว่าเดิม กระทำซ้ำตามขั้นตอนที่กล่าวข้างต้นจนกระทั่งได้แนวทางหรือรูปแบบที่จำเป็นต้องปฏิบัติ

ในการตัดสินใจผู้ตัดสินใจจะเลือกใช้รูปแบบและกระบวนการในการตัดสินใจตามกรอบแนวคิดใดก็ตาม การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพดำเนินการได้ดังนี้ (Verma, 2014)

1. สร้างแผนที่มีความชัดเจนในสิ่งที่ต้องการตัดสินใจ
2. รวบรวมรายการปัจจัยทั้งหมดตามที่ต้องการ
3. รวบรวมข้อมูลสารสนเทศของทางเลือกที่ตรงกับความต้องการ
4. เปรียบเทียบทางเลือก
5. พิจารณาผลที่ตามมาจากทางเลือกแต่ละทางเลือก
6. มอบหมายการตัดสินใจและนำสู่การปฏิบัติ

บทสรุป (Conclusion)

กระบวนการตัดสินใจตามมุมมองของนักวิชาการต่าง ๆ ที่นำเสนอในที่นี้มุมมองของแต่ละคน/กลุ่มบุคคลมีขั้นตอนที่เป็นรูปธรรมค่อนข้างมาก โดยรวมแล้วจะเน้นไปที่การวิเคราะห์ปัญหา/สถานการณ์เป็นจุดเริ่มต้น ค้นหาข้อมูลเพื่อยืนยัน มีการลำดับความสำคัญ การหาทางเลือกที่ดีที่สุดแล้วจึงนำมาเพื่อการตัดสินใจ และนำสู่การปฏิบัติ นับว่าเป็นกระบวนการที่จะทำให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพ และการตัดสินใจในยุคของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ผู้ตัดสินใจ (decision maker) จำเป็นที่จะต้องใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในกระบวนการของการตัดสินใจรวมทั้งการวิจัยสถาบัน/วิจัยการบริหารเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำซึ่งควรจะต้องมีหน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะในระดับโรงเรียน นอกจากนี้ยังจะต้องริเริ่มให้มีข้อมูลขนาดใหญ่ (big data) ในระดับโรงเรียนใช้เป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจ รอบด้านของผู้บริหารโรงเรียน การตัดสินใจเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุดกิจกรรมหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวข้องอยู่ทุกวัน การตัดสินใจเป็นการเลือกวิถีทางในการปฏิบัติจากแนวทางที่เป็นทางเลือกต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญในการวางแผนรวมทั้ง

กระบวนการบริหารจัดการทั้งหมดภายใต้สภาพการณ์ต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยง ความไม่แน่นอนและความแน่นอนในบทความฉบับนี้ได้นำเสนอรูปแบบของการตัดสินใจของนักวิชาการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน กระบวนการในการตัดสินใจในแต่ละรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบด้วยกลยุทธ์โมเดลของการตัดสินใจที่มีต่องานบริหารการศึกษาของโรงเรียนที่เหมาะสมกับสถานการณ์และมีประสิทธิภาพสูงสุด รูปแบบ (model) การตัดสินใจมีเป็นจำนวนมาก แต่ละรูปแบบขั้นตอนในการนำไปสู่การตัดสินใจทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทอย่างสูงต่อชีวิตขององค์การ การเรียนรู้เทคโนโลยีดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารองค์การสมัยใหม่ที่จะต้องนำมาเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบต่าง ๆ ของการตัดสินใจ และพิจารณาเห็นว่าโรงเรียนต่าง ๆ อาจนำไปสู่การปฏิบัติได้ดังนี้

1. โรงเรียนของไทยในยุคประเทศไทย 4.0 ควรนำระบบการสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision support System - DSS) ไปใช้ในงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนซึ่งเป็นระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐานในการตัดสินใจในทุกระดับขององค์การ (ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน)
2. โรงเรียนควรนำกรอบแนวคิดการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลในการขับเคลื่อน (Data-driven decision making - DDDM) มาใช้เพื่อปรับปรุงโรงเรียนโดยเฉพาะโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำ
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรริเริ่มและแสวงหาเครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจและเรียนรู้รูปแบบใหม่ของการตัดสินใจในยุคดิจิทัลเทคโนโลยี
4. แบบการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนควรใช้แบบ (Style) ที่เหมาะสมกับสถานการณ์และประเด็นปัญหา ไม่ควรยึดติดแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้นควรใช้ในลักษณะผสมผสาน
5. ในการพัฒนาผู้ผ่านการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด นั้น สำนักงาน ก.ค.ศ. และส่วนราชการต้นสังกัดควรปรับปรุงเนื้อหาด้านบริหาร

เอกสารอ้างอิง (References)

- Adair, J. (2000). **Decision making and problem solving**. (N. Kalayci, trans.) Ankara: Gazi Printing.
- Agnes, M. & Laird, C. (Ed.) (2002). **Webster's New World Dictionary and Thesaurus**, 2nd. New York: Hungry Minds, Inc.
- A J. Rowe, and T. O. Mason. (1987). **Managing with style: A guide to understanding assessing. and improving decision making**. San Francisco, California: Jossey Bass.
- Ahmed, P. K. (2011). **Innovative management: Context, strategies, systems, and processes**. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Aikaman, S. & Unterhalter, E. (2005). **Beyond access: Transforming policy and practice for gender equality in education**. London: Oxford
- Ansoff, I. (1988). **The New Corporate Strategy**. NY: Wiley.
- Aydin, M. (2010). **Education Management**. (9th Edition). Hatiboglu Printing.
- Brousseau, K. R., Driver, M. J. Hourihan, G. & Larsson, R. (2006). The seasoned executive's decision-making style. **Harvard Business Review**. 84 (2), 110-121.
- Bubnicki, Z. (2003). **Analysis and decision making in uncertain systems**. New York, NY: Springer-Verlag.
- Colakkadioglu, O. (2013). The reliability and validity study of adolescent decision making questionnaire for the high school students. **Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute**, 9 (19), 387-403.
- E.F. Harrison. (1987). **The managerial decision-making process**. Boston, MA: Houghton Mifflin
- Eisenfuhr, F. (2011). **Decision making**. New York, NY: Springer.
- French, D.J., West, R. J., Elander, J. & Wilding, J. M. (1993). Decision – making style, driving style, and self – reported involvement in road traffic accidents. **Economics**, 36(6), 627-644.

- Fullan, Michael. (2002). Principals as Leaders in a Culture of Change. **Educational Leadership**, 59(8), 16-20.
- Gilboa, I (2011). **Rational choice**. Cambridge, MA: MIT Press.
- Gill, Brian, Borden, B.C. and Hallgrem, K. (2014). A conceptual framework for data – driven decision making. **Mathematica Policy Research Report**, 2 (June), 1 – 9.
- Girgin, V., & Kocabiyik, A. (2003). Is described the “predisposed to traffic accidents”, who are the risky drivers?. **Dusunedn Adum The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences**. 16(1) 35-38.
- Hoy, K. Wayne & Miskel, G. Cecil. (1991). **Educational Administration: Theory, Research and Practice**, Chapter 10, Printed in Singapore.
- Hicks, M. J. (2005). **Problem solving and decision making: Hard, soft, and creative approaches**. Belmont. CA: Cengage Learning.
- Julien, H. E. (1999). Barriers to adolescents’ information seeking for career decision making. **Journal of the American Society for Information Science**, 50(1), 38-48.
- Kepner, C.H., & Tregoe, B.B.(2005). **The new rational manager** (rev. ed.). New York, NY: Kepner-Tregoe. National forum of educational administration and supervision journal.
- Kocoglu, E. (2010). **Decision-making period of administrators in business enterprises and usage of informatics during this period: Sample of Ankara province**. Unpublished master thesis. Atilim University Social Sciences Institute, Ankara.
- L. Mckenney, and P. G. W. Keen. (1974). How manager’s minds work. **Harvard Business Review**. 52(3): 79.
- Lunenburg, F. (2010). The decision making process. **National Forum of Educational Administration and Supervision Journal**, 27(4).
- March, J. G. (2010). **Primer on decision making: How decisions happen**. New York, NY: Simon & Schuster

- Mendel. J. (2011). **Perceptual computing: Aiding people in making subjective judgments**. New York, NY : Wiley.
- M. J. Driver. (1979). **Individual decision-making and creativity**. Columbus, Ohio: Grid Press.
- M. J. Driver, K.E. Brousseau, and P. L. Hunsaker. (1993). **The dynamic decision maker**. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Musaazi, J.C.S. (1982). **The Theory and Practice of educational Administration**, Oxford, Macmillan.
- Nutt, P. C. (1991). A Taxonomy of Strategic Decisions and Tactics for Uncovering Alternatives. **European Journal of Operational Research**, 132(3)505-527.
- Owens, R. G. (1995). **Organizational Behavior in Education**. Eaglewood Cliffs, Prentice-Hall.
- Scott, S.G., & Bruce, R. A. (1995). Decision making style: The development of a new measure. **Educational and Psychological Measurement**, 50, 818-831.
- Simon, H. A. (1997). **Administrative behavior: A study of decision-making processes in administrative organizations** (4th ed.). The Free Press
- Tower, M. (2010). **Rational decision making: An introduction**. New York, NY: Wiley.
- Verma, Deepika. (2014). Study and Analysis of Various Decision Making Models in an organization. **IOSR Journal of Business and Management**, 16 (2). 171-175.
- Wang, Y., & Ruhe, G. (2007). The cognitive process of decision making. **Int'l Journal of Cognitive Informatics and Natural Intelligence**, 1(2), 73 – 85.
- Yildiz, K. (2012). Primary school principals decision making styles. **Sakarya University Journal of Educational Faculty**, 24(1-7), 104 – 133.
- Zeleny, M. (1982). **Multiple criteria decision making (Vol.25)**. J. L. Cochrane (Ed.). New York: McGraw-Hill.

หลักเกณฑ์การเสนอบทความและคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ เพื่อตีพิมพ์ในวารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น

นโยบายและขอบเขตการตีพิมพ์เผยแพร่

"วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น" เป็นวารสารสำหรับการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษาผู้สนใจทั่วไปและแขนงวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลงานในเชิงบูรณาการหลักการบริหารจัดการนิติบุคคล รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ การจัดการ สังคมวิทยา พัฒนาสังคม และการศึกษาเชื่อมโยงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนบทวิเคราะห์ที่เสนอทางออกให้กับปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคม

การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน โดยบทความผู้นิพนธ์ภายนอกได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายในและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกคนละ 1 ท่าน ส่วนบทความผู้นิพนธ์ภายในได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร มีความเชี่ยวชาญตรงตามสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ ทั้งนี้จะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อผู้นิพนธ์บทความและผู้นิพนธ์บทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความเช่นเดียวกัน (Double-Blind Peer Review)

ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร

วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น ตีพิมพ์บทความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. บทความวิจัย

รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทันต่อเหตุการณ์และยุคสมัย ซึ่งไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใด ๆ มาก่อน ควรมีองค์ประกอบดังนี้

1.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษ

1.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นการค้นหาข้อมูล

1.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่อธิบายถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา และเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ทั้งนี้ ควรอ้างอิงเอกสารและงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อให้มีน้ำหนักและเกิดความน่าเชื่อถือ

1.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objectives) ระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods) อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด และชัดเจน กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

1.8 ผลการวิจัย (Research Results) เสนอผลการวิจัยที่ตรงประเด็นตามลำดับขั้นของการวิจัย ควรจำแนกผลออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่อง และแสดงรายละเอียดเพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิตามความเหมาะสม

1.9 อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion) ผสมผสานเปรียบเทียบและผลการวิจัยให้เข้ากับหลักทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเชื่อมโยงผลการวิจัยให้สอดคล้องกับประเด็นปัญหาการวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

1.10 ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions) ระบุข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1.11 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้พิมพ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

2. บทความวิชาการ

หัวข้อและเนื้อหาควรชี้ประเด็นที่ต้องการนำเสนอให้ชัดเจนและมีลำดับเนื้อหาที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ชัดเจน รวมถึงใช้ทฤษฎีวิเคราะห์และเสนอแนะประเด็นอย่างสมบูรณ์ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ชื่อเรื่อง (Title) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยพิมพ์ชื่อเรื่องเป็นภาษาไทยและตามด้วยภาษาอังกฤษบรรทัดถัดมา

2.2 ผู้นิพนธ์ (Author) ชื่อและนามสกุลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ให้มีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.4 คำสำคัญ (Keywords) ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ระบุคำเป็นคำสำคัญของเนื้อหา ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา เหมาะสำหรับนำไปใช้เป็นคำค้นหาข้อมูล

2.5 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนแนะนำและปูพื้นเรื่อง เพื่อให้ผู้อ่านทราบข้อมูลเบื้องต้นของเนื้อหา

2.6 เนื้อหา (Content) เนื้อหาบทความ มีการแบ่งประเด็นเรื่องย่อย ๆ และการจัดเรียงลำดับเป็นไปตามรายละเอียดของเนื้อหา

2.7 บทสรุป (Conclusion) การสรุปเนื้อหาในบทความทั้งหมดออกมาอย่างชัดเจน กระชับ โดยมีการสรุปปิดท้ายเนื้อหาที่น่าเสนอ

2.8 เอกสารอ้างอิง (References) เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association citation style) ทั้งนี้ การอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

การส่งบทความ

บทความที่จะตีพิมพ์ในวารสารเสถียรภาพวิชาการต้องส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jsa-journal/index>

รูปแบบบทความและการพิมพ์เนื้อหาบทความ

1. การเตรียมต้นฉบับบทความ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ขนาดต้นฉบับ ขนาดหน้ากระดาษ B5 โดยมีการตั้งค่าน้ำกระดาษความกว้าง 7.5 นิ้ว และความสูง 10.5 นิ้ว โดยเว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบนและด้านซ้าย 1 นิ้ว ด้านขวาและด้านล่าง 0.5 นิ้ว

1.2 รูปแบบการพิมพ์ เนื้อหาในบทความส่วนแรก จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ ชื่อเรื่อง ชื่อผู้วิจัย บทคัดย่อ คำสำคัญ และเชิงอรรถ อยู่ส่วนหน้าแรก ส่วนที่สอง จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ คือ เนื้อหาบทความที่อยู่ส่วนหน้าที่สองเป็นต้นไป

1.3 ใช้รูปแบบตัวอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟต์เวิร์ด

1.4 หัวกระดาษ ประกอบด้วยเลขหน้า ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านขวาบน

1.5 ชื่อเรื่อง/ชื่อบทความภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 18 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ

1.6 ชื่อผู้นิพนธ์ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ระบุเฉพาะชื่อและนามสกุล ไม่ต้องมีคำนำหน้า เว้น 2 เคาะระหว่างชื่อและนามสกุล ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งกึ่งกลางหน้ากระดาษ ใต้ชื่อเรื่อง

1.7 เครื่องหมายเลข* เขียนไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ เพื่อระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และ อีเมลของ ผู้นิพนธ์ เพื่อระบุเชิงอรรถ (Footnote) ไว้ด้านล่างกระดาษ

1.8 เชิงอรรถ (Footnote) ให้เขียนไว้ด้านล่างของส่วนหน้าแรก ที่มีเครื่องหมายเลข* กำกับไว้บนนามสกุลผู้นิพนธ์ ให้ระบุสังกัดคณะ หน่วยงาน และอีเมลของผู้นิพนธ์ ขนาดตัวอักษร 14 ชนิดตัวธรรมดา กรณีที่ผู้นิพนธ์มีสถานภาพเป็นนักศึกษาให้ระบุหลักสูตรที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ เช่น หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นต้น ทั้งนี้ การระบุสังกัดคณะ หน่วยงานของผู้นิพนธ์นั้น ผู้นิพนธ์ต้องระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษด้วย

1.9 หัวข้อของบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.10 เนื้อหาบทคัดย่อภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์ บรรทัดแรกเว้น 7 ตัวอักษรจากขอบกระดาษด้านซ้ายและพิมพ์ให้ชิดขอบทั้งสองด้าน ส่วนเนื้อหาบทความที่อยู่หน้าที่สองเป็นต้นไปให้จัดเป็นแบบ 1 คอลัมน์เช่นกัน ทั้งนี้ ควรมีความยาวไม่เกิน 500 คำ และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธีการศึกษา (Methods) ผลการศึกษา (Results) และคุณค่าหรือการนำไปใช้ประโยชน์

1.11 หัวข้อคำสำคัญ/อังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย ระบุคำสำคัญที่นำไปใช้เป็นคำค้น คำสำคัญแต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (;) ทั้งนี้ ควรมีคำสำคัญ 3-5 คำ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร

1.12 หัวข้อเรื่อง ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษด้านซ้าย

1.13 หัวข้อย่อ ย่อ ขนาดตัวอักษร 16 ชนิดตัวธรรมดา ระบุหมายเลขหน้าหัวข้อย่อโดยเรียงตามลำดับหมายเลข

1.14 จำนวนต้นฉบับ ควรมีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า โดยนับรวมตาราง รูปภาพ แผนภูมิ และเอกสารอ้างอิง

1.15 การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา (In-text Citation) และการระบุแหล่งที่มา โดยมีรูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี คือ การอ้างอิงเอกสารไว้ส่วนหน้าหรือส่วนหลังของข้อความนั้น ๆ ให้ใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้นทั้งผู้พิมพ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ โดยระบุเฉพาะนามสกุลผู้พิมพ์คั่นด้วยจุลภาค (.) ปีที่พิมพ์ (ค.ศ.) และเลขหน้า ตามรูปแบบดังนี้ Author/(Year of Publication : page) หรือ (Author./Year of Publication : page) เช่น Anuwat (2018: 18) หรือ (Brown, 1997: 18-22) เป็นต้น

1.16 ตาราง รูปภาพ และแผนภูมิ กรณีเป็นตารางให้ชื่อตารางอยู่ด้านบน กรณีที่เป็นรูปภาพหรือแผนภูมิ ให้ระบุชื่อรูปภาพหรือแผนภูมิอยู่ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบการเตรียมต้นฉบับบทความ

รายละเอียด	ขนาดอักษร	รูปแบบ	ชนิด
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	18	กึ่งกลาง	ตัวหนา
ชื่อผู้พิมพ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	กึ่งกลาง	ตัวหนา
หน่วยงานที่สังกัด (เชิงอรรถ : Footnote) (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	14	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
บทคัดย่อ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
คำสำคัญ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อหลักตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
หัวข้อย่อย	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
เนื้อหาตามรูปแบบบทความกำหนดไว้	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
เอกสารอ้างอิง (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
ตาราง			
ชื่อตาราง (ตารางที่ : จัดไว้บนตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา
รายละเอียดชื่อตาราง (พิมพ์ต่อจากชื่อตาราง)	16	ชิดซ้าย	ตัวธรรมดา
รูปภาพ/แผนภูมิ			
ชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ (ภาพ/แผนภูมิที่ : จัดไว้ใต้รูปภาพ/แผนภูมิ)	16	ชิดซ้าย	ตัวหนา

รายละเอียดชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ

16

ชิดซ้าย ตัวธรรมดา

(พิมพ์ต่อจากชื่อรูปภาพ/แผนภูมิ)

การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี โดยใช้เป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น
ทั้งผู้นิพนธ์ที่เป็นชาวไทยและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง : ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association
citation style)

โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศ

ที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย

จำนวนต้นฉบับ : มีความยาวอยู่ระหว่าง 10-15 หน้า

2. การเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

2.1 การเขียนเอกสารอ้างอิงให้ใช้ตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association citation style) โดยการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยหรือภาษาต่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ผู้นิพนธ์ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษด้วย หากผู้นิพนธ์มีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนที่ 1 แล้วตามด้วยคำว่า และคณะ หรือ et al. (and others) โดยจัดเรียงตามพยัญชนะ สระ ตามรูปแบบการอ้างอิงตามลำดับก่อนหลังให้ถูกต้อง

2.2 การเรียงลำดับเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) ให้เรียงตามลำดับอักษรของชื่อผู้นิพนธ์ โดยไม่ต้องมีตัวเลขกำกับ ให้เริ่มต้นด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน และต่อด้วยรายชื่อเอกสารอ้างอิงภาษาต่างประเทศ และชื่อผู้นิพนธ์ให้อ้างนามสกุลก่อน โดยเขียนตามรูปแบบเดียวกันกับการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาอังกฤษ

ตัวอย่างลำดับการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

เอกสารอ้างอิง (References)

อนวัต กระสังข์. (2560). **พื้นฐานรัฐประศาสนศาสตร์**. พระนครศรีอยุธยา:

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**. New york: John wiley & sons.

3. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ

3.1 หนังสือ (Book)

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปีที่พิมพ์).//**ชื่อหนังสือ**.//ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี).//เมืองที่พิมพ์:/
สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//**Title of Book**.//Edition of Book.//Place of
Publication:/Publisher Name.

ตัวอย่าง

กฤษณา วรชาสันต์. (2542). **วิถีไทย**. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

Cook, Robert D. (1995). **Finite Element Modeling for Stress Analysis**.
New york : John wiley & sons.

3.2 รายงานทางวิชาการ

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปีที่พิมพ์).//**ชื่อเรื่อง**.//เมืองที่พิมพ์:/หน่วยงานที่เผยแพร่.

Author.//(Year of Publication).//**Title**.//Edition of Book.//Place of
Publication:/Publisher Name.

ตัวอย่าง

Hickman, George A. (2010). **The Management of Teaching for Quality
Improvement Chiang Mai Thailand**. Chiang Mai: Chiang Mai
University.

3.3 วิทยานิพนธ์

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปีที่พิมพ์).//**ชื่อวิทยานิพนธ์**.//วิทยานิพนธ์ระดับ/(บัณฑิต,
มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิตให้ระบุลงให้ชัดเจน)//ชื่อสถานศึกษา.

Author.//(Year of Publication).//**Title of Thesis**.//Degree of Thesis.//
Publisher Name.

ตัวอย่าง

Kaewnimitchai, N. (1996). **An Analysis of College Student
Culture in Thai Higher Education Institutions**. Doctoral Dissertation
Graduate School Chulalongkorn University.

3.4 รายงานการประชุม

ชื่อ/นามสกุลผู้นิพนธ์.//(ปีที่พิมพ์).//**ชื่อบทความ**.//**ในชื่อรายงานการประชุม**.//
วันเดือนปีที่จัด.//เลขหน้า.//สถานที่:/สำนักพิมพ์.

Author.//(Year of Publication).//**"Title of Article."**//**In Title**.//

Date of Publication.//page.//Place of Publication.//Publisher Name.

ตัวอย่าง

Sinlarat, P. (1995). "Success and Failure of Faculty Development in Thai University." In **Preparing Teachers for all the World's Children : An Era of Transformation Proceedings of International Conference, Bangkok.** pp. 217-233.
Bangkok : UNICEF.

3.5 วารสาร

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่พิมพ์
(ฉบับที่พิมพ์)/:/เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//“Title of Article.”//Name of Journal.//Year
(Volume)/:/page.

ตัวอย่าง

อรรคเดช สนลอย. (2020). "ปัญหาของชาวม้งลาวในเขตพื้นที่ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ."วารสารการบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร. 6(1): 47-59.

3.6 หนังสือพิมพ์

ชื่อ/นามสกุลผู้พิมพ์.//(ปี,/เดือน/วันที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์.//
เลขหน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

Author.//(Date of Publication).//“Title of Article.”//Name of Newspaper.//
page.

ตัวอย่าง

ปรียา เหล่าวิวัฒน์. (2549, พฤศจิกายน 6). "เกียรติอันภาคภูมิใจ." กรุงเทพธุรกิจ.
หน้า 6.

Jewell, Mark. (2006, November 7). "Silent Aircraft' Spreads its Wings."
Bangkok Post. p. B5.

3.7 สื่ออินเทอร์เน็ต

ชื่อ/นามสกุลผู้เผยแพร่.//(ปี).//ชื่อบทความ.//[ประเภทสื่อที่เข้าถึง].//แหล่งที่มา:/:
แหล่งข้อมูลหรือที่อยู่เว็บไซต์/วัน/เดือน/ปีที่สืบค้น.

Author.//(Year of Publication).//“Title of Article.”//[Online].//Available:/

Name of website.//Retrieved/Date of Publication.

ตัวอย่าง

กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. (2548). "พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์." [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.moc.go.th/thai/dbe/ecoco/e-com 3.htm>. [3 กรกฎาคม
2548]

3.8 การสัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์.//(ปี,/เดือน/วันที่).//ตำแหน่ง(ถ้ามี).//สัมภาษณ์.

Name of Interview.//(Date of Publication).//position.//Interview.

ตัวอย่าง

Waterworth, Peter. (2003, December 1). Principal lecturer, Deakin
University. Interview.